

Copia Martiionasus Terra' Sostriou

[illegible]

Hiememque post nos a p^{re}lati Hilari Maria p^{re}posito nro Papia comite et iurisper dante hie huer. Alii sunt p^{re}lati
et nos et de ipso terra debiliu fidelitatis et obedientie iuramentum eidem prestare et ita fieri volumus
et decernimus cedentes dante et cedentes in p^{re}lati Hermen filium nrum pro se et suis usq^{ue} et item
in uice secretarium et notarium ut permittitur de actione et ratione reales et personales yperbolicas et
mixtas et oia iura nobis et Camera nra pertinetes et spectantes et ipsantia et ipsantia et q^{uod} quousq^{ue} no
qualiterq^{ue} et undecumq^{ue} spectare et spectare possint cumq^{ue} in diebus et per die ponentes in illius statu et gradu
in quibus nos et ipsa Camera nra eramus an p^{re}sentem donatigam pro premisiis uel expressis et ita in eis
et per oia in locum et iur nrum et d^{omi} Camera nra succedat ut premittit^{ur} hanc q^{uod} et cedentes eidem liti
tiam et facultatem persequantib^{us} fidei legitimu nuntium d^{omi} Camera nra et p^{re}sentem suay p^{re}lati
et secum intendi et retinendi et p^{re}sentem et domum Mandantes coram et hie p^{re}lati Camera nra
p^{re}sentem et hie p^{re}lati p^{re}sentem filio nro et quibuscumq^{ue} posteritibus et officialibus suis ibi deputandis
in diebus paratis et obedient^{er} tam p^{re}sentem nra p^{re}sentem et de d^{omi} Camera nra p^{re}sentem et p^{re}sentem hie
uicellariis gabelis faxis et usq^{ue} ab hodie in antea intendant et faciant tam p^{re}sentem intendi hie
magistratibus officialibus et subditis aut omnibus et quos spectat et spectare possint quomodolibet in futurum
strictius iungimus et mandamus q^{uod} p^{re}sentem nra p^{re}sentem et p^{re}sentem liti et hie nra nra p^{re}sentem
et faciant inuoluntate observari et hie oia et singula non obstantibus aliquibus legibus statutis et aliis
provisionibus decretis aut alijs quibuscumq^{ue} in contrarium facientibus aut alijs p^{re}sentem dante et magis
hactenus condito de anno i^{ste} 1423 die septimo octobris sui seu quibus in hac parte p^{re}sentem et p^{re}sentem et
nra p^{re}sentem plenitudine et ut s^{ed} derogamus et derogatum esse volumus et iubemus supplere et de eo
dem p^{re}sentem oia d^{omi} Camera nra p^{re}sentem tam p^{re}sentem et p^{re}sentem et p^{re}sentem quia in p^{re}sentem
seruauer^{it} debuer^{it} aut interuen^{it} d^{omi} Camera nra p^{re}sentem quousq^{ue} mo d^{omi} Camera nra p^{re}sentem in quor^{um} et in super nra p^{re}sentem
scripsimus datum M^{ag} hie 4to May Miles^{is} quodreg^{is} septuag^{is} secundo et ita mandauit p^{re}lati p^{re}sentem m^{ag} hie
tophato de Cambiag^{is} q^{uod} facit milanensi ex^{ist} p^{re}sentem cancellari^{is} et notario public^{is} q^{uod} omib^{us} un^{is} p^{re}sentem
bus Circo Secretario interfui p^{re}sentem M^{ag} et p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem
p^{re}sentem Aug^{is} ruber^{is} J^{is} p^{re}sentem et comite Petro de p^{re}sentem q^{uod} d^{omi} Camera nra p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem
de p^{re}sentem q^{uod} comite Wolkei dicti Pologini testibus nobis idoneis ubi et reg^{is} in Circo p^{re}sentem p^{re}sentem
M^{ag} et p^{re}sentem inlus tradidit et manu p^{re}sentem subscripsi signum nrum habelluatur apposit^{um} p^{re}sentem in
fidei et testam^{ent}um p^{re}sentem

Ego J^{is} Sacerdos Cambiag^{is} q^{uod} b^{is} Christophori b^{is} cancellari^{is} ac imple nra nra p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem
legum Marchionatus una cum annotatione trans^{is} p^{re}sentem ab s^{ed} p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem
p^{re}sentem de uerbo ad uerbum p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem
meum habelluatur signum Marchionatus apposit^{um} Ego J^{is} Andreas Tector imple nra et illis notari^{is} Cui^{us}
tatis Tector^{is} notari^{is} d^{omi} Camera nra p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem
phiri ut s^{ed} ab ipso extractis illis p^{re}sentem me p^{re}sentem me p^{re}sentem et p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem p^{re}sentem
et q^{uod} substantie m^{ag} hie uel uel intellectum in fidei p^{re}sentem signum nra habelluatur apposit^{um} p^{re}sentem

Incipit statuta cōm. casimiri

De sacramento domini potestatis tunc castanoui eiusq. ostitit
tus et eius uicarij et collectalis totius q. eius familie.

De legendis capitula et statuta domini potestati castanoui i
principio sui regiminis. . R. ca. 2.

De residencia rectoris.

De familia domini potestatis. R. ca. 3.

De salario domini potestatis.

Qd. dñs potestas aut eius uicarius collectalis uel alius offici
alis non possit petere absolutionem uel licentiam rebus que
comissentur contra statuta comunis castanoui.

De restitutione tributorum domini potestatis.

Qd. predicta seruari debeant. et Rector ultra supscripta nichil
aliud habere possit. et c.

De non soluendo domino potestati nec eius iudici aliquid
de commissione fienda. uel sententia.

De eodem.

De monstra familie et equorum dñi potestatis fienda.

Qd. dñs potestas nec aliqua alia persona cetera familia non
possit petere restitutionem de damno sibi dato.

De condemnationibus factis que non fuerint exacte seu
excusse per potestatem anteriorem.

De fornicariis fieri faciendis per potestatem castanoui.

De sinuatu dñi potestatis castanoui et eius famule. et
de fideiussione prestanda.

Qd. nullus officialis comunis castanoui qui fuerit in officio
castanoui possit esse uel exercere aliquod officium in terra cas
tanoui infra tres annos finito eius officio.

De electione seruitorum cois castanoui et eorum officio.

De salario saluatorum cois castanoui.

De hactenus dandis salarijs per rectores castanoui.

Qd. nullus seruitor cois anteat ire ad pignora uel detinere
aliquid ad instanciam alius officialis sine licentia potestatis ul
ius uicarij sine famulo potestatis.

In cart. 2.

In cart. 3.

In cart.

In cart.

De pena non permittentis se piguorare.
De numero consiliorum & hominum consilij generalis cois
castrinoui & de modo distributionis quorundam hominum. et
comeditatum.

In art. 6.

De eodem et c.

De eodem et c.

Qualiter partita et proposita debeant fieri in consilio generali.
De pena illorum qui non ueniunt ad consilium generale. vel de
pena illorum qui consiliento vel non de aliqua reuenerit uerba
iniuriosa. & de pena illius qui turbauit aliquem in consilio.

In art. 7.

uel dictum consilium.
Quod nullus audeat uenire in congregatione consilij generalis. nisi
sit ex credentibus ipsius consilij.

De sedentibus super banco notariorum.

Quod omnis potestas non possit precipere in consilio.

De reformatione dictanda per cancellarium & elligena i
quolibet consilio ante quam cancellarius recedant.

De promissionibus consiliorum ponendis in libris communis.

De licentis receptis remittendis registrandis & exemplandis.

In art. 8.

De uno libro fiendo in quoscribatur omnia priuilegia & iura +
autenticata communis.

De uno libro fiendo in quo scribantur datus incantum
cois. et reformationes penales.

De libro manifesti communis.

Quod aliquis non possit esse cancellarius cois nisi sit notarius
publicus & de collegio notariorum castrinoui.

Quod de iure non possit fieri de hancie communis.

In art. 9.

De banis & condemnationibus & absolutionibus tangentibus
utilitatem cois castrinoui uel contra.

Quod aliquis qui non soluat onera in comune castrinoui non
possit habere officium nec esse de consilio generali castrinoui.

Quod si statuta aliqua facta vel fienda non reuocentur statuta
priorum.

Incipit statuta maleficorum.
De quo tempore commissi malefici possit cognosci. et quomodo
debeant puniri.

Qualiter super inquisitionibus accusationibus et denunti-
ationibus procedi debeat. R^{ca}.

In car. 10.

Quo casu obmissio solemnitatis statutorum cois castrensi
non iudicat processum factum.

In car. 13.

Quod iudex inculpato teneatur dare fiduciam de alijs delictis de
quibus non proceditur contra eum et quando non. R^{ca}.

Quo casu Remissio tollat processum. et quando.

In car. 14.

Quo casu inculpatus de maleficio incarcerationi et quo non.

Quod iuriscens possit compellere testes ad testificandum de
maleficijs qualiter et qua pena.

De quibus causis habeat locum tortura. et quibus non.

Quod in dilationibus dies termini non computentur. nec pro-
rogatio termini ante primum terminum.

De pena accusantis falso seu denuntiat uel non falso. et non
prosequentis uel non probantis.

In car. 15.

De pena illius qui in deum uel in sanctam mariam uel sanctos
blasphemando uel alia turpia uerba dicendo commiserit.

De pena uicetis laborantis stationantis diebus feriatis.

De pena patham a fide catholica condemnati.

De pena dicentis uerba iniuriosa. R^{ca}.

In car. 16.

De pena facientis insultum contra privatam personam. R^{ca}.

De pena illius qui percussit uel uulnerauit aliquem.

De pena illius qui privatam carcerem in aliquo commisit uel
aliquem cepit. uel redimere fecit. aliquem. R^{ca}.

In car. 17.

De pena committentis homicidium. R^{ca}.

De pena assassini uel assassini facientis et uenefici et malefici.

De pena sodomite. R^{ca}.

De pena cognoscentis carnaliter monalem. R^{ca}.

In car. 18.

De pena mulieris inhoneste uite. stantis & habitantis i domo
presbiteri uel alicuius religiosi ul' p'sacrate p'sone ad ip'sorum
postam. *R. ca.*

In car. 18. De pena illius qui abstulerit seu portari ul' aufert fecerit
uel facere fecerit uel ad faciendū uocauerit uel auferendi
auxilium dederit aliquē carcerati uel capti & de pena impedi
entū capere uel captum tenere. *R. ca.*

De pena furis. *R. ca.*

In car. 19. De pena robatoris schatatoris depredatoris spoliatoris in
sultatoris pro robato seu schacato uel capiendo p'sonā seu
rem associantis hospitantis uel alberigantis reuocatis recipie
tis tenetis procurā cōsiliū & fauorem dātis & auxiliū. et de
officio potestatis. de p'curatoris. *R. ca.*

De pena frangentiū domum. *R. ca.*

In car. 20. De pena illius qui celauerit sibi nomen uel pronomen ul'
mutauerit. *R. ca.*

Contra notarios & alias p'sonas que fecerint u'sien fecerint
aliquā cartam uel scripturam falsam. *R. ca.*

De processibus non fiendis post octo dies. *R. ca.*

In car. 21. De amonitione danda in scriptis.

De idumace & se nō deffertēte ante diem t'mini amonitiōis. *R.*

De deffensione amonitiōū. accipiendā a notariis.

De pena officialis delinquentis in officio. *R. ca.*

In car. 22. De pena corruptoris officialis cōis Castinoui. et de pena
corrupti. *R. ca.*

De pena raptoris & carnaliter cognoscentis mulierem. *R. ca.*

De confessio & pax minuat penam et quid i q'tum. *R. ca.*

De parentibus facientibus pacem. *R.*

In car. 23. De pace rupta. *R. ca.*

De sacramento falso. *R. ca.*

De pena incendiarij. *R. ca.*

De pena non habentis caminū in eius domo ubi facit ignē
et de pena portantis ignem per stratis castinomi de loco
ad locum. R^{ca}.

De pena illius qui acceperit terram de uis cōibus. seu
stratis publicis. R^{ca}.

In cant. 2. 9.

De pena occupantis terram cois castinomi.

De possessione turbata. R^{ca}.

De possessione alicuius psonē cōi collegio uel uniuersitati non in
ferenda. nisi temū cognita ratione et terminata questione. R^{ca}.

De eadem. R^{ca}.

In cant. 2. 5.

De pena coloni. inquilini. conuictoris uel fictualis respondentis
muestiariā ab aliquo absq; uoluntate prius dñi. uel de pena
uendēis uel alienantis diuersis tñibus.

De pena reperi post sonum campanē.

De pena portantis arma uetita. R^{ca}.

De pena portantium arma in foro. R^{ca}.

In cant. 2. 6.

De pena inuentorum in taberna post sonum campanē. R^{ca}.

De mensuris tabernariorum. R^{ca}.

De mensurando uinū tabernariorū. R^{ca}.

Qd tabernarius possit dare uinū sine mensura. R^{ca}.

De reccentibus a taberna cōtra uoluntatem tabernarij. R^{ca}.

Qd quilibet de castinono. 7 de districtu possit uendere uinum
ad minimum. R^{ca}.

In cant. 2. 7.

De eadem. R^{ca}.

Quanto 7 quantum debet soluere dictus uendere uolens pro
dicto uino. R^{ca}.

Qd dominus potestas uel eius uicarius teneatur et debeat
dare sacramentum uolentibus uendere uinum ad minimum. R^{ca}.

Contra lusores tafillorum. R^{ca}.

Qd aliquis non debeat ludere nec ludi facere i domo sua. R^{ca}.

In cant. 2. 8.

Qualiter intelligatur quanto fit mentio in statuto de nocte.

Rubrica.

De latoribus. **R^a.**
Qd consilium gñale cois castinoui debeat omni anno
eligere sex bonos viros ad exigendi legata in ecclesiarum
reparationem.

In art. 29. Qd possessiones hominū castinoui nō possint quouis modo
alienari van nec vendi hōinibus pontificioni.

Qd consilium gñale cois castinoui possit omni anno
uel ut ei placuerit eligere tres bonos viros ad perquirendū
pensās et mensuras castinoui.

Qd oīs potestas et quilibet officialis castinoui teneatur
et debeat recedere de consilio semper q̄ eadem cōsilio libuerit.

In art. 30. De pena proiciendis lapides de nocte. **R^a.**

De pena illius qui proiiceret seu proiici fecerit aliqd turpe
de domo sua in strata publica. et de pena illius qui fecerit
scorare succū quatuor super stratis publicis.

De pena mingentis uel gestantis in palatio cois uli strans
publicis uli ecclesijs.

De pena extorantis bestiam mortuā intra muros castinoui
uel ibi elegauit liquore uel cōbuerit fecias intra dictā temē
uel extra. per xl. dñbucos.

In art. 31. De pena illius qui cepit ul capui habuerit aliquem male
factorem ul bannitū uel maleficio cois qui nō cōsignauerit
ip̄i dñō potestati castinoui. **R^a.**

De pena illius qui tenuerit bannitū de maleficio cois et
auxilium ei prebuerit. **R^a.**

De pena illorū qui habitant in castinoui uel in destricu
qui fuerint negligentes i capiendo malefactores euntes per
eorū terras. et de pena illorū qui nō merint ad strenuitas uel
ad rumorem. **R^a.**

In art. 32. De denūtiatoribus et cōsulibus rumorū et mārū qui et que
fuerint in castinoui seu nullis et territorio castinoui. **R^a.**

De pena illius qui fecerit Inuitamētū hōiū armatorū. Et
de pena illius qui uerit ad Inuitamētū. R.^{ca}

De pena custodis carcerū cōis. castrinoui. accipientis ultra
quam tebet. R.^{ca} In car. 32.

De pena custodis carcerū cōis. et si aliquis carceratus
effugerit. R.^{ca}

De pena frangentiū carceres cōis castrinoui.

De solutione seruitorum dñi potestatis et saltanorum
cōis castrinoui. R.^{ca} Incar. 33.

De pena illius qui aliquam possessionem uel rem. imobilem
uel uis qđ habeat uendiderit nō sustinenti bonera cōis.

De pena illius qui in districtu castrinoui laborauit terrā
alicuius alienigene. nō terigene. R.^{ca}

De pena uenditoris uel capientis colūbos domesticos uola
tores. uiuos uel mortuos uel habentis luxellū ul' aliquam
fenestrā uel domū aptū ad capiendū colūbos. R.^{ca} In car. 34.

De capis non tenendis. R.^{ca}

Qđ nullus pena corporali possit puniri nisi statuto caneatur.

De arbitrio dñi potestatis extendendū in penis. R.^{ca}

De pena banniti de maleficio cōis inferenda eidem p publi
cam uel priuatam personā. R.^{ca}

Qualiter condēnationes sunt soluende exigende qđ. qđ
quo bñficio. qđ pena. R.^{ca}

Qđ condēnatio seu bannū pro maleficijs nō possit absolui.
nec diminui. R.^{ca} Incar. 35.

De premio consignantis malefactores in fortiam cōis
castrinoui. R.^{ca}

De premio capientis lupum uel lupam. R.^{ca}

Qđ a sententijs dñi potestatis i criminali nō possit quis
appellare nec de nullitate opponi.

Qđ in statutis prohibitorijs etiā in penalibus masculinū
genus cōcipiat femininū. R.^{ca} Incar. 36.

Qd carcerari pro debito publico uel maleficio non possint
impediri. R^a.

In caut. 36. Qd nullus possit retineri in carceribus si potuerit
satisfacere. R^a.

Qualiter precepta fieri debeant. R^a.

Qd nullum preceptum possit fieri alicui persone nisi fuerit
infra causa.

De ciuibus fierendis R^a.

De pignoribus non accipiendis. R^a.

In caut. 37. De salariis nō consignantibus pignora. dauano. R^a.
De salario dauanij. R^a.

Quando dauanus soluere teneatur et teneat tenacos contē
nationum. p ipsum exactum. R^a.

Qd dauanus nō possit expendere de haucie cois absq
licentia consilij. uel rationatorū. R^a.

In caut. 38. De solutione notariorum. sententij et legentij condemnati
ones. R^a.

Qd merchatum sine forum fiat in castro nouo et quo die.
et in quo loco. R^a.

De rebus portatis ad forum causa uendendi nō molestādis
nec impediendis R^a.

Qd uementes ad forum castro noui non possint psonaliter
retineri. R^a.

De reuenditoribus R^a.

In caut. 39. De furtiue non emendo. R^a.
De penis duplicatis tēpore mercati. R^a.

Qd nullus audeat emere res in die mercati nisi in foro. R^a.

De lino portato ad forum causa uendendi. R^a.

De portantibus pisces ad uendendum. R^a.

De pena reuenditoriū piscij de sola uenditum. R^a.

In caut. 40. Qualiter stationarij lecharij et reuenditores teneat uendere res
que uenduntur et balancijs et pensis eorūdem. R^a.

Qd fabri de castironouo teneantur et debeant uendere aurum
argentum et perlas ad pensam mediolani et laborare argenti
ad ligam mili. R^{ca}.

De starijs scipulis et mensuris. R^{ca}.

De passo et mensura panoru fustamoru. tellaru zaliaru
reum que uenduntur ad brachii. R^{ca}.

De modis termonoru et sti calene fornaxamoru. R^{ca}.

De panelis linose. R^{ca}.

De fornarijs. R^{ca}.

Qd licetum sit cuilibet persone castironui posse facere panem
in domo sua. R^{ca}.

Qd fornarij dare debeant locu ad coquendu illis personis
que sibi petunt et qtu crescentem uel leuati dare debeant
si sibi petitur. R^{ca}.

Quanti habere debeant fornarij pro eorum mercede et
coctura. R^{ca}.

De balancijs fornaxorum. R^{ca}.

De pena fornarij uastantis uel comburetis panem. R^{ca}.

De furto facto a fornarijs. R^{ca}.

Qd fornarij non recipiant panem fannu pastam uel
furfur a prosequa. R^{ca}.

De molinarijs. R^{ca}.

De mulananco. R^{ca}.

De emendatione fienda a molinarijs. R^{ca}.

Qd molinarij no recipiant nec teneant blaua aliqua in
molandinis nisi causa maxinandi. R^{ca}.

De ematibus ad molandinu. R^{ca}.

De becharijs. R^{ca}.

Qd becharij no audeat uendere carnes porche no castitate
nec gramigiose. nec moricina. R^{ca}.

De pena becharioru uendetu carnes morbosas. R^{ca}.

Qd becharij no uendat una carnem pro alia. R^{ca}.

In cart. q. o.

In cart. q. i.

In cart. q. 2.

In cart. q. 3.

In cart. q. 4.

- Que carnes estumari debeat ante q̄ uendantur. R.^a
Incant. q. 4. De pinzagio. R.^a
De pena infantium bestias. R.^a
Qd becharij nō audeant occidere nec exconare carnes nisi
ab bechariam. R.^a
De pena bechariorum uendentium carnes recetes ultra
metam sibi datam. R.^a
De pena bechariorū auferentū grassam a Rugionis. R.^a
Incant. q. 5. Qd becharij teneantur et debeat uendere carnes prius p̄tēti. R.^a
Qd nullus becharius audeat scanare bestias sub becharia.
nec proicere aliq̄ turpe.
De litaminibus et terra amasata. ac alijs apostitijs non
tenendis super platea. et stans publicis. in terra castri
nou. Rubrica.
Qd dñs potestas possit dare licentiā de apostitijs. R.^a
De pena remanens domos. R.^a
Incant. q. 6. De paliamentis et menibus feni. straminis ul' restibus. R.^a
De p̄tētijs. R.^a
Qd potestas castri noui teneatur et debeat omni anno
hēre cōsiliū in simul pro glarea. conducenda. R.^a
De pena bubulcorū et laboratorū uel brazagatiū nō euntū
ad conducendū et ad caregandū dictā glaream. R.^a
De pena bubulci qui steterit super caro. et de pena molinarij
qui sedeat super faimā. R.^a
Incant. q. 7. De pena intrantis i aliquos ortos. R.^a
De nō faciendo ignem in domibus palleatis. et de scoloris
lateratib; linū. R.^a
De pena nō tenentis aquā. prope megas blauo.
De sententijs mariutenēdis. R.^a
Incant. q. 8. De pena uastantium sententijs. R.^a
De clauis et lecto ueten golubū. i tra castri noui. R.^a
De guardijs portarū de die. R.^a

De guaratoribus et scaraguaratoribus de nocte. R^{ca}.

De transeuntibus muros cois castrinoui.

De pena transeuntis fossatum cois. R^{ca}.

De pena iupentis seu nasstantis muros cois et tecta portarum et torretarum. R^{ca}.

De pena bestiarum euntium supra curiam cois extra terram. R^{ca}.

De aqua ponenda in fossatis cois. R^{ca}.

De aqua non extrahenda de fossatis cois. R^{ca}.

Quod nullus audeat piscare in fossato cois. R^{ca}.

De pena lanantis aliquas res in fossato cois. uel phiciensis aliq^u bestia mortua.

De pena abouerantis bestias in fossato cois. et de ponendo linu. uel campam. in ipso fossato.

De congregando consiliu generale pro electione caparioru. R^{ca}.

De debentibus eligere et ponere caparui. R^{ca}.

De securitate et iuramento caparioru. R^{ca}.

De accusis fierendis a campanijs. et q^u fieri debet. R^{ca}.

Quod caparij teneantur ire ad coru capancias. R^{ca}.

Quod campanij no debeant laborare. R^{ca}.

Quod caparij teneantur expellere ovas et gruas de campis. et aptare uias. R^{ca}.

Quod caparij facientes damnu puniantur in dupli. R^{ca}.

De damnis emendandis a caparijs. R^{ca}.

De requisitione illoru qui habet fama nasstandi. R^{ca}.

Quod creetur campanijs R^{ca}.

Quod caparij no possint accusare i caparijs alioz. R^{ca}.

De Arbitrio dni potestatis contra caparios. R^{ca}.

Quod caparij tenentur damnu illi. cui factu fuerit. R^{ca}.

Quod caparij no poterit aliquid de campis. R^{ca}.

Quod oes caparij debeant stare ad suas capancias continue R^{ca}.

Quod caparij debeant eligere caparolos. R^{ca}.

De solutione campariorum. R^{ca}.

In art. 4. 8.

In art. 4. 9.

In art. 50.

In art. 51.

In cart. 51. Qd quilibet possit ponere capariū super possessionem suā. R^{ca}.

De damnis datis in ortis de foris. R^{ca}.

De bestijs non intrandis in ortis de foris. R^{ca}.

In cart. 52. De uastis factis in uincis. R^{ca}.

De bestijs in uincis nō intrandis. R^{ca}.

Quatā pasturam debeant habere uites. R^{ca}.

Qd nullus equus intret uineā ul' alomū. R^{ca}.

De pena portantis uuas. R^{ca}.

De pena uendimantis ante terminū. R^{ca}.

In cart. 53. De pena mercentis uel extirpantis uites 7 de pena extolentis 7

extirpantis pascuos. R^{ca}.

De pena incidentis ligna aliena. R^{ca}.

De lignis nō ducentis sine ligatura. R^{ca}.

De lignis non amassandis. R^{ca}.

De pena portantiū seu conducentiū ligna absq; licentia

communi potestatis. R^{ca}.

De inuentis carigare uel alio conducere aliena ligna. et re

surgantibus lignarios. R^{ca}.

De lignis non portandis supra ligaturam cam. R^{ca}.

De lignis struacatis nō auferendis. et de feno. blaua. et

alijs rebus. R^{ca}.

In cart. 54. De pena incidentis plantas. uel eradicantis alienas gabas

uel alienos arbores. R^{ca}.

De pena incidentis alienos nō amittatos. 7 ptichas gabarū.

et pascos iparū gabarū. R^{ca}.

De pena incidentis eradicatis uel alio portatis gabas siccas.

gabonos. uel plantas siccas. R^{ca}.

De pena incidentis gabas. salices francisc. ul' butinorū uel

ipsos salices. R^{ca}.

In cart. 55. De arboribus 7 cecis non tenendis nisi habuerint debitam

pasturam. R^{ca}.

De arboribus fructifens non tenendis nisi urā. R^{ca}.

De fructibus plantandis et de pena incendentium. seu eradicantium ipsos fructus. R.^{ca}

De pena auferentis fructus. R.^{ca}

In art. 55.

De pena plantantis gabas et longo stakas publicas. R.^{ca}

De mese et blava nō uastandis. R.^{ca}

De aqua non ponenda in aliena mese. R.^{ca}

De aquis decurrentibus et non uediendis eorum cursum. siue sint pluuiales siue alie aque. R.^{ca}

In art. 56.

De bestijs grossis non intrandis in alienis messibus. R.^{ca}

De bestijs minutis nō intrandis in alienis messibus. R.^{ca}

De pena transeantis cū caris bobus. balocys uel argarijs messes alienas. R.^{ca}

Quod nullus equester siue pedester intret messem alienam. R.^{ca}

De spiciis non incendentis nec exportandis. R.^{ca}

De macijs spicarum non exportandis super camo. R.^{ca}

De spiculatoribus. R.^{ca}

De bestijs non intrandis in stipulis. R.^{ca}

De aliena stipula non secanda. R.^{ca}

In art. 57.

De aliena herba nō secanda. extirpanda. seu alio portanda. R.^{ca}

De peno auferentis uel alio portantis fenū extra terram. R.^{ca}

De bestijs non intrandis in alienis pratis. zerbis uel isulis. R.^{ca}

De non intrado pedester nec equester nec cū caris et cū in isulis pratis siue zerbis alienis. R.^{ca}

De nō portando herbam uel fenū ad dorsū. uel in somis sine

licentia potestatis. R.^{ca}

De rapis nō exportando alienas nec extirpandis uel eradicandis.

De pena auferentis et exportantis uel transeantis aleum grossū.

siue safranum. R.^{ca}

In art. 58.

De porcis nō intrandis in alieno safrano. R.^{ca}

De termino amoto. R.^{ca}

De aculis factis a dominis. R.^{ca}

De bestijs inuentis in damno sine custodia. R.^{ca}

De pena inferenda datus damnū de aliquo ubi nō sit limitata
pena. per statutum. R.^a

Incar. 59. Qd licet oībus de calthonduo et districtu facere bannū
eorum possessiones. R.^a

De habentibus possessiones ubi nō est pacificata. R.^a

De modo pacificandi seu discernendi vias. R.^a

De non azando terram. consortem. R.^a

Qd omni anno in principio mensis maij elligantur in
consilio generali tres hoīes pro vijs et stratis communis in
quirendis. R.^a

Incar. 60. De vijs et stratis non diminuendis. R.^a

De vijs et stratis publicis non impediendis et pontibus
manuteneendis. R.^a

De vijs non canandis. R.^a

De modo adaquandi. R.^a

Quis solvere debeat expensas aquariorū et pontes. R.^a

De aqua duccenda ad suā possessionem. R.^a

Incar. 61. De laquadrays et carrentia spazandis. R.^a

De apollays nō tenendis in laquadrays et carrentia et
bohetis. nō tenendis. R.^a

De clivis de terra nō fiendis ilaquadrays nec carrentia. R.^a

De pontibus manuteneendis. R.^a

Incar. 62. De fossatis fiendis inter vicinū et vicinū. R.^a

De fossatis fiendis de longo vias vel stratis publicis. R.^a

De clausuris fiendis inter vicinū et vicinū. et de pena
rumpendi ipsas clausuras. R.^a

Qd notarius non possit esse fideiussor.

Incar. 63. Qd vīs potestas vel eius vicarius ul miles non possit
accusari sine officio. R.^a

De inuentombus fiendis extra terram. castromi. R.^a

De banno quo tenentur minores. R.^a

De banno maiorū septē annorū et filiorū familias. R.^a

Qd patres pro filiis nō teneatur. R^{ca}.

Qd oīs potestas nō possit procedere de ludis uel guarptis
fallitis tūc alterius regiminis. R^{ca}.

De absolutione Jurispritorū. magistrorū gramatice notariorū. ac lido
clauariorū. dē. canz. rationatorū. i capitū meanti. R^{ca}.

De uenientibus alienā possessionem. R^{ca}.

Qd potestas debeat finire oēs processus inceptos per
officiū sui precessions. R^{ca}.

De solutione testorū. i testuū. R^{ca}.

De latitudine i longitudine sustinueri. R^{ca}.

Ad quam monetā soluantur banna. R^{ca}.

De modo faciendi concēpnationes. R^{ca}.

De fructibus plantandis. R^{ca}.

In cant. 69.

In cant. 65.

Incipit liber statutorū causarū ciuiliū cois castinoui.

Qd potestas uel iudex teneatur i debeat attendere i obferuare
statuta infrascripta. R^{ca}.

Qd iudex non faciat aliquā partem certam de bona uel
de mala causa. R^{ca}.

De diebus festiuis i feriis i quibus ius nō debeat recedi. R^{ca}.

De mense Ianuarij.

De mense Februarij.

De mense Martij.

De mense Aprilis.

De mense Maij.

De mense Junij.

De mense July.

De mense augusti.

De mense septēbris.

De mense octobus.

De mense nouēbris.

De mense decēbris.

In cant. 64.

In cant. 66.

- In can. 66. De quo tempore Ius recti debet. R.^a
 Qd notari stare debeat ad officium iuris recedendi qdum
 habere debeant de eorum mercede pro scripturis qs faciunt. R.^a
 De nolentibus soluere notarijs R.^a
 De notarijs qui no possunt esse procuratores. R.^a
 In can. 67. Qd nullus audeat intrare stagiam qm recalcitur Ius.
 Qd Saltarij teneantur et uenire debeant ad bancum. R.^a
 De solutione saltariorum. R.^a
 Qualiter quis sit citandus in causis civilibus et pecuniarijs
 et qualiter procedatur contra contumacem. R.^a
 De citationibus fiendis terreis et distictionalibus castrensi.
 In can. 68. De citationibus fiendis forensibus R.^a
 De quibus ambasiatis debeat fieri impositio. R.^a
 Quomodo debeant comparere citati et actoris. R.^a
 In can. 69. Qd si actor fecerit citari reum duabus uicibus et fuerit scripti
 prefumatur actorem fecisse in iudicio. R.^a
 De quibus causis sumane cognoscatur. R.^a
 De iuramento dando a parte parti.
 In can. 70. Qualiter procedatur contra debitorem confessum R.^a
 De modo pignoriandi debitore confessum in iure et de modo
 incantandi pignora. ac etiam debitore conuictum. R.^a
 In can. 71. Qualiter saximeta fieri debeat et relaxari. R.^a
 De saximeta fieri de rebus de fons. R.^a
 In can. 72. De modo exequendi saximeta. R.^a
 De instrumentis et sententijs executioni mandandis. R.^a
 Qualiter fieri debeat citationes occasione extimi et executionis
 In can. 73. Instrumentorum et sententiarum. p[ro]dictarum cu[m] continuatione. R.^a
 De instrumentis pro remigena et tra trigena. R.^a
 De instris que p[ri]ma facie iudicantur no pertinere ad petentes. R.^a
 In can. 74. De petitione iuda in scriptis. R.^a
 De reis euocatis ad iudicium dictarum executionum. causa stradic
 nolentibus. ad eis. uel aliq[ui]d cauentez. R.^a

De modo allegandi

De modo allegandi et probandi si opus fuerit iustum. uel
sententiam nullam uel nullam. falsum uel falsam. remissum uel
remissam. solutum uel solutum. R^a.

De pupillis comitibus. et de non comitibus. R^a.

Qualiter fieri debeat executio huiusmodi istorum uel sententiarum.
contra universitatem collegii uel ecclesie.

Qualiter executio istorum uel sententiarum de quibus fieri debeat super
contra bona uocantia.

De instrumentis factorum feudorum. pensionum conclusionum. executioni
num mandandis. R^a.

De executione factorum feudorum. pensionum et conductuum
de quibus non est iustum. R^a.

De eximioribus coram causa debitoris. R^a.

Qualiter executiones bonorum fieri debeat de rebus obli
gatis conueniendis. R^a.

De solutione notariorum. eximiorum. R^a.

Qualiter notarii debeant habere et accipere solutionem de
Instrumentis que faciunt.

De solutione secundi notarii. qui se subscribere debet in iustro.

De iustis in quibus aliquis defectus reperiatur et de non plenis. R^a.

Quod iustis fieri debeat interesse duo notarii.

Quod consilium generale habeat auctoritatem subrogandi notarium ad
extrahendum in publicam formam. iustis rogata uel ibi eniata. p. nota
rii defunctum. absentem uel infirmum. R^a.

Quod dominus potestas uel iuxta sine uicarius possit dare licentiam uni
notario possedi se subscribere in iustis p. fo. notario loco notarii de
functi. absentis uel infirmi.

Quod fides adhibeatur iustro subscripto p. quicumque notarium
et subscripto per alium qui rogauit.

De loco die et hora apponendis in iustis. R^a.

De salario aduocatorum. et procuratorum. R^a.

De consilio habendo publica.

De Delegatis Et Salario Delegatorum

In cart. 75.

In cart. 76.

In cart. 77.

In cart. 81.

In cart. 82.

In cart. 83.

In cart. 83.

- Qd mors et filiacio possit probari per uocem et famam. *R.^a*
 Qd pena negantis filium uel patrem uel legitimacionem
 In cart. 84. alicuius. *R.^a*
 Qd non recedatur in illis psonis que reuoluerunt coram
 rectore facere rationem. de aliqua psona. *R.^a*
 Qd statuta castrovi habeant locum inter teingenas et non
 inter forenses. *R.^a*
 In cart. 85. De iudicatura solucnda. *R.^a*
 De satisfacione prestanda p no suspectos et mulieres no maritatas.
 De com promissis fierendis.
 De salario arbitrorum et consiliorum dictarum causarum. *R.^a*
 In cart. 86. De notariis eligendis et de legatis consiliariis arbitris ul
 arbitratoribus. *R.^a*
 De modo producenti in causis cois. castrovi.
 In cart. 87. De causis cois castrovi.
 De eo qui se posuerit liti ut de iuribus suis cognoscat. *R.^a*
 De contractibus fierendis p minores. *R.^a*
 In cart. 88. Quali proximiores admittantur ad emptiones. *R.^a*
 De donacione uel uenditione diuini bonorum no fieri pbiat.
 In cart. 89. Qd uenditor prefatur accitoribus emptoris i peccato rei uendite
 et ut dñs et locator proferatur qbuscuqz accitoribus adutoribus ul
 empbitore. ut legata satisfacta et eius fictibus. *R.^a*
 De animali morbofo. *R.^a*
 De cessione iurum et donacionibus no fierendis n fuaa certa forma. *R.^a*
 In cart. 90. Qd quilibet alteri acquiere uel stipulam possit. *R.^a*
 De eo qui infictu est et de fama iudicii bonorum. *R.^a*
 In cart. 91. Qd carcerati se obligare possint. *R.^a*
 De pensionariis et fiscalibus. *R.^a*
 In cart. 92. Qd pena uetitis et alienantis rem sine memoratu. afficti ul
 pensionis. et q emptor teneatur ut uenditor tenebatur. *R.^a*
 De iunctura recipienda et renouata a tentoribus rem de qbus
 prestatur fictum. *R.^a*

Qd emphyteota feutorotary pessionary 7 quecuq; psona de
benes reddere aliquod annuale perpetui. uel temporale tencetur
consignare rem de qua prestant pōcta ul aliqd pōctorū. R^{ca} In cart. 22.

De eo qui cessauerit i solutione ficti feudi. pñonis pñctionis
sen prestationis 7 alterius. cuiuscuq; annaliū. R^{ca}
Quādo tenetur reddere ficti tenēs possessionē de qua debetur
fictum. R^{ca} In cart. 23.

De tenuitationibus 7 requisitionibus fienois. per emphyteotas.
omīs quando uendere uolunt. R^{ca}

De obligatione et de consignatione fictorum fienois
domino. R^{ca}

Quum prestetur pro Inuestitura. et q pacta facta pro Inuesti
tura seruentur. R^{ca}

Qualiter nouus dominus possit cogere emphyteotā ad recipi
endū Inuestiturā. R^{ca} In cart. 24.

De laboratoribus terrarū qui eas relinquunt. R^{ca}

De illis qui tenēt res a uirginis castromoni. R^{ca}

De malo laboreio massauorū. 7 colonorū. R^{ca}

Qd familia massauy sit. et esse intelligatur obligata pro debito
massauy. R^{ca} In cart. 25.

De antefactis seu donationibus propter iurias. R^{ca}

De recte uxoris soluenda.

Qd propter absentia mariti. uxor possit accipere de sua
achi maritum probasset. uigisse ad Inopiam. R^{ca}

Qd uxore decente costante maritū superstes. uir lucret recte.

Post mortem mariti mulier nō possit petere fructus bonorum
parafienaliū. R^{ca} In cart. 26.

Usq; quo 7 quali uxor debeat alimentari de bonis uiri sui. R^{ca}

De testis 7 ultimis uoluntatibus 7 iparum obfuatione. R^{ca}

Qd maritus nō possit uxorem ipsius heredem Instituire nec legare
nec reliquere uxori sue in aliqua ultima uoluntate nisi ad usu
fructuandū. usu fructū. R^{ca}

- Quo casu possit per maritum legari uxori. *R.^m*
 Incant. 27. Qd quis nō intelligatur heres defuncti nō intrādo domū
 et habitando in ipsa usq; ad septimas. *R.^m*
 De successione ab intestato. *R.^m*
 Qd matrēs nō succedāt ab intestato filijs uel filiabus. *R.^m*
 Qd sorores ab intestato nō succedāt. *R.^m*
 Qd filie nō succedāt ab intestato patri nec ascendentibus. *R.^m*
 Qd filie nō succedāt ab intestato matri nec ascendentibus. *R.^m*
 Qd intelligatur de filiis mulierū i successione id qd dictū
 est in ipsis mulieribus. *R.^m*
 Qualiter fratres ad inuicem succedāt ab intestato.
 Incant. 28. Qd uerbum ab intestato etiā intelligatur in eo qui de iure
 testari non potest. *R.^m*
 De his qui se dedicanerūt. *R.^m*
 De fideiussoribus exonerandis. *R.^m*
 Qd bona debitorū sint obligata fideiussoribus. *R.^m*
 Qd sup̄scripta statuta nō debeant interpretari. et aliqua alia statuta
 quomodo cumq; facta nō habeāt locū. nisi sup̄dicta. *R.^m*
 De aquis pluuiaribus et alimēte preuenientibus capessibus
 decurrendis. *R.^m*
 Incant. 29. De arbitrio et baylia consilij quālis. cassinoui.
 Infra q̄tum tempus cause sumarie terminentur. ac terminari
 fieri debeant. *R.^m*
 Qd omnia decreta causarum civilium. et appellationum ob
 seruentur ut statuta. *R.^m*

Ego christoforus de latine scripsi hoc rubricarū cōmunitatis
 cassinoui die xij. marcij. 1470 ad honorem dei. et regis marie
 totiusq; curie celestis triūphantis. Amen.

plibati, et de dicto sacramento fiat pub: institum punu
ex notarijs communis cast^m:

*De legendo capla et statuta d: poti cast^m in
principio sui regiminis Rubrica.*

Item statuimus q statuta et capla loquencia de h^{is}
que tenetur facez rector legatur p aliquem notariu seu
cancellariu cor^m cast^m in conspectu et pntia rectoris
et sue familie ea die qua intrabunt ad suu regimen
exereendu in colone sine in consilio g^{ra}li dⁱ cor^m ut no
possit dicez allare nel opponere se se ignoraz pda vel
aliquid p^{re}dictorum.

De residetia rectoris Rubrica.

Item statuimus q quilibet rector sine potas ad regime
cast^m deputatus p^{re}s et futurus teneat et debeat totto
tpe sui officij et cu eius vicario colle et familia facez
debita residetia in terra cast^m et q dⁱa terra cast^m
uel districtu no possint nec debeat ipse rector nec poti
de dⁱa eius familia se se absente a dⁱa terra cast^m uel
eius districtu causa p^{re}dicta ex territorij dⁱe terre sine
licetia plibati dⁱ dⁱ mⁱ uel g^{ra}li g^{ra}li dⁱe terre sub pena
p^{re}dicta et ultra ip^{re} dⁱ poti ul rectori libz^{re} xx imp^{re}
et cuilibet de familia soldoz qnq imp^{re} p singli nocte
quod unusquisq ip^{re} p^{re}dicturum extra terra cast^m sine
licetia uicaria que pena compensetur et op^{re}nsata et in
re ligatur in saluzio p^{re} dⁱ potis Et q rationatores dⁱ
cor^m teneantur vinculo sacrameti dⁱas penas describi facer
in libris cor^m ad p^{re}dicti dⁱ dⁱ poti ul rectoris sibi
indebito.

De familia dñi pot^{is} Rubricha;

Item statuimus q^d pot^{is} cast^{is} p^{ri}ns et futurus, sit ad sex tantu qui teneatur et debeat hic et tenez in terra cast^{is} ad regimen suu et dñe terre continuo infra familia v^z Iudice unu seu v^z doctore aut litteratu, colles unu probu et litteratu, quatuor bonos famulos seu sutores, equos duos, quoz unus sit pro armis, v^z d^r pot^{is} sine luis pcutis sit siue no tñ teneat et debeat tenere viginti ubi

De sallario dñi pot^{is} Rubricha;

Item statuimus q^d dñi pot^{is} et quilibet alius rector qui uenerit uel steterit de cetero ad regimen cast^{is} habeat et recipiat et hic debeat pro sallario et opleta solutione sallarij sex messium de hauere cois cast^{is} pro se et tota familia sua sp^z et equis suis, libras ducentu quadrag^z imp^r in dñe terra cast^{is} et medietate gdemnationu soldoz dece imp^r infra v^z de his condemnationibz quas ipse rector fecerit et luerit a tpe sue regiminis ac et medietate oium gdemnationu factar^z temp^r suoz pdecessoz no excusar^z per ipsos, dummodo ipse rector ea luerit et excusserit quas quide gdemnationes ipse rector nichil ominus excuset et luer teneat, nunculo Sacramenti, et q no possit ipse rector Iudex uel collis nec alius de eius familia aliquid hie nec pcept^{is} posse de hauere cois nec de aliqua alia quouis psona nisi sallariu sp^z cuius sallarij sexta pars remaneat et remanet debeat in deposito pene^r Tex^{is} cois cast^{is} usq^z ad fine sui sindicatus sub pena librar^z qnq^z imp^r dñe Tex^{is} et ulterius sub pena soluendi dñam sextam parte sallarij q^d dñi pot^{is} de denarijs proprijs ipsius Tex^{is}

*D: Potas aut eius vic collis aut aliis officialis
ne possit petere absolutione ut lutiā de his que
coisferunt gta statuta cois castanoui Rubrica*

6 **I**tem statuimus q. d: potas taze cast^{ui} uel eius iudex
collis uel aliis d familia no possit nec debeat petere
per se ut p aliu nec cui petent gsentie in aliquo
pamo ut magno ut p aliquos consiliu cois cast^{ui} eys
absolutione libratione ut licetia de aliquo uel aliquibz
quod ut que ipse potas uel eius iudex collis ut aliquis de
eius familia seu aliquis officialis cois potas fecisset uel
coisisset uel obmississet sacer^{pta} uel pter forma statutorz
et ordinariorz taze cast^{ui} et si contraxerit ut subsequi
fuerit ex eo uel ob illud no uideat et ob id puniatur qlibet
ghaficiat gta potas uel aliquod potoz in libris ing^{is}
quing impz.

De Restitutione Rebutoz d: potas et eius familie

Item statuimus q. d: potas iudex et eius familia deb
eant pmanere in cast^{ui} post eoz deponitum ossmp decc dies
si quis pbauerit infra illos dies decc dedisse ut aliquod
pntasse ipsi d: pñ vic collis aut aliqñ de eius familia pro
tributo sine baratura p eū uel aliqñ aliu quomocumq
comissis q ipse potas vic collis ut aliis aliquis d sua
familia qui receperit aliquod ex potis pto modo
tenet et debeat restituere totū id quod totū hūisset
uel receperit ab aliquo uel aliquibz pmanetibz in
loco cast^{ui} uel districtus uel aliter quomocumq
et ulterius pro pena et banno tripli totius eius quod
recepisset ante

quam recordat de terra castanoni applicati comuni castanoni. Et qd
minius potestas teneatur de predictis et de omnibus alijs coissis car pio
quolibet de sua familia qd pio se ipso. Et qui decem dies intelligantur
currere post aduentum anni sicut carceris et pio clamacionis inde fiente.

**Quod predicta semari debeant et rector ultra scripta nichil ali
ud habere possit et c.**

Item statuimus qd omnia et singula supscripta in quolibet capi
tulo debeant observari inuolubili per comune et omnes rectores de
ecclesia nentinos ad predictum regimen castanoni non addendo nec mi
nuendo aliquid de predictis ul aliquo predictorum. Et dicti rectores
non possint nec debeant hēre aliquid de hanc communis nisi sūm qd est
superius descriptum.

**De non soluendo domino potestati nec eius iudici aliquid de commissi
one fieri. uel sinā.**

Item statuimus qd nullus rector castanoni nec eius iudex nec
meatus possit nec debeat accipere nec habere aliquid in iudicio de
aliqua sua rebus ex auctoritate seu consilio per eum datus in iure in aliqua
coissione sibi coissa terminanda cogitanda ul sinanda sub pena et banno du
pli de suo hanc et solto. sexaginta ipso. qui iure aliquid debeat nel sol
uerit iudici nel potestati pio quolibet et quolibet iure cois castanoni
applicati.

De eodem.

Item statuimus qd potestas et eius meatus non possit accipere
salarium de aliqua questione eis coissa nel contenta per man aduentu
et arbitratore sub pena dupli de suo hanc.

De monstra familie et equor domini potestatis fieri.

Item statuimus qd rationatores communis qui sunt et preceunt sup
officio facien condemnationes teneantur et debeant facere qd monstam
domino potestati de sua familia et de suis equis omni qd mense et totiens
quotiens noluerint et scilicet ac dimittunt et de suo salario durimere
et cassare sūm defectus inueniendos usq ad qdritatem descriptam in capitulo
qd est sup sub 12. de resistencia domini potestatis sub pena puniti.

**Quod dominus potestas nec aliqua alia persona de sua familia sū
cui non possit petere restitutionem de damno sibi dato.**

Item statuimus q^d dominus potestas castanoni non possit p^{er}
nec h^{ab}ere restrictionem de aliquo q^d sibi acciderit occasione dicti communis
ab h^{ab}ere recto uel acciderit possit ab h^{ab}ere man^uea quacumq^{ue} de causa et q^d di
ctus potestas r^{em}carinus communis castanoni teneat^{ur} s^uo p^{re}ci. s^{ed} non
requirit^{ur} in aliquo consilio communis castanoni q^d p^{er} ipsum comune et ho
mines teneat^{ur} p^{ro}uideri in faciendo eadem potestati restrictionem occa
sione dicti d^{omi}nⁱ sibi euenti nec etiam ipsi potestati nec aliam alteri persone
de eius curia de h^{ab}ere communis motu aliquo uel etia^m occasione faciendo
donationem teneat^{ur} p^{ro}uideri r^{em} contra fecerint illi potestas uel n^{on}carinus qui
requisierint predicta in aliquo consilio et notat^{ur} qui scupserit ipsam requi
sitionem Et excedendum qui consulerit super ipsa requisitione soluant^{ur} et sol
uere teneant^{ur} b^{on}u^m p^{ro} quo libet ipsorum r^{em} qualiter nec comuni castanoni li
bris decem ip^{se} inquam p^{er} etiam incurant omnes r^{em} singuli clericu^m uel
clauarij qui soluerint r^{em} teneant^{ur} aliquo ip^{se} potestati uel hominib^{us} damni
cat^{ur} de h^{ab}ere communis castanoni contra dictam fo^ram nisi in casibus p^{er}mis
sis p^{er} statuta dicti communis.

De condemnationibus factis que non fiunt ex parte sen^{atus} ecclesie p^{er} potestatem antea^m dictam.

Item statuimus q^d si aliqua condemnatio facta fuerit p^{er} domini^m potestatem contra aliquam p^{er}sonam tene^{re} castanoni r^{em} districtus occationem
alicuius fuit robore incedit^{ur} p^{er}is r^{em} p^{ro}uolent^{ur} mulieris homin^{um} fe
runt cu^m sanguis effusione qua^m dominus potestas non exegit q^d futuris re
cor^{um} r^{em} omnes alij qui fuerint p^{ro} q^{ui}bus possint r^{em} teneant^{ur} ipsas condemnati
ones et qualiter ipsarum exarere ac exegit r^{em} hoc sub m^uelo iuramentu^m r^{em} lib^{er}
rum decem ip^{se} applicat^{ur} comun^{um} post denuntiatione sibi factam p^{er} aliquem
ex sinodis e^{ius} dictis.

De fortalijs fieri facien^{da} p^{er} potestatem castanoni.

Item statuimus q^d dominus potestas castanoni p^{ri}s r^{em} futuris tene
latu^m et teneat^{ur} omni anno infra octo dies mensis marci p^{ro}pon^{ere} et
p^{ro}poni facere in consilio generali communis dicte terre quid sit fieri
dei super fortalijs dicte terre et p^{ro} ut p^{ro}dictum consilium ordinati^m fue
rit superante teneat^{ur} et teneat^{ur} ipse dominus potestas executioni man
dare Et q^d p^{er} hoc statutum non derogetur sup^{ra}scripto statuto disponen^{ti}
super fortalijs.

**De iuridicatu^m domini potestatis castanoni et eius familie et de fide
mission^e p^{er}stantia.**

Item statuimus q^d cum iur^{is} rationibus congruat q^d quilibet officij

possit et debeat de rebus et actibus suis officiales predictos cognoscere
et determinare iustitia mediante.

Quod nullus officialis communis castanoni qui fuerit in officio ca
stanoni possit esse ul' exerceat aliquod officium intra castanoni
infra tres annos finito eius officio.

6.
Etem statuimus et ordinamus q' de cetero intra castanoni aliquis
potas in dicta terra non audeat ul' presumat tenere aliquod officiale
ul' bernardum autem vel districtalem castanoni ul' aliquem alium qui fuerit ul'
liberit officialis ul' bernardus seu exerceat aliquod officium in dicta ter
ra per tres annos ante introitum regiminis talis potestatis Et si contra
factum fuerit talis potestas qui tales officiales ul' familiares tenet ca
dat in penam ipso iure libi quinquaginta ipse pro qualibet vice comuni casti
noni applicanda: pro medietate auctoritatis et teneatur secretis Et si aliquis
iudicator cancellarius ul' officialis communis castanoni seipsum aliquem
et predictis pro moribus benignis ul' officialibus carat ipso iure et facto
in fillem penam applicandam vobis insuper si contingeret per aliquem potesta
tem confirmari intra castanoni ultra sex menses q' talis potestas teneat
tur remouere omnes suos officiales et bernardos valentes q' q' nullus
officialis communi potestatis castanoni forensis possit aut nalleat eius iur
em tenere seu vna facere in castanono durante eius officio nec ena eius
officio durante possit aliquem domum tenere separam apalacio communis con
ducta vel aliter sub pena librarum quinquaginta pro qualibet vice in quam carat
ipso iure et facto applicari vobis q' dicam. Statuimus legatum eius po
testati tempore introitus sui regis.

De electione seuitorum communis castanoni et eorum officio

Etem statuimus q' in terra castanoni districta sit et esse debeat offi
cium aucto seuitorum communis castanoni qui aptiores et exaucto
re iure nuncupantur pactionibus requisitionibus monitionibus preceptis
et executionibus faciendis ex parte potestatis castanoni eius q' aut et iustis
amq' iudicantis et magistris terre castanoni qui eligantur et eligi debeat
de nouo qui sint terrigeni et nati in terra castanoni ul' districtis habitantes
continuo in dicta terra ai eorum familijs et qui s' sint iurisdictioni ca
stanoni et s'beant honora eorum castanoni per consilium generale vel ma
iorem partem ipsius facto et obtento prelo ad bursolas et ad fassas albas
et nigras denominatis inter eos et in eorum numero et quantitate et cogens
quotiens ipsis dominis de consilio iurebitur ex parte Qui seuitores sic
electi teneant et debeant ad sancta dei euangelia corporaliter tactis
stipulis in presencia domini mariti domini potestatis quod sunt et esse
fideles amatores prefati domini nostri et q' legaliter et fideliter faciant

omnes et singulas citationes requisitiones monitiones et precepta ac executiones et alia ad eorum officium spectantia et pertinentia que eis uel alicui eorum imponantur per aliquem iudicem tunc castanoni et communis dicte terre qui sic electi et iurati sentiantur et scribi debeant in uno libro per cancellarios communis dicte terre qui libere ponantur et stare debeant ad cancellarium communis castanoni et teneantur et debeant seruitores pre dicti facere omnes et singulas citationes monitiones requisitiones precepta et executiones et quicquid alia ad eorum officium spectantia et que eis uel alicui ipsorum imponantur per aliquem iudicem tunc castanoni si imponantur ex officio tunc iudicantis sui ex officio iudicantis ad petitionem partis Citationes autem et requisitiones monitiones et precepta quascunque et quecumque fuerint ad petitionem partis sua aliam singularis persone communis et universitatis facere debeant sicut quod disponitur per statuta de ipsis loquentia citationes uero precepta et requisitiones que et quas fuerint ex parte iudicis malefactorum communi potestatis castanoni teneantur facere et debeant pro ut instantis malefactorum contineantur et eorumque seruitorum et annuunt ipsorum sic electorum et scriptorum uis relationibus quod fuerint de predictis citationibus requisitionibus et amonitionibus preceptis et executionibus quas et que ipsi seruitores uel aliquis ipsorum receperint se fecisse et ex parte et mandato ac commissione iudicantis seu ad petitionem partis seu singularis persone uel eorum uel universitatis et quod ipsas et ipsa sic fecerint deus fides plenissima adhibeat predicti uero seruitores et quilibet ipsorum relationes facere teneantur de his que eis seu alii ipsorum imposita fuerint deus ea die uel sequenti si facere fuerint in cautione uel ostentati coram iudice sui ad bancum iudicantis. Et debeant ipsi relationes per seruitores ante terminum et signatum ipsis amonitis et requisitis et hoc sub pena. Et decem ipsi pro quo libere ipsorum seruitorum et qualibet uice que pena iudicantis coram quo relatio si debuerint ad iudicis seruitoribus exigere teneantur. Item teneantur predicti seruitores facere omnes citationes requisitiones monitiones precepta et executiones ad petitionem et instantiam magistratus et iudicantis ac aliorum officialium communis castanoni et de ipsorum mandato et ipositione et cuiuslibet ipsorum que spectant et pertinent ad seruicium bonum et utilitatem communis castanoni et ipsi officia libere et magistratibus et cuiuslibet ipsorum assistere et seruire die nocteque in eorum officijs exequendis sicut quod ipsis seruitoribus et cuiuslibet ipsorum imponantur et ad salarium pro salario quod eis et cuiuslibet ipsorum reputabitur predictis consiliarios dicte terre uel pro maiorem partem.

De salario saltationum communis castanoni.

Item statuimus quod dicti seruitores seu saltam habeant et

habere debeant a comuni castanoni pro eorum et cuiuslibet ipsorum
salario et mercede florentinorum unum monete mediolani pro quolibet
ipsorum singulo mense qui fructores teneantur et obligati sint quocumque
tempore stare iuxta esse ad eorum officium et facere iuxta eis et quilibet ipsorum
imposita et imponenda sub pena solvendi quique ipse pro quolibet et
quolibet vice et qui esse debeant iuxta sex eligendi per generale con
silium dicti communis.

De licentis dantis salariis p[re]tores castanoni.

Item statuimus q[uod] dominus potestas castanoni q[uod] p[re]sentat i[n] fine
teneantur et debeant in principio sui regiminis dare et facere be
nefactum unum panem iuxta pro quolibet salario et hoc infra mensem unum
postq[uam] fecerit suum introitum q[uod] licentia predicti salarii portare
teneantur et debeant in capite toto tempore regis prefati domi
ni potestatis castanoni illius domini domini n[ost]ri prefati domini po
testatis et communis castanoni.

**Quod nullus scintor audeat ire ad pignoriandum ul' retinendum
aliquem ad instanciam alienius officialis nisi licentia domini pote
statis ul' eius vicarii sine famulo prefati om[n]i potestatis.**

Item statuimus q[uod] nullus fructor communis castanoni ea au
dak inueniatur et sic qui parat ul' ut possit ad pignoriandum
ul' retinendum aliquam personam in castanone ul' districtu de p[re]cepto
ul' licentia aliquis officialis quicq[ue] sit sine bernardis ul' famulis
domini potestatis castanoni et licentia ipsius domini potestatis
uel eius vicarii in scriptis facta manu notarii iusticie sub pena librar
decem ipsi scintor et castanoni applicari teneantur quotiens contra
factum fuerit Et quilibet possit accusare et habeat medietatem pene
predicte hoc t[ame]n statutum locum non habeat in executionibus fi
cioris pro rebus communis.

De pena non permittentis se pignoriare.

Item statuimus q[uod] si aliquis civis ul' districtualis teneat casti
non habitans in dicta terra ul' districtu prohibent pignus seu
se pignori non p[er]miserit quanto pignori non cepit potestatis ul' eius
officiis ipse tunc et facit sciat prohibens pignus in penam solvendi tunc
ipse pro primo p[re]cepto et solvendi sex ipse pro secundo p[re]cepto Et in hoc casu
fuerit in casu p[re]cepto tunc dictus dominus potestas et eius offi
cialis possit procedere contra eum ad maiorem inspecta qualitate facti

in manu p[re]senti
signata et

et solvendi mi p[re]cepto
cuncto p[re]cepto

et contradictione persone. Et circatur de prohibitione dictorum pignorum
seu tunc cu uno teste si digno qui non sit de familia domini potesta
tis non aliter ita cu q non possit pignus neque preceptum pigno
randi nisi semel in die et eodem debito et eadem causa salvo pro
debito communis vrs.

**De numero consiliatorum et omnium consilii generalis commu
nis castiloni et de modo distributionis quouscunque ho
norum et comoditatum.**

Item statuimus q consilium generale communis castiloni
sit et esse debeat numero virorum et consiliarioz maiorum
annis viginti quinque quinquaginta octo. Vt triginta duo xillis
de domo marchiana et sexdecim de alijs. Itaq domus potesta de
marchianis et existentes ex ea gaudent et gaudere debent ex
tribus partibus dicti consilii duabus partibus. Reliqui vero tertia
parte eligendi per illos de dicto consilio vel priorem partem potest
et sic de reliquis honoribus et progiis spectantibus dicto communi
sit distributio et ordinatio quo ad progiatas et honores et ceteras
omnes comoditates semper et quandoq q consilium in prout
in quibuscuq negotijs communis in faciendis et exequendis que
conq necessaria et ex prudentia iudicia pro dicto communi habeat
illam auctoritatem et hanc ac obineat totius similitudinem pnce ac
si factum et ordinatum esset per totam communitatem teste castiloni
in et uno mortuorum pluribus ex dictis de consilio q alij consiliani
et de consilio predicto teneantur et debeant loco dicti mortui vel
mortuorum eorum hereditate eligere alium vel alios de parentela
illius defuncti et loco ipsorum mortui vel mortuorum subrogare
prout eis melius videbitur et placuerit conuenire non attenda sine
cessione aliqua defuncti vel defunctorum dicti consilij. Et predicta te
neatur communis rector sui potestas presens et futurus ex quo
maneat vinculo iuramenti hoc cu semper intellectu q ille vel illi
qui eliguntur vel eligi debeant seu subrogari vrs. loco defuncti vel
defunctorum de quibus sup eliguntur et eligi debeant atq subroge
tur de agnatione vel parentela defuncti vel defunctorum tunc par
telle substantur aliter enim de alijs parentellis.

De eodem et c.

Item statuimus q dictum consilium generale possit esse
in maiori vel minori numero quinquaginta octo si placuerit
dicto consilio generali vel maiori parti eorum consiliatorum ser.

nata tamen forma et distributione de qua sup[er] proximo statuto geritur.

De eodem et c.

24.

Item statuimus q[uod] pro regulatione terre castiloni et utilitate
rei publice et tanto ordinem negotijs dicte terre que quotidie
examinate agenda quod consilium generale dicti comunis possit et ei
licitam sic dūmodo due partes dicti consilij sine p[re]iudicio et maior pars
consensuat facere promissiones et ordinationes sicut q[uod] casus requirit et
eis uterbitur pro meliori et quod promissiones sic facte valeant et robur
obtineant ac si per totam universitatem facte forent. Et quod dicte
promissiones durare debeant et fuisse manere tū tempus quācumq[ue] pla-
cuerit dicto consilio non obstante aliquo alio statuto.

Quali propositis et partiti debeant fieri in consilio generali.

Item statuimus q[uod] propositis que fiunt ut fieri contingant in co-
nsilio generali predicto fieri et examinari debeant die p[re]cedenti p[er]
rationatores dicti comunis congregandos ipsa de causa p[er] comunis
potestatem castiloni. Et quod non possint esse dicte propositi ultra
numerus q[uod] tuor q[uod] factis propositis v[er]is teneant. Camerarius dicti co-
munis legere et publicare dictas propositas in dicto consilio generali.
Et super his et non et al[ia] teneantur et debeant consilij dicti co-
silij generalis consulere et ordinare p[ro]ut bono et utilitate dicti comunis
prosit eis melius videbitur. Et hoc sub pena solvendi duorum ip[s]o p[ro]
quoque contrafaciente nisi obamiserit licentiam in dicto consilio que
pena exigatur et exigi possit sine aliquo processu. Et quod partiti p[ro]
ponendi et fieri super dictis propositis fieri debeant in dicto consilio
ad falsas falsas albas et negras colligendas in butolis p[er] saltatus
dicti cois. Et si seais factum fuerit non valeat nec teneat ip[s]o iure nec
utro possit executioni mandari.

De pena illorum qui non veniunt ad consilium generale et de pena
illius qui consilium ul' non de aliqua rediit aliqua uerba inuidiosa
et de pena illius qui turbaueat aliquem in consilio ul' t[em]p[or]e consilij.

Item statuimus q[uod] quilibet de dicto consilio generali et ex con-
silijs predictis consilij teneatur et debeat venire ad dictum co-
silium quando congregabitur de mandato comunis p[re]sentis ul' de
terris castiloni foris campane ul' requisitione seutorum comunis
castiloni sub pena minus solvi ip[s]o p[ro] quolibet t[em]p[or]e modo fuerit in tra-
castiloni et aliter forem dicte campane ul' requisitione fuerit

7
19
Ves nisi fuerit aliqua legitima causa de quibus citatur eius sacramento
aliter non salvo q' addictum consilium uenire possit filius pro patre
et pater pro filio et frater pro fratre maior annis xxvj. Qui uero in
aliquo consilio alicui ul' aliquibus dixerit uerba iniuriosa puniatur
in solois viginti imperialium. percutientes uero cum pere in aliquo
consilio ul' alio modourbatione facientes p'sentem pro quolibet ipso
in solois quinq' imperiali i minus ad arbitrium domini potestatis saluis alijs
penis iustitias communis castanoni aplentis.

Quod nullus audeat uenire in congregatione consilij generalis nisi
sit et attendans ipsius consilij.

Item statuimus q' nullus audeat nec p'sumat uenire in congre
gatione consilij generalis nisi fuerit de dicto consilio seu ex cre
tendans dicti consilij generalis sub pena solois quinq' ip'sualium pro
quolibet et qualiter uide. Et dominus potestas uniuerso sacramento tene
atq' predicta executioni mandare salvo q' filius pro patre et frater pro
fratre et e conuerso diu modo sit etatis annorum viginti quinq'.

De sedentibus super banco notario

Item statuimus q' non liceat alicui attendans seu consiliario
sedere super banco ubi stant i sedent notarii communis castano
in quado consilium fuerit congregatum in simul nisi fuerit cancella
rius ul' notarius dicti communis ad bancum uis et qm' contrahatur
soluar p' ban' solois duos ip'sualium pro quolibet mae.

Quod dominus potestas non possit p'prie in consilio.

Item statuimus q' dominus potestas castanoni ul' eius meam
ips non possint nec debeant p'cipere in aliquo consilio generali
pauato consiliarijs ul' sapientibus ul' exstentibus q' non loquatur sub
pena sacramento s' alias penas possit imponere fin' consuetudinem. Et
fin' q' requiratur q'libet fieri.

**De reformatione dictanda per cancellarium et elegenda in quolibet
consilio ante q' cancellarij recedant.**

Item statuimus q' consiliarij tunc castanoni teneantur i debeant
in quolibet consilio dictare et sentire queq' fuerit in ipso co
silio ordinatum et reformatum et ipsas reformationes legere in ipso
consilio ante q' ipsi consiliarij de ipso consilio recedant et q' nullus ex vi

ens consiliarijs et ceteris receptat de dicto consilio donec dictis cancellariis scripserint legent et publicaverint quequid obicium ordinati et reformatum fuerit indicto consilio sub pena. si quique imperiali pro quolibet contrarietate ab ipso auferenda.

De provisionibus consiliarioum ponendis in libris communis.

Item statuimus q^d notarii deputati et repugnandi officijs quocumque consiliarioum teneantur et debeant omnes reformationes provisiones et consilia quas et que fieri contingerit in eorum officiis infra decem dies postq^{uam} eis unse et regate fuerint scribere et ponere clare et extense in uno libro qui sit et esse debeat suum index maximus in quo libro ipsi notarii et quilibet ipsorum teneatur et debeant ponere titulum ipsius libri cum eorum signo nomine et pro nomine anno et indictione ita q^{uod} de ipsis possit fieri publica in instrumentum Et quod de ipsis provisionibus consilijs et reformati omnibus possit fieri copia cuiusq^{ue} petenti quia copiam facere teneantur penitentibus prius hinc solucione com digna et hoc sub pena libralium decem imperialium reciens quotiens contrarietatem fuerit ul^{tra} ita non fuerit obsequatim.

De litteris receptis remittendis registrandis et exemplandis.

Item statuimus q^{uod} omnes littere que de cetero mandabuntur per commune castro^m ante q^{uam} sigillentur registrantur et stabantur in uno libro et omnes littere que mittentur communi castro^m similiter registrantur et exemplentur ea die qua ipse littere presentate fuerint in uno alio libro ut inde possit fieri copia tan pro facto communis q^{uam} aliarum personarum Et q^{uod} tres boni et rectores notarii et de collo no^{ta} riariorum communis castro^m eligantur ad dictam et faciend^{um} omnes litteras communis castro^m Et per quos omnes littere fient et registrantur et exemplantur in dictis libris pro us^u sit mentio Et per quos omnes ambassiate stabantur ante qua^m portentur exemplentur isti omnes ambassiate que reportabuntur et referentur per aliquos ambassiatores commune castro^m Et qui notarii et cancellarii eligantur et eligi debeant ad factus albas et nigras per consiliarios generalis consilij dicte terre de notarijs notariis et apud ad officium cancellarie Et de salario ipsorum provideatur arbitrio sapientium de consilio quorum officium duxit arbitrio consilij generalis et ad ipsorum teneplacitum et voluntate.

De uno libro fierito in quo scribantur omnia puillia et iura
interdicta communis castanon.

Item statuimus q per dominum potestatem castanon ul eius
iucium et consilium generale communis castanon infra tres me
ses proxime uenturos sub uncto sacramento teneat opera cu effectu q
omnia puillia papalia et prelibata domini domini marchionis domini
nostri i c. concessa omnia q alia iura communis castanon sui sine conue
tiones pacta co federaciones cu aliqua ciuitate terra ul loco seu alia sin
gulari persona sui sine exemptiones uenitiones cinphicosim daciones
feuda ul similia iura ponantur omnia et singula et deserviantur in uno
uolumine pulcrarum cartarum et bona litera Et fiat dictus liber ma
nu unius homi i solemnibus notarij cum subscriptione sua post quolib
instrumentum et dictum librum scribat cu aucte i precepto dicti do
mini potestatis sui eius iucarij et dicti generalis consilij ul maioris
partis ipsius Et tunc asculetur dictus liber de instrumentis in istum
tam uel de puillio in puillio in presentia domini iucarij i tunc nota
riorum boni condicionis i fame qui se subscribant solemniter una cu
notario principali in quorum subscriptionibus faciant omnes solen
nitates debitas que requiruntur ad autenticandum solemniter quod
liber instrumentum Cui libro teneat plena fides etiam absq producione
originalis instrumenti ul puillij Et qui liber stare debeat ad cameram ra
cionalem communis castanon et ibi diligenter custodiatur per officium
dicti camer sub bonis clauibus ut inde possit fieri copia qconq opus fue
rit Et ut dictum opus celestis perficiatur statuimus q rationatores camere
ante dictu sub pena librarum quinque imperialium pro quolibet ipsorum
teneant dare operam cu effectu cum dictis d. potestate uel eius iucario
et sapientibus q dictis liber compleatur infra tempus predictum te
neantur i etiam dominus potestas i eius iucariis et sapientes et ra
cionatores predicti si facere unum librum cartarum librarum macti
in quo scribantur omnia statuta tam ciuilia q alia et de regimine po
testatis i generaliter omnia statuta qui liber stare i remanere debeat ad
sacristiam communis in custodia predicta.

De uno libro fierito in quo scribantur data iucium communis et re
formationes penales.

Item statuimus q fiat unius liber boni papiri copertus carta tesfor
ma magna in quo scribantur ordines i data dacionum i in cantu
communis castanon ac reformationes penales et alie qpe longo durature
ad hoc ut clarius et predictus dicti ordines data et reformationes
uideantur et reperi possint et si dicti ordines data ul reformationes fuerit

uel facte fuerint et non reperiantur scripta uel scripte ac scripta in dicto
libro pro non factis habentur et eis nulla fides adhibeatur qui liber stare et
permanere debeat penes cancellarios eorum in archiuo communis.

De libro manifesti communis.

38

Item statuimus qd liber uel libri etiam appaziorum communis ca-
stillonum debeant manu teneri bene coperti scripti et quaternati qui
stare debeant penes tres bonos rectores et legales notarios autem quatuor
boni scriptores et rationati et maiores annos uiginti qui habeant auctoritatem
mutandi partium uel partium unius uel plurimum ad partem alterius uel
plurimum partibus existentibus presentibus et uolentibus qui habere debeant
pro eorum mercede pro singulis imperiale manifesti ipsi sex eisdem tan-
tos et mantes per partes.

**Quod aliquis non possit esse cancellarius communis nisi sit notarius
publicus et collo notarium castre**

Item statuimus qd aliquis non possit esse cancellarius communis
castillonum nisi sit notarius publicus castillonum Et hoc sub pena
liberari uiginti quinque pro quolibet et qualibet uice communi castillonum
applicanda et si aliquis fuerit electus in cancellarium qui non sit no-
tarius noster communis potestas teneatur et debeat ipsum talem sic electum
expellere et attingere illos ad quos spectabit seu consilium generale ad
eligendum ad alium cancellarium notarium uel bonum et sufficientem
Et hoc iuramento iuramenti.

Quod donatio non possit fieri de haecce communis.

Item statuimus qd donatio seu datio non possit fieri per comune
castillonum alicui homini uel persone de haecce communis castillonum
a solis sexaginta imperialium superius in generali consilio castillonum si
eat oronatum qd consilium debeat diuidi ad uiscolas et ad balloas uel fa-
bas albas et nigras Et quod communis potestas uel eius uicarius non possit
precipere uel precipi facere clauasio uel excommunicationis communis quod ipsi uel alii
ipsorum debeant exparte de haecce communis ultra quantitatem solorum
uiginti imperialium singulo mense aliqua de causa nisi fuerit predictum
consilium oronatum et si secus fuerit fiat perdat communis potestas
uel in carnis solcos uiginti imperialium de suo salario Et excommunicationis
seu clauaturis solcos decem imperialium.

De bannitis gdemnationibz et absolutio nibz tangetibz
utilitate cois cast^m Rubrica

Item statuimus q' gdemnationes et absolutiones sequite
Imposit^m ones que debent et q' fient p' potem cast^m et alios
p'videtes in favore et utilitate cois cast^m et q' ipsi coe
legatu et publicetur et legi et publicem debeat sono capā
ad arengheia que est sup' pallatio cois cast^m vresus mane
in arenghe pub' voce p'conia et nō alibi nec ali et si
secus factu fuerit nō valeat nec teneat id quod q' dīam
forma factu fuerit nec de ipsis aliqua excoctio fiat

Quod aliquis qui nō soluat onera in coe cast^m nō possit
h're offm nec ee d' g'ria g'ati cast^m Rubrica

Item statuimus q' aliquis qui nō soluat onera in coe
cast^m et colta uel testa ac imposit^m sicut hitator et
terrenus cast^m nō possit nec debeat h're aliquod offm
nec b'ffitiū d'te cois nec p' d'to coe modo aliquo nec
de nūo g'riarioz g'riū g'entalis cois cast^m nec et
aliqua persona possit esse d' d'to g'riū g'nti d'te tere
nisi ipsi ul' sui antecessores hitauerint p'tinuo d'ta tere
p' annos quodec

De p'te statuta aliqua facta ul' fienda nō derrogetur
decretis domini Rubrica

Item statuimus q' s' et infra statuta nec p' g'firmatione
de eis facta uel fienda nō derrogetur nec derogatu esse
intelligat in totū nec in p'te alicui decreto ul' ordinamento
p' d. d. nri seu eius mandato facto seu g'firmato et editto

Mallesitio Statuta

71

In Primis xpi nore Innocento totius q. celsus curie trium
phans, ut mallesitio no remaneat impunita sed celerius puni
atur natura deliberatione puidimus et statumur q. d. **P**otus
cast. curia vic. et iudex mallor et quilibet eor. Insolidu possit
et debeat et teneat pceder p modum Inquisitionis ex offio uero
ex demittit. offitialis ut ex quella summa passi sup Inquit. ipsius
formatis et p accusatione pceder in quocq. crimine pub. uel priuato
in quo imponat. ut imponi possit pena corporalis afflictiva uel
pruatiua. principalis ut reogario ut in gsequia ul sub pditione
pcedentib. in Indictis legip. xue Indicti ent ex scripta in actis
curie p not. mallor et subscripta p vice seu Indicta offi in
libro uno Indictor et qui liber sit penes potem sigillatus sigillo
potis no in fiat copia pti q. qua Inquisio formata est donec
iudicet dr Inquit. et lis fuerit gtestata. **P**ost Inquisitione uero et lib. p testatione possit pns Inquira copia
Indictor petet. ea q. teneat. sibi iudex d. i. facit. et q. cam
possit opponer et se purgar. sedon quod sua debet iustia
In actis uero criminib. Inquib. pena pecuniaria uenit imponendi
si quide excedit summa librar. xxv. imp. no possit pceder p m. a
Inquisitione ex mero offio. sed in p accusatione ul p demitione offi
lis. ut p offensi quella sup quib. formata possit sua Inquisi
pcedentib. in legip. Indictis ut. d. tum est. **I**n re q. i. q. i.
In Reliquis uero criminib. Inquib. ueniat pena pecuniaria
imponendi minor libris xxv. no possit pceder iudex nisi per
teneat. sedon forma statutor. cor. cast. **S**alio q. d. pceptis
spetis et d. mandatis. d. potis ul offitialis alienus Inq. curie
possit pceder p Inquisitione et p offiu sedon quod sibi indebitur
et q. m. o. i. u. crimine pub. q. libet psona possit et iudicat. iudicat
no admittat. accusatus nisi pceder ul attines quoz Inquisi
si uero potum adulteriu incestu ul supm. cessu fuerit allegat
p uim tunc et eo casu no admittat. ad demittit. ul accusandus
nisi maritus p. uxor. pater et al. d. e. i. s. ipsius mulieris et uiri p.
seu s. s. p. s. o. i. o. r. et mater p. filia qui passi sut iniuriam ex p. o. n. s.
et q. acusa supuenies seu demittit. no tollat Inquisitione pcedere
in casib. in quib. Inquisiio potest formari sed utrumq. simil
pcedere possit diuimodo no fiat gdemnatio nisi sup alio proccus
in fiat et debeat sup accusatomb. Inquisi. seu demittit. secundu

secundum formam statutorum communis castiloni et deficiantibz
secundum iura communia que omnia ualleant cu effectu consuetudine
ul ob seruancia seu generali seu speciali non obstante et quod quilibet
accusatus de aliquo crimine pnt ul priuato possit accusare suum accu
satoem etiam terminari ul minori crimine Et super unaquaqz causa
possit procedi per dictum iudicem ad inuestigationem ueritatis et con
tinnationem fieriendam.

ul delicto
vnde a...

**De quo tempore cōfissi maleficij possit cognosci et quo
modo puniri.**

Item statuimus et ordinamus q per dictum potestatem co
munis castiloni eiusq iuratum et iudicem maleficiorum
possit et ualeat cognosci terminari et exequi de maleficijs cibus et delictis
confissis tempore sui legitimum contra cōtinentes delicta et etiam ante per
secr mentes tantum per uiam terminationis et inquisitionis incensibus
concessis secundum formam statutorum communis castiloni pout di
cto termino potestati et eius iuratio ul iudici et cūlibet ipsorum meli
us iurebitur et placebit secundum formam et modum stat communis ca
stiloni per uiam uero accusationis et querele offensi possit procedere
quocumq infra tempus legitima.

**Qualiter inquisitionibus accusationibus et denunciationibus
procedi debeat.**

Item statuimus quod in omnibus maleficijs delictis et excessibz
in quo et in quibus denuntiatore seu accusator apparet non aliter proceda
tur nisi denuntiator seu accusator in scriptis teneat accusam seu denunciam
in qua contineatur nomen et cognomen accusantis et nomen et cognomen
accusati seu denunciati et cūmen certum annus mensis et dies confissis
et locus in quo dicatur maleficium fore confissum cum duobus aut tri
bus dicti loci et testes et nisi illa accusa seu denūcia in quatermo notum
maleficiorum seu communis castiloni scripta fuerit Et nisi per accusato
rem seu denunciatoem primo iuratum fuerit accusam seu denūciam ue
ram esse et quāritata seu denuncia continentur et nisi accusator seu denū
ciator pōt nec satis teneat periculo recipienti eam et proseguendo accusam
seu denūciam usq ad finem et ex testamento expensis accusato seu denū
ciato fieriendis occasione illius accuse seu denūcie Si ille accusator uel
denunciator non fuerit contentus de quibus et pōt stet in faciamen
to accusa seu denūcia facta prius per iudicem cassatione tempis expen
saluo q hoc capitulum quo ad satisfactionē non uideatur sibi locum in
illis personis que manerant propter paupertatem satisfacere non posse

Quo casu iudex in accusa seu denuntiā procedat etiam sine satisfaci-
one nec quocq; ad dictam satisfacionem et in^{te} nendi et sibi locum in illis
personis que ex officio accusare seu denuntiare teneantur si sufficiat eos
iurare q; credunt vera esse in denuntiā contenta.

¶ Hoc addit q; ultra testes in accusa seu denuntiā nolos possit accusans
seu denuntiāns infra octo dies adiectionis rei super accusa seu denun-
tia nuntios parte tñ citata addere alios testes testibus nominatis in
accusa seu denuntiā et non illis. Et etiam locatū q; in accusationibus seu
denuntiacionibus calte falsis et aliarum scripturarum non teneatur accusator
seu denuntiator ponere locum mensis diei nec annum. In accusationibus
autem tñ precepto non servato seu sperto non teneatur accusator ponere
locum nec testes an talis accusationis seu denuntiacionis incepto nichil
adhuc ut dominus ul' mutari possit et qui titulus scribi debeat in actis ante
citacionem et ipsum titulum teneatur dare iudici ul' dari facere accusato
ul' denuntiato si petant et terminū unius diei utilis ad deliberandum ul'
iudicium accise ul' denuntie ante quā procedat aliquo modo contra ei
quem procedit et hoc si predictis terminis petant quo termino elapso ul'
non petito dictum illius accusati vel denuntiati recipiat super accusa
diei ul' denuntiacione q; dictum et responsonem super accusatione ul' denun-
tacione teneatur facere reus non obstante aliqua exceptione et etiam
non obstante q; offensus esset banit' vel hominatio ul' maleficio et non ob-
stante aliqua exceptione alia dilatoria ul' adulatoria pemptoria et anomala
la nisi ul' facti nec alia quacūq; si iuris exceptio qualiter ipsam non ob-
stantibus cogitur iudicare accusationi ul' denuntiacioni salvis tñ et reserva-
tis sibi per hoc statutum omnibus sine exceptionibus si que sibi cōtinebant
ante responsonem et si reus esset ita dūte cernis q; iudex non posset facere
eum respontere ul' responderi negando ul' confitendo ex tunc licet sit legaprie
contestata et pro contestata habita huius statū autē super contentis iudici
denuntiacione ul' accusatione.

¶ Dicto autem rei scripto ul' litte contestata vel pro contestata huius usq; si
reus responderit confitendo contenta in accusa seu denuntiā in toto ul'
in parte sic q; possit propter contentam tenn reo confesso terminis testi-
ficatis reem dictum. Si autem non responderit ul' responderit nega-
to sic q; non possit propterea condemnari recipiant testes qui tunc
scriptura corporaliter iurent dicere veritatem super dicta inquisitione
et contentis in ea et diligenter interrogentur et causam sui testimonij
vidant seu dicant testibus iure et pte si taliter forent probatum testi-
bus q; possit condemnari reus teneatur iudex ante terminū reem di-
ctam defensionis illi contra quem inquitur ul' minus arbitrio sta-
tuens si autem taliter fuerit probatum testibus q; reus iuratur rei
mentum dñs tñ possit ad tormentum procedere. Et eo tormentis repeto

in adis scribitur dicti tormentum nec ad questionem iterum reverti potest
nisi iudicis alijs super iuramentibus legibus et debet iudicis statuere te
minum exemplari et notandi testes et iura et supradicti allen
di pundo et qualitate et ante q reus condemniet propter probationem
testium ul instrumentorum supradicti quibus sic pacts tenentur et debet
dominus potestas et eius iudicis iudex maleficium procedere ad co
demnationem ul absolutionem infra dies xlii sub pena predicti Et
nichilominus dicto termino elapso ducet iustitia eie Et potestas co
demnare ul absolvere tenetur et debet salvo q in illis inquisitionibus
ubi iudex ex forma alicuius statuti ul huius inquirat de fama alicuius
ante q faciat inquisitionem contra aliquem pda locum non habeat
si facta inquisitione de fama predicta locum habeant Et q supradictum
est de nomine et cognomine accusati seu denunciati ul inquisiti incul
pati ul offensi in causa criminali ul inquisito x appone non ten
dicent sibi locum inferentibus quorum nomina uel cognomina igno
rantur si inculpatis ubi inquisitionis fecerint non ostensum a ro
mini potestas et commis castanoni sustinet q requiratur propter
maleficium ad domum b habere ul habitare consuevit ul ppter et
sicetam habitacionem intera castanoni ul districtu non habet nec
habere consuevit Sed est in tali loco in quo seruitores ul filii comi
nis coie non audeant ne ul requirere sin periculo persone non requi
ratur hi ad locum b maleficium perpetrasset intera castanoni uel eius
territorio et ad arangeriam sono tute ul uice preconia pmissis
Si locus maleficij coisistat ex territorio castanoni ul esset inter ter
ritorium si semitentes et filii non audeant coie ire sine periculo perso
ne citetur et requiratur his sono habent uice preconia pmissi supradicti
genera commis castanoni de dicto ul pto maleficio de quo p quo con
tra cum proceditur et factis dictis duabus citationibus cum in ealo ro
minis iuris dici habeatur legitime citatus et pro legitima citatione
habeatur si iudex autem citatione semitoris ul preconis debet exponi
maleficium solum in genere propter q sic citatio et in relatione semitoris
fienda de citatione debet scribi sicut pte ul ad domum Et ius picens te
netur semitori dare ul dari facere in scriptis formam requisitionis signa
tata suo proprio sigillo ul nuntio propria continentem maleficium in ge
nere uis propter q citatur Et semitor dictam citationis formam solum
scriptis datam uis tenetur dimittere et relaxare inquisito si cu persona
habet requisitum ul ad domum sue habitacionis si illum ad domum requi
suerit uel ad locum maleficij et ad arangeriam si illum ad dictum requi
suerit Et si plures fuerint inquisiti in questionem ul denuntia in inqui
sitione cueniamus iussitatum ex eis seu aliorum nominibus con
dimitti Et si quis taliter requisitus ul citatus non uenerit ul si uenerit
et terminus statutus fuerit et ad illum non uenerit p se nece pparatore

in casu quo possit uenire per partem Et si non responderit confi-
tendo ul' negando ipse i banno ponatur super arengentia communis castri
nouu sono tute ul' uoce preconi premisi de maleficio iudice secunde pro
tribunali penes arengentiam propter quod contra eum procedit/tero dies
spacio sibi dato cum banni terminus predictus prorogari non possit
nisi ex ca Et semel tantum arbitrio iudicantis Et si per illos octo dies
post requisitam ul' terminum steterit scriptis in banno i non ueniat ha-
beat pro peccato con iudice et confesso siue procedat per denunciam
ul' accusam ul' inquisitionem super his i rebis de quibus in capitulis est
et que in titulo formato contra eum continentur et hoc banno pertransit
si habeatur pro legitime contestata et confessata quocumq' titulo et
predictis conel eum procedatur Dicitur autem bannum non teni nisi
in ipso banno maleficium fuerit expressum in gñe nris et nomen sciri-
toris uel preconis qui citant i nisi prius relatio scintoris in quaterno
seu actis communis fuerit scripta et relatio preconis si inueniatur des-
et nisi inter fuerit pñs nris i si ali fiat non ualeat bannum et si bannus
predictus banno casu infortia domini potestatis et communis castri non
peruenit et fuerit de maleficio de quo pena sanguinis iugeratur non tamē
contemnatis quod tunc erem domini potestas ul' eius inter ul' in cau-
as statuatur terminum decem dierum ad omnem suam defensionem facien-
dam super maleficio banno i processu et non ultra iudicatur iudici Et si
infra dictum terminum iustam defensionem fecerit absoluitur Et si
defensionem non fecerit uel non iustam ul' facere noluerit contemne-
tur i principaliter puniatur et exequatur de maleficio et pro maleficio
inquisitione denunciatione accusa i banno contempto si autem fue-
rit bannitus de maleficio de quo non iugeratur pena sanguinis Et non
contemnatis quod tunc absq' dicta defensione i absq' alieis dilatione
termini transcurit expectatione i super ipso banno feratur et executio
manet i Et deo quod supradictum est quod non habeat arcem habita-
tionem in castro uel ul' distactu ul' q' non autatur in p seuitores sine
periculo p' stent eis dicto cum sacramento onorum seuitorum communis
castri non ante bannum datum deponendum quorum dictum ante bi-
num scriptum sit in quaterno sui in actis publicis dicta iudicis quocumq'
autem more predictorum tuum contra eum procedatur inquiri termin-
tati et accusari potest et quolib' ipsorum fieri omni die i tempore non
feriato et eam feriato solepni non solepni omnia i singularia dicta ac-
eam contemnatio fieri i infra dari et executio fieri que omnia i facta ua-
leant i teneant lege alioia non obstante faciente in contrarium
De addito quod in omni casu b inculpato iugeratur pena sanguinis et
propter fuerit requisitus nris teneatur p' li et non per pacem coram
dicto iudice compari non obstante quod monstretur offensum bannum
esse de maleficio et non obstante aliqua alia exceptione per quam diceret

Not.

finia

ingula sup

improbi debere pasci. Sed psonaliter opeat respondere salus sine
 perionibus vbi etiam addit q in quolibet predictorum processum in
 quisitionis accusationis seu reuincationis civilis ul' criminalis in publico
 et in privato citari possit et valeat summi et semel in eodem titulo seu libello pcedi
 et eodem intemptari et agitari et pceptis citatoris ul' patris inculpatis quos
 habet inculpatis ul' non absciam in aliam ipsorum consensum interne
 mentem non inueniatur processus huius contra inculpatum maiorem decem et
 octo annis nec confessio ipsius qualisq et super quocunq fuerit presti
 ta sui super his que sunt ad solemnitatum iudicium sui super his que se
 ad necessitatem inquisitionis si in inuestigationis sui super alijs quibusque
 non inueniatur nec etiam sine corporalis ul' pecuniaria lictis tunc inculpatis
 fuerit minor decem annis vel maior parte habens Et q dictus maior decem
 et octo annis preterit minoris etatis lesionis ul' aliam non possit contra sta
 tuti ut aliquod ex eis beneficium restrictionis in integritate pcedere conse
 qui ul' habere nec vni seu concordi extem possit per uiscentem pcedi
 etiam autem bannu non emoluerit ul' pro cancellato habeatur nisi causa
 cancellationis fuerit scripta manu not illius officij continens nomen
 et cognomen cancellantis et te cuius mandato fuerit factum annu et me
 sem et diem cancellationis et aliter facta non valeat Et inter maleficioz
 teneatur et debeat omne preceptum impositionem licentiam orationem in
 et quilibet actum quem fieri contingit per aliquem semitorem co
 ram ipso vel ex ipsius parte in talibus nomen suum proprium scilicet
 re Et si aliter factum fuerit non valeat ipsa oratio motio preceptum
 licentia vel impositio. **Oratio** q inter maleficioz in citari facien
 do accusatum vel inquisitum teneatur et debeat facere impositionem
 semitorem in qua impositione scribi debeat per notarium maleficioz
 totius tenor inquisitionis et cause de uerbo ad uerbum pro ut in ea se
 et scilicet se in fine impositionis et per dictum notarium etiam scriba
 tur cum anno mense et die impositionis sub pena librarum quinq ipsi no
 tario qui deam orationem et impositionem aliter scripserit et pos. quanto
 semitorem teneatur scribere notarius diem relationis Et loci
 in inquisitis ul' accusatis repetitis fuerit sub pena predicta Et quod
 bannum totum et tenorem ipsius dictus notarius teneatur extenuare
 in actis dicti officij maleficioz et aliter non valeat Si uero infra octo
 dies conuenit teneatur mandato iudicis dictus notarius dictum
 bannum cancellare hoc modo Cancellatum est hoc bannum per me
 A. R. notarium quia dictus talis bannus conuenit facto termin
 no octo dierum iteo cancellatum est.
 Aduentes quoy quod in oratione cuiuslibet banni debeat inter se
 ore et interesse pronus Et si aliter in omnibus predictis factum fuerit
 seu processum non valeat nec teneat processus et inter et notarius
 uis pascantur.

Quo casu obmissio solemnitas statutorum communis castanoui iudae
processum faciam.

44

Item statuimus quod si aliquis processus qui de cetero fieret contra
publicos et famulos robatores stratum/boicolas proditores pre
libati domini proditores terre castanoui et distictus et sodomitas non pos
sit unari precepti alicuius solemnitas statutorum et reformationum
communis castanoui obmissio Et intelligatur quantum ad hoc per et famo
si si alias de simili maleficio essent bannia ul' condemnati.

Quod iuxta inculpato teneatur dare fiduciam de alijs delictis de quibus
non proceditur contra eum et quando non R^{at}

Item statuimus quod si contingat per dominum potestatem castano
ui vel eius iudicem proceci contra aliquem per inquisitionem vel
accusam ul' denunciam de aliquo crimine contra eum faciam et p incul
patum ul' eius pariem petatur fiandam ante qd comparat de alijs delictis
ante delictum pro quo contra eum proceditur perpetratis vicinis iudicis
teneatur et debeat dicto inculpato fiandam dare predictam dum ei dicit
insurgens proceci contra inculpatum de crimine quod inponit penam
relegationis maiorem et ducam servare teneatur salvo qd non obstante si
dantia pro dicto crimine pro quo contra eum proceditur inculpatum re
tineatur donec super ipso de quo proceditur fuerit diffinitum si autem
procedatur de crimine cuius pena est relegationis vel infra ul' nulla conne
merit tunc dictam fiduciam dare non teneatur si si teneat eam serva
re teneatur nec fiduciam dante qui eum pntaverit aliquod pntuisti
tuta meretur Et cum affirmatum vts offensis penam incurrit banno
vel condemnationibus secundum qualitatem delicti non obstantibus
aliquibus statutis generalibus vel spe. talibus in contrarium i
facientibus.

Quo casu remissio tollat processum et qto

Item statuimus et de quod si contra aliquem fieret processus ma
leficus et offensus ante diem sine ul' condemnationis fieret quis re
missio maleficium sibi de eum factum et processum et iniuriam possit hoc
impune facere nec ulterius procedatur per officium ul' alio modo nisi forte
re illis casibus in quibus pena sanguis ingru possit propter quod malefi
cium contra eum procedatur et proceci possit et nisi in precautionem vel
vulnerationem cum armis ul' cum sanguine et nisi alio statuto aliter cane
atur quibus casibus et quolibet ipsorum procedatur et proceci possit
non obstante predicta remissione et predicta remissio locum non habeat

*Statutus sicut leges distictus et quod ipsi pntuisti pntuisti
pntuisti et sic ipsi leges generaliter et alij pntuisti
pntuisti*

in consiliis et perpetratis coram domino potestate vel eius iuratio in quibus
pactum non obstat dicitur remissione.

Quo casu inculpatus de maleficio in carcerem et quo non.

Item statuimus quod accusatum vel inquisitum vel aliter ex officio testi-
ficatum seu promaleficio seu maleficio in quibus non ingeratur pena
sanguinis dominis potestas et eius omnia teneantur tunc non sit appensio
iuris vel condemnatus communi relaxare iudicacione copertina recepta de sol-
lento omne et totum id in quo fuerit condemnatus. Et prius dicto de contemptu
recepto super eo super quo contra eum proceditur.
Si autem pena sanguinis ingeratur tunc in culpa non relaxetur ante se-
nam sibi datam cum effectu sed in carcerem publicum ponatur et teneatur
donec fuerit absolutus vel condemnatus et de condemnatione de eo fa-
cta executionem corporalem substituerit salvo quod testes possint de tunc
donec testimonium exhibuerint super crimine formato. Damnosos autem con-
demnatos et quilibet ipsorum potest in carcerem teneare donec soluerint quod
debent vel penam substituerint corporalem non obstante quod satisfactionem
uellent prestare.

**Quod iudicatus possit compellere testes ad testificandum de maleficio qua-
liter et qua pena.**

Item statuimus quod iudicatus possit iurare et officio iurare et ex
plano sine strepitu et figura iudicii et absque aliqua solemnitate et
processu si iudici iurebitur constingere omnes et singulos testes ad testi-
ficandum super inquisitionibus criminacionibus et accusationibus et super ipsis
et que in ipsis continebuntur. Et eos non testificantes punire et condem-
nare et facere ad ipsius iudicis uoluntatem inspecta qualitate persone in causa
et qualitate delicti de quo contra inculpatum proceditur.

De quibus causis habeat locum torтура et quibus non.

Item statuimus quod nemo de terra castromontis vel districti seu terri-
torio subiacenti quibus vel tractibus nisi sit famosa persona vel nisi calu-
nia legitime iudicis preceperit de furto vel de moneta falsa vel ma-
cha vel contra vel de prodicione terre castromontis vel alterius immunita-
tis vel singularis persone vel de percussione cum animi contumacia vel de
sodomia vel de homicidio vel de assassinamento vel de ueneficio vel de in-
dicio vel robura vel de adulterio falsa vel de aliis scriptis falsis vel de testio fal-
so vel de rapto vel de stupro honeste mulieris vel de receptione scientie facti-
tan causa facta quod furum vel latronum vel rerum deturbatum vel ha-

in totum de maleficio et quo ingratum pena sanguinis uel rebellium et guer-
rationum uel de auxilio consilio uel fauore ipsius rebellibus et querens uel
inimicus fuerit dacto uel nisi deprehensus fuerit in facto uel in finis uel cum
garetol bellis uel cum alijs preparatoris seu instauramentis aptis ad finem
faciendum uel de paulato carcere uel cumine lese maiestatis uel in actione
bursi uel in actione male uel de insolen fed pro capiente personam uel rem
uel de pace rupta aliam terram uel persone quam comune castellanum cum
eo habet uel de preparatioe relict facti contra terram castellanum uel sta-
num presentem uel de parlamento facto cum rebellibus et querens co-
munis castellanum scienter et de generatione facta contra comune ca-
stellanum de castro uel fortificia in quibus casibus et mojs et malis gra-
uibus atrocibus prout in religione indicantis in debitor possit subia
tormentis iudicis legis pretercentibus et non aliter et apponibus
in scriptis confirmata persona et qualitate persone et reum facinrum
Et aliter qd supra dictum est non subiacitur sub pena potestati con-
tra facient librum quinq centum imperialium applicari camere
illi domini domini nostri pro inuocant et pro alia inuocant commu-
ni castellanum et iudici uel officiali alij libi centum imperialium applicari
nisi subiacet autem qui non sit de castellanum uel iudici uel de iudicio por-
sit subiacet in predictis casibus et quolibet ipsorum uis dictum est et
etiam in quolibet alio casu maleficio iudicis in legibus pretercentibus
ut supra et non aliter. Testes autem non subiacent tormentis
nisi dixerint se facto inuocant uel uacillarent uel dixerint falsum uel
paria que omnia et singula ueritatem sibi locum non obstant a
bona lege in contrarium faciente

**Quod in relationibus non computetur dies terminum nec rogatio ter-
mini ante primum terminum.**

50. **I**tem statuimus ad omne dubium tollendum et remouendum
quod in quolibet dilatione sua fuerit data per inuocantem suu
aliter dies terminum dacti in dilatione minime computentur et si dies
terminum inuocant in festo die sequens dies non festus pro illa copo-
ratur et si contingat terminum prorogari terminus assignatus in pro-
gatione tunc terminum incipiat cunctis finito primo terminum nisi aliquo
statuto in aliquo predictorum casuum contrarium seu alia canea-
m. Et hoc locum habeat etiam in civilibus et pecuniarijs causis.

**De pena accusantis falso seu temerarie uel non falso et non prosequen-
tis uel non probantis.**

Item statuimus quod quolibet persona et ecclesia que temereps

tenenciauerit uel accusauerit aliquam personam coitatem uel umnes
 sitate coram domino potestate castanoniu uel eius iudice teneatur
 debeat eam prosequi et probare uel tale iudicium seu talia iudicia facere
 que sint sufficientia ad ponendum accusatum seu denunciatum ad tor
 turam infra terminu quindecim dierum post accusationem uel denun
 tiationem a die rationis rei in antea militatorum currentem uel infra
 terminum per iudicem statutum si statim fuerit et si secus fecerit sui
 singulis persona sui coitis que denunciauerit sui accusauerit si denunti
 atus uel accusatus exit denunciatus uel accusatus de crimine de quo pe
 na mortis ingerebatur puniatur qui uel que non fuerit prosequens uel
 non probauerit uel non iudicauerit deis in libris quingentis imperia
 lium pro quolibet accusato uel denunciato si autem de alio crimine et quo
 pena sanguinis ingerebatur uel alter ueniat pensionis contemnat in lib
 ro dicentis imperialium quas penas teneatur soluere infra tres menses
 prore tunc sequentes et si non soluerit puniatur si fuerit accusator
 non et item perferatur aures cum uno fetro calco Si uero de quo pena
 pecuniaria ingerebatur puniatur in libris centum imperialium si pena fuerit ma
 ior i ponenda accusato libris quingentiarum imperialium Si uero ab inter
 uis i libris uiginti quinque ipsi saluo q pro quolibet coitis accusati uel
 denunciati et non prosequuti puniatur qui accusauerit uel denunciauerit
 ut communis castanoniu nro Quorum penarum in coitis ueniat applicari
 comuni castanoniu alia medietas dampnum passio et in quolibet statu
 sitoniu uel predictas quantitates puniatur denunciator uel accusator
 accusato uel denunciato accusate uel denunciate in expensis oibus fac
 tis occasione denuncie uel accise per accusatum uel denunciatum quas
 expensas dominus potestas uel eius uicarius epus con demnationis uel
 absolucionis fiente tassare teneatur in iudicio iudicamento et quibus sta
 ti debeat sacramento accusati uel accusato in culpa uel in iusticia fuisse
 cassatione prius per iudicem et dicere expense per possit et etigi summe sine
 scriptis et figura iudicij omni iur et stationum denunciate obmissa que
 exigere teneatur et debeat dominus potestas et quilibet eius iudex si pigno
 rando robando capiendo et tenendo et incarceratione et omnia singula alia
 iuris remedia exercendo hoc archieo quod predicta locum non habeant in
 accusis et denuntiis que fierent per consules uel denuntiatores rumorum
 et rissarum et super addentes quod si accusato uel denunciato apparer
 tacea uel facta eo q non constaret de persona uel personis accusam
 tis uel denuntiatis habeant locum pene imposter sub 12^{ca} et pena sal
 sum coitatus et c. Et tunc ultra dicam penam puniatur in expen deis
 dictum est in omnibus et per oia.

De pena illius qui indeum uel sanctam mariam uel sanctum blasphem
 uo uel alia turpia uerba dicendo coisic.

Item statuimus q' nemo debeat testificare uel blasphemare deum uel
alta impia uerba dicere de deo/beatam uirginem mariam/ uel aliquem
ipsorum et si quis contraxerit soluat sine aliqua condemnatione fien
da et processu inter fientis libras quinq; imperialium pro qualibet uice
et si dicat deus de sanctis soluat tres libras duas cum dimidia imperialium
quatinus penarum tertia pars penemiat in communum potestatem/ tertia pars
in commune castanorum/ et alia tertia pars in accusatorem/ Et si predictas penas
soluere non potuerit/ uel non soluerit q' ponant ad carcerem in platea
publica/ et impredictis non habeat locum/ pars nec remissio/ nec confes
sionis beneficium/ et credatur accusatori cum sacramento et cum uno
teste fide digno.

De pena ueneris laborans stationans diebus festis.

laborare

Item statuimus q' nulla persona de cetero cu forensis q' centrigina au
deat debeat ut presumat in terra castanorum uel districtum/ uel stationare
nec stationari facere/ nec aliquas res uel mercantias uendere/ uel uendi
facere/ uel per militare/ uel aliquod laborum facere/ in aliquibus diebus
communiabilibus/ nec in diebus festiuitatum/ natiuitatis domini nostri ie
su christi/ sancti stephani/ sanctorum iohannis baptiste et euangeliste/ in na
tium sancti siluestri/ octaua domini epifanie/ quolibet die festiuitatis beate
uirginis marie/ sancti antonii/ festi pasche resurrectionis domini/ cum duo
bus diebus sequentibus sancti georgii/ sancti marci euangeliste/ assen
sionis domini/ pentecostis/ cum duobus diebus sequentibus/ sanctissimi
euphrasii domini nostri iesu christi/ de cetero/ sancti petri apostoli/ sancti iaco
bi/ sancti laurentii/ sancti bartholomei/ sancti michuelis/ sancti iacobi/ sancti
francisci/ omnium sanctorum/ sancti marci/ sancti cataline/ angustis/ san
cti ambrosii/ sancti amey/ sancti thome/ sancti simonis/ et sancti seba
stiani/ nec in aliquo die festiuitatis/ et hoc sub pena et damnum solui
rum decem imperialium pro quolibet et qualibet uice/ qui contraxerit
facere/ solui tunc q' imperialis fidei licet uenerit panem/ et unum carnes
coctas/ et medicinas/ et panis/ pro mortuis/ et alia necessaria/ pro eorum
mortuorum/ Et quilibet possit accusare et credatur de predictis domi
no collectali/ domini potestatis/ cum casale/ communis/ et accusatori/ cum
eis sacramento/ et uno teste.

De pena pacherii a fide catholica condemnati.

Item statuimus quod pacherii/ personarum/ et animarum
ecclesiasticarum/ si eundem inuenta/ fidei a fide catholica/ et uere
uiri/ in conspectu populi/ comburentur/ Et item fiat de similibus
scriptis.

De pena dicentis verba iniuriosa R^{ca}

Item statuimus quod nemo audeat vel presumat dicere verba iniuriosa domino potestati nec eius familie nec alicui officiali communis castillonis nec doctoribus suis in iuribus nec alicui personae et si quis contrafecerit videlicet dixerit domino potestati vel eius in iuribus soluat pro quolibet et quolibet vice libras decem imperialium si dixerit collectariis soluat libras quinque imperialium pro quolibet vice Et si dixerit aliis de familia ipsius domini potestatis soluat pro banno soltos viginti imperialium Item si dixerit alicui officiali communis castillonis videbatur dominis rationatoribus sindicis notariis deputatis ad banchum iuris cancellariis tempore quo exerceant eorum officium et doctoribus et magistris soluat pro banno pro quolibet et quolibet vice soltos sexaginta imperialium Et si dixerit alicui personae soluat soltos viginti imperialium pro quolibet et quolibet vice et predicta locum non habeant si pater dixerit filio vel maritus uxori vel magister discipulo vel dominus seruo vel dominus vel serua genero nec mulieribus personis.

De pena facientis insultum contra priuam personam R^{ca}

Item statuimus quod nullus debeat in insultum facere contra aliquam personam cum armis vel sine armis ad comitum vel alibi publicam vel priuam nec insultum facere pro robando ut capiendo personam vel rem nec insultum cum feruita vel percussione et si quis contrafecerit si fecerit in insultum contra personam domini potestatis vel eius in iuribus sine armis et si ne percussione puniatur in libris centum imperialium si vero cum armis et sine percussione puniatur in libris ducentum imperialium et si fecerit in insultum sine armis et si percussione cum sanguinis effusione puniatur in libris ducentum imperialium Et si cum armis et sanguinis effusione puniatur in libris quingentum imperialium Et si percussit sine armis et sine sanguinis effusione puniatur in libris ducentum imperialium Quis penitus singula singulis referendo congrue si solvere non poterit infra mensem videbatur de insultu cum feruita cum sanguinis effusione ei manus suas de alijs solvere non poterit fustigetur per totam castillonem et si contra colatorem predicta commisit puniatur in libris centum imperialium Et si contra alios de familia domini potestatis puniatur in libris quingentum imperialium et minus arbitrio domini potestatis si vero fecerit insultum cum robore vel insultum pro capiendo vel robando aliam personam vel rem puniatur prout insultum posito sub R^{ca} de pena rebatationis et si non fecerit si autem fecerit insultum cum feruita vel percussione puniatur prout insultum posito sub R^{ca} de pena illius qui iniuriam facit vel committit

aliquem p[er]. Si autem fecerit insultum contra aliquem cum armis et sine percussione uel ferita ad alicuius domum intra castra non p[un]iatur in libris decem imperialium si fuerit de nocte si fuerit de die in libris centum si autem domus fuerit in uillis seu castris de foris p[un]iatur in libris centum imperialium si fuerit de nocte si fuerit de die in libris quinquaginta imperialium Et minus arbitrio potestatis ut supra Si autem sine armis fecerit insultum ad domum p[un]iatur in quantitate minoris arbitrio domini potestatis inspecta qualitate persone i facit Si autem fecerit insultum alibi q[ua]ntum ad domum contra aliquem Si cum armis fecerit et sine percussione uel ferita si fuerit de nocte p[un]iatur in libris viginti quinq[ue] imperialium de die in libris decem imperialium Si ille qui fecerit insultum fuerit masculus si fuerit femina p[un]iatur in minori quantitate arbitrio domini potestatis si uero fuerit sine armis p[un]iatur in minori quantitate q[ua]ntum si cum armis fecisset saluo si uictus in suis facis fuerit in palatio castellanorum in domibus domini potestatis in platea publica communis in ecclesia sancti petri uel in alijs ecclesijs dicte citate uel ante domum domini potestatis p[un]iatur in duplum eius q[ua]ntum utatur qua p[un]iretur si alibi fecisset intelligatur in suis modis persone tunc loco ad locum contra personam Et domus habitationis accipitur sui propria siue conducta sui gratia habita et in predictis omnibus et singulis casibus infra statuto comprehensis dominus potestas habeat arbitrium moderandi et condemnandi in minori quantitate considerata qualitate facti et edictione personarum.

De pena illius qui percutit uel uulnerauit aliquem R^a

Item statuimus q[uod] nullus uideat aliquem uulnerare ferire uel percutere cum armis uetitis uel sine et si quis contra fecerit si percutit feriat uel uulnerauit cum armis uetitis et sanguis exierit p[un]iatur in libris quinquaginta imperialium per communem potestatem uel eius iuratum et si sanguis non exierit p[un]iatur in libris triginta quinque imperialium si uero co[n]sistit u[er]s[us] sine armis uetitis et sanguis exierit p[un]iatur in libris viginti quinq[ue] imperialium et sanguis non exierit in libris duodecim cum dimidia imperialium si autem percutio uulneratio uel ferita fuerit sine armis aliquibus uetitis uel non uetitis uel aliquem scarpinauerit uel interam trauerit uel butauerit sui p[er]cutit p[un]iatur in medietate de quo p[un]iretur si cum armis non uetitis fecisset u[er]s[us] h[ab]ita distributione si sanguis exierit uel non uidelicet in libris duodecim et solidos decem imperialium si sanguis exierit in libris sex imperialium si sanguis non exierit saluo q[uod] si aliquos predictorum fecerit impalatio communis castellanorum uel alio loco simili ad dupplicatam pene imp[er]ire in fine superioris proximi statuti positi sub indita pena

facientis. Insultum et q tunc ico casu puniri debeant in dñplum eius
quantitatis in qua punirentur si alibi fecissent si vero ex aliquo delicto
predicorum uel aliquibus oculum alicui euulserit uel auriculam
sui aures uel nasum amputauerit uel alicuius membrum uel membra
amputauerit uel debilitauerit contemnatur et contemnari debeat per do
minum potestatem sui eius uicarium in libris centum imperialium quas
si infra quindecim dies apud condemnationis nuntios non soluerit co
muni castrensi in pecunia nuntia simile membrum membro euulso am
putato uel debilitato eadem amputetur taliter quod acceptione sepe teneat
que omnia locum habeant in maioribus quindecim annis minores uero
mensure usq ad annos septem inclusive nullam penam merentur et ab
annis septem sup usq ad annos decem inclusive puniantur in quinta
parte pene qua puniuntur si essent maiores annis quindecim singula
singulis congrue referendo. Hoc intellecto q minores sñ annis decem
et ab inter infra nullam penam corporalem patiantur in defectu pene pec
uniarie non solute si tñ diu teneantur carceribus donec soluerint. A
decem annis sup usq ad annos quindecim inclusive puniantur in me
die parte penarum in quibus puniuntur maiores quas si non soluerint
puniantur eadem pena qua puniuntur maiores si autem per casso fa
cta fuerit alicui in facie et quia per casso eicatur apponatur uel remanet
eic quod tunc puniatur communi castrensi in dñplum eius quan
titatis qua puniri debentur si non remaneret uel apponatur uel si arma ue
ata intelligantur illa notata in iussu statuto posito sub rubrica
de pena portandam arma non uerita autem intelligantur omnia arma
et quibus noceri possit dummo fuerint et hominibus per casso
seu uulnerantibus personam predictam addentes quod ubi non au
bitur si officium membri amputauerit puniatur et contemnatur in
libris centum imperialium.

Contra illum qui euulserit
oculos dei amputauerit
nasum etc

Item q committentes talia delicta teneantur ad expensas et damna
dammum passio.

De pena illius qui priuatum carcerem in aliquo coñseuit uel aliquem
cepit uel retinere fecerit aliquem etc

Item statuimus q nemo debeat priuatum carcerem tenere ul
facere uel aliquem retinere facere uel aliquem sua auctore capere
et captum seu detentum trahere uel aliquem ex predictis fieri fa
cere et si contra fecerit priuatum carcerem tenendo uel faciendo ul
fieri faciendo recapiteat ita quod moriatur et si traherit ali
quem ex sua auctore cepit ul capi fecerit puniatur per dominum
potestatem in hanc et persona fieri et persone qualitate et quantitate

pensatus tenendo captum ultra uiginti horas Et si infra xx horas ab initio
domini potestatis puniatur quod non sit minus centum libras impe
rialium.

De pena comitennis homicidii 2^a.

Item statuimus q^d si quis fecerit et mortem uenient et con
uictus et confessus fuerit capite puniatur ita q^d moriatur Si uero
ad rationem non uenerit in banno ponatur de homicidio in quo si fue
rit p^{ri}us et p^oa infortiam communis castinoni penemiat capite puniatur
ita q^d moriatur et hoc casu intelligitur q^d p^{ri}us est in banno bona publicen
tur et in comune castinoni preueniant saluo iure archiepiscopi contra
comune castinoni et bona que fuerint p^{ri}us in banno et saluo iure desan
centium ipsius p^{ri}us in banno ita quod quilibet descendens habeat sua
legitimam portionem et legitima intelligatur q^d fiat diuisio pro nune
co herorum ascendentium et descendentium pro rata quibuslibet pa
tribus et quod reparet p^{ri}us in dicto banno que penemiat debet in comu
ne castinoni medietas sit communis et alia medietas sit p^{ri}us oia
si temperamentum iudicatur p^{ri}us nisi casus ubi in malicia esset
ut nisi de nocte in domo uel ante suam inueniret ad uxorem uel so
rorem uel filium uel matrem tunc p^{ri}us in malo ordine cum eis uel aliqua
eorum stare uel furari quibus casibus uel aliquo eorum impime occidi
uel offendi possit.

De pena assassini uel assassini facientis et uenefici et malefici 2^a.

Item statuimus q^d assassini uel assassini facientes aliquem uel ali
quos capite puniantur ita quod statim moriantur uenefici autem
et malefici igne sunt exurendi ita quod confessi moriantur in igne
intelligatur assassini qui hoc fecit precibus uel dato uel promisso uel
remisso.

De pena sodomite 2^a.

Item statuimus q^d quilibet sodomita debeat ignibus excremari
taliter quod moriatur et intelligatur sodomita ipso facto et tunc ne
quum qui coheret cum hoie sed etiam qui se cetero coheret cum ali
quo bruto animali.

De pena cognoscentis carnaliter monalem 2^a.

Item statuimus quod si aliquis aliquam monalem etiam no

lineate ipsius monialis carnaliter in monastio ul' eius claustris cogno
nere capite punitur.

**De pena mulieris in honeste uite stantis et habitantis in domo p
sbitici uel alicuius religiosi uel consacrato persone ad ipsorum po
stam** *De ca.*

Item statuimus q' si alia⁴ mlti¹⁷⁵ seculi in honeste uite non autat
uel presumat stare uel habitare in domo alicuius presbitici ul'
alicuius alterius religiosi uel sacrate persone uel in alia domo ad ipso
um uel alicuius eorum postam uel petitionem et que contra fecerit pro
qualibet uice contemnetur in libris duodecim imperialium quas si non
soluerit infra decem dies adie condemnationis connumerandos pe
terat castanoni p^u fustigetur cum corona una papia in capite et
exelatur de dicta terra et intelligatur quancum ad predicta mulier in ho
neste uite que si per predictos uel aliquem predictorum carnaliter co
gnoscatur uel ibi ad ipsam postam uel petitionem steterit ul' habitauerit
ues si de predictis sit p^u uox et forma.

**De pena illius qui abstulerit uel auferri fecerit uel facere fecerit uel
ad faciendum uocauerit ul' auferendi auxilium dederit aliquem carcer
atim uel captum et de pena improbitum capere uel captum retinere** *De ca.*

Item statuimus quod quilibet qui tempeps abstulerit uel au
ferri fecerit uel facere uel fieri fecerit uel ausis fuerit aliquem ca
ceratum communis castanoni uel districtus uel captus esset uel decem
prius mandato uel auctoritate domini potestatis uel sui iudicis uel i
militis uel per aliquem predictorum uel aliquem alium officialem
communis castanoni uel aliquam aliam personam habentem auctori
tatem capiendi uel detinendi et quod quilibet qui aliquem predicto
rum carceratum uel detemptum uel captum fuge fecerit uel ad
uocauerit ut fugeret et quilibet qui dederit improbitum alicui predi
ctorum uel beniamis domini potestatis castanoni uel nolenti capere ali
quem de dicto precepto uel captum dare aliquem et predictis uel ali
quem malefactorem uel bantam communis castanoni si ille capiens
seu detemptus uel carceratus seu detinendus seu capiendus esset in
tali casu uel pacto uite uitam uel membrum perdere debeat tunc pu
nitur simili pena predictis qui abstulerit uel aliquem ex predictis i
alijs consensit si autem non erat in tali casu uel pacto tunc punitur per
dominum potestatem et contemnetur ad rationem decem procentum
ad q' quod dare debet capiendus seu capis et sic ab inter sup et in
fra pro rata dandis et solvendis communis castanoni et quilibet alteri

comitatu vel persone seculari vel ecclesiastice ad quod tenebatur carceratus seu detentus vel capientis vel detinentis ad que omnia una cum expensis possit cogi et nallat per dictum dominum potestatem et quilibet suum iudicem summarie et de plano sine strepitu et figura iudicii nec de predictis dicto vel sacramento se iuratis vel iuramentorum nisi cum iure teste fidei digno creatur. Et q si quis de tempore fuerit in carceribus communis castanoni occasione debiti quod teneas aliquid dare non possit extra de dictis carceribus nisi fuerit de voluntate et dictoris.

De pena furis 12. ca. Et incidentia burgis p malā p maliciā

65

Item statuimus q quilibet qui coitit furtum quod non sit robata vel strabus vel qui inuentus fuerit ad ipsum furtum facientem licet furtum non habeat effectum si furtum fuerit valoris solutorum decem imperialium usq in libris quinque imperialium puniatur pro primo furto in libris viginti quinque imperialium et ad restitutionem noni furti vel octiduo et dictam penam non soluat infra decem i dies fustigetur p^{re} per certam castanoni et nichilominus teneatur in carcere donec de furto fecerit restitutio si vero fecerit furtum alibi i quinq imperialium sup usq in libris viginti quinque imperialium puniatur in libris quinqueginta imperialium et si infra decem dies non soluat fustigetur usq. Si vero fecerit furtum adiecta quantitate sup usque in octiduo quinqueginta imperialium in cadatur etiam auri causa tota si vero furtum fuerit alibi cel^{ta} sup suspendatur per gulam taliter q mouatur pro so autem furto alibi octiduo quinqueginta infra duplicentur penesse et alibi cel^{ta} vrs suspendatur vrs et ultra teneatur ad restitutionem usq. pro tercio autem furto cuiusq fuerit quantitas dum modo duo prima fuerint quantitatim vrs et etia si ultra tua furti cuiusq quantitas quodlibet ipsum fuerit quod suspendatur per gulam si autem prima vel secundum vel utrinq fuerit adiecta quantitate infra tunc q puniatur arbitrio domini potestatis in quo arbitrio intelligatur q possit eum facere fustigare que vnde lo cum habeant nisi furtum habeat originem a contractu et hoc fidei potestati notum suu licet fuerit incepta suu non et si aliquid facit fuerit furtum de pluribus rebus rebus de una domo vel pluribus et aliqua res ex rebus furatis inuenta fuerit in domo alicuius et probatum fuerit ipsum furtum consistisse ex rebus furto subtrahis alicuius rei q presu matu illud tale furtum consistisse omnium aliarum rerum ac per inter habeatur ac si furtum omnium aliarum rerum consistisset que vnde lo cum non habeant in minore decem i octo annis sed eo casu arbitrio domini potestatis puniatur si quis autem maior decem et octo annis

busam furtive incedit vel nactantur vel malam sui maleham mei
sic furtive et res in eis existentes exportantur si malam suspensionem
per gulam si autem busa incedatur ei manus si vero non exportantur
puniantur in libris quinquaginta imperialium quas si non solvant uti
sustineant uti.

De pena robatoris schacatoris depredatoris spoliatoris in silvato
ris pro robando seu schachando vel capiendo personam seu rem aso
ciantis hospitantis vel nel albergantis reconcentis recipientis tenen
tis procuram consilium et favorem dantis et auxilium et de offi
cio potestatis de predictis R^{al}.

Item statuimus quod quilibet de castronono vel territorio
et quilibet qui habitaverit ibidem et quilibet qui se redire
rit ibidem qui in castronono vel territorio alicuius vel alterius civita
tis burgi et castri existentes in pace trequa vel amicia cum comu
ne castrononi aliquam rem seu res valiosas solutorum sexaginta im
perialium prima vice vel pluribus vicibus coactis robaurent scilicet
civem de predatis fuerit expoliaverit in silvato vel robantem fece
rit dicti valoris si ipsi in silvato pro robando schachando vel ca
piendo personam vel rem dicti valoris fecerit et quilibet de castro
nono vel territorio vel qui ibidem habitaverit et quilibet qui ibi
se reducat qui aliquem de castronono vel territorio extra castrono
num vel territorium robaurent se seu rebus valiosis sibi et quili
bet qui aliud ex predictis fecerit puniatur hoc modo videlicet qd
dictus communis potestas teneatur et debeat eundem delinquentem
predictis modis vel aliquo predictorum facere manifesta fin
cha suspendi taliter qd moratur Robaria autem a schachis intel
ligantur et quodlibet ipsorum quantum ad dictam penam im
ponendam robaria si sapina que facta fuerit per foras vel in
olentiam extra terram castrononi velas et castra habitatis et
habitata et a solis sexaginta supra in statum intelligatur iapto
et mobilis et puniatur et punia debeat per dictum communem po
testatem in habere vel persona arbitrio ipsius communis potestatis
inspecta qualitate et quantitate rei loci persone et conditione et eo
dem modo puniatur arbitrio communis potestatis in habere et persona
inspecta ut si quilibet qui in eadem malefactorum vel aliquem in
micion vel guerram committit castrononi vel territorium inimici
communis castrononi de die vel a nocte cum armis vel sine armis
eqi vel pedester adveniens in silvato hospitantis fuerit albergaverit
receptaverit reconcentis hospitantem et statim per manifestum in co
mo sua propria seu conductu seu gntu concessa et quilibet qui

si autem sunt aso
sexaginta non ibi
ut sunt sexaginta
tertia cast non
dallas et alia ha
bitas et habitata

eandem malefactorum auxilium consilium et fauorem decet seu preste-
re et quilibet qui ex predictis fecerit et quod supradictum est de susce-
ptione per gulam et de positione in habere et persona habeat locum si
datus de aliquo ex predictis in culpatis in foris communis et co-
muni potestatis castimonia peruenient si autem non peruenient ba-
niam de maleficio et scilicet de quo in culpabitur octo dierum in bi-
no spacio sibi dato quod banno curio habeat pro confesso et pro se
quolibet predictorum casuum teneatur dominus potestas et eius in-
ter seu necius uinculo sacramenti et sub pena libi quinquaginta i-
peralium pro quolibet ipsorum cogere et compellere dictum malefa-
ctorem et tenentes et possidentes bona eius ad restitutionem fieri
dam dicto offenso seu offensis ualoris quadrupli rerum de robata
et expensarum quas dictis robatis iurauerit dicta occasione fecit
et et statum sacramento de robati castigatione premissa et hoc infra unum
mensum postquam fuerit restitutionem fieri de robatis de robatis
de ualore rerum de robatarum statum sacramento de robati sequi de roba-
torum inspecta qualitate conditionis et persone.

De pena frangentium comum. R^{ca}

Item statuimus quod si quis fregit comum alicuius in qua
habitaret uel non habitaret puniatur in libris centum imperiali-
um quas si non fecerit infra tempus audire statum comum in manu
et manus et hoc si in uel clam temerario motu fecerit eandem pena
puniatur qui fregit fecerit Si uero appropinquum fregit in duplum pu-
niatur.

De pena illius qui celauit sibi nomen uel pronomen uel mu- tauit R^{ca}

Item statuimus quod quilibet persona debet dicere nomen
et pronomen suum et patris et non celare uel mutare domino
potestati et quilibet suo iudici et militi uel officiali communis castimo-
ni in et qui contrafecerit puniatur in libris decem imperialium comu-
ni castimonia que pena locum non habeat in persona mutantis si
bi nomen pro damnis dictis etiam etiam castimonia colateralis domi-
ni potestatis castimonia uel campariis sed solum puniatur pro quoli-
bet ipsorum et quilibet in qua mutauerit uel celauerit sibi no-
men uel in solis uiginti ipse.

Contra notarios et alias personas que fecerint uel fieri fecerint ali-
quam cartam uel scripturam falsam R^{ca}.

Item statumur qd si quis fecerit uel fieri fecerit cartam i
 falsam uel acta publica falsa uel falsificauerit uel falsificari fe
 cerit scienter aliquam cartam uel condemnationem uel attestacionem
 uel dicat testium uel confessionem uel testes uel acta publica scripta
 uel scriptas uel aliquas scripturas intoto uel pro aliqua parte de uel
 super quantitate re uel iure non excedente quantitatem florenorum
 quinquaginta annu contemnatur pro prima uice inquaduplum et ulte
 rius qd intereat et diebus tribus continuis sit in carceribus et quod di
 catu impu^m prosequenda uice in amissione manus in qua sit magis
 potens pro tertia uice pena ignis apponatur et tunc uel super quantita
 te re uel iure excedente summam florenorum quinquaginta imperialium
 usque ad summam quingentorum florenorum annu pro prima uice contem
 neatur in amissione manus in qua sit magis potens pro secunda uice
 uice apponatur pena ignis et si tunc uel super quantitate uel iure excedere
 summam florenorum quingentorum annu pro prima uice puniatur arbi
 trario communi potestatis in amissione manus uel pena ignis inspecta i
 qualitate facti et persone Et pro secunda uice apponatur pena ignis ca
 liter quod monachis.

Si quis falsum testimonium dixerit uel aliquis contemneatur in ca
 casali puniatur ea pena qua puniendus esset ille contra quem falsum te
 stimonium dixerit si corporaliter ueniret puniendus et hec pena corpora
 lis non sit minor quam incisio lingue quo casu lingua incidatur eidem
 Si uero peccata tunc amputetur ei lingua et intereat si uero falsum
 testimonium dixerit uel aliquis in casali causa ab soluta similiter
 puniatur in ea pena qua puniendus esset ille in cuius fauorem dixerit
 testimonium si corporaliter ueniret contemnendus si uero peccata tunc
 amputetur ei lingua et eadem pena puniatur ille qui scienter et dolose pro
 duxerit in ea casali falsos testes uel falsum testem uel eis uel eo scien
 ter et dolose usus fuerit Et si alii non appareat seu constet aliquem scie
 ter et dolose produxisse falsos testes uel usum fuisse intelligatur scien
 ter et dolose produxisse falsos testes uel falsum testem uel scienter
 et dolose usum fuisse qui post publicationem testium interrogatus an
 uelit ut et quilibet interrogatus teneatur respondere ad terminum per
 iudicem statuentum et si ad dictum diem terminum non responderit
 intelligatur non uelle ut et ultra ille qui falsum testimonium dixe
 rit uel usus fuerit uis et quilibet ipsorum in solidum ita tamen qd
 unica sufficiat solutio compellatur realiter et personaliter ad emendacio
 nem fierendam cuiuslibet damni dispendij et interesse illi qui damni
 dispendium seu interesse subministrasset seu supportasset occasione dicti
 falsi testimonij.

Quicumque falsum testimonium dixerit ut aliquis contemneretur in eiuſdem causa ampuetur ei lingua si vero testimonium dixerit ut aliquis absolueretur in causa eiuſdem similiter ampuetur ei lingua et eadem pena puniatur ille qui scienter et dolose producat falsos testes seu falsum testimonium in ei causa vel eis seu eo scienter et dolose usus fuerit et intelligatur scienter et dolose falsos testes vel falsum testimonium produxisse vel scienter et dolose usum fuisse qui post publicationem testimonii interrogatus in neque uti dictis testimonium vel testis et quilibet interrogatus teneatur respondere ad terminum per iudicem statum et si ad dictum terminum non responderit intelligatur non velle uti Et altera ille qui falsum testimonium dixerit vides Et ille qui producat vel usus fuerit vides Et quilibet insolentum ita quod solutio unica sufficiat teneatur ad emendationem cuiuslibet damni dispendii et interesse illi qui damnum dispendium seu interesse substituerit vel substitueret occasione falsi testimonii.

Et eadem pena puniatur quilibet qui sollicitaverit aut operam recet aut consilium quod aliquis dicat falsum testimonium Et si quis fecerit vel fieri fecerit monetam falsam vel contulerit vel consiliu fecerit comburatur Et comus in qua facta fuerit publicetur Et si scienter expenderit vel portaverit vel portari fecerit monetam falsam a solidis sexaginta imperialium super usque in libris decem imperialium condemnatur in libris quinquaginta Et si alibus decem imperialium usque in libris viginti quinque imperialium condemnatur in libris ducentis imperialium Et si alibus viginti quinque imperialium super condemnatur in libris quingentis imperialium quas si non soluerit comburatur ita quod modum salvo quod si ille qui dictas monetas expenderit vel portaverit vel portari fecerit igitur et comburatur dactorem quod non teneatur ad dictas penas Et si portans vel expensans et delictum predictum scienter iteraverit etiam in maiori quantitate solutorum centum comburatur Et quod dominus potestas habeat arbitrium minorandi dictas penas circa delictum monete in hacere et persona si sibi videbitur inspecta conditione personae eadem pena imponatur expensanti vel portanti vel qui expenderit vel portaverit scienter monetam falsam vel manebat distincta quantitate vides Et eo modo vides dominus potestas habeat arbitrium minorandi etiam dictas penas in hacere et persona vides et si quis emendat vel inforetur consiliis interrogatur ei manus Et si delictum iteraverit comburatur tamen dominus potestas habeat vides arbitrium minorandi ipsas penas etiam.

De processibus non fierendis post octo dies R^{ca}.

Item statuimus q^d nulla inuentio sui accusa uel inquisitio possit nec debeat fieri per dominum potestatem nec per eius familiam nec per aliquam aliam personam de aliquibus damnis ludois quatuor salu- tis et coissis transactis octo diebus adie coissorum predictorum et si secus factum fuerit processus sit nullus et nullis ualoris hoc et non habeat locum in furtis homicidijs incendijs robarijs et delictis in quibus incurrat penam sanguinis q^d etiam intelligatur in quibusque pu- blicis criminibus in quibus pena pecuniaria imponenda ueniat ac ead- em camparijs qui irruerint in manibus domini potestatis de aliquo damno seu de aliquibus damnis facto seu factis super eorum cam- parijs non potuisse inuenire dactores seu factores dictorum dam- norum factorum uis in dicto termino dictorum dierum octo quod- time et eo casu irruentibus ipsis camparijs uis dictis dominis po- testas possit prorogare terminum aliorum octo dierum dictis camp- arijs et non ultra et inuentiones facere in po termino per dictos camp- arios ualeant et teneant.

De monitione danda in scriptis R^{ca}.

Item statuimus q^d de quolibet delicto seu coisso de quo process- us fuerit scriptis in actis cois- tati debeat amonitio in scriptis infra quinque dies post diem qua processus scriptis fuerit in dictis ac- tis et quilibet qui amonitus fuerit possit facere suam defensionem si qua habuerit usque ad decem dies adie monitionis sibi date in man- dos in quibus amonitione et processu conueni debeat dies amoniti- onis et dies accusationis denuntiationis uel inquisitionis et dies et hora delicti et uasti uel coissi seu damni dati per amonitum et locum et nomen proprium et cognomen amoniti aliter sequi non possit o- ternatio et si sequeretur non ualeat ipso iure et quod amonitiones da- ti debeat de cetero in scriptis cuiuslibet persone ad decem dies de quolibet delicto uel coisso nisi ex- presse in statutis communis castiloni uel alie- ro ipsorum aliter cautum saluo processu portarum salutarum quod non teneat amonitio.

De contumacia et se non deficiente ante diem termini amonitionis R^{ca}.

Item statuimus q^d elapso termino cuiuslibet amonitionis da- re et seipsum aliam qm cois- seu diceretur cois- se aliquod maleficium seu delictum seu aliquod aliud quod sit contra iur- ede

et contra statuta et ordinamenta castionum si ipse amonitus comparere
nec non fecerit iustam defensionem vel contra relictum vel contra
infra humanum amonitionis et non uenerit vel non comparuerit coram
domino potestatis seu eius iudice vel uicario ad presentem nisi et ad
faciendum alia prout continentur in statutis communis castionum qd ela
pso ipso termino amonitionis habeatur pro confesso et conuicto et sui
confessione et sufficiat si ipsa amonitio missa fuerit ex parte domini
potestatis vel eius iudicis sub uicarij per unum et saltem communis
castionum ad communem habitacionis illius qui relictum vel malefici
um consistit vel qui aliquod aliud fecerit contra statuta et ordiname
ta communis castionum et si non habeat habitaculum in castione uo
sufficiat si ipsa amonitio curata fuerit per unum et saltem communis
castionum ante banchum iuris vel in platea publica communis casti
onum et dimissa in scriptis ad illas palas communis dante tunc sen
palastrum lobie none prope palacium Et quod quilibet qui comparuerit
ad se defendendi ab aliqua inquisitione vel aliquo relictum seu malefi
cio seu confesso teneatur et teneat subdare et solueret illud in quo i
contemnatum teneat in forma statutorum communis castionum
aliqui eius operano habeatur pro non facta et pro nulla Et hoc si requi
sita fuerit ei satisfactio que satisfactio locum non habeat in casibus
in quibus pena sanguis ingreditur.

De defensione amonitionis recipienda amonitus R^{ca}

Item statuimus qd notarii castionum habentes officium nota
rie pro communis possint et debeant requirere et scribere defen
sione sibi dicta sua auctoritate et sine presentia et consensu domi
ni potestatis vel eius iudicis et uicarij si noluerit interesse et etiam
si fuerint absentes et quod notarius non possit recipere dicta testiu
si presentia domini potestatis vel eius iudicis qui communis po
testatis vel eius iudicis sub uicariis teneat ipsos testium requirere et esse
ad recipiendum qui fuerint et requirantur.

De pena officialis delinquentis in officio R^{ca}

Item statuimus qd quilibet officialis communis castionum q
fratrem colam vel fratrem rectoris communis conficiat vel ali
quid ab aliqua persona vel coitate in rebus et personis recipere sine offi
cio vel accipere vel aliter contumaciter frangere in officio suo consue
vel aliquo fieri facere contumaciter in quadam dampnum per
sonam colam ab aliqua extorreat vel maleficiet in ipsa contumacia

comuni castamoni in libris viginti quinque imperialium et ab officio remoueat et quilibet possit accusare et hanc dimissionem condemnationis hoc iudicio quod notari hanc dimissionem communis castamoni alius iudicis qui tolum uel fraudem consilium occasione officii uel hanc et quilibet ipsorum uel falsum consilium puniatur ut supra iudicio po sit sub se et pena contentis falsum sic mentio si uero aliter extorserit puniatur alio modo deus iudici statuto.

De pena corrumptentis officiales communis castamoni et de pena corrupti R^{ca}

Item statuimus quod nullus debeat corrumpere uel corrumpi facere potestatem castamoni uel eius iudicem similem uel alium officialem de eius familia uel consiliarium uel consilium inter castamoni nec aliquid ei dare permittere uel remittere uel dari uel promitti uel remitti facere uel aliquid consilium uel consilium faciat quod fieri non debet uel omittat uel omitti faciat quod obmitti non debet et si quis contraxerit uel si ea fecerit tam corrumptens quod corrupti faciens et corruptus puniatur in libris quinquaginta imperialium pro quolibet ipsorum et quilibet uice Et nichilominus teneatur ad restitutionem damni in quadruplum et damnum patris.

De pena raptoris et carnali cognoscentis mulierem R^{ca}

Item statuimus et ordinamus quod quicumque qui rapuerit et carnaliter cognouerit uel uolenter cognouerit carnali fornicationem uice capite puniatur ita quod moriatur Qui uero natus fuerit rapere et uolenter cognoscat uel rapuerit et non cognouerit contemnatur et puniatur in libris Centum quinquaginta imperialium Qui uero carnaliter cognouerit mulierem maritatum honeste uice uoluntate mulieris si quidem cognouerit eam in domo habitationis mariti puniatur in hanc uel persona eam ad mortem uel aliter ipsorum in arbitrio potestatis inspecta qualitate facta et conuictione personarum et intelligatur honeste uice si simul habitauerit in eadem domo cum marito suo si uero extra domum habitationis mariti sine eam carnaliter cognouerit et uoluntate mulieris contemnatur in libris centum imperialium Qui uero stuprum uel in castum consilium cum uirgine uel uidua honeste uice et uoluntate ipsius uirginis uel uidue contemnatur in libris centum imperialium mulier uero maritata que passa fuerit carnaliter cognosci ab adultero perdat dote augmentum dotis et certum plus in totum et maritus ipsam et ipsum liberet Et si in domo mariti inuenerit delictum consilium mulier puniatur in hanc uel persona

etiam ad mortem uel altero ipsorum in arbitrio potestatis inspecta qu
altare facti et condictionibus personarum nisi maritus ipsam uxor
em habere et retinere noluerit immutatio q^{ue} liceat sibi dicere usque
ad finem quo casu mulier aliter p^{ro}sumatur q^{uod} quod perdat uxorem i
stiam et una totalia usq^{ue} Et maritus et eius h^{ab}er^e licentia d^{omi}n^{us}
Si quidem in monasterio uel domibus adrentibus ipsi monasterio
capite punitur Si uero extra monasterium uel domos predictas
cognouerit aliquis monacham seu monialem referentem h^{ab}itum i
monache uel monialis ipsa die qua cognouerit eam uel sequenti
post nonaam contemnetur in libris centum imperialium et in pre
dictis casibus non prosteat h^{ab}ita anni offensus nec confessio delin
quentis Qui uero lenis seu mediator uel mediator fuerit ad aliquem
de predictis mittendum contemnetur in libris centum imperiali
um que pena non habeat locum in publicis et famosis mercatibus

**Quod confessio et pax minuat penam et quid et qua
tunc. R^{ex}**

Item statuimus q^{uod} si aliquis accusatus denuntiatus uel
inquisitus fuerit de aliquo maleficio Et sponte infra prima
excusatione confessus fuerit q^{uod} sibi q^{ui}a pars totius condemnat
onis peccatare fuerit et que tunc debet si confessus non fuisset et
pacem non h^{ab}uisset remitti debeat et remissa esse intelligatur in
penis antem sanguinis uel aliter fieri corporaliter pax et confes
sio aliquo non oportet Et hoc statutum habeat locum nisi per ali
ud statutum in aliquo casu aliud caueatur expressum Et quod
in emendationibus et reformationibus et citationibus ipsorum i
confessio aliquo non diminuat de ipsis nec aliqua ipsorum.

De parentibus facientibus pacem R^{ex}

Item statuimus q^{uod} si ille percussit et percussus fuerit et qui
in ultimum fecerit et ille contra quem factus fuerit insultus sui
illi qui r^{ati}onem inter se fecerint seu in iurati fuerint seu quoque illud
ille qui fecerint iniuriam seu contumeliam fecerint de imo alia
go uel parentela uel fuerint coniuncte persone ex parte patris
uel matris uel uxoris uel uxorum uel quorumq^{ue} modo propin
qui uel affines ex qua linea sibi attineant usque ad quintam gra
dum uel maritus uel uxor uel socer uel nimis uel lenis uel cogn
ta uel uxor uel primigenius seu primigenia uel nonerba uel ali
qua affinitate seu parentella coniuncti fuerint Et dixerint et
iurauerint se esse parentes uel affines usque ad gradum istum et

se concedauerint infra quindecim dies computandos ad re qua
rta uel sexta facta fuerit uel contumelia uel iniuria dicta senten
tia fuerit non possit rector castri noui nec eius uicarius eum nec
eos condemnare nisi in solis iuribus imperialium pro quolibet et
qualibet vice Et si alii contemnerint ipsos iure et illogice pñtis ita
tuo contumacia sic nulla nullaq; pena nullumq; ultra predictam q̄ bñm
titatem possit eis auferri alioqui dñmnetur i amittat banimum sñi
formam communis castri noui Et dicta pax nichil opetur nec locum
habeat in his in quibus pena corporalis inferenda sit gradus eius
intelligatur secundum decem et decemales et non sñi leges et qđ
probatio de parentella et gradu fieri debeat per duos rationes testes sñ
et quarto et quinto gradu pñi uero secundum et tertium gradum suffi
ciat probare per uicem et famam sñi sñi uel plures de eadem par
tella uel altergo uel alij qui fuerint parentes uel affines in gradu i
sñi inter se habuerint questionem cause uel insultus fecerint uel alia
quocumque causa dominus potestas teneatur et debeat ad requisitione
alcius ipsorum partium attingere omnia uis reme dñs ad com
promissum per ipsos fieri et in omnibus et periculis pro ut in alio sta
tuto infra pñto inuoluntate statore caruz civilium sub r̄a tēo
promissis fieri sit mentio.

De pace rupta R. ca.

Item statuimus q̄ si quis pacem factam de uoluntate partiū
sui arcetibus uel rectore preceptam fregit uel uipit soluat
pro banno libras decem imperialium et in castri nouo nec eius cari
torio stare nec habitare presumat sub eadem pena nisi fuerit de uo
luntate parabola uel licentia illius uel hñm cui uel quibus pax
rupta fuerit et nisi paus soluerit dictum bannum et ultra contē
netur sñi quod delinquent.

De sacramento falso R. ca.

Item statuimus q̄ si aliqua persona fecerit aut repñatur
fecisse sacramentum falsum soluat pro pena soltos sexaginta
imperialium et intelligatur de sacramento dicto et facto in iudicio
delato aparte parti per iudicem.

De pena incendiarii R. ca.

Item statuimus q̄ si aliquis colose ponuerit uel pom fecerit
in domo uel castina alicuius habitata uel apta ad habitan

dum siu sit plena siu sit uacua uel sana uel religiosa uel in meta blua
uel fem existente uel existentibus interea castanoni aut in uilis uel ci
stis suppositis iurisdictioni dicte tene et ipsa domus castina uel mete
conbuta fuerit intonam ul' in partem conbutatur talis ponens man
um uel ponit faciens taliter q' moratur. Quicq' uero al' incenoui
posuerit uel ponit fecerit dolose et quastum uel damnum fecerit uel si
ei fecerit occat predicta alibus uiginti quinq' sup' punitur in libris
centum imperialium. Si uero alibus uiginti quinq' imperialium ista
usque ad decem libras si in libris quinq' punitur. Et nichilo
minus in quolibet predictorum casuum punitur ad emendacione
damni cum expensis damni passio fiend' et si damnum uel uisum uel
incenouum fuerit occatione predicta alibus decem infra punitur a bi
tio domini potestatis.

De eodem.

Item statuimus q' nulla persona dolose autat nec presumat
ponere nec ponit facere ignem in messu lino feno blana pallata
gubis siu lignis aliquibus siu alienis incenouo siu patientis
castanoni est et ipsam teneam castanoni et si quis contraxerit sol
nat probanno libras uiginti quinq' pro qualibet uice et damnum
restituatur patienti interuallum numeratis sine aliqua compensatione fie
da quam penam soluere si non potuerit sustineat p' teneam castanoni.
Et ultra tamen teneatur ad restitutionem damni dñs item si quis possi
dit ignem uel ponit fecerit in eius stipula uel zebdo uel alibi in sua posside
cassa nolendo ipsam stipulam uel zebdum uel aliam rem conbutere et
a casti conbuteret uincam ligna messum uel alias res alterius punia
tur pro qualibet uice in solidis decem imperialium. Et ultra teneatur
ad emendacionem et restitutionem damni et terti' plus damni
passio uel passis et pro qualibet p'cha tene messis siu legum' in solidis
uiginti imperialium punitur et in emendacionem et qua sup' quod
damnum extimetur per extimatores communis uel duos alios elige
tos per partes.

**De pena non habentis caminum in eius domo si facit ignem
et de pena portantis ignem per stractas castanoni de loco ad lo
cum 12 ca**

Item statuimus quod quolibet persona tunc castanoni habere
debeat caminum unum in domo in qua bicit et si facit ignem
et si quis contraxerit incenat imperiam solidorum uiginti imper

alium pro qualibet vice et quolibet camino non inuento bñs Et q
nulla persona audeat nec presumat portare ignem nec carbonos ig
nis per terram castinoni de una domo ad aliam et curia ad curiam
nec de loco ad locum nisi dicam ignem vel carbonos portare in
uno hēbali vel alio vase copto hē et taliter q non possit cadere
per terram nec exportari per uentum sub pena solidorum quinque im
perialium pro quolibet et qualibet vice Et quilibet possit accusare
et creditur sacramento sui.

**De pena illius qui accepit terram de coibis ijs seu stratis
publicis 12^{ca}**

Item statuimus q si quis accepit sablonem glauū vel terram
de ijs seu stratis publicis vel de foris communis castinoni in
tus vel extra prope tām accipi castinoni per centum trabuclos puni
atur in solidis decem imperialium pro qualibet vice Et si quis accepe
rit de spatis vel lignis spatorum vel de minis vel lapidibus mino
rum terre castinoni vel de foris vel aliquam elauū frangium vel
cartenam vel alines terrēlūm vel custodis vel solans portarum
vel banchis ipsarum custodiarum vel cassellum vel assidem vel trale
pontium puniatur in solidis viginti imperialium pro quolibet et qua
libet vice qua contraxerit in aliquo predictorum Quorum penarū
medietas sit communis et medietas accusatoris Et ultra teneantur
tales damnificantes ad restitutionem et restitutionem eius quod
uastauerit et ceperit dicto communi.

De pena occupantis terram communis castinoni 12^{ca}

Item statuimus q nullus debeat occupare terram communis casti
nōm Et quilibet qui non per legitimū titulum descendente a
communi castinoni in se vel suum dactorem dactōis vel alium descen
dente teneat terram communis castinoni teneatur et debeat dictā
terram infra duos menses post uenturos uacuare spargare vel dis
tribuire uacuā spargatam et distribuatam dimittere et relinere dicto
communi Et si quis in aliquo predictorum contraxerit puniatur
communi castinoni in libris quinque imperialium pro qualibet vice
et minus inspecta qualitate facti Et quilibet possit denunciare et
accusare et habeat medietatem dicte pene facta fide de promissis
Et communis potestas et suus inter teneam facere omni mense de
predictis ex officio inquirere et dictum statutum dictis duobus
mensibus per terram castinoni et uilas de foris facere curare que
pena non habeat locum infra et nō occupantis etiam terram casti

nom. Seco. temeraria inter. scata loquentia. reuys.

De possessione turbata R^{ca}

Tem. statumimus q. si aliquis turbauerit aliquam personam
et possideat seu q. p. se uel p. alium. Et de turbatione appareat p.
testes uel alio legitimo modo q. probatio procedat et procedere debeat
at et possit sibi libelli oblatione litis contestatione sibi strepitu et fi
gura iudicij et sine qualibet alia iuris solemnitate ipso iure et facto
nulla expectata sifa incurrat penam librarum decem imperialium
pro quolibet et qualibet iure et q. recte et iure teneatur et debeat
accipere et amittere bonam et rationem satisfactionem de non tur
bando uel molestando possidentem uel q. predictam in penam li
brarum viginti quinque imperialium totiens contenta quonens
fuerit confectum rata manet semper satisfactione que colatur
ipso iure et facto nulla expectata sifa si exigatur et applicetur comu
ni castanoni nullo preiudicio iure precedente. Quia satisfactionem
predictam si turbator pced. prestare noluerit aut negauerit tan
tum teneatur et deinde in carcere communis castanoni donec
ipsam satisfactionem fuerit prestare paratus efficaciter et cum ef
fectu item intelligatur et si de possessionibus datis i. q. de iuribus
et rebus que dabantur p. iudicem pced. et pced. iur. officio
retenti de civilibus et pecuniariis questionibus uel p. nuntium
et saltatum communis castanoni dicti iudicis mandato ad hoc
ut ueniret sibi locum donec ipsa datio summa p. manserit. Et
iure prius non fuerit reuocata quam dationem teneatur inter
predictus si ius aut iuris ordo exposeret sine libelli oblatione lit
is contestatione et sine strepitu et figura iudicij sifa iure et de
plano sine strepitu et figura iudicij b. et sifa iuris solemnita
te nulla sifa difinam expectata precedente inter locutiona sua que
habeat p. ipsum iudicem secundum modum et formam quod
habetur dicta i. iurij ceter. questionibus et alie intellectionales
iure formam statutorum de hoc loquentium et sub pena librarum
quingenta imperialium quam incurrat iure predictis contra
faciens ipso iure et facto nulla expectata sifa que debeat adicto
iure autem p. subsequenter rectorem sub pena sibi comuni
castanoni comotis effectuali applicanda.

**De possessione aliquis persone cor. collisio uel iniuriam non
auferenda nisi remis cognita ratione et terminata q. sione R^{ca}.**

Item statuimus quod nulli persone collatio communis uel uni-
uersitatis castellanorum uel iusticiariorum inferatur possessio uel ali-
cui qd rei uel iuris quod et quā teneat et possideat nisi domi-
cogitatione et terminata quicōne secundum formam statuti qual-
est sub rubrica de omnibus alijs libris causis etc. Et si quis iurip-
uel turbauerit possessi uel qd alicui persone collatio uel uniuersitati
uel etiam occupauerit alicuius rei immobilis seu etiam iure quā
uel quod aliquis possideat ut qd amittat pro banno libras uiginti quā
que imperialium in tenarijs numeratis inquam penam incurrat
ipso iure et facto nulla expectata sūa ex qua occupatione seu etia
turbatione appuerit per testes seu alio legitimo modo que probatio
procedat et procedere possit oriam dicto domino iudice sū libelli
oblatione litis contestatione et sine strepitu et figura iudicij et si
ne quolibet iuris solemnitate qua soluta uel non possessio uel qd
supradicta intelligatur fictionis presentis statuti restituta inquam
possessionem uel qd liceat ipso iure intrare ipsam qd ad pisa cui in
pra fuerit seu etiam occupata uel turbata auctoritate eius propria
nisi maluerit per iudicem et eius ministerio et officio introduce et
anctōe ei dāto introducant omīo et sine strepitu et figura iudicij
et quolibet alia iuris solemnitate sufficiente sola requisitione fa-
cta dicto iudici per ex polatim iudicium.

De eodem 12^{ca}

Item statuimus qd intelligatur possessio iuxta uel turbata si
ille qui intraneat aio tementi retinuerit contra uoluntatem
illius cuius est dicta possessio et tunc intelligatur etiam aio tementi
si si querimonia facta fuerit per eum cui fuerit iuxta dicta possessio
ipse intendeat petitioni uel accusationi.

**De pena coloni inquilini conductoris uel fictialis 2me in uestitu-
ram ab aliquo absq; uoluntate prioris dñi et de pena uentantis ad
alienantis duobus duobus temporibz.**

Item statuimus qd si colonus uel inquilinus uel fictialis p-
tionarius uel emphyteota alicuius receperit in uestituram uel
locationem seu conductionem ab aliquo absq; uoluntate prioris loca-
toris emphyteotantis uel conuocentis etiam finito tempore per
me locationis in uestitura uel emphyteosis uel concessione ante
restitutionem possessionem priori aquo hñt uel aquo recognouit n-
pimus aquo ipsam recognouerit fuisset uictus per sinam que tra-
sinisset in rem uocata quod talis colonus uel inquilinus ut

*et nota ex illis
milla*
ficialis pñatus uel emphiteoti pñatiu comuni castunou in libris
quingenta imperialium et amittat ins suum q̄ habeat in ipsa re
Et itō concedens sciens de prima locacone uel in uestitura uel con
dictione uel uenditione introitum / et talis possessio non possit alicui
dictorum fo concessum / et non pñuocet primo in uestientia lo
canti seu conuocenti nec ualleat seu teneat ipso iure nec etiam co
cessio quibusque uerbis formata / et si aliquis uendiderit seu in
uestierit uel alienauerit pñta q̄ in pñtione aliquam rem mo
bilem uel immobilem duobus uel pluribus diuersis temporibus pñ
tatur comuni castunou in libris quingenta imperialium et amit
tat ins suum q̄ habet seu habebat in ipsa re et nichilominus teneat
tur utriusque acquisitor restitue id quod postulat ordo iuris / comm
autem potestas possit dictas penas comuni castunou soluendas mi
norare arbitrio suo et consilij generalis inspecto ualore rei alienate
et conditione rei alienati et facti.

De pena reperi post sonum campane R^{ca}

Item statuimus q̄ quicunq̄ longe a domo habitacionis sue
post sonum campane que pulsantur in sero pñtres domos in
uentus fuerit sine lumine uel igne per dominum potestatem uel ei
uicarium sui militem cū uno ex salt̄ communis soluat bñi pro qua
habet uice soltos quinque imperialium / hoc statutum non habeat locū
contra fornicarios eorum offm̄ excentes / nec contra famulos cunctos
per rectam uiam a domo dñorum ad eorum domos uel ab eorum do
mibus ad domos domingorum suorum / nec contra aliquas alias per
sonas cunctas pñtiam sine lumine et igne causa eorum ad scipiam
si crederet / uel ad rumorē si credant / ad arma seu auxilium et
ad ignem / Et intelligatur quis reperiis de nocte et si fuerit reperi
post sonum cāpane sñt usque ad horam auree senalbe / que cam
pane tētat incipere pulsare ad primam horam noctis et finire ad
secundam horam noctis.

De pena portantis arma uetita R^{ca}

Item statuimus et ordinamus q̄ nulla pñona de castro nono
uel alunde cuiusque conditionis existat / autat nec pñsu
mat portare pñtiam castunou arma uetita / intelligit custelam lon
gam / agalono / spacam / fachim / iteum / lanceam / glaniam / et
zoncietam et similia arma offensibilia sub pena et bñno librarum
quingenta imperialium si fuerit de die / si uero fuerit de nocte in bñno
librarum decem imperialium pro quolibet / equaliter in die et de nocte

nis amorem Saluo q' liceat cuiuslibet portare ipsa arma cuncto foras
uel et terram uel ueniente de foris usq' ad hospitium uel domum
suam et crederetur cuiuslibet sacramento suo si iurauerit se uenire de
foris et nondum fuisse domi nec ad hospitium suum uel se ne fo-
ras et eo saluo q' bubula cunctis p'petuam cum lobus et habentes
agulam seu uigam in manibus non teneantur ad penam aliquam
si habuerit cutelam uel cutelam que arma ponantur ad incantem
et applicentur comuni domino sicut ualens asolus decem im-
perialium sup' et ab utra infra sine pro medietate comunis et pro
alia medietate domini o. potestatis.

De pena portantium arma in foro R^{ca}

Item statuimus q' non liceat alicui tenentio uel forestario
portare arma in loco fori seu mercati et si quis contaxerit
amittat ipsa arma et puniatur in libris decem imperialium pro
quolibet et qualibet uice Et hoc non habeat locum in armis porta-
tis ad uentendum ligatis.

**De pena inuentorum in taberna post sonum cam-
pane R^{ca}**

Item statuimus q' si dominus potestas uel eius miles seu
familia sua cum uno saltario inueniat aliquem in aliqua
taberna post sonum tercium campanie que pulsatur in loco soluat
talis repositis pro qualibet uice soldos quinq' imperialium Et taber-
narius pro quolibet homine in sua taberna inuenio soldos quinq'
imperialium Et q' dictus tabernarius teneatur et debeatur tenere ho-
stium taberne apertum saltem ad primam horam noctis sub pena
soldorum quinq' imperialium pro qualibet uice qua contra-
fecerit.

De mensuris tabernariorum R^{ca}

Item statuimus q' quilibet tabernarius de castione no-
distincti teneatur et debeatur tenere in sua taberna pintorum
unum ad minus iustum de medio lectali qui sit capax ungarum
decem et septem unis sub pena soldorum ungarum imperialium pro
quolibet pintoro et qualibet uice qua repositis fuerit non habere
dictum pintorum uel non habere iustum et q' quilibet tabernari-
us teneatur et debeatur habere et tenere breuiales et pices unorum
pintorum sub pena soldorum quinq' imperialium pro quolibet

lochale non reperto uis frangenti per dominum militem qui locha-
les mensuraco uino sine maiores dignas duobus ad minus sub
pena pñ et etiam fabricanti ipsos lochales.

De mensurando uinum tabernarioz R^{ca}

Item statuimus et or^d q nullus potestas castanonis uel eius
miles nec aliquis de familia domini potestatis possit nec de-
beat mensurare uinum uacum uel uenditum per aliquem taberna-
rium alicui persone nisi in taberna uel extra tabernam longe per tres
domos tñ. Et si in uenerint ultra domos tres teneantur ne ad men-
surandum ipsum uinum in taberna in presentia tabernarii et pro-
cessus ad faciens contra tabernarium non ualeat ipso tunc et si in
uenerit plures pintotos q octo in uno uasse et ipsos mensurent
et in uenerit ultimum male mensuratum non possit procedere contra
tabernarium siue tabernarios nisi de uno pintoto male mensurato
tñ mensurando bene omnes pintotos primos et sequentes usque
ad ultimum et circetur sacramento illius qui habuerit uinum a
tabernario si biberit uel expandiderit de dicto uino.

Quod tabernarius possit dare uinum sine mensura R^{ca}

Item statuimus et ordinamus q liceat cuilibet tabernario
dare et uendere uinum de imperialibus duobus suo arbitrio
sine mensura impñ et non ultra impñ duos.

De recedentibus a taberna contra uoluntatem tabernarii R^{ca}

Item statuimus et or^d si quis recederit a domo alicuius taber-
narii uel hospitis et de potauerit aliquid qd biberit ab eo tñ in
cibo q in potu uel q dare debuerit causa predicta soluat hñ pro t
quolibet et qualiter uice sold^o quinque imperialium. Et ordinat
ur^o tabernarii uel hospitis usque in quantitate p quinque im-
perialium et continetur uentus eum usque in octavam quantitatem
secundum quon iurauerit semel tantum in qualiter epus
comoua.

*Quod quilibet de castonono et districtu possit uendere uinum
ad minutum R^{ca}*

Item statuimus q quilibet persona de castonono et districtu
et forensis possit et ualeat uendere uinum ad minutum

in terra castunou roustuou dilmoto habeat licentiam ab incantatore
quam licentiam dictus incantator dare teneatur et debeat dicto ven
tere uolenti unum ad minutum illa mer die qua requisitus fuerit
et hoc sub pena libe decem imperialium pro qualibet uice et quolibet i
ncantatore dictam licentiam dare nolente uis. Et nichilominus do
minus prestat si eius uicinis possit et debeat dicto uolenti ven
tere unum ad minutum vis dare licentiam die immediate sequen
ti facere tam bullare negetes negeticulos uari in quibus fuerit i
dictum unum uendendum uis bullo domini potestatis uel et in
cuius ipsi in incantatoribus uel incantatore citatis uel citato Et q
dictus incantator seu incantatores possint et ualeant bullare cum i
uno suo bullo omnes negetes negeticulos et uari existentes uel ex
istencia in uino sui canepa ubi fuerit dictum unum super horto
spmolis brochis et canono existentibus in dictis negeticulis uaris
et negetibus Et q dictus uolens uendere unum ad minutum
uel qui uendit uis non audeat nec presumat auferre uel natta
re uel nassari uel auferri facere dictas bullas sui licentia mentato
ris seu incantatorum Et hoc sub pena librarum decem imperialium
pro qualibet bulla destructa uel destructa uel ablata non obstante
q unum uenditum fuerit Et quanto uenditum fuerit ipsum un
um uel in uenditione cessant tunc liceat predicto uenditori au
ferre sua auctoritate impune ipsas bullas de ipsis spmolis brochis
horto uel canono citato per prout dicto in cantatore ad inter hoc
facere et erodatur de nassatione seu ablatione dictarum bullarum
sacramento dicti incantatoris eius sociorum seu officialium cum
uno teste fide digno.

De eorum.

Item statuimus q liceat et licet sit dicto incantatori ran
libet eius socio et officiali uicibus indie ab ortu solis usque ad
occasum in domo siue campis dicti uenditoris ad uendendum et in qui
rendum ne aliqua finis coactum per dictum uenditorem contra ipsu
incantatorem socios seu eius officiales Et dicti uendens uis tenea
tur et debeat prestare patientia dicto incantatori seu sociis et offi
is sub pena solutorum uiginti imperialium pro quolibet uenditore
uis et quolibet uice Qui incantator uel eius socii teneantur petere di
ctum uenditorem quanto uoluerit ut ad inquirendum uis.

Quanto et quantum teler solueret dictis uendere uolens
pro dicto uno *R. ci*

Item statuimus quod dictus uenditor teneatur et debeat soluere dicto incantatori uel eius socijs tot florenos pro curio uini pro uita quor imperiales uenditorum bodale uini pro dacio ipsius uini et i quanto cessauerit. A uenditione ipsius uini teneatur et debeat soluere dicto incantatori seu eius socijs pro uno uendito adie qua cessauerit. Aes infra quinquaginta dies pro se secutios et hie pro dacio ipsius uini uenditi uis et q dicias uendens non possit uendere uini h ad uini canonum sub pena librarum decem ipsi pro quolibet ince.

Quod dominus potestas castinoui uel eius uicarius teneatur et debeat dare sacramentum uolentibus uendere uini ad minutum. *R. ca.*

Item statuimus q dominus potestas castinoui uel eius uicarius teneatur et debeat ad requisitionem dicti incantatoris seu sociorum dare sacramentum quibilibet uolentibus et uendere uolentibus unum ad minutum et eos cogere remedijs opportunis ad uiam quod frangem aliquam non coitent seu coisti facient in uenditione dicti uini uendendi ad minutum.

Contra lutores cassilorum. 12. ca.

Item statuimus q dominus potestas et eius uice suu in cas sine miles possit teneat super palacio comunis omnes lutores cassilorum omnes prestatores ad ludum omnes tenentes mentes ad ludum et omnes supstantes ad ludum suu ad lutores uictos cassilorum et omnes qui teneant ipsos in tomo sua sui curia oia pcedu castina uel in uicario totiens quotiens hieant in uicium pa unu hominem fite dignum si uirant uicium esse q ipsi hieant prestare teneant mente supstante ad ludum suu et teneant ipsos lutores in tomo sua hie. Et interam facere eis et quilibet ipsorum precepta secundum formam capli de pice pns fieris quod non debeant recedere de palacio usq ad octo dies nisi confessi fuerint se luisse et si confitea noluerint possit pice de contra eis per inquisitionem et ueritatem inquirere mois omnibus quibus melius poterit et si non fauerint precepta eis facta occasione predicta possit eos condemnare de preceptis coeplis sui formam dicti statuti et si confessi fuerint uel in uenerint per inquisitionem se quocumq alio modo ipsos uel aliquem ipsorum i ludere prestare uel supstante ad ludum uel uel luisse prestasse ad ludum uel lutores tales tenere in tomo sua curia sui oia uel in uicario possit eos et quilibet ipsorum condemnare secundum formam

statuti possit sub **R^o** **Q**uod aliquis non debeat luctere non obstante ali
quo capitulo seu iure incontrarium loquente Et quod dominus pro
istas pro luto non possit ponere aliquem ad carceres nec curare et de
talibus aliam accusant aliquem deludo nisi palam cum iurato accu
sauerit.

Quod aliquis non debeat luctere nec ludu faciem domo sua **R^o**

Item statumimus qd nemo au **o** deat nec presumat luctere ad ludo
luctum cassilorum nec ad **o** par nec dispar nec quocumque ad aliquem
ludum ubi possit amittere uel lucrari aliquam pecunie quantitate
seu aliquam rem et si quis contraxerit in aliquo predictorum sol
uat probam solutos triginta imperialium pro quolibet et qualibet in
ce saluo qd quilibet possit luctere ad tabulas et ad scachos et ad balli
fili pullam sibi plateas et porticos publicos et incinales item qd ne
mo possit prestare nec debeat ad ipsum ludum sub pena **q**uam solutos
quinguecenta imperialium pro quolibet prestatore et qualibet in
ce. Item qd nullus audeat superstruere ludo isto sub pena et bann solutos
quinguecenta imperialium pro quolibet et qualibet nec Item qd null
us tavernarius nullaq; alia persona debeat tenere aliquem ludum nec
dimittere aliquos luctentes ad aliquem ludum in sua taberna domo i
seu sedie curia orto seu portici ipso sciente sub pena et banno librar
quingue imperialium pro quolibet et qualibet uia saluo qd si infiores
ludine in taberna domo orto curia sedie seu portici aliquis ipso igno
rante uel abente non teneatur ille cuius fuisse domus secundum ortus t
curia seu portichus ad penam aliquam predictam. Item si ludine
contra uoluntatem illorum quorum fuisse predicta ad dictam pe
nam nunc teneatur dum modo tenuerint uel luctent ad tenui
quodum ipsos infiores domino potestate uel eius iudici iuratio sui
militi. Quia deminutione facta teneatur iudex siue iuratus inquit
et condemnare omnes facientes contra predicta secundum formam
predictam Et dominus potestas habere debeat et dictis penis a quo
libet quem contemnerit et exegerit condemnationes causa predi
cta sold decem imperialium non obstante aliquo statuto seu capitulo
uel reformatione incontrarium loquente Et predicta locum non ha
beant contra aliquos qui habent ortos domos curias porticos in quib
bus non habitauerint seu steterint Et qd liceat repellere ad quolibet
ludum usq; ad summam solutorum quinq; imperialium nisi ad cassilos
que tene se duplicentur contra delinquentes in istis casibus senal
terio ipsorum si fuerit tempore noctis.

Quod intelligatur quanto sit mentio istantio tenore **R^o**

Item statuimus et ordinamus q[uod] ubique fit mentio in
statuto isto de nocte intelligatur post occasum solis et pulsatione
aue maria usq[ue] ad auroram et hoc quo ad delicta.

De lincubus R² et

Item statuimus q[uod] si dominus potestas uel eius uicarius uel
miles sive aliquis de familia ipsius domini potestatis cum uno ex
saltariis comunis castanoui in ueniat aliquos homines in alba
na aliqua seu alibi habentes cassides apertis uel ante eos seu in mani
bus aliquem vestim[en]tu[m] seu locum seu locum apertum ad lincubum q[uod]
dominus potestas ex suo officio possit contra tales procedere Et ip[s]e
contemne[n]s ad penam solidorum triginta imperialium sive formam
capitulorum sup[er]ascriptorum aliquo capitulo non obstante.

**Q[uod] consilium generale cois castanoui debeat omni anno eligere scilicet
nos uos aduocatum legatum in ecclesia reparationem**

Item statuimus et ordinamus q[uod] consilium generale comunis
castanoui possit et debeat omni anno prout et uidebitur eligere
et deputare sex bonos viros bone condicionis et fame et plures et pau
ciore prout ipsi consilio libuerit qui super sint et esse debeant acce
ptantur sequentes non possint nisi ratione infirmitatis uel abiectionis
exigere et exigi facere per quemq[ue] officialem comunis castanoui
quocunq[ue] legati acti facti et de cetero scienti in reparationem aliam
ecesse tunc castanoui uel eius iurisdictionis ea facere q[uod] scient Et
ex acta statim expendere in reparationem magis necessariam illius eode
sic cum relictis fidei bona sive sive fructu sub iuramento iuramenti co
rum quod deferantur eisdem et quilibet ipsorum per dominum pote
statem uel eius uicarium in presencia ipsius consilii uel rationa
torum de eorum ipsorum officium bona fide sine fraude sequi
to tunc semper uoluntatem defuncti Noctui uero teneantur et obliga
ti sine sub iuramento iuramenti Et sub pena de soluto de suo proprio
in scriptis manifestare et dare quocunq[ue] legati ipsius electis sine
aliqua solutione infra quindecim dies post confectionem institui
Si relinquens defuncti fuerit et his scriptis et per notarium subscriptis
per plenam tenet ac adhibeat fides domino de potestas et eius iur
dictus et quilibet alius officialis sui iurisdictionis dicte tenet tene
ant et debeat circa predicta omnia facere uel sumarium et excepti
tum quocunq[ue] die etiam festato in honorem dei simpliciter et de
plano sine strepitu et figura iudicij absq[ue] liti et petitionis obla
tionem sola fieri necesse in spectu reati et personaliter Electi uero sim

40
to eorum officio teneantur et debeant reddere rationem de administra-
tis per ipsos vel alterum ipsorum et omnes scripturas rationes et
quoscunque alia que habuerint teneantur consignare alijs superuenien-
tibus et electis que rationes fieri debeant per rationabiles dicti commu-
nis et quos sui comune stare et remanere debeant dicte sen-
tencie et rationes.

**De possessionibus hominum castanoni non possint quo iusmoto ali-
enari dari nec uendi hoibus pontificati.**

Item statuimus et ordinamus quod aliqua persona cuiusque
conditionis gradus et status censurę hęc et que de cetero
habitaueit in terra castanoni et eius iuris dictione sui fuerit dei
ipsa terra et iurisdictione siue non et sui habitauerit sui non non
possit nec debeat uenture donare in totam dare nec in uicibus uolun-
tatis relinquere per mutare nec aliquo alio quouis modo alie-
nare aliquas possessiones domos nec aliquas alias proprietates
sui bona immobilia nec ipsorum fincis alicui persone sui personis
de terra pontificati nec eius iurisdictione sui super eis uel ea habi-
tauerit uel non habitauerit nec alicui alteri persone alterius loci sui
iurisdictionis siue fuerit habitans dicte terre uel iurisdictionis penes
arom sui non nisi cum pacto quod non habitans ipsam terram sui
iurisdictionem promittat solemniter uenditori alienanti donanti
reliquenti uel permutanti uel alio modo alienanti et notario scripti
nomine et uice communis castanoni de non uendendo donando re-
linquendo permutando uel alienando alicui de dicta terra uel iurisdictione
pontificati uel in eis uel ea habitanti nec alteri alie perso-
ne que uiuere uel morare alienare aliquo quouis modo sub pe-
na quadrupli eius quod res uenditur uel estimatur per extatores
communis castanoni uel per alios eligendos per consilium genera-
le communis castanoni et ipsa alienatio facta quouis modo sit ipso
iure nulla et non ualeat nec teneat. Notarii uero et quoscunque alie
personas que noticiam habuerint de predictis teneantur et debeant re-
nuntiare in predicto consilio sub pena librarum uiginti quinque
imperialium pro quolibet ipsorum et qualibet uia. Et contra hec
prius statuta aliqua precepta etiam centum annorum non curat
hec reformationes contrarie possint fieri i facte non ualeant nec
teneant.

**Quod consilium generale communis castanoni possit omni anno ut puer
et liberat eligere bonos nobiles ad perquirendas sentas et mensuras
cast. 12. ca.**

Item statuimus et ordinamus q^d generale consilium co-
munis castimoni possit eligere tres bonos viros et legales o-
anno vel de sex mensibus in sex menses qui habeant potestatem iuris
dictionem perquirendi penitus et mensuras cuius vis maneat casten-
tes ac quoscq^{ue} inuenta et reposita non iustis et bullas non sufficien-
tem nec bona possint inuentiones facere contra tenentes similia et
ipsos contemnari facere prout et sicut posset collegialis quarum in-
uentionum tertia pars sit et esse debeat communis castimoni alia tertia
pars comun potestatis et alia tertia pars inuentionis Et presens
statutum teneatur observare et executioni mandare sub iunculo m^o
cuius cu^m vigor iurisdiccion collegialis domini potestatis non intelliga-
tur esse sublati nec diminuti.

Ordinamus potestas et quilibet alius officialis castimoni te-
neatur et debeat recedere de consilio semper quod eadem consi-
lio libeatur.

Item statuimus q^d factis prepositis sui preposita in consilio
generali sui rationatoribus q^d unus exconsiliarius aliquorum
evidens de consilio sui cancellarius possit dicere officiali seu officiali
comunis castimoni q^d et ipso consilio esse debeat Qui officialis
sub iunculo m^o et sub pena librarum quingenta imperialium et
Quarum medietas penneat impellicatum. d. d. n. et alia meoie-
tas in ipsum comune teneatur et debeat ipsum consilium sui de
dicto consilio statim et intinere esse et et ipsum consilium stare
quousq^{ue} fuerit per ipsum consilium postulatus et tunc teneatur ipm
consilium introhite Et ibi stare inque ad terminationem negotii
sui negotiorum prepositorum Et ipso officiali existente extra dictu
consilium consiliarii ipsius consilii possint et valeant osilere et de
terminare secrete super prepositis sui preposita facti inter se absque
officiali Et determinationem faciam tunc referre si voluerint ipsi
officiali et non ultra sub iunculo m^o et soldorum viginti imperia-
lium pro quolibet et qualibet vice ipsorum et consilio cancellarii
referentibus Inquam penam quilibet contrafaciens incurrit
ipso iure et facto intelligatur et officialis cuiusvis gradus existens
non possit et debeat preceptum aliquod facere nec emanare con-
tra presens statutum et factum sit nullum et nullus effectus ip-
sire et facto.

De pena prohibentis lapides de nocte. R.

Item statuimus q^d non sit aliqua persona cuiusvis condici-

onis certat maior annis quatuordecem que anteat nec presumat
trahere vel prohibere vel strementare lapides de nocte super aliquam do
mum habitationis alicuius persone habitantis intena castanoni
nec aliquos barconos fenestras vel hostium vel portam alicuius do
mus hicationis intena predicti nec per sedim alicuius. Et si aliqua
persona contrafecerit Et de hoc dominus potestas sui eius uicario ul
iudici facta fuerit plena vel legitima fides quod dictus dominus potestas
habeat liberam potestatem et debitum contempnandi et puniendi ca
tem sic contrafacientem usque ad quantitatem in quantitate librarum
decem imperialium inspecta et considerata qualitate facti et condic
tione persone ac etiam prefatus dominus potestas possit si sibi pla
uerit dicta talia coitinentem in carceribus ponere et ipsum tenere
usque ad octo dies non obstantes aliquo statuto in contrarium loquente
Si autem domino potestati uel eius iudici sui uicario non fuerit
facta plena fides sed solum facta fuerit per uocem et famam tunc et
eo casu dictus potestas habeat potestatem bailiam et arbitrium
dictam talem personam sic contrafacientem ponendi et tenendi in
carceribus suis non obstante aliquo statuto Si quis uero prohibent
uel strementare lapides de nocte per istas seu plateas publicas
communis castanoni in curia ad penam librarum quinque imperi
alium Et hoc si facta fuerit fides vbi et predicta pene duplicem
de nocte.

De pena illius qui prohibent seu prohiberent aliquod turpe de
tomo sua in istata publica et de pena illius qui fecerit storare succi
sen gusui gnator super istatis publicis.

Item statuimus quod nulla persona terre castanoni debeat
prohibere vel prohibere facere de tomo eius habitationis uel
eius curia sui sit propria sui conducti sui gratis hira uel prohibere per
mittre aliquam aquam uel remencti uel aliquod turpe per fenestram
barconum uel pontale hostium uel aqualorum alium atena qui
respondente in istata publica uel iura et qui contrafecerit puniatur
in solis decem imperialium pro qualibet uice et teneatur ad emen
dam damnum passio et quilibet possit accusare et credatur eadem
cum eius sacramento Et quod nullus de dicta terra anteat nec presumat
facere storare succum sui gusui gnator super istatis publicis vi
ere terre sub pena solutorum decem imperialium pro quolibet et qua
libet die Et quilibet possit accusare vbi Et credatur iuris Et depe
dictis sufficiat accusare duos seu tres uel dominos seu dominas
dominus sine molle licet non fuerint ipsi qui predicta commiserunt et ad
dictas penas teneantur Et si per dominum potestatem uel eius

militem inuentum fuerit aliquod animal mortuum fectum super sta-
tis publicis ignoretur quis ipsum probicerit pie factus dominus
potestas sua miles possit facere precipere illi uis domini seu fectum re-
fectorum fuerit ipsum animal vel ipsum extollere debeat de decem stu-
tis sub pena solidorum quinque pro qualibet uice.

**De pena migeris uel gestantis in palatio communis uel straphu-
blias uel ecclesie R^{ca}**

112

Item statuimus q^d nemo audeat nec debeat mungere uel
gestare uel aliam turpitudinem in honestam facere in ecclesiis san-
cte marie sancti petri sancti francisci nec in aliquibus ecclesiis dicte
terre nec in eorum claustris nec in palatio castanoni nec in stratis
publicis terre castanoni Et si quis contraxerit si predicta fecerit
in ecclesiis supradictis seu eos claustris seu aliqua ex ipsis incurrat
in penam solidorum decem imperialium pro quolibet et qualibet uice Et
si predicta fecerit in palatio communis uel in stratis publicis incurrat
in penam solidorum quinque imperialium pro quolibet et qualibet
uice uel uis teneatur ad emendam damnum passio.

**De pena excoquantis bestiam mortuam intra muros castanoni uel
ibi x leguauerit liquore uel obstruxit fecas intra dictam terram uel ex-
tra el trabucos R^{ca}**

Item statuimus et ordinamus q^d nullus debeat intra mu-
ros terre castanoni excoquare aliquem equum uel equam asi-
num uel asinam nec aliquam bestiam mortuam nec eleguare liqui-
de silice grassum uel sepem talium animalium Et qui contraxerit
ut puniatur comuni castanoni in solidis triginta imperialium alio
q^d dicta eleguatio possit fieri extra muros castanoni Et qui obstruxit
uel eduxit fecas uel hilecas fecas intra castanoni uel
extra prope quadraginta trabucos ad extra terra puniatur comuni et
stranoni in solidis quingenta imperialium pro quolibet Et qui-
bet possit accusare et habeat in eorum et teneatur secreta.

**De pena illius qui cepit uel captum habuit aliquem malefactorē
uel bānicum uel malefactorē communis castanoni qui non consignauerit
ipsi domino potestati castanoni R^{ca}**

Item statuimus q^d quicunq^{ue} qui cepit bānicum uel male-
factorē pro crimine uel bāno ex quo uenit ille male-
factor uel bānicus puniendus pena mortis uel amissionis mēbris

teneant et teneat ipsam presentare infortia communis castanoui
 et commi potestatis infra tres dies. Et si non pñeuerit tolose ul
 malitiose puniatur si sit singularis persona. que cepit et non
 pñeuerit simili pena qua puniendus esset uel fuisset ille malefa
 ctor uel bannitus taliter capitis et non pñeuerit usq; si uero fuerit
 castum burgus nulla uel uniuersitas seu cōtas que talem male
 factorem uel bannitū cepit et non pñeuerit tolose uel malitiose
 usq; si quidem in ea uel in eo habitauerint homines centum uel ab
 inde sup; puniatur commi castanoui in libris quingentis impera
 lum si uero habitauerint ibi pauciores centum usque ad quinque gi
 ta homines puniatur in libris ducentis quingenta imperialium si
 uero habitauerint pauciores usque ad decem in libris centum ab inde
 uero infra in libris ut quicunque imperialium si nō qui capēs erat nō
 fuisset puniendus pena capitali usq; si pecuniaria q; non pñeuerit ma
 litiōse uel tolose puniatur eadem pena qua puniri debeat ille malefa
 ctor uel bannitus siue fuerit singularis persona siū burgus nulla
 cōtas uel uniuersitas si autem uniuersitas uel singularis perso
 na impoierit quominus malefactor uel bannitus consignetur dñs
 Condemnetur uniuersitas burgus uel nulla si fuerint ibi homines
 centum et ab inde sup; et ille erat uel fuisset puniendus pena mortis
 uel membri ablatione in libris centum quingenta imperialium si
 uero fuerint ab inde infra usq; ad homines quingenta contemne
 tur in libris septuaginta imperialium ab inde uero infra in libris in
 ginta quinq; imperialium si uero fuerit singularis persona que tali
 ter impoierit puniatur in libris centum Saluo statuto posito sub
 pñe qui abstulerit uel auferat fecerit et Item saluo quod si cap
 tus fuerit uniuersitas uel gñeueris uel rebellis communis castanoui
 tempore aliquis gñeuerit et propter gñeuerit q; presens statutum
 non habeat locum habeat tñ communis potestas castanoui in predictis
 casibus et quolibet predictorum bannum et potatem minorandi dic
 tas penas considerata conditione personarū et qualitate facti.

De pena illius qui tenuerit bannum de maleficio communis castanoui
 et auxilium prebuerit ei 12^{ca}

Item statumur q; quicunque qui tenetis tenuerit aliquem
 bannitum de maleficio communis castanoui de quo maleficio ue
 nitur pena mortis puniendus si sciens bannitum de malo predicto
 tenuerit et ei fuerit denūciatum et post denūciationem factam pñe
 et noctem tenuerit q; puniatur pena qua puniendus esset ille ban
 nitus saluo q; si exceptatis fuerit propinquus occisōis consangu
 nitatis receptantis seu tenet et tñc minus puniatur arbitrio co

mini potestatis in habere et si fuerit eorum illa in cuius terra fuerit bannitus postquam notum fuerit vel denunciatum quod tunc continentem burgis si bannitus esset et eum tunc et quo debere puniri pena mortis in libris centum imperialium et locis vel terra in libris viginti quinque imperialium pro qualiter in eis et salvo quod si dicta eorum denuntiaverit domini potestati castellanum quod talis bannitus de maleficio bannitus in sua terra et propter eius vel tenentium potestatem eum expellere non possint et ad dictam penam minime teneantur eorum et item si predictum bannitum consignaverit eorum vel fuerit consignare et exceptis iudicibus et personis minoribus quatuordecim annis et miserabilibus personis que ad dictam penam minime teneantur et ille qui tenuerit teneatur contra eum consilium interdicere etantes vero auxilium consilium et facere eadem bannito scientes alii qui supra dictum est eorum tenentium communem castellanum in libris viginti quinque imperialium et minus arbitrio domini potestatis in respectu conditione banniti et facti et si fuerit bannitus et alio maleficio et quo non veniat morte puniendus si sit in eadem pena sanguinis ingerenda si scientes eum tenuerit puniatur communem castellanum singulis persona in libris quatuordecim imperialium si fuerit eorum vel in iudicibus loca vel velle in libris viginti quinque imperialium.

De pena illorum qui habitant in castro nouo vel districtu qui fuerint negligentes in capiendo malefactores eorum pro eorum terras et de pena eorum qui non ueniunt ad stremitas vel iuramentum *2^a*

Item statuimus quod qualiter de castro nouo habitans in castro nouo vel eius territorio nullis vel castis dicti territorii teneantur et debent curare toto posse ad stremitas eorum seu iuramentum qui fuerint in ipso territorio contra et aduersus malandones ascarum terrarios inimicos robatores strachatores vel malefactores vel volentes robari ad facere vel male agere super ipso territorio et ipsos malefactores sic uis persequi dum modo de predictis noticiam habuerint seu uisitare habere poterint et si quis fuerit negligens vel remissus curare ad ipsas stremitas eorum vel iuramentum unde incurrat penam libris quinque imperialium pro qualiter in eis et licet eorumque persone impune capere ipsos malandones robatores strachatores malefactores terrarios inimicos uis et consignare infra eam domini potestatis et officii castellanum equi uero et res dictorum malefactorum sine ipsis vel illorum qui eos cepint.

rimoz
De denuntiandis et consiliis et illorum qui et que fuerint in castro nouo seu nullis et territorio castellanum *2^a*

Item statuimus:

Item statuimus qd omni anno elapso festo natiuitatis
domini nostri iesu castri eligatur in qualibet contrata sui pe-
ti ante castanoni tres homines de vicis vicarum qui et que fient
in illo anno quo fuerint denuntiatores in eorum contrata qui eligi de-
beant per illos de consilio generali communis castanoni ipsi portarii
sui contrataum et in quolibet castro et qualibet villa iuris dictionis
castanoni eligi debeat unus consul et denuntiator qui eligi debeat p-
homines ipsius castri seu ville qui compelli et cogi debeant per domini
potestatem castanoni sui eius vicarium omnibus iuris remedijs ad
eligendum qui denuntiator et consules teneantur et debeant denun-
tiare vel accusare domino potestati vel eius officio homicidia fecerint
raptus et cum dotes qui et que fient in eorum portis vel contratis sui vil-
lis et castis et quibus veniant imponenda pena maior solum ingra-
ti imperialium secundum formam statutorum communis castanoni
Si vero uenerit imponenda maior non teneantur denuntiare nec ad hoc
astungi possint nec capiant penam aliquam si non denuntiauerint
quos denuntiatores facere teneantur infra tres dies quas si non fe-
cerint et deciderint infra dictam terminum incurrant penam soldo
quinq; imperialium pro quolibet iqualibet vice Et nichilominus
dominus potestas teneatur et debeat omnibus iuris remedijs cosse
denuntiatores et consules actare ad peragendum dictas denunti-
as sui accusas quibus denuntiatoribus sui consilibus electis iuris
dominus potestas teneatur et debeat eis et cuilibet ipsorum defa-
re sacramentum in principio eorum officij de eorum officio boni et
legali exequendo.

**De pena illius qui fecerit iuramentum hominum armatorum Et de
pena illius qui uenerit ad iuramentum R^{ca}**

Item statuimus qd nullus debeat facere aliquod iuramentum
hominum armatorum nec aliquis ire cum armis i ad alterius
iuramentum pro offendentem aliquem in banere vel persona Et qui
contrafecerit si iuramentum fecerit et homines iuramentum hunc
contemnerit communi castanoni quilibet iuratis vel iurata faciens
in libris ducentis imperialium et quilibet qui iuramentum faciat et
iuret ad iuramentum in libris quingenta imperialium Et plus
et minus arbitrio domini potestatis inspecta in iure castis predic-
torum qualitate faciet vel in persone.

**De pena custodis carcerum communis castanoni accipientis
ultra quam debeat R^{ca}**

Si quis p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
et p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
et p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
et p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e

119

Item statuimus q[uod] quilibet uel aliquis custos carcerum
communis castanoni nec aliquis ipsorum carcerum non te-
beat exigere nec accipere ab aliquo carcerato nec ab aliqua alia per-
sona occasione carceris uel carcerum aliquam pecuniam nec aliqd
aliud nisi ut sequitur. Si p[ro] si quis fuerit receptus et causa per
quam teneat pena sanguinis uel corporalis p[ro]p[ri]e habeat recipiat p[ro]
inductu dicti carceris soltos duos imperialium et totidem p[ro] cellu
et p[ro] feriatina et teneat soltos duos imperialium. Et p[ro] cu
stodia cuiuslibet diei qua carceratus fuerit in carceribus soltos
unum imperialium si uero fuerit carceratus ex debito et quo uem
at eadem imponenda pena pecuniaria habeat et habere teneat meoie
tatem dictarum solutionum. Si uero fuerit carceratus occasione
calcearum seu alterius debiti p[ro]p[ri]e habeat et habere teneat p[ro]m
toreu et exca solto unum cum dim[en]s imperialium. Et p[ro] custodia cu
iuslibet diei ipsi tres. Et intelligantur custos carcerum in carcerato
ipsorum carcerum si in carceri fuerint. Si uero non fuerint in car
ceri miles comuni potestatis castanoni sui alter deputatus p[ro] ip[s]um
communi potestatem. Et si dictis custos accipere aliquid aliud
carcerato ultra supradicta incurrat imp[er]i pro quolibet et quali
bet uice quadupli.

**De pena custodis carcerum communis si aliquis carceratus au
fugere. R. ca.**

Item statuimus q[uod] si aliquis carceratus remeys auferat de
carceribus communis castanoni sup[er]stes sui custos ipsorum carce
rum puniatur eadem pena sui simili quam teneat pati uel debuisse
predicatus qui auferat sui illa pena fuit corporalis sui pecuniaria
sui mixta nisi sup[er]stes sui custos probauerit carceratum fuisse
cum alio exsup[er]stibus quo casu ille solus cum quo carceratus
aufugit puniatur. Et si carceratus esset alienius coitatus uel
singulacis persone debitor uel esse teneat et sua p[ro]ferenda q[uod] tunc
nisi uis custos et sup[er]stes et quilibet ipsorum teneantur. Et si eorum
uel eorum in quantitate illa qua ille qui auferat tenebatur. Et
ad dictam quantitatem dicti sup[er]stes et custos et si eorum
eorum teneantur et conueniantur et exigantur p[ro]p[ri]e ac si essent
debitores condemnati legite et de eorum bonis possessio data et bi
niti p[ro] condemnatione et legite et p[ro] quolibet carcerato singu
laris persone creditoris uel coitatus que auferat si uis ultra p[ro]p[ri]e
era condemnati sup[er]stes uel custos communi castanoni in libris
magna quinq[ue] imperialium et minus ad uoluntatem communi
potestatis que omnia et singula communi potestatis et eius iuxta

nel uicinus sine strepitu et figura uocis executioni mandare tene-
atur tan in favore communis castanoni q̄ dicti creditoris oibus et
singulis iuris remedijs.

De pena frangentium carceres communis castanoni *§ 1a*

Item statuimus q̄ si quis fuerit carceratus in carceribus co-
munis castanoni et de ipsis carceribus aufugerit et fregerit
carceres puniatur comuni castanoni in libris centum imperialium
si fuerit carceratus pro debito v̄ pena sanguinis ingeratur Et si fuerit
carceratus pro debito ubi pena pecuniaria imponi debeat aut pro ali-
quo debito communis vel penato puniatur in libris quingenta impe-
rialium Et hoc habeat locum in carceribus publicis Et habeatur quo-
ad delictum pro confesso dictis carceribus frangens uis.

**De solucione seruitorum domini potestatis et saluorum
communis castanoni** *§ 1a*

Item statuimus q̄ seruitores seu famuli domini potestatis et
saluorum communis castanoni teneantur et debeant ut ad tene-
dum et ad uocandū ad placitum communis et in carceribus uel ad pig-
norandū quolibet debitorem quando huerit licet ad omni potes-
tate uel eius iudice sui merito ad iusticiā creditor Et si remaneant
uel pignoraueant eum in castanoni hi debeant pro eorum saluo
et solucione tenari s̄c imperialium pro quolibet fido et d̄ s̄c pro sal-
tario Et si fuerint et castanoni causa predicta et remaneant uel
pignoraueant habere debeant duplum etiam si non remaneant in
si in defectu ipsorum seruientium remanserit quo casu nichil habere
debeat propter eorum defectum Et si in eum dominus collectalis
uel miles s̄c domini potestatis qui etiam ut teneatur ad iusticiā i
causis que creditoris h̄ca licentia uis habeat pro eius solucione et
salario s̄c totos duos imperialium si fuerit iuris tenam si fuerit ex
teram habeat s̄c totos quatuor imperialium.

**De pena illius qui aliquam possessionem uel rem immobi-
lem uel uis quod habeat uendiderit non subiecta honori
communis** *§ 2a*

Item statuimus q̄ nullus suppositus iurisdictioni communis
castanoni de cetero uendat nec per mutet uel in emphiteosi
concedat nec aliquo modo alienet aliquam rem immobilem decima
uel decimariam nec aliquod uis quā et quod h̄et in territorio ei

8
statum et distincti alicui foresteo seu alienigine vel non soluenti
bonera in comune castamoni Et si contra predicta vel aliquod predicto-
rum factum fuerit ipso iure non valeat nec teneat. Imo ipso iure sit
publicatum comuni castamoni Et nichilominus alienans punitur
comuni castamoni in hanc arbitrio domini potestatis Et si ille qui
alienationem recepit se vel sui sibi nata vel alienata usque finem puni-
atur remissione eius q' debeat occurrere talis acquisitionis Et nichilo-
minus alienatio et acquisitum nullius sit momenti et sit publica-
tum nisi talis q' predicta locum non habeant in forisibus qui et
fuerint in colle dicere tunc qui intelligantur esse in colle omni modo
habituaverint in dicta terra ipsi vel eorum per decimum vel huius
p' nullius a comuni castamoni et habitaverint in castamoni ad tunc
etiam q' quilibet nemens ad hanc terram castamoni vel tunc tunc
teneant solvere et substinere bonera communis castamoni nisi ha-
buerint immunitatem vel p' nullum ad dictam communem.

*De pena illius qui in distincti castamoni laboraverit terra aliam
alienigine non teneat* 2^a

24
Item statuimus q' cetero aliqua persona in distincti casta-
moni non debeat alicuius alienigine non teneat castamoni
laborare terras aliquas sive in distincti castamoni uenerit vel alicui
natis vel alii translati contra formam ubi proxi statuta pos-
ti sub 12^a de pena illius qui aliquam confessionem vel rem p' m-
mobilem etc. Et si quis de cetero contempnit per dominum pote-
statem castamoni punitur in libris viginti quinque imperialium
pro quolibet et alia teneat finibus dictarum terrarum dare
solvere eos castamoni seu eorum et nationem.

*De pena uidentis vel capientis columbos domesticos uolato-
res nidos vel mortuos ul' hntis luxellum ad aliquam fenestram vel
comu apertum ad collatos capientes* 12^a

Item statuimus q' aliquis non debeat capere ul' capi facere
aliquos colubos domesticos ad decem vel ad aliud aut facit
nec etiam debeat aliquos columbos domesticos uolantes nidos
vel mortuos uentis vel uenti facere nec habere vel tenere in ali-
qua domo vel tunc aliquod luxellum captonu seu alias apertum ad
colubos capientes Et si in aliquo predictorum contrarium fuerit
punitur contrarius pro quolibet colubus in solis decem ipso
et pro quolibet luxello in libris tribus imperialium comuni casta-
moni pro quolibet uice et nichilominus dictis capiens possit licere

et impune columbis et ceteris terribus. Et efficaciter terribantur et
quiblibet uelator qui cum rebus uel sine inueniam columbos domesh
eos habere intelligatur eos cepisse alienos et quilibet possit accipere
et tenuare et habere medicamentum dicte pene etiam familiares comi
ni potestatis et quibus omnibus et singulis credatur acatari cum
eius sacramento in stricta qualitate persone arbitrio domini potestatis
indias et uno teste fide digno.

De capris non tenendis. 2^a

Item statuimus q nulla persona teneat castinonem et distinetus
debeat tenere in loco castinonem nec territorio capris et si quis
contrafecerit soluat pro ban. f. quinque imperialium pro qualibet ca
pra et qualibet uice si inuente fuerint in uis communis sui campis
aliens. Et si in dampno uel in alio aliquo repute fuerint soluat pro ban
solos quinque imperialium pro qualibet capra et totidem pro pro tinenti
saluo quod quilibet dominus domus possit tenere quinque capras in
et dare ipsam ad custodiendum et facere custodiam et si quilibet im
pune et credatur sacramento domini q capra sit sua et alio quod
capie uel de capris que ducuntur ad bethum sui ad macellum uel
que ducuntur ad mercatum et rediguntur de mercato nisi essent
in uento in damno uel in alio alio psona.

Quallus pena corporali possit puniri nisi statuto caueatur. 2^a

Item statuimus q per uis dicentem castinonem nullus puni
atur corporaliter nisi lege municipalit caueatur et alias puniam
pecunarie arbitrio domini potestatis in preta conuictione persone et
qualitate delicti pree q in casibus ubi in lege municipalit certa
pena pecuniaria apocia est in quibus casibus illa certa pena feruet

De arbitrio domini potestatis extendendi in penis. 2^a

Item statuimus et ordinamus q in omnibus illis statutis
in quibus coacta est potestas et arbitrium domino potestati
castinonem et condemnandi inhaerere uel persona sui districti
ue sui copulatiue intelligatur quod dictum arbitrium non pos
sit extendi ad penam sanguinis

De pena bimeis amaleficio communis inferenda eidem per publi cam uel penatam personam. 2^a

Item statuimus q^d omne damnum et iniuria et maleficia dictum uel factum in rebus bannito uel maleficio tali ex quo pena mortis esset inferenda si ipse bannitus esset iⁿ fortia comunis castanoni remaneat perpetuo impunitum et impunita bannitus uero et condemnatus de tali maleficio ex quo pena sanguinis tñ et non mortis ingere debeat reali tñ unpmie possit offendere Et ex inter aliquis rector comunis uel officialis per accusam uel denuntiam uel inquisitionem uel ali^o processum aliquem non faciant conuictum saluo q^d dictum est sup^a de executione fierenda non obstante statuto exceptionis banni malefici in statuto posito sub R^{ca} de inquisitionibus iⁿ Et quod dictus bannitus de maleficio communi castanoni non possit nec debeat habere aliquod officium nec honorem nec esse cretorum comunis castanoni Et quod remaneat impunitum damnum et iniuria illa eadem tempore banni aut si p^a de ipso banno exueat Saluo si damnum iniuria uel offensio facta fuerit illi bannito in personam uel rebus per illi uel illos qui in pace uel trequa forent cum ipso perinde malefici puniatur q^d si offensio non esset iⁿ banno malefici Quod statuta in pena banniti non habeat locum in illo qui bannitus esset de maleficio uel de fideiussoria ob id quod fideiussorem suum non liberauit nec in eo qui bannitus esset de maleficio ob id tñ q^d mandatum iudicis spemisse uel non seruasse Et si bannitus de maleficio luno curio in fortia potestatis et comunis castanoni perueniat q^d tñ nisi iustam defensionem fecerit condemnetur et puniatur et exequatur pio ut habetur sup^a in statuto posito sub R^{ca} Quia littera inquisicio 7^a.

Qualiter condemnationes ante soluentem exigente et quanto et cum quo banno et pena R^{ca}

Item statuimus q^d ut condemnationes melius soluantur Qualiter qui de cetero condemnabitur per communem potestatem uel eius iuratum pecuniari occurrat alienius malefici cūs ex assis uel de hiet possit rualiter ipsam condemnationem soluere infra decem dies ante condemnationis fieri iⁿ uindictos et soluendo ipsam condemnationem pecuniaria elasis diebus decem diebus teneant ipsam condemnationem soluere cum q^dto plus eius quod soluere debuisse seu sub illa pena que imponetur per consilium generale rectore castanoni ita q^d reseruentur beneficia prius statuta et dicta condemnatio cum q^dto plus seu iⁿ iⁿ iⁿ elapsis diebus decem diebus possit et debeat omnibus iⁿ singulis iuris teneant per commune castanoni ex quoque pignoratito de iamento mactantur multando et

alia faciendo et etiam per quolibet officialem ad hoc deputatum et
deputandum per dictum commune. Et quod quilibet condemnatio facta
excoꝝo de aliquo uel pro aliquo maleficio esse delicto uel ecclesiasti-
solui debeat impetrata nisi tñ si de peccato fuerit et solui de-
at absque aliqua compensatione fieri dea uel diminutione non
obstante aliqua lege in contrarium faciente.

De condemnatio seu bannum pro maleficio non possit absol-
ui nec diminui **Ra.**

Item statuimus quod dominus potestas non possit nec debeat
requirere in consilio castanoni uel ecclesia super facto absol-
uendi uel diminuendi aliquam condemnationem seu bannum facta
uel factum seu dactum in aliquam personam per maleficio nec ali-
quis debeat scilicet ipsam requiritionem nec aliquis debeat insilire
super ipsa requiritione. Et si quis nocuus uel ecclesiasticus contra
fecerit soluat pro banno pro qualibet utraque libras quinque impe-
rialium et non possit esse officialis nec ecclesiasticus communi ca-
stanoni usque ad annos decem post subsequentes et si remissio
uel absolutio uel diminutio facta fuerit de aliquo banno uel co-
demnatio non ualeat nec teneat et sit ipso iure nulla.

De premio consignantis malefactores in fortiam comunis
castanoni **Ra.**

Item statuimus quod quilibet qui capiat et consignauit uel
cap capien fuerit et consignauit aliquem bannitum maleficio
in fortia domini potestatis castanoni uel aliquem malefactorem
qui pena mortis ueniret puniendus sui unius sui plures fuerint
consignantes et capientes habeant et habere debeant de hanc co-
munis castanoni libras quinqueginta imperialium pro quolibet
tali banno uel malefactore sic puniendo uis qui fuerit pñtatus
ut predictum. Si uero alium bannitum qui non ueniat pena mortis
puniendus cepit uel ad capiendum fuerit et infortiam domi-
ni potestatis et comunis castanoni consignauit liceat item
domino potestati cum consilio sapientium negotijs comunis ca-
stanoni expendere de hanc comunis et uari facere predicto seu
predictis consignantibus in ea quantitate qua dictus dominus
potestas et sapientes prouiderint usque ad quantitatem librarum
decem imperialium inspecta qualitate et condemnatione persona-
rum et delicti. Et statutum locum non habeat infamilia domini
potestatis et leuauis nec in aliquo alio officiali seu stipendiario.

zio communis castinoni qui ex debito officij capere et consignare teneantur.

De pemptio capientis lupum & lupam *2^a*

Item statuimus qd si quis ceperit et consignauerit uel ad capiendum fuerit licet consignauerit aliquem lupum uel lupam etiam pignatū uiuum uel mortuum uel uiuam uel mortuam in forali domini potestatis castinoni sui unius sui phices fuerint consignantes et capientes habeant et habere debeant de banco communis libras tres imperialium pro quolibet lupo uel lupa et pignante.

De alijs domini potestatis in tali non possit quis appellare nec militate opponi *2^a*

Item statuimus qd nullus alijs latis et que de cetero in conuentione p^{re}dicta in talibus per communem potestatem fieri & pronuntiarum contingere possit quis pro terti alicuius obmisit nec aliquo alio modo de morte uel causa appellare nec contra ipsas suas temeritate dicere uel opponere et si quis appellauerit uel temeritate opponuerit ipsa appellatio militis et oppositio non ualeat nec teneat ipso iure.

Quod in statutis prohibitorijs etiam in penalis masculini generis concipiat feminini *2^a*

Item statuimus qd in omnibus statutis communis castinoni factis et fierendis masculinum genus semper concipiat femininum et predicta locum habeant quantum ad hoc tunc ubi illud statutum quod penam imponit masculino pro aliqua causa imposita esse intelligatur et femine pro simili causa Et hoc itaque ualeat non obstante lege generali uel speciali in contrarium faciente.

De carcerari pro debito publico uel maleficio non possint impediri *2^a*

Item statuimus qd aliquis carceratus seu in carcere communis castinoni de tempore uel postea pro debito publico seu maleficio non possit nec debeat ullo modo per aliquem nec ab petitionem aliquis pro aliquo debito priuato fieri uel sequestrari salvo pro talibus et condemnationibus Et salvo qd si carceratus de tempore predictis repositis fuerit extra carcerem communis castinoni qd tunc

posse capi facere et impedi.

Nullus possit detineri in carceribus si potuerit facere
dare 12^{ca}

Item statuimus qd communis potestas castanoui nec eius uici-
nus nec aliquis de eius familia possit nec debeat ponere aliquem
hominem castanoui nec detinere in carceribus nec in domo communis
aliqua de causa qui possit et uelit dare securitatem de eo quod fuerit
culpabilis s. ipsam securitatem recipere teneantur qd quod fuerit
securitas sufficiens persona que offerat se ad penam illius qui
fuerit inculpatus uel contra quem procedatur hoc tñ non habeat lo-
cum in iis qui detinebuntur acat hominum in eandem robare fuit fe-
runt cum effusione sanguinis et uiolentijs mulierum et traditio-
ne communis et s. comini comini nostri nec in alijs delictis in qui-
bus pena sanguinis ingeratur qui tales possint detineri in carce-
ribus quousque donec fuerit iano cognita et provisus.

Quale precepta fieri debeant 12^{ca}.

Item statuimus qd communis potestas seu eius inter uel uici-
nus uel miles seu miles uel officialis communis castanoui dñ
fecerit uel fieri fecerit aliquod preceptum alicui persone tenere casti-
noui semper debeat incipere faciendo ipsa precepta ad solos duos l
penalium pro primo precepto et facit dicto precepto de diebus solis
duobus possit facere pro secundo precepto de solis quatuor impe-
rialium et pro tertio de solis sex imperialium stantio per tantum
tempus in qd unum preceptum et aliud qd ille cui preceptum facti
fuerit possit rationabili obediencia si uoluerit Et precepta ali facta
nulla sint et nullam obtineant firmitatem que precepta scribi et po-
ni debeant in actis communis et de ipsis preceptis et contentis in eis
dñ facere in obediencia. ammonitiones inscriptis ut possint se de-
fendere si iustam causam habuerint factis autem istis tabulis pre-
ceptis liceat post modum domino potestati et eius uicario facere
et fieri facere precepta unum et plura s. m qd melius et conuenientius
iudicabit quouque et hoc locum non habeat in preceptis factis occa-
sion publicor delictorum.

Nullum preceptum possit fieri alicui persone nisi fuerit ius-
ta causa 12^{ca}

Item statuimus qd nullum preceptum possit nec debeat fi-

et ad instanciam alicuius persone terre castanoni alicui persone de
dicta terra nisi fuerit dicta sibi causa per quam dictum preceptum
factum fuerit Et si ali factum fuerit preceptum non ualeat ipso
iure preceptum factum de eadem formam Et si ordinatur etiam pre
quam factum fuerit et ipsa causa non fuerit iusta non ualeat
ipsum preceptum nec et ipso possit sequi excommunicatio Et si sequi fu
erit ipso iure sit nullius ualoris nec quous possit executioni manari
et sed prius sit causa iure patris statuta et hoc locum non habet
ad imprecipis factis occidit delictum.

De curis fieris R^{ca}

Item statuimus qd dominus potestas castanoni seu eius
lucanus vel miles non possit nec debeat fieri facere aliquam
curam spalem uel generalem uel aliqua re uel causa nisi s'm for
mam statutum uel reformationum communis castanoni Et si
fieri fecerit non possit nec debeat in ipsis cura uel curis imponi
facere aliquam penam nec aliquod bannum nisi s'm qd fuerit testa
tum iustitio uel aliquo statutum communis castanoni ut
s'm quod fuerit ordinatum uel reformatum per consilium ge
nerale castanoni et si facta fuerit cura preter dictam formam nul
lam obtineat firmitatem nullaq; pena nullumq; bannum possit
et ipsis curis seu aliqua ipsarum factis seu factorum preter dicta
formam exigi aut auferri alicui persone de castanoni que pena
aut bannum auferatur s'm qd impotet uel impostum fuerit in ipsis
statutis uel reformationibus uel altero eorumdem Ali uero nuni
me auferatur Et siluo qd dominus potestas et eius uicer seu iuca
nus possit facere fieri precepta et curas ad precationem illorum q
aliquo petere uoluerint in iure alicui uel aliquibus de finibus ubi ab
his seu non habitatis in loco castanoni que circa fieri debeat et
fiant s'm formam communis castanoni statutum de hoc laqueantia
Item qd possit facere fieri curas et in ipsis penam et penas facere
et imponere s'm formam preceptorum s'm quod uoluerit qd qui
libet debeat reddere de placita seu alio loco exactione iure uel iurmo
ris si necesse fuerit Item qd possit fieri facere curas qd qui libet ue
niat ad placitam pro sequendo ipsum dominum potestatem p
custodia terre exactione stementis uel iurmois si fuerit qd deus iure
tat Item qd quilibet habens pignora ad cameram communis seu
ballia eluati sui tunc debeat exagile ipsa pignora ad cameram
terminum.

De pignoribus non accipientis R^{ca}

Item statuimus q^d aliqua persona castanorum non possit nec
 debeat pignori per communem potestatem vel per eius fa-
 miliam nec per aliquem alium officialem communis de aliquo debi-
 to vel coisso nisi prius ducta fuerit ei ammonitio per saltatium commu-
 nis in seipso s^um formam capituli et inter secula et facta fuerit con-
 demnatio de ipsius debito vel coisso et eam lecta et publicata in ob-
 scuratione p^uta ut inois est et elapso termino assignato in ipa condem-
 natione possit postmodum pignori quilibet condemnatus cum expensis
 que pignora debeant dari et consignari thesaurar^u et clauar^u com-
 unis.

De salariis non consignantibus pignora clauario 12^a.

Item statuimus q^d salt^u communis teneatur et debeat consig-
 re thes^u sui clauario communis omnia pignora ablata et reco-
 data per ipsos cequoque decisa ea die qua abstulerunt ipsi pi-
 gnora inconstituta sub pena et banno solutorum duorum imperialium
 pro quolibet pignore et qualibet vice que pena auferatur salt^u thes^u
 salario sine ammonitione dandi.

De salario clauarii 12^a.

Item statuimus q^d clauarius communis castanorum qui exigit
 condemnationes pro dicto comuni habeat et habere debeat et
 habeat communis pro eius salario unius mensis soltos iugum impe-
 rialium et soltos quinque imperialium pro exemplando librum sup-
 quo exigit condemnationes et alios tenarios spectantes ad eius cla-
 uariam et eam emendas eorum qui passi fuerint damnum te-
 neatur exigere et solvere ad omne requisitionem dominorum omni
 exceptione remota ipsam clauariam assignari faciendo scilicet et
 personaliter ad dictas emendas soluendas Et teneatur dictus cla-
 uarius facere unum librum ducti et septi infine mensis eius claua-
 rie Et ipsum dimittre penes thesaurarium communis q^d statutum no
 uenerit sibi locum in clauariis non habentibus condemnationes
 ad exigend^u sed solum habeant soltos decem imperialium pro co-
 rum salario.

*Qu^o clauarius solvere teneatur et debeat tenarios condemnationi
 per ipsum exactionum 12^a.*

Item statuimus q^d dictus clauarius teneatur et debeat solue-
 re domino potestati partem sibi contingentem de condemnationib^{us}

sibi datis ad exigendum per dictam comune/tebalento citem i
potestati suam partem malepagorum/et eorum qui acceptabuntur
citam clauario per rationatores comunis/ Et hoc insigne illius men
sis quo electus fuerit pro clauario/ Et hoc insigne ipsius mensis
teneatur et teneat dictus clauarius reddere bonam rationem di
cto domino potestati et rationatoribus dicti comunis de tenacis
et condemnationibus sibi datis ad exigendum/ Et si dictus claua
rius repetitis fuerit in dicta ratione rector dicti comunis habeat re
mini ad soluendum illi rectori dictum ad quindecim dies alterius
mensis sequentis et elapso dicto termino non soluitur comunis i
potestas istius nunculo facienda teneatur et teneat ad requisitio
nem rationatorum seu sindicorum comunis compellere et constan
gere realiter et personaliter dictam clauarium ad solvendum omne et
totum id de quo rector clauarius apparet rector ipsius comunis
iuris teneatur et prefatus comunis potestas et rationatores in
causatione dicti rationis acceptate citam clauario malepagos et e
tores teneat de summa eius quod teneat debuerit/ Et intelligatur malepagi
qui non habent domos terras vel possessiones in castro nono vel al
terius et qui non habitauerint interea castrom nono vel districtu et
forenses et ille p^r que non possint conueniri.

*De clauarius non possit expensere de haurire cois absq; licentia
consilij vel rationatorum R^{ca}*

Item statuimus q^d clauarius comunis castrom p^rces et finis
non autane nec presumant emere aliqua necessilia seu aliquas
res de haurire comunis ad p^rcautionem aliquis potestatis iudicis vel
militis nec expensas aliquas facere sine licentia consilij generalis i
vel rationatorum comunis sub pena solutorum viginti imperialium pro
quolibet clauario et quolibet vice qua h^{ab}uerit.

*De solutione notariorum scilicetum et legentium et con
demnationes R^{ca}*

Item statuimus q^d notarii comunis deputati ad officium nota
rie pro comune castrom habeat teneant et habeant de haurire co
munis pro solutione condemnationum pecuniarum cuiuslibet mensis
ponendo et sentendo ipsas condemnationes in uno libro solas secun
dum penales et condemnationibus h^{ab}ere corporalibus quas legerint et
et publicauerint ac scriptauerint iuris habere teneant de una q^d q^d
solas viginti imperialium.

**De mercatum sine forum fiat in castonou et quo die
et in quo loco R^{ca}.**

Item statuimus q^d mercati sui forum debet fieri in casto
nouo semel in hebdomada s^{cilicet} in die iouis dicte ebdomade et
q^d ipsum mercati sui forum fiat in platea publica communis castano
ui in medio platee s^{cilicet} in sententio sancti petri q^d inapit ad scolas pa
laci dicte terre et finit in hostio magno dicte ecclesie usq^{ue} ad macel
lum uersus et usq^{ue} ad palacium communis predicti usq^{ue} et taliter q^d
res et mercantie que portabuntur seu conducentur ad ipsum forum
causa uentis stent et ponantur per conducentes seu portantes seu co
ducta seu portari facientes eas infra dicta confinia sub pena sold qui
que imperialium pro quolibet contrafaciente nisi alie ordinatum
fuerit per consilium dicte terre q^d statutum non ueniret sibi locum
contra personas que uident seu ouefacient ad ipsum mercatum cau
sa uentendi liones uacas equos uel equas mulos uel mulas as
nos uel asinas porcos oues capras et castonos et alia animalia
Que omnes bestie possint impune stare super ipsa platea s^{cilicet} ad
cto sententio usq^{ue} in uersus nona hies quoniam in alio loco terram et ami
geni de lamina usq^{ue} ad mediam ecclesiam sancti petri.

**De rebus portatis ad forum causa uentendi non molestans
nec impediens R^{ca}.**

Item statuimus q^d si aliqua persona portauerit seu portari
fecerit aliquas res merchandas uel bestias ad forum casti
nouum et uentendi et ipsas res merchandas et bestias uentendi non
portauerit possit ipsas res merchandas seu bestias absq^{ue} aliqua mo
lestacione uel impedimento et absq^{ue} aliqua solucione petagii retro
portare uel retroportari uel reducere uel reduci facere ab ipso foro
ad domum suam seu ad illum locum a quo ipsas reducit uel adduci
fecit seu portauit uel portari fecit per totam diem fori ac etiam per
totam diem sequentem non obstante etiam q^d ipsas res merchan
das seu bestias portauerit seu portari fecerit uel duci fecerit die i
mercarii pre cedentis consignando t^{amen} ipsas res seu merchandas uel
bestias pedagenio uel pedagii communis q^{uod} ueniet ad ipsum forum
et q^d si uelut ueniret ab ipso foro a qua consignacione fecerit sagam
to illius qui dicit se consignasse et factis dictis consignacionib^{us}
dictis pedagiiis teneatur et debeat sibi dare licentiam absq^{ue} aliq^{ua}
solucione etiam fienda usq^{ue}.

¶ nementes ad forum castanoni non possint per al
tineu 12^{ca}.

149

Item statumimus q aliqua persona tā foren q terrigena que
tuenit ad forum castan non possit pale teneu per communi
potestatem nec aliquem de familia ipsius domini potestas per aliq
debito q habeat cū comune castanoni nec cū aliqua alia persona t
nec quāvis alia de causa in ipso foro nec per totum diem ipsius fori
instantes uenire et recedere nisi esset bāt^r seu rebellis. Alii. dñi
comm nā uel cois castanoni.

De reuenditoribus 12^{ca}

Item statumimus q non liceat aliqui reuenditori seu reuendi
ci tā reuendo q foren emere aliqua sitnatiemas pūllas anse
anegonos oua fūctis lūm castan nec bñtū nec aliquas res seu
mercantias que consistant in uido pōtere uel mensura ipso foro
nec durante ipso foro usq ad nonā sub pena solvendi argenti im
perialium pio quolibet reuenditorie seu reuenditi et et qualiter mē
et amittat ipse res que sint communis castanoni et quilibet po
ssit accusare contrafacientes et erratare suo sacramento
cum uno teste.

De fursu non emendo 12^{ca}

Item statumimus q nullus forensis autem nec presumar eme
re aliquod fursu in foro castanoni nec etiam in castanoni
sub pena amittendi fursu et factum seu aratium in quo fuerit i
ipsum fursu.

De penis duplicatis tempore mercati 12^{ca}

Item statumimus q si aliquis fecerit usum uenerbis inuictis
per cūone sū effusione sanguis uel cum effusione in die merca
ti q omnes pene intelligantur et sint duplicare ipsa die telus que
in statutis communis castanoni continentur b penas pecuniarias du
plicando in capis contentis et q nulla persona autem nec presumar
facere uel inficere aliquod impedimentum seu molestiam aliqua et
causa alicui persone queduxit uel potuerit seu dua uel priuati fi
cere aliquas mercantias uel res ad forum uel uenire ad ipm forum
sub pena solvendi argenti imperialium pio quolibet et qualiter mē.

De nullis audeat emere res in die mercati n̄ in foro. 12^{ca}

Item statuimus q̄ nulla persona audeat nec presumat emere bona pullos anseres anegonos saturnales nec aliquas alias res que pertinent ad mercatum siue forum in die ipsius mercati siue fori alibi q̄ in ipso foro sub pena solutorum quinque imperialium pro quolibet et qua libet vice que pena locum non habeat in rebus que portarentur a foro.

De lino portato ad forum causa uentendi 12^{ca}

Item statuimus q̄ si aliqua persona portauerit ad forū castimoniam ad uentū lini in mazolis debeat ipsos mazolos b̄ multos ad p̄d̄ctis librum duarum pro singulo mazolo sub pena solutorum duorum imperialium pro singulo mazolo non repecto ad dictum pondus et amissionem lini Et si quis portauerit lino in dicto foro causa uentendi aliter q̄ in mazolis debeat ipsum uentere ad pensam iustam et duobus denariis lini pro singulo mazolo sub eadem pena.

De portantibus pisces ad uentū 12^{ca}

Item statuimus q̄ si quis portauerit in castimonio pisces nec res causa uentendi debeat ante q̄ incipiat uentare consignare ipsos pisces domino potestati castimoni uel de puato per ipsum dominum potestatem et post debeat ipsos pisces uentare in platea publica in loco de puato Et q̄ uentendo ad ipsam plateam non possit dimittere aliquos pisces ad uenū alicuius dicte terre nec de ipsi piscibus uentare aliam uentendo ad ipsam plateam Et si quis contrafecerit ipedians uel aliquis predictorum incurrat penam solutorum decem imperialium pro qua libet vice et facta dicta consignatione non possit dicte portare piscium ipsos pisces alibi portare si teneant et debeat ipsos pisces uentare in castimonio sub eadem pena Et ultra sub pena amittendi pisces quos alio portaret Et quilibet possit auferre impie ipsos pisces repectos alio portare b̄ et consignare in forū domini potestatis Et habeat suam partem dictorum piscium et eodem modo teneantur et obligati sint piscatores et uendentes pisces qui sunt in castimonio sub penis istis.

De pena reuenditorum piscium falsos a folia 12^{ca}

Item statuimus q̄ nullis reuenditori teneat castimoniam audeat n̄ presumat uentare pisces falsos nisi prius ipsos pisces ostenderit

domino collectali domini potestatis castiloni sub pena solutorum
quinq; imperialium pro quolibet et qualiter vice Et si dicti pisces in
necantur per ipsum domini militem esse mercatoi comburantur in
platea publica.

**Qualiter stationarij becharij et uenditores debeant uen-
dere res que uenduntur et balancijs et pensis eorumdem.**

Item statuimus q; specarij becharij stationarij et quicq; alij re-
uenditores terre castiloni uendentes ad minutum non ante
ane nec presumant uendere speciaras carnes seu alias quascunq;
res quas uendere uoluerint nisi ad balancias sub pena solutorum qui-
que imperialium pro quolibet ipsorum et qualiter vice quas balan-
cias debeant habere et tenere iustas et legales item teneantur et de-
beant habere et tenere iustas libras et pensas iustas et legales sub
pena. s. v. imperialium pro qualibet infra libra media libra et pensa
non iusta uel legali et qualibet vice. Item teneantur omnes sibi fa-
cere ipsas balancias iustas libras et pensas instare saltem ad adue-
tum cumlibet potestatis et ipsas facere bullare bulla uel signo
ipsius potestatis in termino ante fiente pace ipsius domini potesta-
tis sub pena solutorum quinq; imperialium pro qualibet ballata in-
tra libra seu pensa non bullata bē et qualibet vice Et ille qui ipis
balancias iustas et libras instabit et bulabit habeat pro eius mer-
cede a istis pro qualibet balancia imperialium tres et pro quali-
bet libra infra seu pensa imperialium unum et non ultra qui om-
nes sibi habere debeant in eorum pensis nullum unum pro qualibet
pensa usq; ad unum rubrum et in predictis omnibus dominis col-
lectalis domini potestatis habere debeant bonam diligentiam sub
miniculo inuicem ad bene et diligenter perquirendum ne fraud
aliqua committant per istos.

**De fabis de castilono debeant et teneantur uendere au-
rum argentum et perlas ad pensam mli et laborare argentum
ad ligam mli.**

Item statuimus q; fabri marzarij et omnes alij de castilono
no et districtu teneantur et debeant uendere aurum argen-
tum perlas feci et alias res ad pensam mli Et si quis Et si quis
contrafecerit soluat pro qualibet vice soltos unguis imperialiū
item teneantur et debeant ipsi fabri laborare argentum ad ligā
adli supram argentum continget laborare ligatum Et si con-
trafecerit inuicem in penam librarum quinquaginta imperialiū

pro quolibet et qualibet vice ipso iure et facto quā penam si nō
soluerant infra decem dies postq̄ condemnati fuerit fulgēti
p̄nteritiam castanoui.

De status scupellis et mensuris R^{ca}

Item statuimus q̄ quelibet persona de castanonio vel p̄nt
cui que habeat statum vel scopellum debeat ipsum statum
vel scopellum habere et tenere iustum et legalem ad mensuram
consecram et qua utuntur hoīes castani et districtus sub pena
solidorum quinq; imperialium pro quolibet statuo et quolibet sci
pello et qualibet vice et q̄ dictum statum sit factum tā de qualibet
q̄ ad terminum et quelibet persona que habeat statum vel scopellum
tam in tomibus q̄ appretis et molestationis teneatur et debeat ipsa
facere bullare et signare bullo domini potestatis ad aduentum t
cuiuslibet potestatis interimmo eūa fiente parte ipsius domini
potestatis sub pena solidorum quinq; imperialium pro quolibet
statuo et scupello non bullato uēs Et dominus miles domini po
testatis uniusculo sacramenti teneatur et debeat habere bonā olli
gentiam in perquirendo sepe dictas mensuras et non liceat ali
cui persone dicte terre tenere mensuram nisi unū statum
sub pena solidorum quinq; imperialium Et q̄ bullatores et in
statores dictarum mensurarum habere debeant pro qualibet ipsarū
mensurarū iustata et bullata imperiales tres et non ultra Inqui
bus pena et qualibet ipsum incurrant habentes et tenentes a
baros et bandas cū quibus mensuratur unū quādo si non fu
erant iusti vel legales et bullati vel iuste legales et bullati ut
supra.

De passio et mēsurā pannorū fustaniorū tellarum et aliarū rerū que uenduntur ad brachiū suū passim R^{ca}

Item statuimus q̄ omnes uenditores pannorū fustaniorū
tellarum et aliarū rerū uel mercantiarū qui uenduntur
ad brachiū siue passim tā cūcūq; forentes teneantur et debeat
habere et tenere iustis et legitimis aut locis ubi uendere uolent
aut uentente p̄dicta passim siue mensuram pannorum fusti
norum tellarum et v̄s iusti et legalem signatum vel bulla
tum signo vel bullo domini potestatis et fecerunt uel fecerit
ab utraque parte et ad foras passim et mensuram mli Et si quis
in aliquo p̄dictorum contraxerit incurrat unpenam solidorū
quinq; imperialium pro qualibet vice et bullare debeat p̄c

oīce mensure ad aduentum cuiuslibet potestatis interimino ei
de fiende sub eadem pena que pena locum non habeat contra spao
ros siue pignolos si passim seu mensura ferata non habeat bē
vinnio sit legalis et bullata iud.

De modis terronorum et scilicet acalana fornariorum R^{ca}

Item statuimus q^d recepto quilibet fornararius et faciens ter
ronos in castionono et eius districtu habeat et habere debeat
modū siue modos quibus utuntur pro faciendo tictos terronos
iustos et legales ad stazolam communis et ferratos circū circa et bul
latos bullo domini potestatis. Et si quis contrafecerit ipredictis ut
aliquo predictorum incurrant in penam solutorum decem imperi
alium pro quolibet et qualiter vice. Et q^d quilibet fornararius i
et ueniens calcinam teneat et debeat ipsam uenire ad statū iusti
et non ad cauancam nec aliam mensuram et intelligatū statū qui
sit capax duorum statonorum mensure castiononi et sit ipsam statū
bullatum signum domini potestatis et si quis contrafecerit ipredi
ctis uel aliquo predictorum incurrat in penam solutorum decem im
perialium pro quolibet et qualiter vice quā calcinam uenire de
beat ad statū culinū sub eadem pena.

De panellis linoze R^{ca}

Item statuimus q^d si quis teneat uel ueniret panellos li
noze in loco et pertinentis castiononi debeat ipsos tenere qm
et uenire ita q^d quilibet q^d sub pena imperialium sex pro singulis panellis et perdat panellum
ipz sit ad pondus libz

De fornaris R^{ca}

Item statuimus q^d fornarj qui comorabuntur in furnis ca
stiononi debeat habere et tenere in dictis furnis binatos nes
et unum ratum et duos spissos et copetones duos de penia quos
copetones item fornaris non anteat nec presumat tenere sup
lectos indience in nocte que omnia ista teneantur et debeat prestari
et accomodare ea petentibus et uolentibus ac teneantur et debeat i
coquis illis uel illi qui prius petierint seu petent locum et si quis for
naris in predictis uel aliquo predictorum contrafecerit incurrat in
penam sequenti imperialium pro qualiter vice et q^d dicti fornarj ad
antear nec presumant tenere porchū uel porchos galinas pilos an
pes uel anegnos in ipsis furnis sub pena. s. v. imperialium pro quo
libet porcho uel porcha et s. iiii. pro quolibet pullo anse galina uel

41
52
nel anegono. Et hec omnia sint in dispositioni consilii generalis
castanoni teneantur tñ pccatū fornari ne cum honesta sine scoli
lone tulle non rupte circa accingia usq; ad genia s; pena p
quolibet et qualiter uice. s. uigina ipenaliu.

**Quod licitum sit cuiuslibet persone castanoni facere et pñe
in domo sua. R. ca.**

Item statumms q; licitum sit cuiuslibet persone castanoni
cochere uolenti panem ipastare et facere ipsum panem in
domo sua et q; fornarius teneatur et debeat ad requisitionem ta
lis persone portare ad domum talis persone assites abilles pro teneto
et ponendo ipsum panem et tñ dñi teneatur dictis fornarius a
spectare q; dñi uidebitur illi uel ille cuius fuerit ipse panis in domi
tendo ipsum panem bene lenare cochere asationare et dicti panem
teneatur idem fornarius portare ad dicta domo ad furni et ipsum
panem bene cochere asationare et preparare et ipsum panem bene
coctum asationatum et preparatum dñs portare ad domum illius
cuius fuerit ipse panis recipies ipsum panem ad numerum et ad
illud nūm ipsum retento et si quis fornarius contraxerit ipredi
ctis uel aliquo predictorum incurrant in penam. s. quinque impe
rialium pro qualiter uice Et ult^o ad restitutionem panis non rediti
dñs. Et de nūo panis sita sacramento dñi uel domine cuius fu
erit ipse panis ad cuius restitutionem dictis fornarius cogi de
beat p^o dominum potestatem uel eius uicarium realiter et per
sonaliter.

**De fornari dare debeat locum ad cochendum illis personis
que sibi petunt et quantum leuatum sine crescentem dare de
beat si sibi petunt. R. ca.**

Item statumms q; fornari sibi teneantur et debeant ita da
re illis personis locum que facere uoluerint panem in domo
sua q; illis que facere noluerint in furno sub pena. s. quinque impe
rialium pro quolibet et qualiter uice et teneantur et debeant dicti
fornari si eis requisiti fuerint dare crescentem sine leuatum cui
libet persone cochere uolenti dando eis pro singulis stauis micas tres
crescentis sine leuati et non ult^o sub eadem pena et teneantur et
debeant dicti fornari ne ad accipien^o facinam ad domum illarum
p^o que cochere noluerint et ipsam facinam portare ad furnum et
eis prep^o aqua et alia necessaria pro ipastando et lenando ipsum
panem bene cochere et asationare et bene coctum et asationatum por
tare ad domum illarum.

tare ad totum illius cuius fuerit ipse panis sub eadem pena.

166

**Quantum habere debeant fornarij pro eorum mercede et co-
ctura panis 12^{ca}**

Item statumimus q^d dicti fornarij possint et valeant acq^{re}
et habere ab illis personis quibus teneant ac facere siue le-
uatum ut in priorio superiori capitulo et unciarum tres paste leuare
pro singulo stano et non ultra. Et ab illis personis quibus non tene-
ant dicam crescentem siue leuatum unciarum tres paste leuare ipse
sub pena solutorum quinque imperialium pro quolibet fornario et fir-
manti accipiente ultra dictam formam. Et qualiter vice ipsam
penam simili incurrant ille vel illi qui plus teneant pro quolibet
et qualiter vice. Et habeant et habere debeant dicti fornarij pro
mercede et coctura ab illis personis que facient pactum ad huc
has soltas quatuor imperialium omni anno pro singula bucha
et non ultra. Et ab illis que facient pactum ad statum ipenale
quos pro singulo stano.

De balantys fornarior 13^{ca}

Item statumimus q^d dicti fornarij teneantur et debeant h^{ab}e-
re et tenere i furms in quibus comorabuntur una balancia
iustam et legalem ac bullatam signo vel sigillo seu bullo comi-
ni potestatis cui qua teneantur et debeant penale crescentem siue le-
uatum per eos tantum et paste per eos recipientem ut in priorio
superiori capitulo sit mentio. Et si quis in predictis seu aliquo pre-
dictorum contraxerit incurrat penam solutorum quinque ipen-
alium pro quolibet et qualiter vice.

De pena fornarij nascantis vel condurentis panem 14^{ca}

Item statumimus q^d si quis fornarius combureat vel con-
bure fecerit vel permittat vel nascantem vel nascere fec-
erit vel permittit panem aliam persone teneat et debeat restituere
et dare tantum panem bene coctum et alidatum illi persone que da-
mum passa fuerit quantum sufficit vel permittit aut nascari vel
combure fecerit vel permittit et ultra incurrat penam solutorum
quinque imperialium pro singulo stano panis combusti nec tamen
ad id in se fornarius panem combustum et uatum ad quam restitu-
tionem et dacionem dicit fornarius cogi debeat per omni preta-
tem realem et personalem ad omne requisitionem damni passi.

panis que combure-
tur nascari

De fureto facio aforarijs R^{ca}

Item statuimus q^d si aliquis forarius uel aliquis de sua familia coisic furtum i furtaco farina paska panem uel fur fin i furnis in quibus commorabitur et ca imortando farina siue panem crudum uel ad furnum q^d etiam in poltando panem coctum ad omni maniat insoldo tuzinta imperialium pro quolibet etqua libet uice qua contrafecit in predictis uel aliquo predictorum et damnu restituar patienti de quoz damno recipientium sacram to credatur.

Q^d forarij non recipiant paskam panem farinam uel fursin a pofisqna R^{ca}

Item statuimus q^d forarij non debeant recipere panem paskam farina uel fursin dono uel emptione nec aliquo alio modo a pofisqna uel seruitore alicuius persone sub pena. scetum imperialium pro quolibet forauo et qualibet uice in qua penam sit incurat pofisqne uel seruitores si ceceant uel ueniderint aliquod ex predictis uel alio quocumq^e modo concessint alicui forario uel alicui alteri persone absq^e licentia comiti uel domini comus Et si non habuerint uice soluane fustigentur per cetra castionu cum illa re uel simili ad collum.

De molinarijs R^{ca}

Item statuimus q^d molinarij qui sunt i m furtis erunt i reputati ad molendina castionu seu existencia super cet ritorio castionu teneantur et debeant ad omnem requisitionem cuiusque persone tene predicta ne ad capien omne fur^m blada et similia causa merandi pro uitu hominis ea uel sequenti die qua requisita fuerint sub pena solwe quinq^e imperialium pro quolibet molinario et qualibet uice et postq^e ipsum fuimentu blada et similia uis contouine ad macinandu ad eorum molendina teneant infra tres dies proe uenturos reddere et recon cere infrauna bene machinata ad comu illius persone cuius fuerit sub eadem pena pro quolibet molinario et qualibet die q^d tenuerit ipsum fuimentu blada et similia b^es ultra dictos dies tres et quilibet possit accusare et credatur eitem cum eius sacramento.

De eodem R^{ca}

De eodem R^{ca}

172
Item statuimus q^d molinarii predicti teneantur molere p^{ro}
illi cuius blada primo dicta fuerit ad molendum nisi offe
runt soluant pro banno soltos quinque imperialium pro quolibet
et qualibet uice et credatur sacramento illius cuius fuerint ipsi
blada.

De eodem R^{ca}

Item statuimus q^d nullus molinarius debeat colligere ali
quod farinatum uel spaziam in gr^o sine licentia Et si inue
ntus fuerit habere aliq^d de predictis incurrat in penam soltorum
decem imperialium pro qualibet uice de multauando

De multauando R^{ca}

Item statuimus q^d molinarii qui commorabuntur in mo
landinis castanoni u^{el} teneantur et debeant habere iⁿ ipsis
molandinis statim unum et scopulum unum iustos et legales signa
tos et bulatos sⁱⁿ q^d connectitur in statuto posito sub R^{ca} et statim
scopellis et iustis et c^{et} et sub pena in ipso statuto contenta quib^{us}
sibi liceat ipsorum debeant multare totam blavam q^d moluerit
in ipsis molandinis et debeant multare tenendo ipm statim
scopuli integri et non super timoria et si offecerit soluant pro b^{an}
f. d. p^{ro} pro qualibet uice.

De emendatione faciend^a amolinariis R^{ca}

Item statuimus q^d omnes molinarii qui commorabuntur i
molandinis castanoni uel distactis teneantur et debeant
facere bonum laborem de omnibus blavis que eis date fuerint
ad maximandum uel consignare et redere ac restituere cuilibet p^{er}
sone que eisdem molinariis consignauerit uel a quibus recepe
runt aliquod furum tantam bonam farinam pyram et buratam
ad mensuram quantum furmentum molinarius recepit uel sibi co
signatum fuerit v^{el} p^{ro} quolibet statio furmenti mundi statim
unum annu^m fauie puritate Et credatur commo seu domine
cum eius sacramento q^d dampnum communi potestas sine eius
licentia teneatur et debeat facere restituere infra certam diem post
renunciationem sibi factam et p^{er} ampu^m ip^sis molinariis
molinarij secundum capitulum preceptorum Et ultra ip^si moli
narij incurrant penam f. d. imperialium pro quolibet statio si

unc minus redito uel restituito et qualiter uice et domini seu domine teneantur et debeant petere restitutionem amolinaris qui eis acceperunt uel minus restituerunt uel infra duos menses i. proi. fuit postq. ipsi molinarii uel molinarii consignauerunt ipsam facinam Et elapso dicto termino ipsi domini uel domine non audiant in aliquo scem q. dicti molinarii teneantur et debeant redere tantam facinam ad portum quantam fuissent eis fuerit datum uel consignatum ad portum de tracta tñ. multa ipsius facinre sub pena restitutionis eius q. minus restituerunt et alterius sub pena s. v. imperialium pro quolibet mlo. facine quā minus restituerunt Et eis datur sacramento omni uis quā restitutionem dicti domini teneantur petere infra dies x. b. proxime uent. postq. cōsignata fuerint dicta facina alteri non audiantur.

De molinarij non recipiant nec teneant blauam aliq. in molandinis nisi causa maximandi R^{ca}

Item statuimus q. nullus molinarius teneat castanoni nec distictus recipiat nec recipi faciat nec teneat blauam aliquā in molandino nec comibus molandini nisi illam quā maximare debuerit et que fuerint petita uel petantur causa maximandi Et si contrefecerit soluat bñ. s. quinq. ginta imperialium pro qualiter uice qua inuictus fuerit.

De comibus ad molandinis R^{ca}

Item statuimus q. omnes molinarii et omnes persone de castanono possint ne cum eorum blauis ad molandina causa maximandi ai. bestijs et sine per uias rectas et amolandino redire per ipsas uias ita q. ipsa molandina non transiant et auis rectas non discedant cum ipsis blauis maximatis sine aliqua uile et de die et non de nocte.

De fera seu mundina sicut in castanono R^{ca}

De lecharijs R^{ca}

Item statuimus q. dominus potestas teneatur et debeat inquirere uel inquiri facere omnes lecharios et ubique carnes recentes uenduntur ne fiant aliqua comitatu per lecharios seu uendentes ipsas carnes et facere dare metam ipsis comibus quantum uendere debeant ipsi lecharij ipsas carnes.

per singula libra semel in mense et plus si etiam domino potestati
inhibetur sicut quod fuerit ordinatum per consilium generale et cu-
rare quod dicitur carnes uenduntur bone pulcre et nitide et quod omni die sa-
bati de mane teneantur dicti lecharii stolare siue raspere ea una de
ea ferrea zuppos siue banchi super quibus carnes inordinant ita et
saltem quod dicti zupi siue banchi siue madi pulcri et pulcriti sibi pena. s.
v. ipsi pro quolibet et qualiter ince.

Que lecharii non audeant uendere carnes putre non crastine nec
carnes gramignose nec mortuantes. *R^{ca}*

170

Item statuimus quod nullus lecharius nullaque alia persona
audeat nec presumat uendere subde lechariam carnes de
porca non crastina nec carnes gramignosas nec mortuantes et
si quis contraxerit in predictis uel alio predictorum incurrat
penam. s. x. imperialium pro quolibet et qualiter ince. Et si uen-
dere uoluerit uendat eas ad aciem extra tectum lecharie et dicat
carnes uendentes teneantur dicit uolentibus emere portionem
et qualiter ince ipsarum carnum.

De pena lechariorum uendentium carnes morbosas. *R^{ca}*

Item statuimus quod nullus lecharius nullaque alia persona
nec presumat uendere uel uendi facere carnes morbosas
nec interiosas nec alio modo infectas intus lechariam nec de et
si quis contraxerit incurrat in penam. s. x. imperialium pro quali-
ter ince et quolibet et ultra edubitantem ipse carnes.

Que lecharii non uendant unam carnem pro alia. *R^{ca}*

Item statuimus quod lecharii castitiam non audeant nec presu-
mant uendere carnes de predictis de capris uel montanis pro
castoreo nec de uaca pro lunc nec de castata pro porco masculo
sed dicere debeant emptori siue interrogati fuerint siue non que
carnes sunt et si quis in predictis uel alio predictorum contraxerit
ut soluas probamus. s. x. imperialium pro quolibet et qualiter
ince et intelligatur lecharius quilibet uendens carnes recentes ad
minutim necqueque uendit carnes recentiores pro carminibus agniti-
uis sub pena de qua sup.

Que carnes uendi debeant per lecharios ad pensam. *R^{ca}*

Item statuimus q' beatus teneantur et debeant uendere car-
 nes recentes ad pensam nisi seu sedm q' dabitur eis pro comē-
 seu alias personis que ad hoc deputate fuerint peripsum commenda-
 pensam dandam et dicendam exceptis capitibus pedibus inter-
 stinis et excepta suscia figato pulmone corde et gambonis que oia
 uendi debeant sine pondere et intelligatur gambonus amictiua a
 uinctiua cuius et abie vel spale et abie sup' per unam quantam re-
 spectu manziorei seu manziarum alacre respectu manziarum ut ma-
 ziarum apassono per unam etiam et respectu lobum et uacharum p
 quateas duas Et si quis in aliquo predictorum contrafecerit soluat
 pro banno. s. v. imperialium pro qualibet uice que pena locum non
 habeat in figatissim uiculorum uel uicinarum alacre nec uicinarum n
 uicinarum castitatum et dicti beatus seu alie que in persone uenā-
 tes carnes recentes ad minutum teneantur et debeant facere bona
 pensam et lone et iuste pensare ipsas carnes illis personis quibus
 eas uendiderunt sub eadem pena pro quolibet et qualib' uice.

. Que carnes extimarj debeant anteq' uendantur R^{ca}

Item statuimus q' nullus beatus teneat castitatem autem
 presumat despezare nec uendere carnes bonis seu uacharum
 ziarum seu manziarum apassono nisi prius fuerint extimate per
 comitum potestatem uel eius coelectalem et tres sapientes et eo
 filio generali et si contrafecerint soluat pro quolibet an uendit
 ut et qualibet uice s. v. imperialium Et q' dictus coelectalis et sapi-
 entes non possint extimare nisi unam bestiam pro beatus nec quicq'
 beatus oia debeant sperare aliquem manziarum uel manziarum alacre
 absq' licentia prefati comiti potestatis uel eius coelectalis sub
 eadem pena.

extimatio R^{ca}

Item statuimus q' beatus qui uendere noluerint uel qui nē-
 dent carnes castitatem debeant dimittere in castitono castitatu-
 ram cum pelle et pinzagio ita et taliter q' quilibet quantatam ipsas
 castitoni habeat et habere debeat de ipsius castitatura pinzagio ipe-
 le Et si quis contrafecerit soluat pro banno. s. x. imperialium pro
 qualibet uice ad qua penam similiter teneantur beatus uendit
 res carnes recentes de pisco si non fecerint vici.

. et pena instantum bestias R^{ca}

187
Item statuimus q^d nullus lecanus nullaq^{ue} alia p^{er} autem
nec presumat inflare nec inflari facere cum ore nec canelo
nec inflare nec inflari facere aliquam bestiam que uenit de re ad leca-
nam Et si quis conuictus in predictis uel altero predictorum In-
curat penam s. x. imperialium pro quolibet qui inflauit uel in-
flari fecerit et qualiter uice et pro quolibet qui inflauit seu inflari
fecerit s. v. imperialium ad qua^m penam s. x. imperialium teneant
et merentur omnes lecani penes quos reperiuntur bestie inflate
et non fuerint inuenti inflari nisi ipsi lecani probauerint p^{er} eorum
sacramenti et unum testem fide dignum ipsis bestias inflasse
cum manacelo.

Q^{uod} lecani non audeant occidere nec excoriar^e carnes nisi
ad lecaniam s. c.

Item statuimus q^d nullus lecanus nullaq^{ue} alia persona aude-
at nec presumat occidere nec excoriar^e uel excoriare uel excoriar^e
facere aliquam bestiam grossam uel minutam que uenit de re ad
uenditionem ad lecaniam nisi ad lecaniam sub pena et banno s. x. im-
perialium pro quolibet uice et qualiter bestia.

De pena lecanorum uendentium carnes recentes ultra me-
tam sibi datam.

Item statuimus q^d nullus lecanus nullaq^{ue} alia p^{er} autem
presumat uendere carnes recentes ad minimum ultra metam
sibi datam et ordinatam per consilium generale comunis castri
noui siue per comunum uoluntatem et sapientes dicte terre sub pe-
na s. x. imperialium p^{ro} quolibet et qualiter uice.

De pena lecani auferentes grassam augnonis s. c.

Item statuimus q^d nullus lecanus nec aliqua alia p^{er} autem
nec presumat auferre grassam de augnonis sub pena s. x. im-
perialium pro quolibet et qualiter uice exceptis lobis nabis et
manzijs apasono a quib^{us} impune possit auferre.

De pena lecani teneantur et debeant uendere carnes p^{er}is p^{er}
tena s. c.

Item statuimus q^d lecani teneantur et debeant uendere
carnes anoxi p^{er} p^{er}is p^{er}enti p^{ro} suis tenant^{ur} in illis p^{ro}b^{is}

de quibus petens et cuncte nolens petent sub pena. si. v. impetratus
pro quolibet et qualiter vice non obstante q. dictis licet dicitur
se dictis carnes et dicitur locis nendi dicitur et quilibet possit accensare
et ereptat eius sacramento et intelligatur licet dicitur q. ad dictas penas
et inquit quilibet nentens carnes recantes ad omnia.

q nullus beatus antea scanare bestias subq becciam nec
prohibet aliq tunc R^{ca}

Tem statimur q' beatus antimon non antean nec presumat
scannare aliquam testam grossam uel minutā sub beata n^e
implata publica nisi habuerint unum nas in quo deant faciant
sanguinem exantē de scanacris ipsam testam ita et taliter q'
non possit ipse sanguis deant sub ipsa beata nec in dicta plata
et si quis contrafecit in predictis uel aliquo predictorum manet
inpenam, s. imperialium pro qualibet testā et qualibet uice. Et q'
nullus beatus antean nec presumat prohibē nec prohiberi facere n^e
dimittit sub ipsa beata n^e in ipsa beata nec in plata publica aliq^{ue}
bitulum uel bucellos pariam sanguine uel alia turpia et fecit in
alibi exoritare uel exoritari facere teneantur ad domos suas uel
aliam ipsas uel ipsas nolentis sub eam et predicta loci hite
ant nisi alii uel alio modo ordinatum fuerit per consilium gene
rale et de predictis omnibus istis contrasfacientibus fieri per ipsos
beatos et uis credatur sacramento cuiusamque persone sit
vigne acutantis.

Q. telamibus et terra amicta ac alijs aposticis non tenendis
super platea constructis publicis in terra castinoni &c.

Item statuimus q. nulla persona eie. cantuari. audeat nec p.
sumat tenere heredes terram amasacum nec spangare palam
pro faciente herem. nec aliqua alia de causa nec signamē. nec aliq.
aliud apostatam. uel hereticum in platea publica nec in aliquib.
stratis publicis. mais terram cantuari. ultra octo dies post termi
num eie. facie. pace domini potestatis. et si quis contrafecerit in
predictis. uel alio pre dictorum in curia in penam ex. imperialium
pro qualibet uice. salvo q. licet. ouibet fingere columpnā in platea
in stratis publicis sibi pro faciente frascas totum. hie et ipsas
curias acalend. man. usq. ad festum sancti michaelis. et non ultra
et hoc licitum sit. uis. omnino dicte frascas non nocere carnis
transmissionibus. et transire uolentibus per dictam plateam et mas
vss. Et dominus potestatis teneatur et debeat inquirere ul. inquiri

facere omnia ista usque ad quinq; dies post terminu octo diez dactum
in dicta cada et transactis diebus quinq; diebus non possit inquirere
nec inquiri facere nisi alia causa de nouo fieri faciat et dicto termino
us non teneatur aliquis ad dictam bannum aduenire iusto
da impedimento si predicta vel aliqd predictorum non adimplere
rit.

q; dominus potestas possit dare licentia apostolicis R^{ca}.

192 **I**tem statuimus q; dominus potestas castrom possit dare li
centia ad suam uoluntatem cuiusq; persone ponendi et tene
di in placea publica et in uis et stractis publicis lignamia terram
lapides terrones et alia queq; occasione edificandi seu conficienda
adendi et si dictus dominus potestas recuauerit dare licentiam q;
pientes seu rationatores dicte terre in presencia dicti potestatis ipm
licentiam dare possint.

et pena remanens domos R^{ca}

Item statuimus q; remanentes seu aptantes domos que sunt
in stractis publicis communis teneant et teneant teneat pen
cas duas longas apertas ipsis domibus uersus ipsas stractas
si unam abutiq; parte domus sub pena s. x. imperialium pro quo
libet reminator siue aptatore ipaz domoz et qualib; mte.

. et palatius et meab; feni straminis seu restib; R^{ca}

Item statuimus q; nulla persona terre castrom et districtus
landat nec presumat facere nec tenere aliquod palatium nec
aliquam negam seu murgu feni straminis uel restib; prope
comu alicuius per unum tabernaculum sub pena s. x. imperialium
prope castnam alicuius per unum rati sub pena s. x. imperialium
us nec prope sepe siue murgu alicuius incini per unum rati
sub pena s. v. imperialium et quas penas et qualiter carz mon
tino contrahentes pro qualiter mte et quolibet palatium siue
murgu et qualiter mte Et predicta dominus potestas teneat
inquirere uel inquiri facere et facere remone procedendo et con
trahentes ad ipsas penas et maiores etiam si etiam non fue
ut requisitum cu licet cuiusq; persone hnt castnas muratas
uersus uicinos uel stractas et copetas coporum prope comum
uel castnam uel sepe alicuius ipsas castnas implere palatium feno tha
mte uel restib; ad eius uoluntatem.

de puchas. R^m.

Item statuimus q' nemini liceat sedere uel iacere sup aliq^o puchum nec ponere aliq^o impromentu super aliq^o puch^o nec statuare ligna nec ponere finium fenu nec palas in ea ipm puchum per tres cubitos Et si quis contasecit soluat pro banno s'v imperialium pro qualibet vice nec quocq^q liceat alicui lanare pannos nec aliquas res penes aliq^o puchum per unu cubitum sub eadem pena que pena locum non habeat in minoribus decem annoru Item q' nulla persona audeat atenerare aliquas bestias sub poena alicui pucher sub pena s'v imperialium pro quolibet et qualibet vice Item q' uicini puchoz castanoni teneantur et debeat manutenece bonos pozarios super ipsis puchis ita et tali ter q' dicta puchei sint bene clausi et murati supra terram et dominus potestas teneatur et debeat facere precepere manis ipoz puchoz quats dictos pozarios a prate et manutenece debeant nris sub pena s'v imperialium pro quolibet miano Item q' nulla persona maior annorum septem audeat nec presumat prohibe mah quo pucheo paleam arumum rescam nec similia sub pena s'v imperialium pro quolibet et qualibet vice nec quocq^q prohibe litinas stretchis nec aliquam bestiam mortuam sub pena s'v imperialium pro quolibet et qualibet vice Item q' nulla persona non audeat nec presumat piscare in aliquo pucheo et scilas sigelos uel alia nisi pulsata fuerit ante maria que pulsata infero usque ad quatuor horas noctis sub pena s'v imperialium pro quolibet et qualibet vice Et de predictis omnibus quibet possit accusare et circdari a cu eius sacro.

q' potestas castanoni teneatur et debeat omni anno habere consilium i simul pro glarea conduenda R^m.

Item statuimus q' dominus potestas castanoni teneatur et debeat omni anno facere congregare consilium giale in ultima dominica mensis aprilis uel prima mensis maii annu liler anni et in ipso consilio facere proponere et ordinare q' per buculos seu habentes bonos uel uachas de dicta terra roudantur de glarea in dicta terra pro aptando sentenos uel stractas comunis scdm et prout fuerit ordinatum per ipsum consilium generale Et quod habentes bonos nec uachas uabant ad careganam dictam glaream et aptandum ipsam glaream super sentenos et stractas publicas ubi eis fuerit impositum.

de pena bubulcorum et laboratorum nel brasagantia non emicum
ad condonem et ad careregandum dictam glaciem R^{ca}

197

Item statuimus q^d quelibet persona terre castimoui habitans
lones uel nachas teneatur et debeat ne uel mittere ad odue
dum de glaci omni anno cu^m corum lobus uel nachis caris se
cumpum q^d ordinatum fuerit pro consilio generale terre castimo
in sub pena sⁱ v^o imperialium pro quolibet bubulco seu hites bo
ues uel nachas et qualibet uice Et q^d quilibet brasagat^r uel labo
rator dicte terre teneatur et debeat ne adinuandum carnage di
etam glaciem istis bubulcis seu habitantibus lones uel nachas bos
et ipsam glaciem aperire et ponere in illis locis in quibus ordina
tum fuerit uis sub pena sⁱ v^o imperialium pro quolibet brasagante
sive laboratore.

de pena bubulci qui sterent super carro et de pena asinarum ulmo
linari qui sedent super farina R^{ca}

lestia

Item statuimus q^d bubulcus et quo intrauit terram ca
stimoui cuncto uel redeundo cum carro carere ul^o barrogo
non debeat stare nec sedere super ipso carro carere uel barrogo sⁱ
pena sⁱ v^o imperialium pro quolibet et qualibet uice nec etiam as
nariis nec molinariis debeat ascendere stare uel sedere super fau
na firmico uel blana posita super sub pena sⁱ v^o imperialium pro quo
libet et qualibet uice Et vicinis molinariis uel asinariis debeat
habere uel tenere coactam unam campam uel talle super bestijs
super quibus ducuntur farina fumentum uel blanam ita et taliter
q^d farina fumentum uel blana non tangat coctum bestie sub pena
sⁱ v^o imperialium pro quolibet et qualibet uice Et quilibet possit
accusare et teneat secretis et habeat medietatem de predictis om
nibus et singulis item dicto iudicis uel militis cum uno cessale
communis credatur.

de pena intrantis in aliquos ortos R^{ca}

Item statuimus q^d si quis maior annorum orto usq^{ue} iams
duo decem intrauit in orto uel in uirgato alienius in eam cas
nou^o contra uoluntatem illius cuius fuit ortus uel in uirgato
currat pena sⁱ v^o imperialium pro quolibet et qualibet uice licet de
ortualis uel fructibus ipsius orti non abstulerit Et hec si fuit de die
si tenet fuit solus et pluri fuit septem uel claustrum ipsius orti uel
uirtutis fregit iuxta uel iustitiam uel de ortualis ipsius orti

uel uindari fecerit impet uel uastauerit uel ocalis ipsius orti
uel uindari arduuauerit abstulerit uel exportauerit inueniat lxx
nam sxx imperialium pro quolibet et qualibet uice singula singulis
referentur Et si de fructibus ipsius orti uel uindari abstulerit inueni-
rat in penam impi trum pro singulo fructu de ceptis bignis bung-
nis et ceteris gratiosis nris et amarentis in quibus fructibus in-
notari debeat pena arbitrio domini potestatis et rationatorum eoris
in quibus piliis inueniant si predicta commissint de die si uero de no-
cte in duplum et si quis maior dictorum annorum duodecim intrale
ut in orto uel uindario alienius in terra castinoni de die inueniat
in penam sxxx imperialium pro qualibet uice licet in ocalis uel
fructibus non abstulerit uel exportauerit de nocte soluat duplum i
quam penam sxxx imperialium inueniat si fuerit impet uel uasta-
uerit causas scpes ipsius orti uel uindari licet in ipso orto uel uin-
dario intraneit et si de fructibus ipsius orti uel uindari abstulerit
uel exportauerit uel uastauerit inueniat in penam impi sex pro singu-
lo fructu si fuerit de die si fuerit de nocte duplum de ceptis fructibus
superius nominatis in quibus minor pena aronatur arbitrio nris
dicto Et de predictis omnibus qd datur uel accitit domini cuius fuerit et
eius uel uindarius cum eius sacramento liceat in qualibet persone
inuenire in ortis uel uindariis alienius et domino uel colono uel corn-
filiis uel nris maioribus annos decem Et ad emendacionem dampni

Statutum de non faciendo ignem in domibus palleatis et de
scoloris. R. d.

Item statuimus q nulla persona sic castinoni aut nullam
dicte terre audeat nec presumat tenere nec facere ignem in
domibus palleatis uel coptis palea sub pena sxx impi pro quoli-
bet et qualibet uice Item q scoloris uel laboratores limi scoloris
non audeat nec presumat laborare limum ad lumen nisi habuerit
et tenuerit in locis ubi laborabant ipsum limum sube licentia
uel cantelem zikuum unum uel caloronum unum saltem caput
unius unius binte plenum aqua sub pena sxx imperialium p
quolibet laboratore limi uel scoloris et qualibet possit acnere et
creoatit citem ai eius facto.

de pena non tenent aqua prope megas blano 12°.

Item statuimus q quilibet persona castinoni teneatit uel ten-
habet et tenere prope eor megas blane sine legumilicetum i
unum del caloronum unum magnum plenum aqua sub pena sxx

imperialiū pro quolibet et qualibet vice que pena locum non ha-
beat contra illas personas que habent puchum in eorum ciuitatibus ubi
fuerint ipse mege sine clauigam plenam aqua.

. de sentenciis manuteneendis R^{ca}

202

Item statuimus et ordinamus q^d quelibet persona que sit co-
munis uel seculi interea castinoni de longo stractis publicis
debeat habere et manuteneere sententium per medium et iuxta eius co-
munem et seculum bonum et sufficientem caliter q^d quelibet comode pos-
sit ne qui sententia debeat esse laici instructis mastis per raxos duos
et in alijs stractis per raxum unum cum dimidio Et dominus pote-
rit tuncatui omni anno ad medium mensem septembris uel parum
post per eius colectorem cu^m tabulis de qualibet posita sine contracta
eligendis per raxones inquiri facere dictos sententios et si repue-
rit aliquam personam non defensionem ipsorum tui electorum
debeat alii calli persone preceptum facere q^d debeat ipsum sententiu
separasse et ordinasse bene et sufficienter infra terminu octo dierum
sub pena s^eo imperialium Et si infra dictum terminu non ordina-
uerit uis inaurat ad dictam penam et ulterius arceat per ipsum do-
minum potestatem siue eius colectorem ad reparationem dicta se-
ntentia infra alium terminum oportentem sibi per ipsos dominu pote-
statem uel militem statuendum sub pena que ipsi domino potestati
uidebitur tunc non excedat s^eo imperialium.

. de pena nascantium sententios R^{ca}

Item statuimus q^d nulla persona dicte terre anteat nec presu-
mat destruere nec uastare aliquem sententium sub pena s^eo impe-
riali pro quolibet et qualibet vice et q^d nullus bubulcis sine alius dices
bonis siue equos cu^m carnis siue carnis anteat nec presumat ne super
ipsos sententios nisi alii uel possit sub pena s^eo imperialium pro quoli-
bet et qualibet vice et credatur domino sententia cum eius sacra-
mento.

. de clauigis et delecto ueris golubis in terra castinoni R^{ca}

Item statuimus q^d lectum ueris golubis et clauige communis
castinoni debeat esse et remanere de illa latitudine et eis mo-
do forma prout se desuper instancias ueris golubis communis castinoni
et prout et sicut tenent super ipsis lecto golubis et clauigis ordinabi-
tur per consilium dicte terre ac etiam remigium communis archum

hic seta i boni
et sufficere et ubi
i loco ubi fuit ne
cetera secundum

circa terram castanoni remanere debeant de illa latitudine pro ut in
statutis ueteribus communis castanoni continetur prout ordinabitur
per dictum consiliū.

de guardijs portarum de die 12^a

Item statuimus q^d custodie seu guardie portarum terre castano
ni de die debeant esse ad custodiam ipsarum portarum de ma
ne incōtinenti ante q^d aperiantur ipse portus et debeant ibi stare et
p^{er} manere quousq^{ue} fuerint clausę dicte porte in sero et debeant adin
uare leuare pontes leuatores ipsarum portarum et ad claudendum
ipsas portas si ab illis qui tenebant clauēs ipsarum portarum fue
rint requisiti sub pena sⁱ dⁱ vi imperialium pro quolibet et qua
libet uice liceat tñ ipsis custodijs ne ad prandendum et ad meren
dandum impune dñi moro remaneat unus ul^{ter} plures ipsorum ad
custodiam ipsarum portarum. Et ordatur illi uel illis qui reman
serint ad dictam custodiam si secus uel sexi sin^{te} uenerint ad pran
dendum uel merendandum de lacto uir^{to} et dicti custodes diurni
et nocturni teneantur portare arma.

de guardatoribus et scheraguatoribus de nocte 12^a

Item statuimus q^d omnes guardatores et omnes scheraguator
es debeant esse ad eorum quatuor et scheraguatoris statim
post sonum auentaria de sero et ibi stare continue tota nocte quousq^{ue}
pulsatum fuerit ad campanam auentarie de mane sub pena sⁱ dⁱ vi pro
quolibet et qualibet uice que pene iste tam continet in pñā caplo q^d
in pñā centi auferatur a illis custodibus portarum guardatoribus
et scheraguatoribus absq^{ue} aliqua amonice eis dñi.

de transiuntibus muros cois castanoni 12^a

Item statuimus q^d nulla persona cuius conditionis existat
audeat nec presumat ne extra terram castanoni transire
seu muros ipsius terre nec uenire in ipsa terra similiter transire ipsos
muros tempore pacis sub pena librarū quingenta imperiali quas si
non soluerit publice fustigetur pro quolibet et qualibet uice si fuerit
de die et de nocte duplum si uero predicta commisit tempore guerras
amputetur ei unus pes si fuerit de die et si fuerit de nocte ampute
tur ei caput tali q^d moriatur.

de pena transiuntis foras cois 12^a

Item statuimus q^d nulla persona cuius ius conditionis consistat in terra castanorum causa incidenti ligna seu herbam vel alia que sunt ultra dictum fossatum vel ultra muros dicti terre nec aliqua alia de causa sub pena s^e v^e imperialium pro quolibet et qualibet vice si fuerit de die si fuerit de nocte iⁿ dampnum.

de pena impensis seu vastantis muros communis recta portuum et torreturum s^e v^e

Item statuimus q^d non sit aliqua persona que audeat ul^l presumer^e ruper^e vel vastare muros communis castanorum nec etiam t^e super recta portuum et torreturum communis nec ipsa recta vastare et si quis iⁿ predictis vel alio predictorum contraxerit soluat pro banno s^e v^e imperialium pro qualibet vice et ultra teneatur ad restitutionem fierendam damni seu vasti facti et ad predictam restitutionem fierendam communis potestas iuncto sacramenti teneatur cogere realiter et personaliter delinquentes.

de pena lestratum cunctum super circha communis de foris terram rubrica.

Item statuimus q^d si aliqua bestia cuius ius generis extitit q^d inuenit et reperta fuerit super circha communis extra terram castanorum in incipiendo ad angulum de potestatis eundo necesse foream de tibi^{us} nclis usq^{ue} ad angulum delagruea incurrat. de lestratum siue bestie in bano inso mo videlicet pro quolibet boue uacha equo vel equa mullo al^l nulla asino vel asina porcho vel porcha s^e v^e imperialium pro qualibet lestrata si quis et qualibet vice et pro qualibet die capri vel bicho. s^e v^e imperialium pro qualibet et qualibet vice in quibus penis simili incurrant omⁿi pro bestijs inuentis in ipsa fossata circui circa terram castanorum.

de aqua ponenda in fossatis cois s^e v^e

Item statuimus q^d dominus potestas castanorum et eius iudices tales possit accipere et accipi facere aquam delagratu^m molan^o mouum cast^o causa ponendi ipsam aquam in fossato communis et alia quicq^{ue} de causa pro come castanorum tam pro fossatis q^{ue} alia de causa. Et q^d domini molan^o mouum nec aliquis ipsorum nec aliquis pro eis non possint petere ex parte nec hic aliquam restitutionem seu restitutionem eo q^d ex parte possit dicere se lecos esse.

de aqua non et munda de fossatis cois p^{ca}

Item statuimus q^d nemo audeat n^l presumat eēhere aquā de fossato communis pro faciendo ipam lani uel decurere ad aliquos cū pos uel alibi n^l alia de causa et si quis contrafecerit incurrat ipenam s^{ex} imperialium pro quolibet et qualibet vice si fuerit de die et si fuerit de nocte triplicem puniam et plus arbitrio domini potestatis et rationi totum communis inspecta qualitate facti et conditione personarum.

q^d nullus audeat piscare in fossato cois p^{ca}

Item statuimus q^d nulla persona cuius ius conditionis cessat audeat uel presumat piscare in fossato cois q^d est aut archa terram castinonⁱ. Et si quis contrafecerit piscando cōspiciat uel magis uel recte non incurrat in fossato incurrat ipenam s^{ex} imperialium pro quolibet et qualibet vice. Et si eō recte incurrat fossatum s^{ex} imperialium et cū lignola s^{ex} imperialium cū lignola tempore p^{re}is quilibet possit ipse piscare in fossato et dicto tempore p^{re}is d^{omi}n^{us} potestatis cōon silio possit dare licentiam uolentibus piscare in ipso fossato quocumq^{ue} modo.

De pena lauantis aliquas res in fossato cois n^l prohibentis aliq^{ue} bestiam mortuam p^{ca}

Item statuimus q^d nulla persona audeat nec presumat lauare p^{re}nos pelles seu coramina in fossato cois et si quis contrafecerit iⁿ aliquo predictorum incurrat ipenam s^{ex} imperialium pro quolibet vice. Et q^d nulla persona audeat nec presumat prohibere in ipso fossato aliquam bestiam mortuam sub pena s^{ex} imperialium pro quolibet et qualib^{et} bestia.

De pena abouerantis bestias in fossato cois et de ponentib^{us} linum n^l canipam in ipso fossato p^{ca}

Item statuimus q^d nulla p^{er}sona teneat castinonⁱ nec aliunde audeat uel presumat abouerare aliquas bestias in fossato cois sub pena s^{ex} imperialium pro quolibet best^{ia} et qualibet vice. Item q^d nulla p^{er}sona audeat n^l presumat ponere nec poni facere linū uel canepā in ipso fossato causa ad a quando sub pena s^{ex} imperialium pro quolib^{et} et qualibet vice.

De congregando consilium generale pro electione campauorū rubica.

Item statuimus q^d omnis potestas castanoni debeat omni anno
de mense septembris ante festum s^ci michaelis facere congregare
consilium generale castanoni occurrere fieri et ponendi capanos in campis
noys castanoni et districtis.

De delentibus ponere et eligere capanum R^{ca}

Item statuimus q^d proietum consilium colligatur q^d h^oies q^d
debeant eorū sacramento dare et porcare iⁿ scriptis d^ono potestati
uel eius meano octo homines de qualibet capanicia qui habeant plures
curas ipsa capanicia qui octo astungantur p^o communi potestatem uel
eius iuxta ad eligendum et ponendum eorū facto unum capanū bonū
et sufficientem pro qualibet capanicia uel q^d dictū consilium ordinet p^one
sibi uidebitur melius.

De securitate et iuramento campanos R^{ca}

Item statuimus q^d omnes capani castanoni et districtus tene
antur et debeant iurare ad sancta dei euangelia et dare bonam
securitatem de eorū officio legaliter excecuto et de obsequando ea que
iuramentis campanos continentur.

De accusis fieriis acapans et q^dto fieri debent R^{ca}

Item statuimus q^d omnes capani castanoni et districtus tene
ant et debeant accusare omnes quos inueniant iⁿ damniū seu re
factum et ipsas accusationes facere infra octo dies postq^d inueniant ad
p^onam si accusa nominare nola propria iⁿ cognominata offendendum
et illorum quos offenderunt seu damniū deare et locum ubi dacti
seu factum fuerit dampniū et die et horam in quibus dampniū da
ctum uel factum fuerit et uenire ac p^ontare rei iⁿ obsequio da causa p^o
dicta coram rectore uel notariis suis b^o die lune die martis et die sa
bati Et si quis campanus contumaceret soluat s^o ip^o pro qualibet
mice 2.

De campanis teneantur ne ad eos campanis R^{ca}

Item statuimus q^d campani debeant ne ad capos eorū campani
cie et stare p^o ipsos campos p^o totū diem ac iⁿquire ipsam cam
paniam ac dampniū dicta super eam nisi remiserit omnia de licet to
mini potestatis uel eius meano Et si contumaceret soluat pro b^oni pro
qualibet mice s^o ip^o.

De camparij no debeat laborar Rubrica,

Item statuimus q' camparij no debeat laborar nec aliud facere nisi custodiri campos vicar prata blavas et alias res capessas existentes in campis eoz campariar et si contrafecerit soluat p' banno soldos decem impr. p' quolibet camp' et qualibet uice. Itē pōn camparij no audeat nec psumat accumular aliqua ligna fenu blavas nec lignamina extra tēna cast^m et si quis ptrafecerit soluat p' quolibet mugio seu amasso et qualibet uice soldos uig^m impr. et amittat ipsas res que ueniat in cor cast^m.

De camparij teneatur expeller anseres omnesq; de campis et aptar uias Rubrica,

Item statuimus q' camparij teneat expeller anseres et a campis seminatis in cor campariar sub pena soldoz duoz impr. p' qualibet uice ac teneatur et debeat aptar uias et stat^m pnb^m et portar sapā a ktis may usq; ad ktas aug^m p' ipsis stat^m et vijs aptandis sub pena soldoz duoz p' quolibet et qualibet uice.

De camparij facientes damnu punitur in dupli. Rubrica,

Item statuimus q' si quis camp' damnu dederit ut nasti fecerit alicui in sua campar soluat bannu ordinatu in campis duplicatu siue dupli et ab offio remoneat et nullu possit ee campar cois seu uicinalis nisi fuer etatis annoz uig^m qnq.

De Damnis emendandis a camparij Rubrica,

Item statuimus q' camparij debeat emendar oia damna et uasti que facta fuerint in campo ut campis sue campariar et cedat hui^m dni usq; ad suma soldoz uig^m impr. qui dixerint et iurauerit damnu ut uastu for factu de die si de ipso damno ut nasti accusa facta no fuerat a campario et si do dixerit seu uoluerit dicez vashi seu damno esse ultra soldos uig^m teneat potas ut euz vice facer uideri seu estimat damnu potum per estimatores potos et debeat facer arbitrio estimo ipsos et depotus

ut eius vicarius teneat: et debeat ipsa emenda fieri fieri dno
a campario infra octidies post denuntiatione sibi facta a dno seu
domo qui dixerit dampni seu nashi facti for sequi q' supius g'met

De Regit' illor qui hnt fama iusta Rubrica.

225

*I*tem statuimus q' eligantur tres boni hoies et legales possili
qui et camparij simul et separatim teneatur accusar illos qui
hnt nome male fame de nashis faciendis et illi qui fuerint
accusati teneatur p'star securitate de libris decem imp' et qui sec
uritate dar seu facer no potuerint expellantur a cast' et dismeu

Q' credatur campario seu camparij Rubrica.

*I*tem statuimus q' camparij cast' et cuiuslibet ipsor credat
de accusis p' eos seu aliu ipsor factis nisi iusta et legit' huerit
uel fecerint accusati uel accusati uel defensionem

Q' camparij no possint accusar in alienis camp: Rubrica.

*I*tem statuimus q' nullus camp' cast' possit facer aliquas acus
d' dampnis seu nashis datis et factis in camp' alior camp' et si
acusa facta sunt nulla obtineat firmitate nullusq' p'cessus fieri
debeat sup ea et si factus fuerit nullus fuerit iudicis

De arbitrio d. potis q' camparios R.^{ca}

*I*tem statuimus q' d. potis p' se ut sun vicarij una cu' consilio
gnali plenam potem et plenu arbitriu sup oibz et singlis camp
in p'cedendo et puniendo ipsos et substituendo alios camp' si
inueniat plene ut semiplene ut suspitione hnt ut indebitur
ipsu campariu in suo offio fraude coississe ut minus bene offi
sui exerceat aliquo statuto no obste

Q' camparij denuntient dampni illi cui facti fuerint R.^{ca}

*I*tem statuimus q' camparij teneantur et debeat infra tres
dies postq' fecerint aliqua accusa de aliquo qui dampni dederit
alieni denuntiar illi cui dampni seu nashi fuerit seu dari
q' ipse camp' fecit accusa de damno dato seu nasho facto sibi
et ecce nomen et cognomen illius qui dederit dampni seu nashi
fecit sub pena soldor q'q' imp' p' quolibet camp' et p' quolibet vice

Quod campani non possint aliquid de campis R².

Item statuimus q^d nullus capai debeat portare aliquid de campis ut unicis sine capatae sine guardia et si quis contraxerit soluat pro tanto pro qualiter uice sⁱ v^o ipi quia repetens fuerit portare item q^d nullus campanus nec aliquis de sua familia debeat portare aliquid vnam de sua guardia sine campania et si contraxerit soluat probati imp^r s^ec^o pro qua libet una in die in nocte uero duplum et credam^{us} sacramento ac utant^{ur}.

Quod campani omnes debeant stare continue ad suas guardias sine campanias R².

Item statuimus q^d omnes campani debeant stare continue ad suas guardias sine campanias et si quis contraxerit soluat probati sⁱ v^o ipi pro qualiter uice Et qui fuerit capai uno anno non possit esse sequenti Et si fuerit soluat probati sⁱ v^o ipi nisi fuerit de uoluntate consilij generalis.

Quod campani debeant eligere caparolos R².

Item statuimus q^d capai debeant eligere caparolos p^rimarios seu aliter custodiendis et facere cucuolos ubi stare debeant ipsi caparoli et hoc ad calend^{um} augusti usq^{ue} quo uentum^{us} fuerit iure qui caparoli iure debeant deaccusando omnes dantes dampni in armis et unicis eorum caparie sub pena sⁱ v^o ipi pro quolibet dampno qui noⁿ h^{ab}et campanolum et qualiter uice.

De solutione campaniorum R².

Item statuimus q^d capai debeant h^{ab}ere pro eorum guardia requi^sitilibet sex bubulas t^{er}re m^uctice seu seminare tam insule q^{ue} p^{ar}tis Et pro blanis sine iⁿ blanis statum unum firamenti ad statum ca^{pi} statoni et requaliter paritib^{us} unicis seu aliam p^{ar}ticarum d^onam^{us} ip^sialiam s^ec^o.

Quod qualiter possit ponere campanium super sua possessione iⁿ rubrica.

Item statuimus q^d qualiter possit ponere campani in suis poss^{es}sioⁿibus in suis messibus et blanis rapis et alijs reb^{us} et cura fieri sⁱg^{na} ut mentionem^{us} et per contractas et certorum ubi fuerit illares ut ille

res que custodiri debeant et debeant ipse campanarius iurare suum officium
exercere sicut alij campanarii Et nichilominus ille vel illi qui possiderint al
quam in rebus vel possessionibus suis teneantur et debeant solvere cam
panarius solas per comite prout in capitulo preter preteriti continetur.

De dampnis datus mortis re foris R^{ca}.

235

abstulerit

Item statuimus qd si quis maior annorum octo usq; in totam an
nis interueniat in octo aliquis persone castanoni ex terram ca
stanoni si dictis octis fuerit circumdatus clausuris contra uoluntate
illius cuius fuerit octis incurrat penam s; q; domino ipse alius pro
qualiter uice licet de octalys uel fructibus non exportauerit si neio dan
suram ipsius octi fregit impetit uel iustituerit. nile de octalys ipsius oc
ti exportauerit incurrat penam s; v; pro qualiter uice et si de fructibus i
ipsius octi uel exportauerit incurrat penam pro qualiter fructu dmi
us exceptis baggonis baggonis cereis grassionis amariensis in zo
lis in quibus fructibus pena minor apponatur arbitrio dmi potestas
castanoni et rationatorum eorum in quibus penis incurrant si predicta
confinet de die si uero de nocte predicta confinet puniantur in duplum
que penes ille duplicentur maioribus decem annorum si predicta
uel aliquod predictorum commiserit singula singulis debite restitendo
et ad satisfactionem dampni.

De bestis non itantibus iortis re foris R^{ca}.

dnis

Item statuimus qd si aliqua bestia iuuenta fuerit i ortis castan
onibus extra terram castanoni clausis incurrat bestiarum penam
s; v; impx pro qualiter bestia et qualiter uice d; q; qualiter bone naca
mullo nulla asina asina equo equa porco uel porca et pro qualiter
oue capra castanoni monita et becho s; domino Et si uice bestie re
pente fuerint mortis re foris non clausis incurrant dmi ipsarum best
iarum in mortem ipsarum penarum singula singulis debite rest
itendo et de predictis creaturis facto dmi cuius fuit octus ipse in
caput duplicentur pena.

De uitis factis in uineis R^{ca}.

Item statuimus qd aliqua psona non audeat nec presumat in
terare alienam uineam uel alium acalend uini inuenta donec
fuerit remuneratum et si quis contraxerit soluat probat s; v; ipz p
qualiter uice hoc uinas non exportauerit uel abstulerit Et si uinas ab
stulerit uel potauerit soluat pro banno impx sex pro qualiter una u

et penam predicam. *Item. In mandatis domini de his que sequuntur.*

De cotem

Item statuimus q. aliqua persona non uadat ad uineam uel altum
alicuius sine licentia domini cuius fuerit uinea uel altum ad ca
lend unu manea quousq. uice fuerit uenduntate exceptis uineo
uel altum uel laboratoribus suis filijs uxore pederedna et ablatas uel
nisi aliquis nec causa laborandi in ipsis uineis uel altis tenoluntate
oni. Et quousq. aliter inuenire soluat bñ ordinam i proximo pice
tenu capitulo et nisi oucet licamen cum bestis que bestie portare tene
antur locatoli ad altum uel uineam suam uel alienam.

De bestis manens non intrandis *2a*

Item statuimus q. si aliqua bestia uel bestie intrauere i alium
uineis uel altis intero anno soluat. d. bestiarum s. v. ipsi pro qua
liber bestia et qualiter uice vi de lone uacha equo uel equa imulo uel
mula asino uel asina capra et bicho et totidem. d. pro emenda pice bestie
que ducerent potestas que teneantur portare locatolum de potas uero
et omnibus castromis et montom s. y. ipsi pro qualiter uice et qual
liber bestia s. t. manent et totidem. d. pro emenda. Et q. licet qualiter
bñ altum mittat et tenere bestias quasq. in suo altum cum ci bestia
solo q. sine locatolo impune aliquo caplo incontrarium faciente non
obstante et si aliqua ex bestis istis locatuerat uicem uel uice nonela
uel nouelas inueniat d. bestiarum impem s. v. ipsi pro qualiter uice
locatui ut supra et pro qualiter illa uice non nouella. s. v. im
penalium.

Quancam pasturam debeant bñ uice *2a*

Item statuimus q. nulla psona castromi uel districtus autat uel
presimar plantare alleuare nec tenere altum uineam uel uicem
que non sint longe a forte uel confortibus per nium raram et omnino
et si quis contraxerit soluat pro bñ s. v. ipsi pro qualiter uice qua re
tus fuerit tenere post dies octo adie renatationis fide etem q. d.
pice piam faciem fuerit parte vni potestatis et teneant uis potestas
facit remouere omnes illas uices que non sint longe uis ad omnem
re quitionem ex herentis dñi modo dictis coliens quicquam facit
dicto dñi potestati de mensibus februarij uel marci et requiritio uel
quicquam facta de alio tpe q. de dictis mensibus februarij et marci pro n
nulla bestia.

De nullis eques intret vineam - ul' aliam R^{ca}

241

Item statuimus q' nullus eques intret vineam ul' aliam acalend^o marci quousq' nunc fiant vendimare et si quis contrafecerit soluat pro tali s' x ipi pro qualibet vice qua intraverit in die in nocte uero duplum si uero intraverit postq' fuerint vendimare usq' ad calend^o marci soluat p' bari s' y ipi pro qualibet vice saluo q' licet eulibet persone intrare vineas et alios adesto scilicet michaelis usq' ad calend^o marci impune cui si uenandi.

De pena portantis uias R^{ca}

Item statuimus q' si quis inueniens fuerit portare uias inchoat in suis terram castanoni uel extra terram p' uias publicas adesto finire mane de agosto usque ad festum sancte marie de septemb^o maneat impenam imperialium sex pro qualibet uia et qualibet vice.

De pena uendimantis ante terminu R^{ca}

Item statuimus q' nulla persona sit castanoni cuius uis edificandi existat anteat nec presumatur uendimare ante festum sancte marie de septemb^o. Et si quis uendimauerit ante ipsum terminu soluat bari s' x ipi pro qualibet vice. Et hoc nisi ordinati fuerint aliter ul' proutsum p' consilium g^oralem castanoni. Item si quis etiam aliq' ul' flagitium p'pe curiam uel flagitium uendimare nisi i^o facta notificauerit sub pena s' x ipi pro qualibet vice de qua notificatione facta ordas^o cetero illius qui uendimauerit ul' uendimare uoluerit.

in p^o m^o i^o ra
et dimidio
ut p^o m^o t^orat
et t^orat ut
flagitium

De pena inuentis uel ceptantis uias et de pena abstulente et ceptantis pillos seu stare vineas R^{ca}

Item statuimus q' si quis ceptauerit uel euadiceat ul' inare ut in rem uel in res de aliam uel in res aliam persone soluat bari libras tres imperialium pro qualibet uice ceptata uel euadicea uel in are ad p^otem et qualibet uice cuius pene circa pars p^oueniat in comune castanoni circa pars i^o d^om^o p^ostatem et reliqui circa pars i^o p^ollo dampnum. Et ille qui p^ollo fuerit dampna non possit aliquo alio p^ote nec habere pro ipso dampno. Et si quis inuenit p^otem ipsius uis u^o trauerisignos qui edime^o a uice et curant i^ocampis uel rathosonos qui sunt et curant aliqua uice ad alteram soluat pro damno s' y ipi pro qualibet trauerisigno uel mazono ultra penam ipi sex pro qualibet uia existente supra ipso trauerisigno uel mazono.

totidem. d. pro emenda. Item q nulla persona excipere incidere curat
reuel alio cepitare autat uel prestimat paleos seu stanos de inuicis
sen alius aliquis sub pena s i ipi pro singulo paleo seu stano et totide
onio pro emenda. Et in eadem pena incurat si inuentis fuerit potare il
sus terram uel incuta castanoui diu moto ipso portatueat de fons l vici
terra et si penam predictam soluere non poterit pñ fustigetur.

De pena mercentis ligna aliena R^{ca}

Item statuimus q si aliqua persona mercent fregit curatue
lucit uel alio ex portatueat d alientis lignis cuiusq gñis euntie
aptis ad faciendum fasinas maniat in penam infam v pro qualiter
fasina s i d vi de falso s v ipi de soma s e ipi de barocio hel legia s e b
ipi et de euro s xxx ipi et totidem onio p emenda. Et si quis abstinere
uel excipitueat de alitius scens uel lignis grossis ad torsum et non
fuerint infam soluat pro bñ s v ipi et pro falso s e imperialium pro
soma s ex pro barocio alesia s xxx ipi et pro euro s l e et totidem
d. pro emenda.

De lignis non ducentis sine ligamina R^{ca}

Item statuimus q nulla persona autat uel prestimat duce
aliqua ligna super curis que non fuerint ligata super ipso
euro. Et si quis contrafecit soluat bñ s v imperialium pro
qualiter uice.

De lignis non amasandis R^{ca}

Item statuimus q si quis amasauerit ligna furto subtrahit suis
campis uel aliens mercent impenam s e impz pro quolibet
amato et qualiter uice et intelligitur amasum lignorum fixatorum diu
moto ipse qui amasauerit ipsa ligna non bntur lignata seu alios que
sint sua i campis ubi amasauerit ipsa ligna que sint apta ad faciendu
ipsam amasum uel nisi probauerit ipsa ligna amata sibi uendita
uel tonata fuce

**De pena portatuum seu ducentium ligna absque licentia romi
ni potestatis R^{ca}**

Item statuimus q si quis inuent uel respectis fuerit per domi
num potestatem uel eius uicarium ul militem co uno ex sale
comunis castanoui portare ul co duce uel portari aut co duca facere

aliqua ligna in fascibus vel que sint apta ad ponendum in fascibus necesse
certam custodiam vel inuentus fuerit nō velle conducere ipsa ligna
per portus castinoni i ipsa cura i ipsa ligna conducere in eis etiam a
longe aperta vel portis per domos quinq; vñ moto ipsa ligna cō dux
ne et fecis sine licentia prefati vñ potestatis que licentia debet de
scripta p notm communis castinoni in actis publicis soluat pro hō
moto infio vi pro qualibet fascina s i d vi pro quolibet fascio s v i p
pro qualibet soma s x i p Et si quis inuentus fuerit nō potare te
fensu nō lignis grossis ad totum et non fuerit in fasso si licentia
nō soluat pro banno s v i p pro qualibet uice pro fasso s x i p pro
qualibet soma s x x i p.

**De inuentis carregare ul' alio conducere aliena ligna et de squa
zantibus lignarios s c a**

249

Item statuimus q si quis inuentus fuerit carregare ul' alio cō
ducere aliena ligna cum curio vel barcio soluat panno de cr
ro s x x et de barcio s x v et totidem d. pro emenda et quelibz pōna
que squazantur aliquem lignarium ul' testuere inuenit i penam
s x x x i p pro quolibet lignario et qualibet uice.

De lignis ne n portandis sup lignatū carn R c a

Item statuimus q si quis portauerit vel duxerit ligna supra li
gnatū curi vel barci soluat pro banno pro qualibz uice s v
i p saluo q si strauauerit ul' destruxerit vel uastauerit curium ul' barci
cum possit ipse portare et conducere q penam soluere teneat ille
qui duxerit lones.

**De lignis strauacatis non auferendis et de feno blana et alijs
r'ous s c a.**

Item statuimus q si quis duxerit ligna super curio et curium
se fregit vel strauauerit ante q sit totum et aliquis accipit
de ipis lignis soluat pro banno s i de quolibet ligno ubiq; sit i tot
cem. o. pro emenda illud idem intelligatur de feno blana lino i legumini
bus strauacatis nō sēu squazatis nō s v i de quolibet fasso sem i
cem. o. pro emenda.

De uia iacens ul' caducans plantis alienis gabus vel altors

Item statuimus q si quis inciderit uel alio portauerit plantam planticam que nō ē fuerit seminata uel alenit ramondatum grostidinis acaneno infra incurat ipenam s v ipsi pro qualiter planta i ul aleno et qualiter uice et totidem d. pro emenda et si quis inciderit alioem uel alenit grostidinis unius canterij et a canerio supra ul gabam scannabilem et que fuit semel ul plures scannata in curat in penam librarum annuū ipsi pro qualiter alioem uel aleno dicte grostidinis et qualiter gaba dicte condictionis et qualiter i qualibz uice et totidem d. pro emenda quantum penarum tercia pars pueniat in omni potestatem Et unde si exonerant in medietatem p ne supascipit.

De pena incidentis alenos non ramondatos et penam gabarum et pales ipsarum gabarum R^{ca}.

Item statuimus q si quis inciderit uel alio exporauerit alenū non ramondatum uel penam de aliquibus gabis incurat ipenam s v ipsi pro qualiter aleno non ramondato et qualiter penam et qualiter uice et totidem d. pro emenda Et si quis inciderit uel alio exporauerit aliquem palem incurat in penam s i pro pale et totidem d. nō.

De pena incidentis euadicans uel alio portantis gabas siccas et bonos ul plantas siccas R^{ca}.

Item statuimus q si quis manauerit uel alio portauerit gabā siccam que scannabatur qd erat in uitas incurat ipenam s v ipsi pro qualiter gaba et totidem d. pro emenda et si inciderit ul exporauerit gabonem gale sicce uel in uitis incurat ipenam s i pro qualiter gabone et totidem d. pro emenda Si quis autem inciderit ul arietauerit plantam siccam que nō ē fuerit scannata soluat penam si ipsi pro gaba sine planta i totidem d. nō.

De pena incidentis gabas salices francos uel brutos uel resbos R^{ca}.

Item statuimus q si quis inciderit uel alio portauerit aliquam gabam salicibus francis sine brutis incurat ipenam s v ipsi pro qualiter gaba et totidem d. pro emenda et si quis inciderit ul alio exporauerit aliquos salices s i gnis incurat ipenam ipsi aut pro qualiter salice et totidem d. pro emenda et q nulla persona incurat penam in eis deum de suis salicis nec alienis s i gnis s i b ei

tem pena ipsi tunc pro quolibet salice et qualibet uice sine licentia domini
potestatis castanoni uel eius uicarii uel colateralis que licentia sic seu
per manu alicuius notarii ad banchi in Saluo q' quilibet possit portare
impune salices sibi gnis acallorid marci usq' ad calend' maij.

De arboribus et ceteris non tenendis nisi habuerint pasturam debi-
tam in bancia.

Item statuimus q' nulla persona teneat castanoni et districtis au-
tate uel presumat plantare ul' enare nec tenere aliquam arborem
etia teneat castanoni que non sit longe a consorte ul' cōsortibus sibi
ibi per unum trabucum et mensuram ad mediam arborum et quilibet
arbor sine gaba que iuxta consuetudinem colit sine 1 esse teneat longe ab
alia per quatuor trabucos Et si quis contraxerit soluat pro huius s' r.
ipsi pro qualibet arbori et qualibet gaba qua reperiuntur fuerit teneat contra
formam sup' scriptam post dies octo adie tenentationis facit etiam quid
eo preceptum factum fuerit in scriptis i manu signatum paret co-
muni potestatis uel eius uicarii Et teneat omnes potestates castanoni et co-
li facere et remouere arborum ul' arbores gabas ul' gabas post terminum
sup' scriptum et facere preceptum tali tenet ultra predictam formam q' remo-
ueat seu incidat dicat arbores uel gabas totiens quotiens exonerat
siue exonerat sibi requierit et hoc intelligatur tam de arboribus planta-
tis natis et alienatis q' plantandis et alienandis in futurum et quilibet de
beat scannare gabas et quilibet arbores solitas scannari de tribus annis i
tres annos in quibus non maneat penam nisi facta fuerit quicquid
per exonerat dicat arboribus scannandis coram domanum potestate
siue eius uicario et preceptum fuerit factum in scriptis i uis. am. termi-
no octo dierum illi qui tenuit ul' fuit Et q' ipsum preceptum ad posse
nec teneat fieri de scannando ut sup. nisi per totum m' feb' nari et totis
mensum march et si factum fuerit non ualeat et quilibet possit tenere
arbores super sua possessione ubi uoluerit siue prope siue longe a posses-
sione cuiuslibet non supponit iurisdictioni castanoni ul' non soluendo colas
uel onera in ipso comune et alterius qui habitauerit i castanono ul' di-
stricti et quilibet possit tenere arbores in suis locis ubi uoluerit siue i
suis sinezibus et quolibet ipsorum saluo si man' b'uit teneat labora-
tuam tunc possit conueni et facere autem arbores que sibi noceat per
unum trabucum licet et quilibet persone tenere longe per unum trabucum
a possessionibus uicarij menturatio uis dnas arbores siue scannando
et q' quilibet possit tenere gabas de salice firmasibus siue b'ntis di-
modo siue longe a consorte per unum r'um co dimidio. Item q' queli-
bet persona que plantabit seu plantauit facit seu ualeat etiam intra
se et manum uel uicarios teneat dare et committere ubiq' propostum

ipsius axe taxum unū. et si alibi alit̃ nō respōnātur p̃ axes nouem
autores 7 Cma.

De arboribus fructiferis non tenendis nisi nris vīs.

Item statuimus q̃ nulla p̃sona terre castanōm rōductis ante
at̃ nel p̃sumat plantare. allouare nec tenere aliquas arbores sin
caferas extra terram castanōm que nō sint longe aconforte p̃duos ta
ros et si quis contra fecerit soluat bān s̃v. ipi pro qualibet arbre equa
libet vice qua repositus fuerit tenere post dies octo adie rēuicacionis
eidem q̃to p̃ceptum factum fuerit p̃ate domini potestatis nel eius
meati et teneat̃ p̃f̃is dñs potestas nel eius iudicis etoli 7 remone
a facie diccam arborem post terminum sup̃scriptum et facere p̃ceptū
tali tenenti q̃ remoueat diccam arborem tōiens quotiens fuerit equi
ficus p̃ d̃uerentem et hoc intelligitur de arboribus fructiferis plantat
natis 7 alienatis q̃ plantandis 7 alienandis i finitimum saluo q̃ nulla
p̃sona debeat tenere nucēs nec p̃nus nisi fuerint a longe aconforte p̃
unū trabuam sub pena contenta ip̃oximo p̃cedenti capitulo loq̃i
tete arboribus non tenendis 7 c. Et q̃ dominus potestas seu eius uica
nus teneat̃ diccas nucēs et p̃nus remoueri et etoli facere ut i ip̃o
capitulo continetur.

*De fructibus plantandis et de pena matenauum seu eradici ip̃os
fructus 12. c.*

Item statuimus q̃ quelibet p̃sona terre castanōm 7 d̃structis te
neat̃ et debeat plantare seu plantari facere de fructibus sine arbo
ribus fructiferis in suis campis extra terram castanōm in illa quantitate
et de illa qualitate prout ordinatum fuerit p̃a consiliū generale casti
nōm sub illa pena que ordinabit̃ p̃ipsum consiliū Et q̃ nulla p̃
sona dicte terre n̄ d̃structis anteat̃ nel p̃sumat mactare nec eradicare
aliquam arborem fructiferam nel ap̃cam ad producentium fructus i
sub pena 7 bān s̃v. ipi pro quolibet 7 qualibet uice et pro qualibet arbo
re n̄ l̄rea nel eradice et de quolibet ramo i axo n̄ rupto et dicis a
boribus fructiferis s̃v. ipi pro quolibet uice et quolibet ramo rupto n̄
in axo.

De pena auferentis fructus 12. c.

Item statuimus q̃ nulla p̃sona terre castanōm nec d̃structis nec
alunxē agere nec p̃sumat auferre nec accipere nec alio p̃ocare
de fructibus alienis exstendentibus extra terram castanōm sub pena i f̃d̃

intellet de quolibet pmo cuiusq; gñis existat et de quolibet pmo
psico sicut et nucce ipsi nini et de qualibet branchata buignarum dama
senarum cerearum nisolazum i similium ipsi sex et ita pro rata sup
et infra et totidem d. pro emenda et ceteratuz d. cum eius
sacramento.

De pena plantantis gabas de longo stractas p^{ca} R^{ca}

Item statuimus q nulla persona terre castinoni nec ostactis
laudeat nec prestimat plantare tenere nec alienare aliquam a
loron ul gabam extra terram castinoni vel alienatas seu plantatas
tenere de longo uias seu stractas publicas que non sint longe ab
ipsis uis vel stractis ultra fossatum per taxum unū ad minus me
suetur ad mediam arborem quas arbores seu gabas quis non possit
plantare nec alienare nec plantatas ul alienatas tenere vñ nisi sint
longe una ab alia per trabucos quatuor Et si quis in aliquo predictoz
contrahat in elurte i penam s. x ipsi pro qualibet artoze ul gaba in
uenta tenere contra predictam formam et qualiter mo eo saluo qd
si quis hñt gabas alienatas de longo uias vel stractas que non sint
uñs continetur habeat terminū mndum sex ad ipsas merendū Et
similiter illi qui hñt gabas vel arbores de longo uicinos q non sint lo
ge una ab alia per trabucos quatuor vñs.

De mese et blaua non uastandis R^{ca}

Item statuimus q si quis mesuerit extrinsecus extrinsecus ul
alio modo uastauerit et exportauerit mesem milia panichum mi
ligam sine blauam cuiusq; gñis vel legumina aliam sine lino sol
nat bñt de branchata i ipsi de cona et de birzaca s. v ipsi de fase
s. x ipsi de soma s. x ipsi de cauro lbr quinq; ipsi de barao s. l ipsi et
de cauro lbr lbr de cona et de barao lbr quinq; et totidem d. pro emenda
aut ad restitutionem dampni i electione pñi dampni de fecha legu
minū ipsi i de talia ipsi uñ totidem d. pro emenda si fuerit de die de no
ere uñsimpli.

De aqua non ponenda in aliena messe R^{ca}

Item statuimus q si quis posuerit aquam i aliena messe ul bla
ua cuiusq; generis leguminib; lino vel qualito ul de fecha cul
pa seu negligentia ipsius aqua i supscatis rebis intraneat teneat
restituere dampnū arbitrio duorum bonorum uicorum eligentium
per partem ipsi dampni et per illam qui dampnum teneat et ultra

incurat ipenam s'v ipsi pro qualibet pachi tene ad aquate usq' et de qua
dixerunt dicti duo homini damificationem fuisse Et si dicti duo homini
dixerunt q' dominus blanc messis ul' icum illarum nichil fuerit damifi-
catus propter missionem aque v's non incurat illi qui ad aquat' v's
ad penam aliquā nec restitutionem dampni.

De aquis decurrentibus et non impediendis eorum cursum suum sine sint
14. *pluviales sine alie aque* R^{ca}

Item statuimus et ordinamus q' nulla persona tene castanoni
et obstructis autem nec presumat apponere terram nec amassare
nec clausam facere infossatis vicinis et publicis. Ita q' impediatur cursum
aque pluvialis et alterius aque sub pena solutorum x' ipsi pro qualibet
et qualibet vice et creatum sacramento cuiuslibet accensantis co'teste
fide digno

De bestijs grossis nō nutrandis i mensibus alienis R^{ca}

Item statuimus q' si bos uel uacha equus ul' equa mulinus ul' mulla
asinus ul' asina seu aliqua bestia grossa intraret messem linā
blauam seu aliqd' seminatam soluat dñs bestiam s'v ipsi pro qualibet
bestia sibi generis et qualibet vice et totam d. pro emenda idie in nocte
uero duplum que pene de mensib' octubr' nouembr' decembr' ianuā et febr'
diminuantur pro mediocritate.

De bestijs minutis non nutrandis i mensibus alienis R^{ca}

Item statuimus q' si ovis porcus alius seu bestie cuiuscuq' gñis
intraret messem blauam seu aliqd' seminatam soluat dñs be-
stiam de quolibet porco s'v ipsi et de qualibet oue ul' best' cuiuscuq' gñis
x' denar' sex mōie in nocte duplum et totam d. pro emenda que pena
non habeat locum contra onōs qui tene eorum porcos ul' porcum
ul' oves seu bestias cuiuscuq' gñis ad custodiendum porcorolis seu pasto-
ribus ymo ipsi porcoroli et pastores ipsas penas teneantur et non onā
que pene diminuantur bñs.

De pena transgrediendi in canis balais vel arganis menses
alienis R^{ca}

Item statuimus q' si quis cum curis lobus balais ul' arganis
transgredietur messem vel blauam alienam ul' aliqd' seminatam
incurat ipenam s'v ipsi pro qualibet vice et totam d. pro emenda. Sal

uo q' licet culibet cu' predictis caris et cetera ut i pime per campos cho
erentes ius i stractis publicis de longo ipsas vias ad minorem fugam
minus dampni dñi modo ipse ius nō stractis sine caltre de uastate ul' l'ofeli
ne ul' caltre facit q' p ipsas vias ul' stractis ne comode non possit Et ac
tuam sacramento illius qui transierunt cu' sacramento uniu' testis sta
digni q' dicta stracta sit ius.

De nullus equester sine pectet iteret messem alienam R^{ca}

267

Item statuimus q' nulla persona intret messem blunam seu aliq'd
seminati alienam uel alienum et que contrafecerit si fuerit pect
ster soluat pro banno s' et si fuerit equester s' y ipse pro quolibet et
qualibet inde et totum d. pro emenda que pena non habeat locum con
tra hñtes licentiam a dominis sine contra ducentes i ipsi rebus de
uoluntate domini.

De spiciis non mercedendis nec portandis R^{ca}

singula

Item statuimus q' nulla persona audeat nec presumat mercede
de spiciis alienis nec alio portare sub pena infra scripta s' de quali
bet brachata s' de quolibet masio i qualibet com' s' v' ipse i de quolib
sacio s' x ipse et totum d. pro emenda Et q' nulla persona possit portare
spicias tam de suis q' alienis usq' ad octuam sancti petri sine usq' ad
illud tempus q' ordinatum fuerit per consilium generale castanoni
sine licentia domini potestatis sub eadem pena, singulis congre
gationibus.

De magis spicuum non portandis super cargo R^{ca}

duci

Item statuimus q' nemo portare uel ducere debeat aut portare ul'
faciat super cargo aliq'd maiorem spicuum ibi pena s' v' ipse pro quoli
bet masio i ritumem bubulco.

De spiculationibus R^{ca}

Item statuimus q' nulla persona audeat ul' presumat spiculare
alienis stipulis usq' ad octuam sancti petri sine usq' ad illud te
pus q' fuerit ordinatum p' consilium generale cois castanoni ibi pena s' v'
ipse pro quolibet i qualibet inde.

De bestijs non itandis i stipulis R^{ca}

Item statuimus q^d porchi oues non debeant intrare stipulas usq^{ue} ad octauam festi petrilusq^{ue} ad illud tempus q^d ordinatum fuerit per consilium g^{ra}le cois sub pena ipsi sex pro quolibet porcho et qualibet oie et ci stono sine montono et qualibet uice quam penam soluereteneantur custodes ipsarum bestiarum.

De aliena stipula non secanda R^{ca}

Item statuimus q^d si quis stipulam alienam secauerit ul' alio co duxerit ul' portauerit sine uoluntate dni ipsius stipule soluat p^{ro} banno et fave s^{ed} uini ipsi de soma s^{ed} v^o ipsi de cauro s^{ed} l^o ipsi et de barocio s^{ed} x^o ipsi et totidem d^o pro emenda.

De aliena herba non secanda extirpanda seu alio portanda tribu ca.

Item statuimus q^d si quis inereat secauerit sgarbaueit ul' alio modo extirpauerit uel portauerit herbam de pratis istius locis ut rebus alienis incurrat ipenam de brazata s^{ed} y ipsi de falso s^{ed} v^o ipsi de soma s^{ed} x^o ipsi de barocio s^{ed} x^o et de cauro s^{ed} l^o ipsi et totidem d^o pro emenda aut ad restitutionem dampni in electione domini. Item si quis secauerit herbam de pratis alienis contra uoluntatem domini licet ipsam herbam noⁿ extirpauerit incurrat in penam s^{ed} v^o ipsi pro andana et domino pro cineta aut ad restitutionem dampni in electione ipsius dni.

De pena auferentis ul' alio portantis fenu^m extra terram R^{ca}

Item statuimus q^d si quis abstulerit uel alio portauerit de alio feno incurrat impenam sui de qualibet brazata et quolibet falso s^{ed} v^o ipsi de soma s^{ed} x^o ipsi de barocio s^{ed} x^o et de cauro s^{ed} l^o et totidem dni pro emenda aut ad restitutionem dampni in electione ipsius dni.

De bestis non manentis talentis pratis rebus ul' istius R^{ca}

Item statuimus q^d si bos ul' uacha equus ul' equa mulus ul' mulla asinus ul' asina seu aliqua bestia grossa intrauerit prato insula ul' selu alienis incurrat d^ons bestiarum pro qualibet bestia illi g^{ra}is ipenam s^{ed} y ipsi et qualibet uice et totidem d^o pro emenda aut ad restitutionem dampni in electione dni licet cu^m uobis et nachis ouib^{us} et capris ne ad pascendum ipsius afello sancti michaelis usq^{ue} ad calens marq^{ue} ipune nisi ipsa prata fuerint bantata si fuerint bantata incurrant ad penam istam lones et nach^{es} oues et capre ad penam istam

Et si capre nō oues aut alie bestie eustem gñis inuenerint i pratis alienis
nōs solutio. ipsam bestiam ipi sex pro qualibet bestia salvo si ipas
bestias teneat ad custodiendum q tunc ad ipsam penam teneantur
custos et totum d. pro emenda in quibus petis incurat si fuerit de die
in nocte duplum.

*De non itando peces nec equos nec cōgaria et in insulis pñs sine
zebis alienis R. ca.*

276

Item statuimus q nulla psona audeat nec presumat intrare ul
transire pñs zebos ul insulas aliena ul alienas ul alienos
sub pena ipi sex si fuerit pedester si fuerit equester si ipi si cum canis
bobus argatis et baroys transierint incurat i penam s. duoni
ipi pro qualibet vice et totidem d. pro emenda licet et aulibet ne
transierint pñs et equos p prata aliena ipone a feto s. d. m. d. a
elis usq. ad calens maris.

*De non portando bestiam uel f. in ad dñm ul in dñm
licentia R. ca.*

Item statuimus q si quis in uentis fuerit extra terrā castanoni
portare fenum ul bestiam ad dñm ul in feno ul soma ul in
uentis fuerit ul intrare in terram castanoni incurat talis in uentis
i penam de qualibet brazata s. q. ipi de feno s. v. ipi de soma s. x. ipi in
quam penam non incurat si hñt licentia a dño potestate que seu
pra sit manu notarij ad banchā uñ tene castanoni.

De rapis alienis nō exportandis et capandis et emendandis R. ca.

Item statuimus q nulla psona audeat ul presumat auferre et
rapare uel aranere aut alio portare de alienis rapis et si que cō
trafecit soluat banno pro qualibet rapa pñalium i. et totidem d.
pro emenda.

*De pen. auferentis et exportantis ul de nascitatis alieni cōmuni
sine castanoni. R. ca.*

ca. xlii.

Item statuimus q quiclibet psona castanoni et districtus q
abstulerit exportauerit ul de nascitatis alieni cōmuni sine ca
stano plantat in terra castanoni et eius districtu in curat i
penam pro qualibet testa alei ipi sex et totidem dño pro emenda
et pro qualibet flore sine cōmuni sine castanoni. Ipi tres et totidem

comino pro emenda Et que pene duplicentur et duplicate esse
intelligantur nocturno tempore Et credatur sacramento omni usq[ue]
insumam p[er] et dicto comino ac cuiusq[ue] re eius familia usq[ue] ad
quaconq[ue] quantitate cu[m] duob[us] testibus fide dignis.

De porchis non incrandis in alieno zafano 12^a

Item statuimus q[uod] si porcus ul' porca intreuerit i[n] alieno zafano in
curat dñs uel dña ipsius porchi uel porche i[n] penam s[ex] ip[s]i pro
quolibet porco ul' porcha et qualiter n[on] et totidem dño pro emenda
aut ad emendacionem dampni in electione ipsius dñi cuius fuerit za
fannum quo dampno credatur ip[s]i dño cum eius uiramento Et nichilo
minus si porch ul' porcha fuerit i[n] custodia alicuius q[ui] ille in cuius fuit
custodia teneatur ad dictam penam uel emendacionem et non comin[us]
porchi uel porche.

De termino amoto 12^a

Item statuimus q[uod] si quis amonere ul' arceuerit terminu[m] qui
sit inter se i[n]ueniunt uel qui sit inter uicinu[m] i[n]ueniunt incurrat
ip[s]am libitatum quilibet ip[s]i quam penam si soluere non potuerit i[n]
frat[er] dies adie condemnationis facere co[n]numeratos incutatur ei ma
nus ubi sit magis potens.

De acanis factis a cominus 12^a

Item statuimus q[uod] si dominus ul' q[ui] dñs uel eius filius ul' nu
tius uel familiaris aut masius q[ui]nemmoniam fecerit siue ac
cufam ul' temeritiam aliq[ui] de dampno sibi dño uel q[ui] domino dato
ul' uasto facto credatur eistem et distat ip[s]orum co[n] facto usq[ue] ad soma
s[ex] ip[s]i saluo si alio statuto aliter canatur Et si inuenire et per unum
testem probauerit qui non sit p[ar]iceps rei credatur usq[ue] i[n] soma s[ex]
ip[s]i ap[er]dicta quantitate nisi non procedatur nisi sc[on]d[u]m probatione[m]
legitime factam p[er] duos testes ul' plures legitime productos quas
penas soluat acuratur et totidem dño pro emenda aut ad restitucio
nem dampni i[n] electione dñi in quibus acanis fuerint n[on] teneantur
predicti acaniscentes seu aliter ip[s]orum ponere nomen et cognomen
acanis et dampnum i[n] diem certum i[n] horam et locum comisi reli
cti uasti facti.

De bestijs inuenijs i[n] dampno siue custodia 12^a

ad quam ul' quas ne non possit per mā publicam vel inualem possit
 i' galeat ne ad ipsam possessionem ul' possessiones impm' cum curis lo
 bus h'itatis arguatis p'cesteri 2 equet' ad minorem fugam 7 minus dā
 p'mm per campos seu possessiones alienas tñ moto uia non fuit paufica
 ta ipi possessioni ul' possessionibus.

De moto pauficandi seu dicendi uias 12^{ca}

Item statuimus q' si inter aliquas p'sonas terre castumoni 7 distric
 tus h'itantes i' ipsis oritur questio occasione pauficandi seu dicendi
 di aliquam uiam seu uias super et iudicio terrarum ubi esse debet ipsa
 uia seu me et in quo loco caula eundi ad possessiones predictorum homi
 num et personarum propter ipsam uiam dicendam seu paufican
 dam communis potestas castumoni sine eius uicā ad requisitionem di
 ctozum hominum et p'sonarū seu alterius ipsorum ut quis ipse q'di
 ere me oratur eligi faciat per ipsas p'sonas h'itantes questionem ul' o'cio
 ueritatem occat' ipsius me dños ul' tres homines electos 7 doctos scilicet
 ipsa qui teneantur 7 debeant ipsam uiam pauficare et dicere ubi eis
 melius uidebitur conuenire infra terminum per comunū potestatem sta
 tuentium sub pena ipsius electis ponenda p' istū comunū potestatem
 uel eius uicā casu quo reuerent' pauficare ul' dicere ipsam uiam et
 qui omis potestas teneatur executioni mandare id et totum q' declaratum
 fuit p' dictos electos seu eligendos seu maiorem partem ipsorum qui omis
 potestas uel eius uicā teneantur 7 debeant de fere faciam dictis eligendis
 et pauficando et dicendo ipsas uias ul' uiam bona fide sine fraude remoc
 ludo amore timore prece p'cio et humana gratia et ad minorem singl
 et minus dampnū nisi fuerint alie informati Et eodem modo omis potestas
 teneatur 7 debeat facere dicere 7 pauficare uias hominib' 7 personis di
 cte terre et distictus qui h'it' uel emere uel habent ul' emere possessio
 nes extra territorium castumoni que non habeant uiam pro ueniente ad
 iam castumoni adictis possessionibus soluendo tam dampnū personis sup
 possessionibus quez dicte uie dicentur seu pauficabunt p' dictos pa
 uificatores et teneantur dicere 7 pauficare dictam uiam ad minore
 fugam et minus dampnū et ipsū dampnū debeat similiter extimari
 p' ipsos pauficatores 7 in oibus istis 22^{ca} casuum dicti pauficatores ha
 bere debeant pro eorum mercedē 7 vi p'p' pro quolibet ipsorum singulo
 die quo steterint occupati ad solvendum dampnū p'sonis illis sup possessio
 bus quez ipse uie dicentur seu pauficabunt.

De non arando terram 12^{ca}

Item statuimus q' si quis arauit terram consortis sui seminati

ultra confines mauraie ipenam s' v' ipi de uno quoq' sulco si fuerit plongi
Si uero auerit me sem ul' seminatam ad uoluen dum ul' p'ua uesum
uel in pauere mesem ul' seminatam alterius ad uoluen dum mauraie pe
nam s' v' ipi pro quolibet sulco et qualiter in ce et totidem domino
pro emenda.

*De omni anno in principio mensis may eligantur in consilio
generali tres homines pro uis et tractis continis inquirendis
inbici.*

Item statumms q' v'is potestas castimoi teneatur et debeat omni
anno facere congregare omni anno consiliu gnale ipenapio me
sis may amissib' anni et in ipso consilio facere eligere tres bonos et legales
homines qui una a d'no colectali ipsius domini potestatis nadi ad i
quirendum uias et tractas publicas existentes itera et territorio castimo
ui qui tres habeant auctoritatem et barham simul et una a cu illo domini
colectali et uno ex saltarijs cois denuntiare et acquirere quosq' de tempo
res ipsarum marum seu deliquentes i ipsi uis ut istatones i scriptis co
tineatur et acquirat ul' denuntiati per ipsos mauraie ipenam ul' penis con
ecta ul' contentas pro ut instatutis inferiendis loquendis et tractas
contineatur nisi uisum ul' legipiamam fuerint defensionem et facta dicta
electioni uis domini potestatis teneatur et debeat facere fieri curam
per unum ex saltarijs cois in laas publicis et consuetis q' quilib' p'sona
teat castimoi et tractas que teneat de uis ul' tractas publicis cois
castimoi tam incis terram q' cetera ul' habeat ipsas mas bochnas dan
sas uel occupatas per meorum eoz secundu domos et p'sones debeat ipsas
tractas ul' mas publicas habere et tene largas apertas et spazatis fm qd
i libro tractarum et maru cois castimoi cotineatur et sub pena istas m'as
contenat et hec infra octo dies prode uent.

De uis et tractas non dominandis

Item statumms q' nulla p'sona teat castimoi autat ul' presumat
diminui aliqd de tractis seu uis publicis cois castimoi tam in
tis q' extra ipsam terram nec super ipsas tractas seu uis publicis plan
tare et alienare aliquas grbas ul' arboris nec plantatis tenere et si
quis in aliquo predictorum contraxerit scilicet pro ban p'qualiter uice
s' x' ipi scem q' nulla p'sona autat nec presumat hanc nec tenere ipsas
mas seu tractas bochnas sub eadem pena Et intelligatur uia bochna
du moio super ipsa uia quis non possit comote ne cum caris et baro
cis tam oneratis q' non scem q' nulla p'sona autat ul' presumat ha
bere nec tenere ipsas mas ul' tractas clausas uel occupatas imo ipsas

71 60
uas et stractas teneatur et debeat aperire et apertis tenere sub eadem pe-
na Et dominus potestas teneatur et debeat ipsas uas et stractas cla-
uas seu occupatis facere aperire totiens quotiens fuerit eadem do-
mino prebiti querimonia p manas seu alios quosque coquerenas
que pena locum non habere in uis charrentibus fluibz scilicet gelubus ul
calencie ul laquatozys quantum ad diminutionem ipsarum
uarum.

**De uis et stractis publicis non rampendis et pontibus ma-
nu teneandis 12^a**

Item statuimus q si aliqua psona rumpit aliquam uiam ul stractam
publicam communis causa onerandi aquam ad eius pratum ul
possessionem teneatur et debeat incontinenti facere ibi unum pccm bo-
num et sufficientem delapidibus ul lignamie ita et taliter q carri et bones
super ipso ponte transire ualeant tam onerati q non Et ipsum pontem
manuteneat debeat bonum et sufficientem suis sumptibus et expensis
et si contraxerit soluat bñ s ex ipi pro qualibet uice et campis
teneatur et debeat acutius contraxerit et si campis non aquatibz in-
pentes et nantes taliter uas ul stractas soluant penam ul bñ quā
ul q solvere debeant contraxerit et taliter delinquentes. Et domi-
nus potestas ul eius uicari ul miles teneatur et debeat iquiri ipsas
uas taliter ruptas et potentes ipsarum uiarum quanto eis
placuerit.

De uis cauendis non 12^a

Item statuimus q nulla psona debeat laborare neclatoru facere
nec cauare ul cauati facere aliquā uiam ul stractam publicā ul man-
lem Et si contraxerit soluat bñ s ex ipi pro quolibz et qualibz uice
Et campis teneatur et debeat acutius.

De modo ad aquam 12^a

Item statuimus q aliqua psona non possit nec debeat ad aquare
aliquid pccm ul aliquam possessionem ul aliquid aliud nisi prius
fossata aquarior fuerint leuata et spazata et pontes costructi necessarij fue-
ant aptati taliter q aqua non possit transire super stractis et publi-
cis uis Et si quis contraxerit soluat bñ s ex ipi pro qualibz uice qd
bannu solvere teneatur ille ul illi qui posuerit seu dixerint dictam
aquam et non alius Et si non inueniatur ul reperiatur quis posuerit
ipsam aquam ille ul illi in cuius ul quorum possessione inuenta fuerit

ipsa aqua decurrere uel eire et decurrere in mas ul' stractis publicas dicti
baniū solvere teneantur. Et non intelligatur in a ad aqua dū moco
non fuerit ad aqua ubi uadunt caris? lones et calhar q' nocet ipis
caris et tobis sic uolentibus per ipsam miam. Et credatur duob' homi
nibus utrum in a ad aqua nocet caris transennabns p'p'ia miam
an ne anteq' senbatur acisa in hbro cols. Et si dixerint q' in a ad aqua
ta nocet caris tunc maneat ad dictam penam deliquentes. Et post
q' dicta pontes contenti iphi capitulo et incipitulo p'ico sub 12. Et
m'is i' stractis non rumpentis q'c' fuerint de uastata ul' manchata et aq
sa fieta fuerit non possit postea p'cedi contra ipsos si dicti pontes si
erint de uastata uel manchata nisi prius p'cepta factum fuerit cepu
to domini potestatis ul' eius uicarij q' debeant aptari ipsū pontem
ul' pontes sub pena s' x ipi ante terminū sibi assignatum per ipsū
commū potestatem ul' eius meā. Et si non aptauerit ipsū pōtem
ul' pontes ad ipsū terminū cōtinned. Et p'cedatur ad ma
iora p'cepta aliquo statō i' orauū loquit non obstat.

Item solvere debet expensas aquariorū et pontem R^{ca}

Item statuimus q' si quis uoluerit ducere aquam ad suam pos
sessionem per aliquod aquaticum qd non sit aptatū et spazatū
possit primo requirere omnes quos intereat et si non p'ueniant se ad iudi
cem concordare de spazando et pontes faciendo licet ei aptare et spazare
ipsū aquaticum et pontes aptare et facere ad expensas ipsam qui
habuerit p'p'ia et camp' pro ipso aquatico uento et cōpleto ipso opere
debeat dare in scriptis domino potestati notā illam quos interest et
qui non soluant et q' cum dare debeant quilibet ipsorum faciendo
rationem quatenus contingat p'p'ia et dominus potestas in cō
tinēti mittere debeat suos famulos et salcariū comūis ad domos
p'dictorum dare debentium et facere accipere de cor' bona tantum
q' integre satisfecerint illi qui fecit spazare et aptare p'dicta ul' eos
personaliter detinere donec soluant partem eis contingentem de vi
cto labore uis. Et ultra expensas notā salc' et famulorū qui eos pi
gnorauerint ul' detinuerint.

De aqua ducenda ad suam possessionem R^{ca}

Item statuimus q' liceat cuiuslibet facere aquaticum sine fossa
aut super possessione aliena causa uicendi aqua pro ad aquam
ad suam possessionem ad minus dampnū secundum q' uoluit omis
possessionis uel q' possessor primo et ante omnia p'p'ia licet et acommo
ul' q' possore possessionis cum quo se concordare debeat de dampno

eodem inforento dicta fossati seu aquarum et solvere ipsum dampnum secundum
 quod fuerit i concordia ante quod ad ultiora perveniat. Et casu quo se con-
 duc non possent de ipso dampno et tunc dominus potestas ad instanciam
 partis requirerentis teneatur et debeat omni exceptione mota omnibus
 iuris remedijs cogere ipsas partes ad eligendum unum vel duos alios
 peti. et ipsam non suspectos quibus electis dictas dominus potestas pre-
 cedere debeat sub illa pena que eadem domino potestati irabibitur quatenus
 nesciant ad omnem requiritionem ipsam partem vel alteram earum
 ad intendendum et estimandum ipsum dampnum et usum ipso dampno
 debeat incontinenti recludere quantum sit ipsum dampnum et dicte re-
 clarationi et estimationi dicte partes stare teneantur et debeat et ille
 qui facere voluerit dictam fossatam vel aquarum solvere teneatur id
 quod declaratum fuerit ante quod ipsum aquarum fuerit. Et si quis aqua-
 rum fecerit vel fossatam in possessione aliena causa de aqua uti ultra
 formam istam incurat penam sex ipsi pro quolibet talibus aquarum
 faci et qualiter vice. Et si quis reculerit vel nescierit facere aquarum
 secundum formam istam et pro uti continetur infra possessionem incurat ipe-
 nam sex ipsi pro quolibet vice qua necaverit vel reculerit.

De laquatoijs et carlencia spazandis 12ta

Item statuimus quod dominus potestas castanoni teneatur et debeat
 omni anno ad calend mensis septembris facere fieri curam per saltem
 coris in locis publicis et consuetis quod quilibet persona elocens laquatoijs
 et carlencia et domini suemaliam molendinorum existencium super la-
 quatoijs debeat ipsa laquatoia et carlencia spazare pargare et lenare
 per medium eorum possessiones per totum ipsum mensem septembris sub pe-
 na sex ipsi pro quolibet contraventione et qualiter vice. Et si quis rep-
 tis fuerit elapso dicto termino dicte carle non spazasse vel lenasse
 amittat indictum penam in quam penam non incurant huius posses-
 ones elocentes laquatoijs et carlencia sancti antoce usque ad principium ipsorum
 laquatoiorum que laquatoia ipsi dictorum molandorum debeat et
 teneantur spazare et pargare et lenare infra dicta tempora.

De aposticijs non tenendis in laquatoijs et carlencia et de be- tis non tenendis 13ta

Item statuimus quod nulla debeat habere nec tene in laquatoijs
 laquatoijs nec in carlencia aliqui apostici per mediam eius posses-
 sionem vel apostica sub pena sex ipsi pro quolibet apostico et qualiter vice.
 Item quod nulla persona anteat nec presumat vendere aliquos beatus ap-
 tos in carlencia per medium eius campum sub eadem pena de contraventione.

potestas teneatur et debeat facere inquirere per eius militem
predicta.

De cluris de terra non fierendis in laquadratio nec carlencia

Item statuimus q nulla psona debeat facere n fieri facere aliq
cluram de terra uel uimibz ul de fastinis in laquadratio aliquo
ul carlencia et si contraxerit in aliquo predicto incurrat penam s
et ipsi pro qualibet clura de terra uel uimibz uel fastinis et qualibet
uita.

De pontibus manu tenendis

Item statuimus q si aliqua persona debuit ul fuerit obligata
ad manutentionem ul faciemum aliquem pontem uel aliquos pon
tes super flumine scilicet super laquadratis molandis super golubis si
per carlencia uel pontes portarum terre castanoni ul alibi ubiqz sint
ipsi pontes super uis ul stractis publicis teneantur et debeat illa talis per
sona dicam pontem ul dictos pontes facere de lapidibus ul de lignis
bonis et sufficientes ita et calice q super ipis quilibet possit transire pe
des et eques cum carris lobus et balais et alijs quibzqz stant et ipm
pontem ul pontes manuteneat us Et si contraxerit incurrat pro quo
libet ponte reposito ul perforato ul in aliquo mandato penam s
et qualibet uice et dominus potestas ul eius uicarius ul miles tene
antur fecerit precipere illi persone ul personis quibzqz ipsos pontes
uel pontem q ipsos pontes ul pontem apte teneant infra tempus
per eos seu alterum ipsorum statuere sub eadem pena qui pontes
existentes super carlencia super laquadratis et super stractis publicis de
beant esse et manuteneat largi ul de latitudine itorum qnqz sub ead
pena pontes uero portarum castanoni et pons scilicet esse debeant et
manuteneat de illa latitudine fm q continetur in cartis ipsor pont
sub eadem pena intelligatur pons ruptus si pes hois uel animalis
incurrat possit.

De fossatis fontibus inter manum et manum

Item statuimus q si qui habuerit ul facit uoluerit fossatum in
se uel eius manum et uicinos debeat dimittere pro pastura
ipsius fossati de sua possessione modo uisito Et si dicam fossatum fuit
uel facere uoluerit profundum parum rarium q teneatur dimittere
pro pastura ipsius fossati medium rarium de sua possessione ita seors
factum fuerit dominus potestas ad requiritionem conuenientis

teneant facere splanare ipsum fossatum oibus uis remedys nisi
alter uicini ipsi essent concordet Et si uicinis ualer collare facere eius
possess intus ipsum fossatum quod tunc fiat et fieri debeat eade int
ipso:-

De fossatis fierendis delongo uias ul' stracas p^{as} R^{ca}

Item statuimus q^d quelibet psona habens possessiones hereditas uis
ul' stracas publicis teneantur et debeant facere unum fossatum
super sua possessione de longo ipas uias non diminueto propterea ali
quid de uia ul' uis q^d fossatum debeat esse laurum per unum raurum do
dimidio si sit delongo uias que sint large trabuch duos rabinu supra
Et si dicte me fuerint large ad nobis trabuch infra fossatum debeat esse
laurum p unum raurum ad minus Et si quis contra fecerit soluat pro
banno pro quolibet fossato non facto uis ul' minus facto s^o ipi
pro qualiter uice.

De clausinis fierendis inter uicini et uicini et

pena inter ipsas clausinas.

Item statuimus q^d clausine seu sepes que sunt inter uicini
uicini uicini de uicini uicini fassus ipis sue mulgans fieri
debeat de mensibus marci r apulis p ipsos uicinos collere nisi alter
fuerint ipsi uicini in concordia Et si quis noluerit in concordia fa
cere suam partem ipsam clausinam uis dominus potestas ad in
stanciam et requisitionem partis requientis teneatur et debeat pax
de contra eadem personam recurrentem s^m formam statuti positi
sub r^o Qualiter fieri debeat precepta r^o infacien^r fieri precepta
eitem recurrentem q^d facere debeat suam partem clausine uis r ipsam
talem recurrentem r odumacem cōtempnare s^m formam dicti sta
tuti tanto t^m ei uel eis recurrentibus uis terminu competentem ad
faciendum ipsam clausinam ul' clausinas qui terminus dicto d^m
duorum mensium non exeat dūmodo requisitio r precepti factum
ul' factum fuerit de dictis mensibus marci r apulis Et si quis impit
fegerit ul' uastauerit sepe uel clausinam aliquam int^r t^m tam ca
statu uel incurat i penam sex ipi pro qualiter uice Et ultra dominus
potestas ad requisitionem dampni p^ull teneatur et debeat astam
que delinquentes in p^ullis clausinis r aliter r personaliter ad re
struendum et faciendum ipsam clausinam uel sepe calere in
peam uel uastatam quicq^d fuerit eitem domino potestati requi
xium uel notificatum non obstantibus aliquibus statutis in

*ifolius 73
quid p^ull p^ull
citatio*

contrarium loquentibus et credam: si iuramento dñi siue iuram sepius iure
fracta ut iurante vñ Et si interim predicto facta p alterum eorum
requirant iuramentum recurrent fecisse patrem suam dicere sepius qd
et eo casu clauso ipso termino qd pars requirens possit et valeat ipam
sepius facere et fieri facere ex ipis ipsius recurrentis et negli
gentis.

Q notarius non possit esse fideiusor 12^{ca}

Item statuimus q nullus notarius non possit esse fideiusor in iu
ditio vel et in iudicium pro aliquo qui ipsi postulauerit iudicium
sibi et etiam si non fuerit postulatus non possit nec debeat fidei iurare
modo aliquo vel causa que dici vel exequitari possit Et q notarius qui
scribere debuerit securitatem cautionem vel fidei iuraciones seu promissiones
alicuius non debeat recipere nec scribere aliquem notarium i fidei iuratore
nisi fuerit notarius pro notio sub pena librum quicq ipi notario scribere
et alium notarium i fidei iuratore Et si fidei iuraverit vel receperit aut scriptis
fuerit contra predicta eius promissio vel fidei iuratio non valeat nec teneat
ipso iure si pnt nullus sit valoris nec quocq possit executioni man
dari nec executione aliqua fieri contra aliquem notarium de cautione no
taliter fidei iurantem et promittentem tam cu causa q sine et tam cu
scriptura q sine scriptura nec quocq possit constangi talis notus nec
de aliquo predictorum nec quocq exire aliquo solvere teneatur nec
astangi possit ad solvendum et hinc sciendum non possit per aliquem
notarium Et si notarius fuerit iuramentum non valeat nec teneat ipso
iure quo minus pnt statui et omnia contenta i eo plenum sortan
tur effectum.

Q dominus potestas vel eius vicarius vel miles non possit acquirere sine off 13^{ca}

Item statuimus q dñs potestas vel eius vicarius vel miles nō
possit acquirere nec inuentiones vel acquiras facere nec terram ci
uitatem vel aliquibus ludis vel comitibus vel ipsam terram nisi scia
bñt unum ex illis siue militis publicis castri et in acquiras seu in ne
tionibus factis et fiendis sit notarius ipse sals et process vel inuentione
vel acquiras alio factis vel facere nullus sint valoris et ex ipis nul
la sequi possit excoematio et si sequeretur pro non facta valeatur n
exereri possit et sit nulla et q aliquis de familia prefati domini pote
statas non possit facere inuentiones nec acquiras nec terram castano
ui nisi illi Et q aliquis notarius non debeat nec possit scribere in libro
cois acquiras aliquas seu inuentiones factas p communi potestatem vel

eius uicarium uel militem nisi fuerit ibidem salte ad eius p'sentiam iura
a cā domino potestate ul' eius uicariū uel milite et si aliter scriptum
mauerit ille nos ipenam s' b' ipi pro qualibet uirt' et non ualeat ipsa
acarea uel inuentio scripta b' p'ntia et dicto saltam nec ex ipsa sequi
possit nec fieri debeat aliqua condemnatio et si sequeretur sit nullus uel
lois nec exigi possit qui salt' teneatur et debeat notare delinquentes
et delictum et die' et horam ac locum comisi delicti seu dampni uel ui
sti facti int' terram uis. Qui notat ad petitionem domini potestatis
uel eius uicarij uel militis non teneatur nec debeat in uentiones ipsas
uel aeneas nisi habuerint secum unum cessat' communis n'is. Et illud
item intelligatur in acariis seu inuentionibus fierendis ex' terram castu
nom cum p'ssio domini potestatem uel eius uicarij ul' militem q' alios
de sua familia.

De inuentionibus fierendis ex' terram castanoni R^a

Item statuimus q' dñs potestas ul' eius uicarius ul' miles aut
aliquis alijs de sua familia non possit nec debeat uic extra terrā
castanoni sine archas p' campos causa faciendi inuentiones ul' accitas
de aliquibus damnis uel uastis factis nec ipsas inuentiones facere
p' campos nisi secum huerit unum ex salt' ul' nuncijs publicis ois
castanoni et acarie uel inuentiones ali' facit p' ipsos uel alterum ipso
sint nulle et nulla obtineant firmitatem.

De banno quo tenentur minores R^a

Item statuimus q' minores septem annor' non teneantur ad bān
uastorum nec de bannis p'tinentib' ad uasti exceptis nisi uimas
altius o'casu fuerint et statijs altiorum et uinearum de quib' et
pro quib' damnis teneantur et cōtempnēti i' medietate eius q' cōdem
p'ntent maiores.

De banno maiorū septem annorum et filiorum familias R^a

Item statuimus q' maiores septem annor' sup' usq' ad xv teneā
tur ad omne bannum uastorum sine bñficio tutoris ul' curatoris
u' de rebus i' cap'is uastorum cōprehensis tam superioribus q' inferiorib'
et filij familias et quilibet ipsorum teneatur. Et de uastis damnis remē
dis possint condemnari non obstante q' p' tutores ul' curatores uel le
gitimos defensores non fuerint defensi. Et q' dicti minores possint
facere eorum defensiones absq' beneficio ul' p'sentia aut consensu
tutoris uel curatoris.

Q² patres pro filiis non teneantur R^{2a}.

Item statumimus q^d si quis familias acceperit ul' inuentis fu-
erit ludee prestare ul' superstitare ad ludum uenitum carilorum
uel tenere in curia uel domo uel orto aliquos ludeos et ec inde secuta
fuerit aliqua condemnatio et si flauerit quantas ul' custodias portar-
sen sibi ualcatas uel si dederit ul' fecerit dampnum aliqd ul' uastum et
quo pater nullam hnt ualcatem ul' comissit aliqd delictum ubi pe-
na pecuniaria iugeretur patres ipsorum filiorum familias non te-
neantur pro ipsis nec possint compelli ad solutionem condemnationis
factarum occasionebus premissis saluo q^d pater teneatur pro filio
secum comoranti ad unum panem et unum unum pro dampnis su-
natis factis cu' uelutis ipsius patris.

**Q² omis potestas nd possit procedere de ludis ul' quareis salit^r tem-
pore alterius regiminis R^{2a}.**

Item statumimus q^d nullus rector castimoni nec eius uicari nec
eius miles nec aliquis de sua familia possit nec debeat proce-
dere nec proceci facere contra aliquem qui luxit ul' prestauit ludo
ul' ludis uel tenuit ludum ul' ludos in domo sua curia sine orto ul'
qui salaneat quantas tempore alterius potestatis ul' rectoris pri-
uati solum modo in suo regimine uel tempore sui regiminis cu' he-
cu non habeant locum in illis qui occasione ludi faciunt contemp-
tu et contra quos condemnatio fuit publicata contra quos proceci de-
beat ad condemnationem exigendam.

**De absolutione inuptorum magistrorum grammatice notariorum a
bancho clauariorum et de causis rationatorum et capituli incantati
et c².**

Item statumimus q^d inuiscipi magri grammatice scolares amicos
ad scolas grammatice continue pro ut inouis est sine et esse debe-
ant excepti et absolui agnatis et cognatis et quibusq^{ue} audit^r uis
et similiter notarij ad banchum missi tene castimoni et de clauis et
salit^r durante eoz et cuiuslibet ipsorum offio Et q^d rationatores cois
et capita incantati tene predicte sine et esse debeant excepti agnatis et co-
gnatis tantu durante eoz offio.

De uidentibus alienam possessionem R^{2a}.

Item statumimus q^d si quis tenuit aliquam possessionem ul' posse

ssiones de qua uel quibus teneatur soluere sicutum & sessionem uel feudum
sen aliquam feudalem pstationem uel conditionem et ipsam uendiderit
alium uel aliquibus per aliorum soluat bati libras xxv ipsi que pena ue
niat incomit et teneatur restituere et soluere emptori pretium duplum
et iudice et res pueniat i dominum si eam holiue accipere nullo
pretio oblato nullaq; temeracione seu requiracione fienda eandem
autem penam & bati incurrat et soluat quisq; qui uendiderit alienam
possessionem alicui sine uoluntate & scientia ueni dñi.

**Qz potestas debeat finire omnes process inceptos per officium
sui precessoris R^m**

Item statuimus q; quilibet potestas uel eius uicarius in fine sui officii
teneatur uinculo sacramenti dare rationatibus cois anteq; rece
dant de suo regimine omnes libros acta & scripturas & process qui ratio
natores teneantur & debeat ipsos libros acta scripturas & process non ex
pedictos & expeditas ponere et dare in forma aliter rectoris
subsequentes qui rector uel eius inter sine uicari possit & debeat proce
dere et process finire & cōtemperare uel absolvere illos qui fuerint i
dictis libris contra quos fuisse formati & process simul ai rationato
ribus cois pro ut malis processibus p cum factis uel fieris proce
deret et finire.

De solucione testorū & testium R^m

Item statuimus q; testores & testes de loco castiloni & ostiactis
non possint accipere solucione pro cor labore pro tellis quas i
teneantur personis de castilonio uel ostiactu nisi prout infra & p qua
libet pariete talle de lino de cent⁴ xij⁴ et ab inter infra s y cōmunitio
et de qualibet pariete de lino subalis de cent⁴ xv & inter sup p un⁴ ipsi de
qualibet pariete talle grosse de pignatys s y ipsi & si qui testores uel te
stices plus acceperint q; uic scriptum est incurrant i penam s duorū
ipsi pro qualibet pariete et non possint ipsi testores uel testices plus hē
uē accipere non obstante q; fecerit pactum al psona cuius fuerit adla
q; pactum non ualeat nec teneat ipso uē & ulterius dicti testores uel
testices teneantur et debeant facere et texere omnes tellas hominū
et psonarū tere castiloni sibi dadas ad texendum & emittendas
in bati s v ipsi pro quolibet testore & qualibet test tace et qualibet
uice ..

De latitudine & longitudine f. u. amoz R^m

Item statuimus q̄ quelibet p̄sona faciens seu fieri faciens sustinere
inter castanoni debeat facere seu fieri facere p̄cias ip̄orum sustinere
motu de longitudo debet xxviii pro singula p̄cia sustinere et non min⁹
et de latitudine mediolani et de eodem filis et pro ut ⁊ sicut sunt p̄cias
sustinere que fiunt i mediolano sub pena p̄xx ip̄i p̄qualibet p̄cia ⁊ amissionis
sustinere seu p̄cie sustinere.

Ad quā monerem soluantur banna p̄ci.

Item statuimus q̄ omnes et singule p̄ene et bān et quantitates
p̄cunie que in statutis sup̄ascriptis ⁊ infrascriptis continentur in
telligantur et esse debeat et solvantur ac recipiantur de imperialibus ad
moj mediolani.

De modis faciendi cōdemnationes p̄ci.

Item statuimus q̄ nullus potestas sine rector castanoni p̄ns ul' fisci
iuramento inter aliquis vel nesci sius possit ul' debeat ullo modo ali
quam cōdemnationem ul' cōdemnationes facere nec cōdemnationis
fuitas promulgare nec proficere nisi p̄ns process⁹ super quibus fuerint cō
demnandi cōmuni fuerint p̄rationatores comunis castanoni simil⁹
motu comuni potestatis et defensiones illorum qui eas fecerint utrum
sint legittime vel iuste an non et utrum fuerint cōdemnandi ul' absolui
di illi contra quos fact⁹ fuerint process⁹. Que cōdemnationes fieri de
beant saltem i cōmoda ultima illius mensis in quo factus fuerit pro
cessus ⁊ scriptus iact⁹ eis sub pena iudicanti soluenda de suo proprio
bancie quā solui ul' non solui teneantur ip̄e iudicanti expedire p̄ces
suis sequenti cōmoda sub pena de qua. s. ⁊ pro quolibet process⁹ iurice
et p̄ne cōs quareque cōdemnationis applicat⁹ comuni castanoni nisi
specialiter palud vel alia p̄cis statuta uoluerint sic prout sum uisi ⁊
fuerint process⁹ de quo data fuerit amonitio cuius amonitionis finis
non sit elapsus qui process⁹ examini et cōdemnari possint in mense se
quenti per predictos seu alios qui fuerint loco ip̄orum sicut in mō moſſi
co rationis eis regimini castanoni Et p̄ces factus contra aliquem ul'
aliquos de quo data fuerit uel debuerit amonitio fin statuta superiora
cuius amonitionis terminus sit elapsus ante diem qui p̄cedit p̄nal
tanti illius mensis in quo factus erit non possit nec debeat sequenti
mense examini nec super ip̄o nec de ip̄o aliqua fieri cōdemnatio ni
si concessum ⁊ ordinatum fuerit per consilium gūale comunis casti
noui que concessio ul' ordinatio super uno quoc⁹ process⁹ non possit
fieri nisi semel tñ Et si fuerit uel sequeretur cōdemnatio p̄ter for
mam p̄am nullus sit ualoris nec possit exigi nec exari per aliquem

rectorem castanoni nec aliquē aliū officialem si potius casa / et uacat /
ac nulla uigore pñs statuti / ne amichū ita tñ qñ aliquis processus
formatus fuerit hēat potestas ul' eius iussu terminū pro ut instituto po-
to sub pñs qualiter inquisitionibus / et demeritationibus procedi debe-
at / et contineat ad finiendum ipsū processum non obstante aliq-
bus diebus in pñs statuto.

De fructibus plantandis.

Item statuimus / et oī qñ quelibet persona iurisdictionis castan-
ni cuius ius condictiois gradus / et status existat teneatur et
debeat plantare / alienare / et mantere seu plantari alienari / et manite-
neri facere tres plantas dñs / quīs fructuum pro bñci tene / et abui-
ca una infra / et ab inter supra plantas duas pro qualibet bñcha sub
pena soltor' decem ipi pro qualibet planta applicandor' pro medietate
domino potestati / et pro alia medietate cōi castanoni / Et he infra annos
duos pro fructuos / ita tñ qñ quilibet teneatur et debeat plantare bñs et
tam partem quāntat' pñs anno pñs sub eadem pena applicari uis
hēc oīa tñ in dñs consiliū gñalis pro ut pñs instituto posito sub
de fructibus plantandis

**Incipit liber statutorum emilium causarum communis casta-
noui.**

**De potestas et iudex teneatur et debeat attendere et obsequiare
statuta infra pñs.**

Item statuimus / et ordinamus qñ potestas / iudex qui preest / et preest
pro temporibus officio suū recten in cūlibz / et pñs iudicibus qñ
stionibus teneatur / et debeat obsequiare / et attendere infra statuta pñs
continentur in eis et quolibet eorum tam sub eius iurisdicōe suā

**Quid iudex non faciat aliquam partem cēam de bona uel mala
causa. pñs.**

Item statuimus / et ordinamus qñ potestas / iudex officio suū recten
sub iurisdicōe teneatur non faciat aliquā partem pñs sine
certam de bona ul' mala que causā uentiletur coram eo nisi propter fi-
nem negotij.

De festinis diebus et tempore in quibus iudex non debeat. pñs.

Item statumus et ordinamus q̄ in diebus om̄ias missis di-
ebus festis et feriis non recitetur nisi in capitulo nec quicq̄
ad iudicium trahatur et cunctis p̄secutionis causis. Et angelia
sancti thome apostoli in clusine usq̄ ad epistam et diem seque-
tem in clusine et in festo cuius primis cum diebus duobus sequentibus
in die ueneris lazari.

De mense ianuarij

Festum sancti antonii abbatis sancte agnetis martiris con-
uersionis sancti pauli sc̄i sebastiani.

De mense februarij

Divinitatio sancte marie uirginis festum sancti blasii festi
sancte agathe uirginis catholici sancti petri festum san-
cti matthei.

De mense marci

Annuntiatio beate marie asabato transpalmar usq̄ ad octaui
pasce resurrectionis domini n̄i iesu xpi melius fac.

De mense aprilis

Festum sancti georgij festum sancti marci euangeliste.

De mense maij

Festum apostolorum filippi et iacobi in uentio sancte crucis
festum ascensionis domini festum pentecostis cu duobus
diebus sequentibus festum sancti trinitatis.

De mense iunij

Festum corporis xpi festum sancti bernardi ap̄li pro mel-
libus impotentibus et c. Et in iunij in clusine usq̄ ad octaui
sancti petri et pauli in clusine et c. Et in iunij pro ut ordinatum
fuit per consilium generale festum sancti iohannis baptiste.

De mense iulij

66

Festum sancte marie magdalene festum sanctorum ^{Jacobi}
et christofori.

De mense augusti

Festum sancti petri ^{dominica} festum sancti laurentii mari
ris assumptio beate marie uirginis festum sancti bartholomei
apostoli festum sancti agustini de colatio sancti iohannes baptiste.

De mense septembris.

Pro ueridimis incipientis a die vii septembris inclisue usq
ad octo dies sequentes inclisue i plus i minus prout plac
eat consilio generali festum natiuitat beate marie uirginis et
altario sancte cecilis festum sancti mater apostoli festum sanc
ti michaelis.

De mense octobris

Festum sancti francisci festum sancti luce festum sancti iano
nis i uide.

De mense nouembis

Festum omnium sanctorum commemoratio omnium mor
tuorum festum sancti martini festum sancte catherine i festi
sancti andree appli.

De mense decembris.

Festum sancti nicolai festum sancti ambrosii festum sct
e lucie uirginis.

De tempore quo misedi debet

Item statuimus ordinamus qd communis potestas castanoni
uel eius maritus seu uxor sine alter eorum teneatur et debeat
vinculo sacramenti facere pulsare campanam communis omni die
iudica in mane immediate cū finita sit prima missa prima in ecle
sia sancti petri / prima homi diei uel circū saluis diebus feriatis
in statibus de feriis andriata et itane teneantur ad hancum iuris
acompagna iuris usque ad matut horum et plus si fuerit necesse iuri

iusta decem esset impedit et recedere unde ciuibus et precumariis
causis ciuibes postulanti Que campana mis pulsu debeat tribus
uicibus continue.

Qd notarij stare debeant ad of
ficium mis recedent et quantum ha
bere debeant pro eorum mercedi te
scripturis quas faciunt etc.

Item statuimus et ordinamus q notarij habentes officii nota
rie pro comuni teneantur et debeant stare compse continue om
ni die tempore mis recedent ad officium comunis excedendum sub pe
na pro quolibet notario qui non interfuerit solutorum duorum pro qua
libet ince et scribere precepta omnia et processus et damna data comunis
et relationes et alias scripturas pro comuni sine aliqua solucione et pena
liber persona singulari hnto de quolibet precepto facto pro eorum merce
de ad petitionem alicuius impiales quatuor de qualiter producat peti
tionis seu scripture solum unum ab actore et pro impiales sex de
quolibet teste examinato tm solum unum pro et ab actore sine copia
cuiuslibet testis s unum de quolibet teste producto et iurato impiales
duos de qua libet petitione que fit a libris decem infra sumu rabin
supra soltos duos de petitioni pro lanti per capla nel aliter tenarios
sex de sacramento a libris decem infra soltu unum q ab ince supra s q
de qualiter licentia causa terroban soltu unum de qualiter otenmar
seu confessione spontanee facta in iudicio que fit a libris quinq et a li
bris quinq infra habere debeat tenarios sex et a libris quinq supra us
que in libris decem habere debeat sold unum et a libris decem usq in
libris sex habere debeat s p et a libris sex supra usq in libris centum
habere debeat s tres et a libris centum supra in quaque quantitate sic
habere debeat s v ipi Et de sciscussioni prestanda habere debeat s duos
ipsi si non habeat lamm in copientibus testen soro noie si soltant
uers de cassatura autem predictoz singula singulis congrue referre
de habeat medicatam solucione predicta et alijs uero scripturis do
minis potestas uel eius incanus debeat declarare summam quam
habere debeat pro ipsis scripturis pms participato et habito colloquio
di duobus notarijs

De nolentibus stare notarijs

Item statuimus et ordinamus q quilibet psona que scilicet
cent aliquam scripturam ut precepti in contineti solvere de
beat notarijs ante q recedat de palacio ubi mis recedat Et si quis

78 67
consecraverit soluat probam si ipsi pro quolibet et qualiter vice nisi
partes fuerint coactas.

De notariis qui non possint esse procuratores.

Item statumus et ordinamus qd aliquis notarius deputatus ad
banchum iuris terre castanoni non possit nec debeat esse procura
tor nec intercessor aliquis personam ad causas coram eius iudicibus duri
te eius officio additum banchum et hoc sub pena solutoium quod
quere.

Nullus intrare audeat staziam quoniam redditur ius.

Item statumus qd nulla persona terre castanoni vel districtus au
deat intrare staziam apud banchum iuris quoniam ius redditur per
communi potestatem vel eius iuratum exceptis iudicibus procuratoribus
bus et notariis sub pena p[ro]p[ri]o p[ro] quolibet et qualiter vice salvo si fi
erit p[re]sentis coram domino potestate vel eius iurano vel venerit ad
locum ubi ius p[re]sentis causa aliquo p[re]sentis aliam.

Qd saltarii venire debeant ad banchum p[re]sentis.

Item statumus qd qd saltarii cois castanoni debeant venire et
esse omni die iudici ad banchum iuris terre castanoni ubi ius
redditur pro dicto communi et testare et scribi facere precepta et relationes
preceptorum fidei iuram[en]to b[an]co s[ed] p[ro] quolibet die et quolibet sal
tario in qua penam etiam iuram[en]to b[an]co precepta aliqua non fecerint.

De solutione saltariorum p[re]sentis.

Item statumus qd qd saltarii communis castanoni habere debeant
pro eorum mercede de qualibet persona qua requisierint ad p[re]sen
tionem alius specialis persone si habitant in terra castanoni ipsi
duos de qualibet causa facta in castanoni accipere extim fieri solvitur
unum s[ed] iure iuris et terram habere debent de quolibet p[re]cepto et
qualibet p[er]sona requisita summum de eunda soltos duos de taxamento
ipsi sex salvo qd de p[re]ceptis factis in seculo communis nichil p[re]sentis
debeant acommuni et si fecerint aliud p[re]ceptum vel finem de quo no
sit declaratum i p[re]sentis statuto vel alio quantum habere debeant sit iurabi
tuo omni potestatis sue eius iuram[en]to.

Qualiter quis sit atamons in causis civilibus et pecuniariis et qua

litteris precedantur et continantur et

Lem statumimus et ordinamus q[uod] quilibet terrigena et districtus
his habitans in castro nono et eius districtu debeat ipse citari
p[er] nuntium siue saltarium communis castri nono ad pacationem cuiuslibet
personae de castro nono et eius districtu et aliunde p[er]sonaliter vel ad domum
eius solite habitationis q[uod] uenire debeat coram d[omi]no potestate castri
nono uel eius nuncio hora iudiciali in banno s[an]cti uicini ip[s]i pro primo pre
cepto que citacio fieri debeat die pedenti et si non comparuerit dicto et
postea maneat in penam predictam et possit citari ipsa die qua non ad
fuerit pro s[ecundo] precepto q[uod] comparere debeat die sequenti in banno s[an]cti ip[s]i
postea fuerit scriptum in actis communis primum preceptum et si non
fuerit in dicto s[ecundo] precepto inueniat in dictam penam s[ed] quatuor die
mo sit dictum preceptum in actis communis ipsa die qua uenire debeat
citatus et dicto precepto scripto possit citari eodem modo pro tertio
precepto in banno s[an]cti ip[s]i et si non comparuerit inueniat in penam predictam
du[m] modo dictum preceptum sit scriptum in actis u[er]is et ipsi preceptis
scriptis possit procedi h[ab]ere requisitum continantem modo infra s[ed] actor pla
cat b[on]e q[uod] dominus potestas uel eius inter sen uicinis possit et debeat
ad instantiam creditoris mittere unum ex saltariis communis cu[m] uno ex
fueritibus uel pluribus ipsius domini potestatis ad domum debitoris
tunc et ipsum debitorem pignori facere et debito q[uod] dare debuit
creditori usq[ue] ad summam sex ip[s]i et cepit de qua summa credatur sacra
to et actoris et a s[an]cti uicini ip[s]i sup[er] eodem modo pignori et debitor
tunc u[er]is si creditor probauerit legitime p[er] testes uel p[er] publicos
instans extorere debitum q[uod] petat usq[ue] ad quantitatem librarum quinque
ip[s]i et ab inde supra procedatur s[ecundum] formam statutorum infra et si actor
obtulit se s[an]cti sacramento dicti actoris et continantem tabulis uicinis
usq[ue] ad dictam summam dictarum librarum quinque q[uod] dicit inter tene
atq[ue] ad instantiam dicti actoris mittere formam sacramenti in scriptis
dicto actori p[er]mittat uel ad eius domum in qua forma statuat tunc
num dicto actori tunc dictum ad iurandum et iudicandum infra que
terminum si non iurauerit habeatur pro rellato dicto actori quo actor
iurante infra alios tres dies fieri exequio contra continantem u[er]is que
citaciones fieri possint p[er] saltarios absq[ue] licentia domini potestatis
uel eius nuntii uel uicini et statumimus non habeat locum contra alias
personas que fuerint abentes a castro nono et eius districtu.

De citacionibus fierendis coram eius districtu
adus castri nono et

Lem statumimus et ordinamus q[uod] citaciones fieri possint et teneant

in civilibus personaliter ul' ad domū solite habitationis interea castanoni
ul' districti et si habitationem certam nō habet citacōis fieri possunt. et debet
in loco ubi habitare cōsuevit et si cōtingat aliquem terre castanoni ul' disti
ctus se abitare adiecta terra uel districtu ul' habitare in loco tali in quo duo
semitores inuenerunt cōsa iudicē q' non antecēnt ut absq' periculo perso
ne sufficiat citacionem fieri ad stallas pallaci cōs castanoni publice
et alia uoce Et etiam ad domū in qua cōsuevit habitare Et sic facta uale
at cum effectu et contra citatum procedi possit per inter ac si esset legatē
citacōis item fuerit interuentionibus et similibus actibus quibus
conq' fiendis.

De citacionibus fierendis forensibus R^{ca}

Item statuimus q' si contingat aliquem forensē esse obligatū ali
cui habitatori terre castanoni ul' districtus rōne dēctis ul' quasi inter
itatem ul' tempore castanoni ul' etiam contingeret aliquem foren
sem tenere et pōtē aliquam rem i mobilem interea ul' districtu castano
ni pro quibus obligationib' uel possessionib' possit cōueniri interea
castanoni si ibi reperiretur Et dictis forensis non reperitur q' nichilo
minus possit cōueniri rōnibus antecedētis fiat tū notificatio et citacio
hac modo V' q' p' potestatem ul' iudicentem castanoni ad instā ac
tōis scribatū littera potestati uel officiali illius civitatis ul' ul' loci ubi
habitare cōuenientius cū libello ul' peticiōe includitis in qua littera cō
tineatur quō notificatur potestati ul' rectori ul' officiali predicto sicut
talis persona cōqueritur de tali persona coram eo et pōtē peticionem
pntibus inq' elusam Et q' placeat potestati ul' rectori ul' officiali pre
dicto notificare predicta predicto tali conuēto et ipsam citare ul'
citari facere ut cōpareant coram dicto potestate ul' iudice terre casta
noui infra tempus octo dierū ad se pntandū a tempore pntacionis
litterarū de qua pntacione fecit sacramento nūq' qui potauerit tuc
tas litteras aliquum prodecedere contra eum eius abiteria non obste
re et si quidem compuit infra tempus predictum elligat locum ubi ue
niat amoto citandis interea castanoni et procedant ulterius in dicta
causa fin formam illi et statore terre castanoni si iud non cōpuit ul' cō
pauit et non ellegerit locum cōt' eum procedi possit tanq' cōt' con
tinuacem et ulterius fieri possit omnis citacio mouitio et preceptū
usq' ad sententiam diffinitiuā ad stallas pallaci terre castanoni ipso
amplius aliter non citato item intelligatur de interuentionibus et alijs si
milibus actibus fierendis.

De quibus ambasciatis debeat fieri impositio R^{ca}

Item statumimus i o q impceptis fiendis demittent aliquem
in possessionem in rebus et de rebus immobilibus et de tanto cura
torem bonis uacantibus et interuentis et decernit aliquem ad responden
tium positionibus i adfessionem audiendam et ad executionem fieri
fiat in pofitio finit et in scriptis pofitio dicca ambafata citando uel
citando uel ad locum ubi quis propter hanc ueniat citandus se
cundum formam itat communis castanoni et fiat relatio pre dictorum
per tale communis an difcufum ab ancho prefacti omi potestatis uel
eius iudicis et iudicis uel ante q pcedatur ad ultetoria momni cau
ecutionis qui pcedat fieri coram domino potestate uel eius uicario
ul uicariuse dominus potestas uel eius uicarius sine uirare teneant
se fubfcribere i fine dicti actus nomen propriu ipsius.

Quo teneant coparete citati i actis. 12^a

Item statumimus i ordinamus q si quis citatus ul requisitus de
bitis comparete aliquo tempore et eo tempore non iudicatur ius et
neatit et teneat citatus ul requisitus p se uel per procuratorem compare
nulla alia citacione ul requisitione facta sequenti tempore eodis quo
ius recedat alioquin in utroq casuum possit et teneat pcedi contra
eum sicut contra citatum uel requisitum cotinuatim. Alio q si eadie
qua citatus ul requisitus coparete debuit ius non recedat nec tunc
bus sequentibus diebus non possit nec teneat pcedi contra eum nec
teneat comparete nisi de nouo citatus iterum i requisitus fuit Et si
actor teneat et quo ius recedat amittat pro qualiter uice pro pena
ban fini intenus iustis de quibus iens deit si si non fuerit cotinuat
ipse iens et comune alios si. Et hoc intelligitur nisi actor uel reus
iustam uel rationabilem causam habebit aut probat abfente
Et si quis egerit per procuratorem et pcedat agens non comparebit
quanto tenebit ipse pcedat et non dñs amittat pro banno s quatu
or nrs.

**Q si actor fecerit citari iem quibus uicibus i fuit scriptis p se
ma actorum fecisse in iudicio 13^a**

Item q si contingat actorem citari iem reuocum i distatu
facē
item duabus uicibus et ipse citaciones in uente fiant seu
per iudice notam dicta iudicis et officii ipsius q psumatur actor
fuisse ad causam et reus pro cotinuat habeatur nisi constiterit se pñat
se per scripturam potestatem in agis publicis.

De quibus causis sumariis cognoscitur 14^a

ad eam per se
i procuratore i fmo
quo

Item statimus et oī quilibet ius dicens tunc castum possit
et valeat procedere et procedat et cognoscatur diffinitur summate
simpliciter de plano sine strepitu et figura iurum in et super quilibet
causa lre et questione que mouebitur de et super quilibet quantitate
que sit libarum tunc ipse et ab inde infra mēsem vel alijs rebus
et etiam alijs tribus sup de mactico vel mobilium ad nobis annis
proximis adue pentionis et cetera facit et deficiat censibz locacionibz
et mactarijs comodatis et precarijs tam si agatur de mercede seu
parte vel pte dūca seu semine vel de aliquo alio debito tam i danto
q infacinto consistente q habeatur et debeat per mactariū dno vel
co vel per eph rectam dno vel eo solutendis et dandis siue prestan
dis q de rebus affectatis locatis comodatis precario vel ad mactariū
concessis et restituentis et relaxandis q de malo laborio iusticiari
et q deteriorationis reum locatarum affectatarum comodatarum
uel pte ad mactariū dantem sem et de mactarijs similibz commu
ni iudicando et finum cognoscendo et quolibet ipsorum et de resti
tucionem integram et de pte tribus elatitū inter se vel per aliquos
fiendis vel aduocandis et de omni nouo opre et de omni noui opre
mactatōis et de damno infecto semitibus quibzque iudicandis vel iu
sticiis et ceteris et de reliquendis ad pias causas et de quibzque
alijs legatis et fidei iussis singularibus relictis et relinquendis et
usufructu et de omni possit plena machinatio et diligenda et cetera et
ceteris hnti possit plenam pte pbenam uel fidei p m fontem co
munis castum statutorii uel iudicandis ante per quosq manus
ambulaueit Et de omni questione possessionis seu de omni possit
ubi amittit agatur et de omni dapno dactō et de causis carcerationum
et de omnibus que debet dicitur et cetera cū i potius vel laboris diuini et
de dictis pensionibus fidei et de instrumentorum edicione seu tradicione
que pteatur fieri ac abellione qm ipsi consenserit seu ab alio et exhibi
tione que pteatur fieri de quibzque rebus mobilibus et sacramentis
et sequestrationibus et de quolibet debito communi castum pntis
pret et fuit et declarantes quoq et statuentes q in causis libz seu hui
us ius procedatur cognoscatur diffinitur et determinetur summate
iure sine libelli oblatō omni solemnitate ob mactariū nre auctoritatis reus pe
cens pentionem inscriptis si sufficiat q requisitio actōis scilicet
per unū et notariū ad banchum iuris in actis publicis cont quam re
quisitionem scriptam ius non possit opponi de aliqua iuris solemnitate
et que omnia determinatur per dictam iudicem infra terminū dñi
per ualium incipientes adue lre inchoate saluo si fuit pteatur eo
silium sapientis quo casu pteatur debeat infra terminū auctoritatis sta
tuentium Et pteatur teneant dñis iure expone ius sub pena li
brarum decem ipsi applicem comuni castum mactantes q ingone pntis

et heretice

statum non exogent statuto sine capitulo loquentib; debitis actis in ca-
libus in eo contentis in alijs vero preteritis statuta maneat in sua robore
firmata.

De iuramento tanto aparte parci.

Item statuimus qd q in qualibet causa civilis in qua aparte pri-
a iuramentum differatur sine ante sine post libellum teneatur ps
illa cui teneatur iuramentum iurare ad terminum per iudicem teneatur
statuendum ad iurandum qui terminus non sit minor tribus diebus
uel iuramentum referat dnm dictum sacramentum teneatur in facto
proprio casum teneatur in oibus et p omnia tam super forma sacra-
ti q super alijs quibuscq de sententijs ul facientibus ad negotium
de quo queritur in sacramentis sic mentio quo ad excludendum uel
elidendum intencionem teneatur sacramentum. Et si ille cui tene-
tur fuit iuramentum non prestiterit in dicto termino ipso iure ba-
teatur pro rellato ipsi teneatur qui teneatur sacramentum teneatur fuisse
relatum uel pro relato haberi uis iurare possit super ea forma infra
terminum similibem quo prius iurare uel teneatur teneatur. Et si iura-
uerit ad dictum terminum statum eius sacramentum tam p se q confite-
re si non iurauerit uis habeatur illud sacramentum pro non relato et
non relato nec possit post hoc dari forma sacramenti super his de qui-
bus alias fuit relatum sacramentum hoc statutum fuerit et secula-
ri teneatur per quocumq ius dicentem p se et hoc non obstante statuto
confiteo habent nec aliqua alia exceptio uel oppositio. Et q non
possit per formam sacramenti inscribere et per ipse al ex infra
et an quam terminus potestas uel eius iure sine iuramentis teneatur
iuramentum uis utraq pars ante relationem dicti iuramenti teneatur
et teneatur solvere ipsi se pro quolibet qui ponatur in iuramento
pro dampno teate uirginis mane.

Qualiter procedatur contra debitorem confessum in re.

Item statuimus qd si aliquis creditor ipsius communis potestas
uel eius iudicis sine iuramentis in iure aliquid petente debitum et
debito confessus fuerit debitum ul partem ipsius debiti scripta pu-
us confessione ipsius communis potestas uel eius iudicis sine iuramentis
us petere teneatur dicto debito q soluat debitum q confessus fuit
creditori usq ad octo dies prior fuit imbutus si ipse et elapsio termi-
no dictorum octo dierum communis potestas sine eius iuramentis ul
iudicis teneatur ad instam creditoris dare dictum ban na debito si in
etis creditor ul eius potestas potestas maluerit dari ban na q aliam

exco. facere conf. debitorem et sic successu dictis creditor ul' eius
 procurator possit dari facere dicto. debitori dictum bannum sibi singu-
 lis rebus tibus eo salvo si debitor compellit coram iudice et
 obtineat se paratum dare creditor de eius bonis insolventi que asse-
 rant ad solvam eius q' dare debuerit creditor et expen' consignan-
 to ei et demonstrando bona que dare voluerit creditor iurando ipsa
 bona sua esse liquida et expedita qua ablatione et consignatione fa-
 cta dictis creditor non possit amplius dari facere bannum ul' expen'
 sic dictis creditor et ul' sit meins ellego q' quateq' voluerit de
 jobari facere ipm debitorem non obstante dicta oblatione et dictis
 bonis quo casu tunc dominus potestas sine eius iuratus ul' iure
 teneatur et debeat dare licentiam dicto creditor pignori facere de
 bitorem usq' ad solvam debiti confessi et convicti et expen' per unum et
 salt' communis castinon' cu' uno ul' pluribus et famulis prefici to-
 mini potestatis que licentie scabentur per notarium ad ista simile
 reputati et sic ipsa licentia consignata manu ipsius domini potesta-
 tis sine eius iudicis vel iuratus et si creditor maluerit potius sibi fa-
 cere dari per estimatores communis castinon' de bonis debitoris insol-
 vunt pro ipso debito q' tunc procedatur contra ipsum debitorem
 per dictam iudicem s'm formam statutorum loquentiu de iustitui-
 catis nouis et sententijs executioni mandandis et alior' statutoru
 de estimis loquentiu non obstante dicta oblatione et consignatione
 et p'ns statutum habeat locum in quocumque condemnato ad lu-
 ebium iuris.

**De modo pignori debitorum confessum et convictum iure a-
 more mandanti pignora R.**

Item statumus q' dominus vel eius iure sine iuratus ui-
 cilio sacramenti ad instantiam et requisitionem cuiuslibet cre-
 ditoris habere debentis ab aliquo debitor confessio ul' convicto in iur' te-
 neatur et debeat in iungere et mandare cuilibet saltano et nuncio co-
 munis castinon' et uni ul' pluribus et suis famulis et etiam colle-
 ctali inspecta quantitate debiti et condicione personaru quatenus ad
 omne voluntatem et requisitionem ipsius creditoris vadant ad pi-
 gnorandum et reprobandum dictum debitorem confessum ul' convictum
 in iure ius accipiendo ipsi debitori tantum de eius bonis mobilibus
 que ascendant ad solvam debiti pro quo debitor fuit confessus et con-
 victus et expen' obtenta p' p'ns licentia prefata domino potesta-
 te seu eius iuratus ut iudice et scripta et sub scripta prout i proximo
 supiori capitulo fit mentio teneatur et debeat dictis saltanis
 incontinenti facta ipsa pignoratione precipere eadem debitori qua

tenuis exigere debeat ipsam pignorationem ul' ee in concordia cu' creditore
infra tres dies proe' et si' alioqui elapsis ipsis tribus diebus nre' salte' ad
omnem requirit' creditore' i' cantabile pignus et ipsum de liberalitate plus
officiaria et ipsum pignus pignorationem scilicet faciat notario ad
una quibus deputato et elapsis diebus tribus diebus si' debitor non exi-
git pignus uel non fuit aliter in concordia cu' creditore dicit' salte' adrequi-
sitionem ipsius creditore' teneatur et debeat incantare ipsum pignus ad
scalas palatii pallam p' et cetera uoce' et ipsum pignus dare et teneatur
relinquere plus officia et denarios ipsius pignoris mittere ipsi creditore'
et his peractis teneatur item salte' notificare debitori q' incantauit et reli-
quauit ipsum pignus tali persone et precepte eadem debitori quatenus exi-
gat ipsum pignus infra dies octo proxime uenturos si ipse exi-
git autem si q' elapsis ipso termino ipsorum dierum octo non potuit
dictum pignus huc nec habere ab illa tali persona que' incantauit qua' re-
linquendo qd' precepti dierum salte' teneatur et debeat facere scribitionem
isti notarii et per debitoris solutus solutus cu' per creditore' in re elapsis ipso
termino dictorum dierum non possit postea ipsum pignus exi-
gere

Qualiter facienda sicut debeat et relaxari p' et

Item statuimus q' ad petitione' cuiusq' persone afferentis se aliquid
debere recipere ul' habere possit et debeat dominus potestas seu eius
magistrus ul' inter quo dicto quoque cu' tempore fenato q' non fenato
etiam si honorem rei merito dicto qualib' res bona sequestrari facere et
in satisfactione ponere et cetera penam i' ponere expetentem apertam negotio
et quo fiat sequestratio non obstantib' capitulis que' sunt sub tribuna
de banno imponendo et sub pena retractionis rei et qua' sit sequestra-
tio nisi comuni non obstantib' et in quolibet casu a sui comuni no-
concesso et cetera inter predictis non possit aliquid ab aliquo capere pro
aliquo facimento fieri uel relaxari Et predicta obseruari debent ip-
so creditore iurante q' timeret ne bona sui debitoris barateptur occultentur
et in futurum transire dicta die fenata in honorem rei interuenientia
his diebus uero obseruentur prius statuti.

De cotem

Item statuimus q' si factum fuit aliquod facimentum contra
aliquam personam ul' aliquas personas et aliqua rem ul' rebus
et illa persona q' quam uel quas factum fuerit facimentum ul' eum
seu quos interest dicti facimentum uoluerit ul' uoluerint prestare
bonam et idoneam satisfactionem illi persone seu illis personis pro qua
ul' pro quibus factum fuit sicut mouet interesse noluit uel noluerit

ant non uenerunt de puen' iura i stare iudicio coram iudice qui fecit
ut seu fieri fecerit facimentum et de iudicio soluendo usq; ad formam
et ualorem rei sequentem possint ipsam satisfacti prestare qua satisfactio
aone prestari predicta in continencia iellarentur i intelligatur q' sit rel
laxatum facimentum.

De facimentis fierendis de rebus rebus p^{ca}.

Item statuimus q' dominus potestas ul' eius iudex ul' inter
teneatur et possit quolibet tempore cum fenato q' non fenato et
in honorem dei introducto quocumq; fuerint requisiti per aliquem cari
ganam seu districtualem soluentei coactam comuni castamoni asserat
aliquid sibi debet ab illo i per illum contra que pectat fieri facimentum
precipere et immo dantis mulgere euiliter homini castamoni et districtus
q' debent tenere custodire seruare res debitoris et ipsas de rebus
debitoris ul' alibi ubi sunt in dicto districtu ul' loco etiam in cer
ritorio loci capere i retinere insequenti et deponere in loco tuto ut i
ipsi facientia fieri placuit fm formam unius et statutorum comunis
castamoni donec possint satisfieri de debito et expen' i finctis ipsam
terram et possessionem de uoluntate iudicis precipientes sub pena
i ban' i xxx pro quolibet et qualiter uice interius numeratis re
stituat res i finctum de quibus B. sic mentio ita q' finctus ipsam
terram i possessionem debeant re colligi facere expensas ipsorum
finctuum in loco tuto et custodia pon' ipsi facientia fieri facimentum
fm formam unius i stat' comunis castamoni possit satisfieri de debi
to i quilibet potestas rector uel consil' qui contra fecerit amittat p
pena i ban' quantacumq; pecunie superius notata et nichilominus
ipse res et finctus dicto iudici prestare teneantur ubi ipsi fieri faci
et facimentum de debito et expen' uel personam ipsius debitoris pre
stare infortia i iurante rectoris uel eius iudicis quo pntato debi
tori debeat donec satisfecerit de puen' iura et de iudicio sibi et de iudi
cato soluent' Et hec omnia i singula attendant i obtemperant sacra
mento sancto et preato non obstantibus capitulis de ban' imponen' i
ad aliquo alio capitulo comunis castamoni aliquo ut nri comuni cum
uel eum Et pns statutum non uendicet sibi locum i rebus fena
tis in honorem dei nisi ius in caplo posito sub iurica qualiter sa
ximenta :-

De eodem :-

Item statuimus q' nemo possit saxe nec saxum facere aliq
bazaram seu furium nec panem ad furnum ul' aliquod aliud

alicuius forensis qui neneat ad laborandum in castronovo et hoc ha
beat locum adie primo iunij usq; ad calendas nouenbris nisi causa
cibi et potus sibi dati ipso tempore in castronovo.

De eodem

*Qui hunc brazatā
dant se ul' aliq; ali
ud hūleg hūc debi
ent feudum*

Item statuimus q; nemo possit facere nec facere ali
quod studium brazatā uel seruicium seu aliquod aliud penes
aliquem qui dare debuit suo familiari uel qui promiserit seruiciū
uel feudū prius fecerit fructum uel laborem integre nisi prius te
minis possessionis feudū fuit completus et laborator debens hanc
seruiciū ul' brazatā fecerit laborem domini in acta domini que
facere debuit et consueuerit aratores castanoni et si factum fuit ex
mentum contra predicta non ualeat nec teneat ipso iure illud tē
intelligatur in maius forensibus tunc coplemente maius tū
et satisfecerit domino suo.

De eodem

Item statuimus q; facto saximento de aliqua re uel ad penes
alicuius q; post factum saximenti nichil possit fieri de re uel
de rebus saxitis. s. alienatio ul' aliqd aliud in fructu alicuius ad cui
pensionem fuerit res saxita uel us saxitum nisi prius res uel us
saxitum fuit desaxita. uel desaxitum.

De eodem

Item statuimus q; nulla psona possit facere saxie nec se
questari fauam pastam nec panem ad furnum seu fures
castanoni nec etiam frumentum fatum nec alia blada pro man
dominis ad molendum seu molina castanoni et si factū fuit seque
strum de rebus predictis nō ualeat nec teneat ipso iure.

De modo exequendi saximenta R^{ca}

Item statuimus q; si factum fuit aliqd sequestum s'm formā
istius statutorum elapsis octo diebus atque ille in cuius prei
dictū factum fuit dictum sequestum ut infra octo dies adie ipi
ul' citacionis numerandos cōpeant coram iudice iudicent qui
sequestrationem iussit si ipi saximento et sequestrationi contē die
uelio et si quidem ille quem factum fuit saximentum in muno
isto compuit et contra dicere uoluerit cognoscatur inter illū ad

cuius instancā factum fuit sacramentum et illum quem factum fuit
summae simpliciter et de plano sine strepitu et figura iudicij usque
ad somam librarum quinque ipsi et abinde supra per nos et statuta ca
stanoii ac decem remanente summo sequestro et quousque fuit cogniti
et decissim in causa uel fiduciarii preiudici prout in illis statibus co
tinetur de sacramento loquens. Et si uero uenerit tunc dicitur ipsi
sacramento opponens contra rem sacram preiudicem se habere in re
sacra tunc cognoscatur de iuribus ipsius tunc dicitur et aliam
partem per comitum potestatem uel eius uicarium summae simp de pla
no sine strepitu et figura iudicij de quacunque quantitate sit. Et si nemo
compareat dicens tunc elipsis dicitur duobus terminis creditor acci
te iudice de iur suo ius dicens danactadi faciat creditorum pecunia
sine rem sequestratam que res extimarum debeat per extimatores comu
nis et pari et relatu creditorum usque ad eccitatem sumam equitatem sui
crediti de quo liquidauerit et si ille pones quem factum fuit aliquod
sequestri comparuit et dixerit se non habere rem seu res sequestratas
uel non fuisse tempore sequestri facti et actor uoluit stare eius sacra
mento nolen uel non possen aliter probare teneatur ius dicens ipm
pones quem factum fuit sequestratio compellere ad manum et si iudice
recusauerit sit presumptio quod ipm qui fuit et habeat res sequestratas pe
nes se et quem procedatur ac si non ostenderit habere.

De instrumentis et filiis executioni mandandis

Item statuimus quod omnia instrumenta debitorum facta et fienda
in castanonio uel districtu inter terrigenas et districiales castu
nom per publici casteloniam terre castanonii et districtus que conti
neant aliquod uel aliqua que consistant uero ponde uel mensu
re sine sentencie et provisionis habeantur et cum ipsa iuxta debitor
que sentencie late faciente iudice predicto uel districtu. Et sentencie ar
bitrorum et arbitratorum et amicable late seu faciente compoz et
castanonio et quolibet loco et parte territorij et districtu castanonie
iud et forma executioni mandentur contra qualiter personam maio
rem eius annorum ex suo sectu comune collegij et uniuersitatem
et quod accedat per saltum publici communis castanonii contra
quem quod uel quod aliquod iam dictorum iustorum seu sententiarum si eod et uniuersitatem
executioni fieri requiratur quoniam coram iudicante que persona
eod colligit ut uni necessitas si possit et contradicere noluit compella
tur per dictum iudicem eadem actio solue aut satisfaccie usque
ad mentem ad eam in qua executio premissa fuit postulata pro qua
soluione uel satisfaccione fienda reus uel rea compellatur per di
ctum iudicem promittere cum stip solamini et dare bonam et idoneam

litentio

satisfacere de soluti ipsi actori vel actrici q̄ continebitur in iudicio uel senten-
cia ipsius actoris uel actricis in pecunia numerata si de pecunia mutata fuit
iudicium uel sententia uel de soluendo ipsi actori uel actrici imponitur si de pontere
in numero in mensura si de mensura fuit iudicium uel sententia in eis bonitatibus
uel utilitatibus in quibus res in ipsis iudiciis seu sentenciis continetur fuisse
post terminum in ipsis iudiciis seu sentenciis contenta fuisse
patens promittere satisfacturam noluisse aut non potuisse tunc per dictum ius
dicentem pronuntiare executum et executionem fore faciendam in bonis
liquidis et expeditis dicti debitoris et de man^o dicti iudicis tunc in
soluendum tantum de ipsi bonis ipsi petiti per executores communis
castitoni sui formam statutorum iudiciorum loquentium de executio
ribus seu executio fieri deus que ascendant ad totum eius quod contine-
tur in iudicio uel sententia huiusmodi et expen^{as} faciendi et faciendum ea de causa
usq; ad satisfacturam odigna si uero res comparuit satisfacturam usq; et
contingent aliquo casu q̄ nec res nec fideiusor soluerit ad terminum
mensis iux^{ta} satisfacturam et provisionem premissam tunc procedatur et
executio fiat de man^o dicti iudicis contra dictam rem et fideiusor
forem uel contra alterum ipsorum quem maluit ipse creditor et de reb^{us}
ipsius rei et fideiusoris seu alterius ipsorum tunc in soluendum ipsi ac-
tori per executores communis usq; de man^o dicti iudicis quibus maluit
ipse actor usq;

**Qualiter fieri debeant citationes
executionis executio
in iudicio et sententiarum predicta
iux^{ta} ordinem 12°.**

Item statuimus q̄ circa citationes uel precominationes quas
facere seu fieri facere uoluerit aliquis contra suum debitorem seu
fideiabilem executionem capien^{tem} executum uel possessionem seu alterum ipsos
contra ipsum debitorem fieri debeant due citationes requisitiones uel
precominationes sicut fuerint in castro nouo debeant fieri ad faciem
debitoris si inuentis fuerint personaliter per salt^{um} communis uel ad do-
mum habitationis ipsius debitoris sine ubi solit^{er} fuerit habitare die
precedenti q̄ die sequenti hora iudiciali debeant coram domino iudice
stare uel eius iudice uel iudice comparere ad iudiciam auditoris
petentis executionem talis in iudicio uel sententia pro prima citatione pre-
cominatione seu requisitione et si dicta die non comparuerit citatus uel
acti requisitus uel uocatus ad iudicium per se uel legatum suum prauiato-
rem citatorem iudicem actorem seu fideiusorem possit et debeat fi-
eri prima citatio requisitio citatio ambasciata seu precominatio et die q̄
non comparuit i prima citatione circa ambasciata seu requisit^{um} uel

alia die sequenti q̄ esse debeat sequenti die p̄p̄cepto citacionis ca
da imbastata seu requiritur in locis ad de foris extingit. super territorio
castellorum possint ipse ante citaciones fieri p̄ salute communis in una
die simul et una vice q̄ esse debeat coram domino dicto iudice die sequ
a pro primo precepto imbastata requisitione citacionis n̄ citat et alia die
sequenti pro p̄a citacione si persona seu persone citata seu citate n̄
non coparuerit inter termino vel terminus ipsarum preconizationum amba
fiatarum vel requisitionum seu citacionum teneantur debeat debeat dicti infor
cens ad requisitum creditoris n̄i inscriptis ponere saluio communis die pre
cedenti quatenus precipiat debitori q̄ die sequenti bona iudicia comparcat
coram ipso domino ius dicente ad instantiam creditoris ad audiendum
et interduci p̄mittat extimam in eius bonis ad instar dicti creditoris
et si persona vel persone citata vel citate non comparuerint dicta die
an defensum dicti iudicis tunc inter predictis ad requisitum dicti credi
toris p̄mittat debeat p̄mittat extimam et executionem fore fieri dictum
fiendam debitoris liquidis et expedit debitoris usq̄ ad conuentionem tem
sumam debiti q̄ continetur in iusticio vel sententia vel iustis vel suis istis
et expensarum faciarum et fiendarum occurrat ipsius extimi et imponere sal
tando quatenus n̄at et precipiat extimatoribus commissisq̄ debeat debeat
insoluitum dicto creditori tunc debitoris liquidis et expedit debitoris que
ascendant ad sumam contentam in iusticio vel sententia vel iustis vel suis
requisitis supra et cepit factis et fieris aut promissis uis teneantur di
ctis inter concedere licentiam creditoribus si hoc maluerit ipse creditor p̄
ignorari facere debitoris et acquirere debitoris mobilibus s̄m formam statu
ti de modo pignoriandi et si ipsi mobilia non satisfierint tunc prece
ptum ad extimam immobilium s̄m formam statutorum de hoc loquentium
De citaciones preconizationes citaciones requisitiones seu pre
cepta notarij deputati ad officium iuris recedendi teneantur et debeat
scribere in eos adas publicas et si non fuerint scripte non possint inter
nec debeat super eis nec occasione ipsarum p̄cedere contra personas ci
tatas vel requisitis uis seu contra bona communis et si aliter p̄cederent pro
cessus non ualeat ipso n̄ foresterij aut citentur et acm debeat p̄ al
tatum communis ad scilicet palacij dicti communis vel implata publica
dicti communis pallam p̄i et alia uoce duabus citacionibus citatis seu
requisicionibus modo predictorum contra quos foresterios quebunt ipse
et eorum et cuiuslibet ipsorum bona elapso termino vel terminis par
ticionum preceptorum citacionum seu requisitionum p̄cedant et
p̄cedat debeat p̄ dictam terminum iudicentem in sequenti die si n̄
coparuerint ante — cessum ipsius iudicis ad requisitum modo istoc
s̄m formam statutorum iusticie communis loquentis de extimam et de coo
quas citaciones et requisiciones seu precepta teneant notarij depu
tati ad officium iuris recedendi scilicet iudicis publicis dicti communis

requisitos seu ex
preconizatione
cepto et ad abas
ta requisitione

aut gestat
locus in extimam
creditoris et
post extimam p̄mittat

et si nō faciunt recte scripte non possit contra eos foresterios aliquos
processus fieri nec contra eorum bona sufficere que actus facit modo
predicto ad processum faciem contra quilibet et quolibet
foresterium vel foresterios et eorum et cuiuslibet ipsorum bona nec oia
non citacionum preceptorum citacionum seu requisitionū si facit fue
rit modo predicto scripte in actis publicis possit aliquid obici vel op
poni quominus procedatur et procedi debeat contra ipsos foresterios
et cuiuslibet ipsorum bona per iudicem istum sūm formam statutor
um et intelligatur foresterius quilibet non habitans in castro non
uo vel districtu et q̄ quilibet salarius communis castanoui possit
facere istas citaciones citas ambastatas seu requisiciones ul̄ peca
naciones et precepta absq̄ licentia domini potestatis castanoui ul̄
eius iudicis vel iudicū non obstante aliquo statuto incontrarium
loquente

De instrumentis p̄terrigina q̄ non figmam.

Item statuimus q̄ oia et singula instrumenta et sentencie facite
et que de cetero fiene in castanoui vel districtu que producen
tur per terrigina vel districtualem castanoui coram dicto iudice que
intendant infra debitum confectoy in castanoui ul̄ districtu ca
stanoui vel alibi ubique intendant contracta int̄ terrigina vel
districtualem castanoui mandentur executioni terrigine actori ul̄
districtuali actori contra vero terrigina vel districtualem reum
et eius quilibet situmforem siue sit terrigina siue districtualis siue
non sūm formam cuiuslibet statuti superius et inferius notati.

**De instrumentis que p̄ma facie int̄dū non p̄tinece ad pe
tentem.**

Item statuimus q̄ si p̄p̄teret aliquid ul̄ aliqua coram dicto
iudice producat̄ et dictis iustis vel ex dictis sentenciis q̄
vel que p̄ma facie non int̄dū p̄tinece ad p̄tentem seu etiam nec
contra reum qui causā h̄bit ab aliqua p̄sona seu abis p̄sonis seu
inuis aliorum successerunt q̄ reo negante ad p̄tentem p̄tinece seu q̄
se reum p̄tinece ad p̄tentem q̄ probat̄ pro parte agentis p̄st̄ cecla
rat̄ nullam fieri debeat siue libelli oblat̄ sit q̄ et siue statuti et
figura iudicū ac siue solennitate qualiter ea q̄ obmissa anis que
h̄m̄is actibus p̄dicatis per dictum iudicem prius finiam omni
modo q̄ mandetur ipm̄ iustis seu sententia executioni per iudicem
iustis sūm dictorum statutorum formam loquenti de iustis nominis et
siue executioni mandandis.

De petitione dandi inscript^{re}

Item statuimus ut postulans fieri aliquā executionē predictā in memoriam facti et vice actuum interponat quale quale seu penam et simplicem petitionem que in actis infra dicti officij ponatur vel saltem item acti eam simplicem petitionem faciat cōscribi et tribus suis vel proponētis pro eo que petat sufficiat si miseram ipsema o cagone eia vel preconsationi nisi arto ipsa petio fuit petita mai^{or} officij dicti in diebus cōtinuo q̄ non p̄uenit per scripturam in qua non attendatur nec obici possit de aliqua solemnitate ibi stantiali iuris vel facti seu motu aliquo utriusq̄ obmulla vel seruata quam petitioni et insam seu etiam insam aliquod vel que nominabitur ul' notabuntur simul etiam r̄semel ac eodem contextu accipiantur si eam ul' ea se defen- dens voluit in exemplis expensis rei quibus habet f̄m terminū s̄i iuris eis habeat reus terminū talum dicunt ad plus minus etiam pro quali- tate negacy pro ut dicto iudicā m̄debitur expone deliberat super his quo elapso termino procedatur in negotio cuiuslibet predictorum ex- ceptionum f̄m formam statutorū iam dictorum et cūsimiliter eorū contra que seu etiam aliqd eorum nulla iuris ul' facti seu utriusq̄ ad- mittetur obieccio nulla q̄ deniq̄ finatur r̄cessu questio vel exceptio ne- quis iugore eorum scrupulosis ex cogitatis artibus elliter se- lincet...

De reis euocatis adiutorij dictarū executionū causa q̄ dicit nolen- tibus ad eas ul' aliqd eandem

Item statuimus q̄ si aliqua persona extinguitur ul' obstructa lib-
ertatoni p̄ceat aliquod vel aliquā ex istis vel suis p̄-
dictis q̄ aliquem maiorem quatuordecim annorum executioni man-
dari f̄m s̄tore statutorum seriem iugorem ille q̄ quem p̄ceat ex-
cuso fieri ipsius insam vel sentencie voluit dicere vel opponere istam
uel sentenciam fore nullam ul' nullam falsam ul' falsam remissam
ul' remissam simulatam vel simulatam solutam uel solutam uel
aliud cōf̄ ipsum insam uel sentenciam uel p̄tenciam excusit fieri
sup̄dictam voluit obijcere uel aliqd impugnat et dixerit ad ea nō
teneri uel allegatum f̄uit de abūcia rei nichilominus pro eis nec aliquo
eorum non obstantibus nec etiam obstante q̄ offerat debitor oīa
sua bona tam mobilia q̄ immobilia inscriptis sine uelo fiet exe-
cutio memorata q̄ maiorem xiiii annorum per iudicem insam se-
cundum p̄nominationem statutorum et infirmitatū seriem
et iugorem antequā sita reone satisfactio per ipm q̄ quem fuerit
ipsa excuso postulata illa de persona que p̄ceat excusit fieri me

memoriam teneatur et debeat reo vel sufficienti procuratori pro eo pro
mutare cum solemnibus stipulationibus ipsamque promissionem per bonam et tenaci
satisfacere sumare cum renuntiacionibus et clausulis opportunitis ut est in his
sen monis de restituendis ipsi reo si apparuerit ipsi in iudicio vel sententiam nullam
vel nullam vel reus aliquo casu soluerit sen aliquo satisfecerit per
sone que prout executione predictam fieri potest vel ea que continet de
claracione et fecit persone actus et restitutionem reo totum quod soluit vel si
sufficit persone actus et ultra fides pro qualibet libra si reo non sol
uerit nec satisfecerit nichilominus psona actus reo predicto tene
atur et debeat probatione vel declaracione habita de nullitate predicta
dare et solvere fides pro qualibet libra predicta et si apparuerit falsum
vel falsam remissum vel remissa solutum vel soluta in iudicio vel finem
iam dictum uel iam dicta falsi intuitu vel remissi vel soluti uel
falsae sententiae vel remisse vel solute predictae et similibus accepisset
etiam predicta teneatur persona actus teneatur restituere tantum quantum
perisset in declaratione vel petitione executionis predictae.

teneatur ad aliquid restitu
tue dupli reo et
et cor et et gacep
isset ergo id id
etiam id dicti

De modo allegari et probari si opus
fuerit in iudicio vel finem nullum
vel nullam falsum vel falsam re
missum vel remissam solutum vel so
lutam per ea.

Item statuimus quod persona rea colligitur in iudicio que no
luit dicere et dixerit in iudicio vel sententiam a quibus superius
agitur nulla vel nullam falsum vel falsam solutum vel solutam remis
sum vel remissam simulatam vel simulatam habeat apud executionem pre
dictam tempus et spacium duorum mensium ad proponendum in iudicio vel
sententiam mandari executionem predictam vel petitionem contra eam vel il
lus si opus fuerit probandi pro illo in comitatu ei omnis probandi de nulli
tate vel falsitate vel solucione simulatam sen remissione predictis aut
rei negotii et que sit simpliciter peccacione expedit debeat prout infra dicitur
sine libelli oblatio hic contra simpliciter et de plano sine strepitu et figu
ra iudicii dicta simpliciter prout in scriptis corrigenda prout acta officii
sue ubi actus premonstrati continetur habentur cum et sollicitudine de
predictis agitur ut super dicta petitionem positiones et accursu formam de
beat et possit et ut de his haberi possit plenior exactio et contra quicquid
in parte predicta de nullitate vel falsitate vel solucione vel simili
tione vel remissione predictae contra et manifesta probati que de
iure sufficiant in illo alio expectato nisi reprobatur que possit fieri usque
ad et dices post dictorum duorum mensium tempus procedatur hoc
ordine de contra illam personam collegit vel in iudicio tunc et

p dictu

fuit educta procedatur iudicium secundum formam illorum statutorum
et de man^u ipsius iudicis tunc per examinatores communis innocentis
in sollicitudine de bonis rebus et malis quatuor uel huiusmodi eius si obierit
quousque repertum poterint usque ad satisfactionem condignam.

De pupillis et imbecillis et de non et imbecillis et c.

Item statuimus quod pupillis qui causa dictorum iustorum vel sententiarum
citatur^{citatur} fuerit et comparatur per se vel per legitimam personam et officium
debitum illius iusticiarii vel sine predictis personis vel legitimam personam
predictam quod tunc persona comparens pro dicto pupillo eius nomine et ipse
pupillus per eum modum qui procedere poterit iuribus et officio iudi-
cis illi omnibus quibus poterit modis compellatur prestare bonam et
rationeam satisfactionem et solvendi que continentur in huiusmodi iusticiarii
iudicio vel sententia usque ad mensuram ad rem eius executionis petite et
putandi quia securitate non prestat per se presenti tunc insoluitum de ma-
dato dicti iudicis tamen de bonis liquidis et expensis et malis ipsius
pupilli per examinatores communis estimationem que asserant et bonam et
quod continentur iusticiarii vel sine huiusmodi et expensarum faciarum et fieri de
causa et causa illi dictis pupillis ad terminum quo debent non operari legi-
time nisi iusta causa eum excuset contra eius bona procedatur ius pro
eum dictum est vel comparatur et non offensus fuit procedatur cum quod
ad modum contra alias personas quod statutum locum habeat in pupillo
hinc iudicem et non hinc tutorem tunc per dictam iudicem ad petitionem
inquisitionem actoris pro executione premissa fieri.

**Quare fieri debeat executio huiusmodi iustorum vel sententiarum contra
iurisdictionem colligere vel co.**

Item statuimus quod quicquid dictum est supra in superioribus
statutis quibus causam quod persona educta exat iusticiarii vel sententiarum
et memorate debeat agere prestare bonam et rationeam securitatem et
solvendi ut in ipsis canonibus capitulis seu synodis et promissis illius
collocatis universitatis vel collegii huiusmodi vel curatorum dicta de cau-
sa contenta in iusticiarii iudicio seu procure curiam cum quo et cum iusticiarii
synodis vel curia vel procure fuisse iudicatum factum in dicta iusticiarii
iudicio debeat et de universitatis communicatis vel colligere et co. per
modis ad dictam predictam promissionem et satisfactio prestanda per
cogitationem quilibet parat predictis in formam statutorum predictorum
et res predictorum non competant nichilominus tunc insoluitum petita per
quod et parat personis in aliis statutis superioribus est promissum et contin-
gent non iudici vel procuratorem aliquem et contentas fecerit in

hio finitior vel proinde eodem modo procedatur contra ipsius defuncti heredes et bona ipsius.

Qualiter executio instrumentorum vel finium acquibna si fieri debeat contra bona uocantia.

cum defuncti

Item statuimus q si quis petere uoluerit executionem alicuius iusticie vel sentencie contra hereditatem vel bona uocantia vel aliqua ex ipsis bonis alicuius defuncti heredes ignorant et intelligantur ignorare si hoc inuenerit nolens petere executionem predictam ante per saltu et nunc publicum communis castanoni faciat ius dicens ad pacationem petitis executionem contra eadem requiri ad omnia solite habitare dicti defuncti vel iniqua solitis erat habitare ad scallas palatii communis castanoni publici et alia uoce per binas citaciones q si quis est uel esse nult heres dicti defuncti aut defendere bona dicti defuncti debeat die sequenti hora iudiciali comparere coram dicto iudice ad instantiam et et petere uolentis quo casu si comparuerit heres uel defendere uolens ipsa bona dicti defuncti tunc procedatur contra ipsum coparentem et bona predicta pro ut continentur in superioribus statutis et exerceantur in iudiciorum vel finium loquentibus si uero nullus comparuerit pro bonis ipsis defendentis deat et decernatur curatore idoneus per dictum iudicem pro ut etiam placuit ad instantiam et uoluntatem dicti petere uolentis ipsis bonis et hereditatibus infra tempus et spatium quatuor dierum pro e uenit quo curatore dato etiam procedatur contra ipsam curatorem et bona predicta modo et forma contentis ut supra iusticie statuta loquentibus de predicta executione instrumentorum vel sententiarum.

De instrumentis factorum finium pensionum condicionum et cetera cum mandandis R.

Item statuimus q oia iusticia factorum instrumenta factorum pensionum seu prestationum perpetuorum temporalium seu etiam annuorum facta in castanono vel districtu et que de cetero sicut in terrigenas iusticiales castanoni per publici calationem castanoni sine sentencie et pro sentenciis omne habebantur et mandantur executionem tunc prout in superioribus capitulis continentur loquentibus de executione instrumentorum vel sententiarum contra res et bona debitorum ipsorum hereditatem iusticiarum finiarum rerum ad instantiam hie debentur iudicio de executionem personalium ipsorum debitorum ipsorum factorum et uis per ne malis hie debentur.

De executione fidei fundorum prestationis et condonacionis requi-
bus non est in iura Regi.

Item statuimus qd terrigena seu distictualis communis castri
non volens petere fidei fundum vel pensionem vel prestationem
vel condonacionem annuam vel perpetuam vel temporalem faciat citari rem
terrigenam vel distictualis bis inueniat rem pro actore coram iudice
et isto de predictis partibus nisi quo reo comparente coram ipso iudice
pro nolente petere memorata iuxta et officio sui officione rei alii
qualis non obstante instante dicto petente nolente teneatur iudex in
terrogare predictum reum si debet dare fidei vel feudum pensionem
vel prestationem vel condonacionem quam petit actor expresso etiam
nolentis per actorem quid et quantum et quia de causa expredictis pe-
tere intendit atque superius notato et si reus confiteatur in toto vel
imparte se dare debere qd actor ipsum reum dicat sibi debere tunc ui-
detur predictis compellat dictum reum actori predicto remittere ad scripta
et clausulas oportunitis itonea satisfactio nullatenus de solutione quid quid
confitebitur se debere dare dicto actori equibilibet causis predictis
usque ad unum mensem post subsequenter quoniam satisfactio si dare no-
luit vel non prout ponatur in carcerem communis castri de quo
non possit exire nec ex tunc soluat et satisfecerit agenti et omnibus
in confessione predicta et de expensis legitimis coram dicto iudice
declarandis et per eum taxandis ut ordo iuris expostat et si congruat
qd nec reus nec fideiusor soluerit actori ad terminum mensis iuxta satis-
factionem et promissionem premissam tunc procedatur et executio
fiat de manibus dicti iudicis contra reum et fideiusorem vel alterum
ipsorum quem maluit actor realiter et personaliter vel de rebus ec-
clesiasticis liquidis et expredictis ipsius rei et fideiusoris seu alterius ip-
sum reum insolvat dicto actori per executionem communis iuris de
manibus ipsius iudicis prout maluit ipse actor usque ad summam con-
tentam in ista confessione et expensarum faciarum et satisfactio erit
causa que pena carceris et personalis detentionis non ueniret sibi
locum in pupillis si senectute item modus et ordo qui scriptus est supra
de pupillis et iuramentis et non otima ab herede si citatus occurrat alicuius
fidei feudi vel pensionis seu condonacionis vel prestationis non oportet
respondens actori procedatur contra eum cum summa capituli con-
tenta sub 12^a quare sic citandis in causis antibus et pecuni-
ariis.

De eodem

Item statuimus qd si persona rea citata occurrat premissorum ne

gancie illud uel ea tale actor q nichilominus si fuit masculus maior
eius annis uel etiam mulier maior annos sui compellatur pmittere
cum stip et clausulis oportunitis cum satisfactione itonea predictam pro
missionem firmare et paret in iudicio fisti et de iudicio soluen cu oibns
corum clausulis et si dicta persona rea dicam promissionem et satisfactio no
prestitit actor capiat et incurretur communis castanonu penam et pmi de
beat testis iudicis in iudicio et quibus exire seu extrahi non possit nec debeat
donec satisfactioe adbeat seu questio de predictis inter dictum accorem et
reum fuerit terminata per dictum iudicem p se defendentem que questio
terminari cognoscit et finiri debeat per dictum iudicem sine litelli obli
gatione conne sine strepitu et figura iudicij et infra tempus duor mensiu
ad re peracionis seu declaracionis oblati computandum et si ipsa que
stio fuit terminata pagete non possit ipse reus decedere exire nec extra
hi uis donec satisfecerit de debito et expensis modo declarandis per ipsum
agentem et taxandis per ipsum iudicem quo agente obtinente predicta
non obstant detentione predicta de man ipsius iudicis tecti ipsi
agenti si noluerit de rebns rei per examatores communis castanonu
cui insolucum quousq fuerit de predictis et expensis integre persol
uam fin fornam statucionu et examis communis castanonu et i pre
dictis casibus actor teneatur iurare se nec dolo nec calupnia predicta
petere et si processum apparuit actor petisse dolo uel calupnie teneatur
carcerari et expensis incarcerationis facere iurata solvere si p in p qualiter
libra cuius medietas applicetur reo et alia medietas comuni uti quas
aque alias expensas quocunq fuerint.

De eodem

Item statuimus q inuestitue fideiomm feudos pensionu presta
cionu et condonacionum perpetuorum temporalium et annuorum et pre
staciones ipsorum et ipsarum possint probari per testes rapis probatis
locum habeant statuta superiora loquenna et predictis circa executio
nem eorundem.

De eodem

Item statuimus q communis potestas sine eius interu et eius
iusticiariis non possit nec debeat aliquid extorri p iurare ad in
tam aliquorum creditorum in iure aliquis iura et sentencie de qui
bus supra in iurisdictionibus eorum sic mencio nisi dicta instrumenta
sue sentencie sine in publicam formam exhibita uel exhibite iudice
per dictum creditorem sine eius procuratorem et subscrupta uel subsc
pta per notarium qui ea uel eas confecerit uel rogauerit et etia sub

si
scripta per fm notarium Et ita factum fuit per dictum dominum
potestatem uel eius iudicem sine ulla processu sic ipso iur nullus
nulla alia expectata sententia uel declaratione.

De estimatoribus communis ci debitor: 12^a

Item statuimus q^d deinceps in castro nono sint decipere castano
in estimatores debitorum qui sint i esse debeat maiores inno
nim uiginti quinque qui estimatores eligantur seu constituantur per
consilio g^{ra}li placuit qui debeant estimare insoluitum dare bona fide
sine fraude omnes res intus i foris per distinctum castanoni fm q^ui
datum fuit eis p^{ro}uocem de putatum ad uia reddi decimibus i pec
cuniaris causis.

De cotem

Item statuimus q^d dicta estimatores teneantur i debeant esti
mare i insoluitum dare decimis mobilibus uel immobilibus
liquidis i expensis debitorum i creditorum ad elca uoluntatem i bene pla
cuium dicti iudicis non obstante aliquo iure in contrarium lo
quente.

De cotem

Item statuimus q^d illi estimatores habeant habere decime
imperiales si sc^{ilicet} pro singula libra eorum rerum quas estimare
int^{endunt} i non alia nisi fm modum iustit^{ie} b^{onorum} si inueniunt ad estimandum
ex locum castanoni debeant habere expensas conuenientes tibi i potius
i altergane ipsorum atq^{ue} equorum necessariorum et hec si inueniunt
pro una persona si neco pro diuersis personis inueniunt ex locum predic
tum ad estimandum i estimauerint tunc habere debeant expen^{sas} predi
ca^{tas} et contributione eorum qui dicta estimata fieri fecerunt et conscribi pro
rata debitum que cuq^{ue} crediderint debentur Et si in castro nono seu
sub loco predicto inueniunt uel estimauerint non possint habere nec tra
gere expensas predictas et cotem motu habeat et habere debeat expen
sas conuenientes taxonatorum seu mensurator^{um} tunc i poss^{unt} pro rato
natura i neo seu mensuratura habeat i habere debeat si inueniunt i mensu
rauerint terras i possessiones estimatas p^{er} ipsos estimatores seu aliquem
eorum s^{ed} octo imp^{eriales} pro singulo die si pre^{sentent} per eorum aem si uo
infra horam non habent suu^m imp^{eriales} i non ultra possint petere uel habere
Et si dicta estimatores uel aliquis eorum uel taxonator^{um} seu men
suratores aliquo acceperint uel habuerint ul^{tra} eorum salarium predicti

teneantur solvere duplitz eorum q' acceperant ultra ul' haberent ei a quo acceperant uel haberent et ultra incurre quibz predictorum contrarietis pro qualibet vice penam soldati duorum ipi applicam comuni castamoni.

De eodem

Item statuimus q' si extimatores extimauent de rebus imobilibus rebitoris teneantur et debeant dare insoluiti tenentem pro annuati et similiter de rebus mobilibus tam de debito q' de expensis et p'ns debeant dare de his rebus que ascendunt q'ntatatem debiti em uel prope illam quantatatem q' res diuisas et post extimatas statim intelligatur res tradita et dominii et possessio ipsius rei acquisita et acquisitam creditor et ei cui data fuit insoluiti et rector seu inter qui preest et preceat ad ciuilia incidentia teneatur ipm extimatum facere expone ei cui fuit extimatus ab eo qui illud tenuit. Et si debitor uellet solvere dationem insoluitam seu extimacione debiti et expen nulla possit nec debeat fieri extimacio seu insoluitum dano de bonis rebitoris et si res aliqua cepit extimari q' reseruetur ingressus ciuili mo ipsi debitori et nemo creditor audiatur de re extimata contra illum cui est extimata nisi ille cui p'mo res sit obligata petat audiui em usq' ad tres annos nisi sit minor ul' mulier que non potest petere dotem suam constanter matrimonio uel nisi sit filius familias uel alia persona que ius habeat in re extimata et de n' agere non possit quibus non incurre presentio nisi tamen ab eo tunc citra quo agere possint.

De eodem

Item statuimus q' cupi lignamina domoz uel alicuius domus nullo modo debeant extimari nec insoluitum dari si alio mobile inueniatur in bonis rebitoris de quo possit satisfieri creditor q' nulla extimacio fiat ad nonellu nec de aliquo grano blana lino iuno feno nec de alio fructu nisi tunc tunc tempus ei fuit fructus colligi et aliter facta fuit extimacio seu insoluitum dacio no ualleat nec teneat ipm nisi saluo q' non obstantibus predictis q' fructus penitentes possint simili extimari ei possessionem qua eant.

De eodem.

Item statuimus q' facto extimo publicetur ipsi extimatio et fiat preconizatio de ipso infra duos menses a die facti extimi

computandos in consilio gnali uel in cōtōn publica Et si ita factū non
fuit non ualeat extimū ipso iure saluo in predicto casu omī iurē ex
dīctō q̄ habebat ante extimū factū circa debitōrem.

De extim

Item statuimus q̄ nulla extimatio tētrac cassā nisi p̄ius cogita
tione iure de terminata q̄ si facta fuit non ualeat cassacio ipso
iure q̄ nullius sit momentū i integrum extimatio firma p̄maneat
i hoc dicimus de proprijs rebus uel uiribus debitōis i fideiussois
quos uel que debitor uel fideiussoi tenebat possidebat uel h̄re q̄
facit extimationis.

De extim

Item statuimus q̄ si creditores fecerint sibi extimū de rebus
fideiussois ille fideiussoi possit in continenti facto extimo i
habita extimā a creditore agere i creditōi debitorē ac si solussit de
bitum i habere iuracessā a creditōi et q̄ creditōi teneatur ei dare
exemplū extimi i iustis expēs fideiussoi i ita sit portio i anterior in
bonis debitorē sic erat creditōi.

De extim

Item statuimus q̄ creditores teneantur facto extimo extimo
si fuit de toto debito siue de parte quocūque facere instam solue de
bitōi usq̄ in illa quantitate quam fecerit sibi extimari si fuit req̄
situs eo saluo q̄ non fiat p̄ iuramēto creditōi quo minus possit
agere contra debitores et res eorum i tētores bonoz ipso i si res
extimare dēnt sibi cuncte.

De extim

Item statuimus q̄ quelibet persona de rebus seu uiribz cui
aliqui uel aliqua dāctm uel data fuit solutim creditōi seu cō
ditōibus iurē de eis extimatio facta per extimatores communis ca
stionū possit si uolūt hūc et recipere rem extimatam si fuit immo
bilis uel ius si fuit ius q̄ fuit extimatum usq̄ ad annum unū ex
diem computandum a die facti extimi restituta q̄ tunc creditō
i de qua i pro qua extimū factum fuit q̄ habeat ulē iux creditō
pro suo intess denarios duos pro singula libra quolibet mense
a debitore a die facti extimi usq̄ ad diem lutionis extimi si non

pagene fuerit medio tpe ex ipso extimo. Si autem haberet fuerit tunc
at ipsos pro suo mēss post lutionem faciam et teneantur reddere et eius
inter ad illa ciuilia redenda repencas debitori facere exceptum sine ali
qua un solennitate si vero fuerit res mobiles habeat terminū mensis
debitor ad ipsas res extimatas et insoluitum datas exigendum.

De cotem.

Item statuimus q rector comunis castinoni et quilibet alius ei
inter et quilibet alius officialis comunis castinoni teneantur et de
beat omnes vineas domos et annes alias res iura et bona datas insolu
ti et data et extimata et extimatas per extimatores comunis castinoni
firmas et firma tenere illis quibus insoluitum date sunt uel extimate sit
et ualeat dicta extimatio uel insoluitum dacio et quilibet possidentem
ita q nemiue q hoc q faciam fuit audiat nisi illas personas que in
illis meliora sua hnt uel nisi uoluerint dicere debitum non fuisse ut
nisi probare uoluerint de solutione ut nisi possidentis prescipsit et eo te
pore citi quo extimatio facta fuit nec tamen si facto extimo appare
at publicum militat presumatur debitum fuisse nisi contrarium
probetur.

De cotem.

Item statuimus q si quis creditor habuerit res aliquas extima
tas pro suo debito et eas teneant per tres annos de quib non
fuit citam creditori mota questio alius creditor non audiat de et eo
contra ipm nisi fuit creditor cui res extimate fuisse euncte qui creditor
atempore euctionis usq ad quinq annos possit agere et ipsum qui
res habuit extimatas et si fuit fiduciosus non sit et priuilegiu nisi a
tempore contempnat usq ad tres annos quin possit agere et ipsum
sed post terminū non audiat. Nec eni dicta locum habeant nisi fu
erit minor uel abns itest non in eadem promissa salvo eo q huiusmodi
prescriptio non curat illis mulieribus que agere non possunt constan
te matrimonio nec filijs impetate patris constitutis nec alijs perso
nis que habeant us in re extimata que de un agere non possunt quib
non curat huiusmodi prescriptio nisi tēti ab eo tempore quo agere i
possunt et si res extimata fuerit euncta creditor ille creditor ita possit
agere per et instoz que ad modum per autentica non obstant q pos
sit allegari rem fuisse in bonis debitoris extimata uel insoluita datas
idem dicimus de fiduciosibus et statuimus istud habeat locum et in
hominibus castinoni et districtis mactatis uero us consuetum.

De eodem

Item statuimus q^d notarii deputati ad scribendum acta iⁿ iusticia ne
in acta ecclesia ecclesia fieri debent iⁿ ecclesia iⁿ ecclesia iⁿ ecclesia iⁿ ecclesia
o iusticia ecclesia et ecclesia iⁿ ecclesia iⁿ ecclesia iⁿ ecclesia iⁿ ecclesia
eorum et actorum exemplare iusticia debet et equo ecclesia subsequitur
iⁿ illud iustitiam q^d fuit exemplum ad dicto notario tempore ecci-
mi vel ab aliquo alio notario precepto iudicis deputati ad illa ecclesia
q^d eadem fides actus ipsi exemplo quod admodum iⁿ originali possit iⁿ
quis agere per exemplum ad sortem iⁿ eodem et ad penam iⁿ ad ecclesia
alia sicut possit agere per autenticiam vel originale castro vel iⁿ iⁿ
eo ecclesia sine nullo p^rincauto et ecclesia ad defensionem dicti ecclesia
possit quis dicto exemplo uti q^d admodum autentico sine originali
et teneantur examatores iⁿ notarius facto ecclesia iⁿ ecclesia iusticia ipsi
ut debet et ipsum iustitiam penes notarium dimittere.

De eodem

Item statuimus q^d si predicti examatores vel aliquis eorum
examinaverint rem aliquam bona vel iura iⁿ dixerint illa vel illas
esse debitis alicuius debitoris presumatur rem illam bona iura esse
vel fuisse debitoris liquidis iⁿ expensis eius annis vel quoz dixerint
tunc eorum proleat.

De eodem

Item statuimus q^d predicti examatores possint iⁿ teneant ipone
calcaris communis communis castamoni quatenus introducat
creditorum iⁿ possessionem rei examat iⁿ q^d precipiat quib⁹libet amen-
tibus quibus res examatas excedant iⁿ etiam possint cogere quosq^{ue}
personas ad faciendum testimonium in his que fuerint necesse erunt
annum iⁿ q^d predicti iⁿ quilibet predictos possint penas iponec usque
ad somam s^{ex} imperiali que pena penam in commune casti-
nomi.

De eodem

Item statuimus q^d duo vel tres ex dictis examatoribus iⁿ alior
possint exercere officium examat iⁿ quicq^{ue} factum fuit per duos
vel tres ex eis eadem dicam officium valeat iⁿ teneat ac si factum esset
per omnes.

De eodem

Item statuimus q si aliqua donatio uenditio insoluiti daco seu quoquo mō alienatio facta fuit in filium uel filiam uel nepotem uel pronepotem uel pro nepotem uel in uxorem uel in matrem quomius creditor hns illa pñora possit creditor agere q filium ul filiam nepotem ul pro nepotem neptem ul pro nepotem uxorem ul matrem non obstantē lege illa que dicit principalem debitorem et eius fratres uel sororem et eius bona fore pñs quibz tenentur q perueniant ad pignorum possessores et locum hoc habeat tam i donationibz uenditionibz dationibz insoluiti seu quoque alijs quibzq alienationibz tam pñsquam futuris Et inter corriginas districti cautionem.

De eodem

Item statuimus q si aliquis decetio dedit dabit insoluiti matri sine alicui seu uxori seu nupti pro dote sua seu alio debito res aliquas ul iura quarum rerum ul ulrum eois eximatio excedat sumam dote ul ante facti donationis propter nuptias seu etiam utriusque debiti alicuius pro quo fuit ipsa insoluiti daco ultra sumam quinquaginta mps plus ipsa dote seu an factio seu debito seu utroque tunc ipsa insoluiti daco presumatur facta fuisse in fraudem creditorum et sic in arbitrio ipsorum creditorum accipere ipsa bona ul iura insoluiti daco et satisficere de dote uel an factio seu etiam de utroque seu de debito alio pro quo esset facta dicta insoluitam daco uel facere iniquam expen creditorum et illius qui tenuit bona predicta per bonos homines hñtes noticiam de predicta rebz uel iuribus q et quantū ualeant dicta bona seu iura ultra sumam debiti seu dote ul an facti seu etiam utriusq et totum illud q ppetuum fuit plus ualeat inter predictas teneantur et debeant illud facere dari et expendi creditoribus sine sint posteriores sine non tamen tamen anteriores posteriores preferantur si ambo conueniant et facere uoluerint eximationem predictam aliquibus rebus et assignentur illi qui postulauerint predicta nullum preiudicium generando seu fieri ante quolibz creditoribus nisi fin q de iure debet que oia et singula ista teneantur teneantur inter predictas facere et exone et exequi domi mandare ex suo officio mero ad requiritionem cuiuslibet creditoris sumari et plano sin scriptis et figura iudicii et sin pro datione et addit aliatus scriptis nisi creditor ultro uelle eam offere seim obsequentem et locum habeant oia et singula ista in mulieribus uel ipsam hñdibz que ante iudicialia seu quoque un pro

pro ingore peca totalis in misso appici insoluitum accipiant uel
de cetero accipiant aut in se recipiebunt uel de cetero recipiant bona
et uiri aliqua pro soluet et satisfaciendi eorum doci et aucti facti sen do
nacionum propter mpaas ul etiam utriusq et predicta locum non
habent si da co i soluitum ista forte more debito per estimatores co
munis facta.

De eodem

Item statuimus q per facientem fieri extimul soluat pro in
dicatuna comuni castanoni ipi quatuor pro singula libra eius
de quo factum fuit extimul ul peca fuit extimul expen ai debito
ris quam indicatunam soluere teneatur infra dies xv computandos
ad eam facta qua indicatuna non soluit extimul sic ipso m
nullum.

De eodem

Item statuimus et oī q si estimatores estimare debuerint et
in soluitum dare creditoribus bonis debitoris acceperint aliam in
istū magno teneatur debitorum debere creditoribus aliquo qd non sit ipca
q tunc ipsi estimatores teneantur et debent paut ipsam rem uel res
contentas in misso ad instanciam creditoris extimare et redire ad esti
mationem et ualorem tante pcaute quantum ualebunt seu ualuerit
ipse res contentas in misso et ingore diti ualoris et estimationis da
re insoluitum et estimare creditoribus tū bonis ipsius debitoris usq
ad contententem quantatem dicte estimationis et ualoris ipsam
et expensam uis.

De eodem

Item statuimus q omnes expense misse ponantur in debito
debitori simul et una cum debito contento in misso uel sua
pro quo uel qua fieri contingeret extimul in bonis ipsius debitoris
et soluantur personis misis per uolentem fieri facere extimul
in bonis ipsius debitoris Et per estimatores communis teneat insoluiti
ipsi orditoi pro dictis expensis et debito cū bonis debitoris que
ascendant ad somam ipsius debiti et expensam que expense sunt
uti v. primo pro advocato solum unū pro singula libra debiti us
secm pro estimatores et indicatuna communis et mensuratores pro
he cotinetur in istis de hoc loquentibus item pro misso debiti
ad rationem pro cent fm q cotinetur in istis locutib et solucione

Itē ppe impē
sex d hōla hōva
debti

notarios scilicet pro se notario qui se sub scriptis in iudicio predicto fecerant pariter quam scribit notis istis scilicet pro notario qui fuerit et scilicet acta et iudicia necessaria circa ipsum extimam sicut q. continetur in ista tunc posito sub R. et solutione notariarum extimam scilicet pro se notario fecerant pariter pro saltatio soltos octo ipsi Et si quis predicatorum acciperet ultra solutiones limitatas incurret in penam quadrupli applicandi eorum castanoni et eadem p. procuratore tenentes fecer.

Qualiter extimones bonorum fieri debeant de rebus obligatis ad uenerandis R. et

Item statuimus q. si quis uoluerit agere in hypothecaria actione s. aliquam personam seu s. aliquas res bona uel iura teneantur et debeat bona debitoris sui extima facere ante q. ad pignorum perueniat possessores que extimio sufficiat in ista s. q. extimam extimatores debitorum communis castanoni seu alieni eorum si dixerint et proestata fuerint in p. in iudicio se non inuenire de bonis liquidis et expeditis debitoris et diligenter inquisitionem fecisse et predictis ad quam inquisitionem faciendam teneantur debeant et possint requiri facere pignorum possessores et eos contra quos uoluerint creditores agere in hypothecaria actione et quosque creditores seu alterum ipsorum dixerint et in pignorum possessores dixerint ipsi extimatores seu alteri ipsorum se facere de bonis liquidis et expeditis debitoris teneantur ipsi extimatores uel alii ipsorum statuere extimam decem dierum pignorum possessoribus suis eis contra quos agere uoluerint dicta in hypothecaria actione ad probationem q. illa bona que dixerint sine debitoris debitoris liquida et expedita illud idem intelligatur in futuris et quolibet alio in futuro quo elapso termino si non fuerit hoc probatum liberatur pro plena extimione contra citatos et non copentes siue non probantes licet opineant et sufficiat hoc ad agendum in hypothecaria actione s. quoslibet istos et non contra alios.

De solutione notariarum extimam R. et

Item statuimus q. notarius extimam qui scribit scripturas acta et iudicia necessaria circa extimam uel extima fieri per extimatores communis castanoni non possit nec debeat in toto aliquo uel in ingenio sine causa que dicit seu extimam possit accipere de ipsi scripturas actas et iudicia fieri et fieri circa ipsum extimam nisi s. in iudicio in ista s. et quolibet circa soltos duos item declaratione ad uenerandis pro in extimam soltos unum scilicet de iudiciis promissionis extimam p. in dicit et in iudicio facti saltatio q. precipit extimatores et relatio

Ipsius

ipsius precepti habeat si fuerit debitum alibus quinquaginta infra p^r se
infra alibus nō quinquaginta usq; incertum habeat soltos septem infra
de libris centum et ad certum sup^r ad rationem soltorum decem pro singulo
centenario librarum et infra etiam facti per centenarios et in solutio
ne ad introductionem in possessionem totam et de infra relationis facti
per saltem et introductionem in possessionem totam et de infra publi
cationis ipsius centum soltos tres sit centum in quacumq; quan
tate velit.

Alie notarii debeant habere et accipere solutionem de iustis
que faciunt p^r se

Item statum^{us} q^{uod} notarii communis recte castellanum et iustitiam
non possint nec debeant accipere solutionem de iustis que faci
unt et contineant aliqua quantitas pecunie nisi ad modum iustitia
et de quolibet infra continente quantitate librarum viginti quinq;
ipsi et ab infra infra habere debeant soltos sex imperiales alibus viginti
quinq; supra usq; in libris quinquaginta soltos decem ipsi alibus nō
quinq; supra usq; in libris centum soltos quinquaginta et alibus
centum ipsi supra habere debeant ad rationem soltorum decem infra
pro centenario pro iura hūto et primo centenario soltos quinquaginta
infra et infra usq; ubi aliqua quantitas pecunie non continetur
habere et accipere debeant sū valore centum centenario in ipsa iustitia
adit. Item et si qua contemptio oriatur inter notarium et concathen
tes occasione solutionis ipsius infra in quo non continetur aliqua
quantitas pecunie usq; duo notarii castellanum per ipsas partes eligē
di possint et debeant ipsam contemtionem declarare sū q^{uod} eis iustitia
tū eum eorum iuramento et declaratione dicte partes hanc debent
iudice meruisse p^r dicta locum oīa habere etiam in iustis et iuris
voluntatib; et si quis notarius non attendit p^r dicta iuramentum ipso
iū et facto in penam soltorum quinq; ipsi pro quolibet et qualibet inter
nulla sūta infra expectata et notarii rogantes ipsa infra non possint co
stringere illas personas ad quos infra rogari fuerint q^{uod} infra ad
erigendum ipsi infra contra eorum voluntatem infra cui erat pro
imbre iura pro qua imbre iura habere debet ipse notarius castam
partem eius q^{uod} habere debet de tota sūma continet in infra per ipsum
rogato ad rationem sūam quā solutionem imbre iura tam nota et
p^r se etiam in tota solutione infra casu quo ipsum eum cotin
get esse in publicam formam quam solutionem habere debeant dicti
notarii sine libelli obligatione lūis et declaratione sine iudicio et signa in
dicti et sine aliqua scriptura vel declaratione sūta aliqua minime ex
pectata.

**De solutione secundo notarii qui se sub sealere debet in
mista R^{ca}**

Item statuimus q notarii castanoui & distictus qui se i aliq
misto subscripserint pro secundo notario possint accipere pro
ipsa subscriptione sextam partem eius q habent vel q habere debuerit
ille notis qui ipsum mistum legauit et i publicam formam tradidit &
non ultra casu quo tempore confectionis ipsius misti nichil recepit
et habere debeat secundus notarius tempore confectionis misti ac
astinere possit illas personas ad quam instantiam rogata fuerint
ipsa mista ad eam secundo notario soluere tertiam partem eius q
habere debuerit si in ipso misto se subscribere & si quis offecerit tan
tunc ipsam solutorum duos ipsi.

**De mistis in quibus aliquis defectus reperitur et de non com
pletis R^{ca}**

Item statuimus q si aliquis defectus quous siue loq ul qua
litate vel rei fuerit in aliquo misto producto in nra ul non
producto non debeat ipm mistum reputari esse falsum si umbrenatum
seu protocolum non habuit defectus aliquos improductis si si aliq in
stanz fuerit umbrenatum per aliquem notarium tractato nouo ul
distictum q non fuerit completum propter defectum notarii vniu
santia huius existit tractu illud mistum pro completo & valeat &
compleri cu possit per eundem notarium seu per alium qui habuit antea
tatem celebrandi mista de umbre maris ipsius notarii fm formam q
modum aliorum mistoz umbrenatorum vel factorum per ipsum no
tarium qui umbrenauit vel ipsius notarii qui extraxit hntis antea
celebrandi que omnia ista habeant locum tam in ppris quam in p
tibus & futuris

De mistis fierendis debeat interesse duo notarii

Item statuimus q quibusque mistis que de cetero fiunt in
castanoui vel distictu ad esse debeant duo notarii tunc casti
noum vel distictus tempore quo mandatur fieri ipsum mistum quo
cum unus scilicet umbrenet ipm mistum & alie se subscribere debeat
in ipso misto quanto mista excta fuerint i publicam formam &
mista aliter facta rogata non teneant ipso nre nullamq exca
onem h meren debeant nec possint nec ingorem in aliquo in
diao habere.

Quod consilium generale habeat auctoritatem
sub rogandi notarium ad extendendum i publicam
formam infra rogati uel ibremata p notarii
testamentum ab intestato uel in firmum. R^{ca}

Item statuimus q consilium generale communis castanon habeat
auctoritatem i bauliam sub rogandi i intelligenti i dandi licentiam
ac deputandi unum notarium loco alterius notarii defuncti infirmi uel
absentis a terra castanon Et item notarius sub rogatus habeat auc
toritatem et bauliam extendendi in publicam formam queq; infra fi
cta rogata i umbrenata per ipsum notarium defunctum infirmum siue
absentem se subscilicet i ipsis iustis i ipsis iustis i sub scriptiomb
sempos sub scriptis i ceteris in publicam formam uel ab umbrenata
zys seu proctabilis notarii defuncti infirmi uel absentis adhibeatur ple
na fides tam q si essent facta i rogati p ipsum notarium sub roga
tum Et decreta de umbrenatis ipsius notarii sub rogati ac fidei fa
ciant i executioni mandentur.

Quod dominus potestas uel iudex sine iuribus
possit dare licentiam uni notario possendi se
subscilicet iustis proscando notario loco
notarii defuncti absentis uel infirmi R^{ca}

Item statuimus q dominus potestas uel eius iudex sine
iuribus possit dare licentiam i auctoritatem notarius castu
noni uel districtus possendi se subscilicet in illis iustis p secundo
notario in quibus se subscilicet debeat aliquis uel aliqui notarii de ca
stronouo uel districtu defuncti absentis uel infirmi in firmum uel in firmum
et ipse sub scriptiomb ualeant i teneant de qua licentia data fiat
iustam publicam per aliquem notarium castanon uel districtu.

Quod fides adhibeatur iusto scripto p quocumq; no
tarium i subscipto palam qui rogauit.

Item statuimus q fides adhibeatur i iusto scripto man
uibusq; notarii cuiusmodi scriptum sit iustis illius cui rogati
fuerit uel iustis fuerit uel cui proctola uel ibremata uilla
fuerit et eorum modo executioni mandentur que admodum si scri
ptum essent manu illius cui rogatum fuerit et aetate iustis illi
us notarii scriptum esse qui se iusto iusto subscipit.

De loco die et hora apponendis in iustis

Item statuimus q^d recepto in quolibet iustis sententia iudici
debeat certis locis terre seu districtus castrensis in quo iustis
fuerit ipsum iustis et dies et hora in quo et in qua iustis fuerit.

De salario advocatorum et procuratorum r^{ca}

Item statuimus q^d quilibet advocatus castrensis qui inter
fuerit causam littere querelle querelle sine questione causa pecunie
ul^l aliis alienis habeat habere debeat solutionem sine advocatoris
ab eo vel ab eis pro quibus vel quibus advocaverit sine sine ratione
singulares sui collum sine interitus hoc modo et forma q^d pro
libet libet proinde omni modo sine non sit quistata ipi^s sine sine re
procuratorum iustis iustis et aliis rebus suis vel bonis
sine debeat sine procuratorum et iustis ipi^s et am bonorum
et iustis ad rationem iustis et si non habuerit usq^{ue} ad solutionem
singularem habeat habere debeat solutionem suam pro singula libra
computatis usq^{ue} diebus imp^{er} sine sine salarii habere debeat sine libelli ob
latione et sine litem contestatione sua aliqua m^{er} et peccata si sala
ria et remunerationibus litoris dictionum in iustis et remunerationum
et remunerationum factarum et remunerationum habere debeat
dictis advocatis sine remunerationem suam per iudicem sine per
dicta omnia et singula in iustis iustis contenta tam pro advocatoribus
bus q^d dicta consiliis iustis iustis per pro iustis ad iustis et de
beat iustis et remunerationem per iustis iustis in iustis et forma q^d pro
et quolibet tempore etiam iustis non iustis iustis forma iustis co
muni castrensis ob ter castrensis sine sine remunerationem
procuratorum iustis iustis ul^l actus habere debeat solutionem sine pro
cure iustis ul^l actus ante litem contestationem ipi^s sine sine si
gula libra si iustis pro iustis usq^{ue} ad iustis iustis habere
debeat ad iustis ipi^s sine sine pro singula libra computatis iustis iustis
bus quid solutionem habere debeat usq^{ue} sine sine obligatione sine
contestatione et fiat ei sine pro iustis et pro iustis contestatione
et predicti locum habeant etiam iustis iustis sine sine contestatione
factam per iustis in quibus non requiritur litem contestatio.

De consilio habendo.

Item statuimus q^d de suis iustis iustis et diffinitis iustis
tem vel partes fuerit pentum consilium sapientis habeat
ipsum consilium iustis iustis si fuerit de voluntate partium et libet

fuerit copia iudiciorum nisi partes non fuerint concordes habeant ipse
consilium in iura ex officio peritiorum expensis color utriusque consilium
petentis et si altera ipsarum partium hoc tantum petierit habeant ipse
consilium expensis ipsius partis petentis que expense debeant statim
et in eadem rebus auctor iudicem apertum consilio et super ipso con
silio pronuntiata sententia per communem potestatem castanoni uel
eius iudicem saluo tempore statuto ad distinctionem suam proferendam
Et hoc volumus obseruari non obstat alio statuto in contrarium
faciente nisi alio tempore fuerit aliter deliberatum per consilium gratia
la plena et animata deliberatione declarantes quod prius statutum non ha
beat locum executionis alicuius iuris sine et solum

De eodem

Item statuimus quod si communis potestas vel eius iuxta sui miles
seu aliter ipsorum requisitis vel requisitis fuerint aliquam partem
debeat habere consilium sapientis cum iudice uel iudicibus non sibi rectis
teneant ipse communis potestas iuxta uel miles sibi habere debet con
siliu de quo fuerit requisitus quod consilium habeant et sic cum eodem
saluo semper tempore statuto ad suam proferendam excepto quod in causis
questionibus et querelis urgentibus et que de cetero uenerint coram
iudice malefactorum non uenerint sibi locum prius statuti nec unquam
uenerint sibi locum in questionibus et causis uenerint super condemna
tionibus factis et fierendis per rectores communis castanoni sub eadem
et cognitione iudicis malefactorum.

De delegatis et saluo delegato 12^{ca}

Item statuimus quod omnes questiones interuentione ecclesiasticarum
que delegabuntur per iudicem de civilibus et pecuniariis causis
constanter in semper non pronuncientur super alio nisi super eo quod con
siliu fuerit inscriptum per iudicem Et si fuerit alio pronuntiatum
fuerit sibi non ualeat nec teneat nec unquam possit executioni man
dari.

De eodem

Item statuimus quod delegatis sibi delegatis omnibus vel cum quibus
interlocutoria causa fuerit consulenda per rectores castanoni vel
eius iudices vel milites habeant et habere debeant pro eius sui eorum
consultatione sine consiliatibus decem sexque ipsi pro singulis libris quoniam
et sub pena sexaginta pro qualitate iuris et consiliorum.

uel consiliarium soluere teneatur pars eorum que in dicta interlo-
cutione penerit consilium huius te consiliaria uel consiliaria uel
fidei hinc habere debeat ipse duodecim pro singula libra sub pena
librarum decem pro qualibet uice.

De eodem.

Item statuimus qd rector uel eius inter uel miles qui delega-
uerit aliquam questionem interlocutoriam uel diffiniam tene-
atur partes seu partem que noluerit seu noluerit soluere seu dare
salarium consiliariis postq̄ huerit audire consilium seu audia-
bus delegatis teneatur i palacio tñ dñi q̄ te consiliaria fuerit per
dictas partes seu per aliquam ipsarum integrali satisfacti.

De eodem.

Item statuimus qd rector uel eius uel miles qui delegauerit a-
liquam questionem possit ponere penam solutorum uiginti
et sexaginta illi persone que debuerit soluere consiliarium dicte
questionis in toto uel in parte pro ut soluere debuerit qd ipsam
consiliarium soluat pro qua p̄. rone saluus eius soluisse aliam
delegato uel iudici totum uel partem contingentem ipsi persone
et hoc facere possit postq̄ delegatus teneatur ipsi rectori iudici uel mi-
liti consilium suum seu finem publicatum uel non et de hoc recte
ipsi iudici uel delegato i nichilominus ista pars que noluerit sol-
uere dictum salarium consiliariis ab iudicio ipsius rectoris i-
udicis uel militis repellatur.

De morte et filiatione possit probari p uocem et famam

Item statuimus qd mors cuiusq̄ persone sui aliquam personam
esse mortuam nunc et infra annu probari possit per uocem et famam
per duos testes et predicta probatio in dicto casu mortis habeatur
et teneatur i haberi i teneatur debeat pro legitima probatione mortis
alterius et eodem modo aliquam personam esse uel fuisse filium
uel filiam legitimum uel legitimam ascendentem uel ascenden-
tem alienius esse uel fuisse patrem uel matrem animum uel amari
et de similibus probari possit ut ualleat per famam ut dictum ē
Et dicta probatio fame in dicto casu habeatur et teneatur haberi
i teneatur debeat pro legitima probatione predictorum singula singulis
referendo nisi quum probetur.

**De pena negantis filium vel patrem vel legitimacionem
alicuius R^m.**

Item statuimus qd si aliqua persona eode collum vel unum uer
stas in iudicio coram aliquo iudicente ordinatio vel delegatio ne
gauerit aliquam personam esse vel fuisse in reu nati uel esse ul fuisse
moriatur uel esse ul fuisse patrem ul filium animum seu nepotem seu
esse uel fuisse ascendentem uel descendentem uel legitimum ul legiti
mam de quo possumus fuisse per aliquem seu aliqua potio facta fuisse
et intelligatur negasse quantum ad penam pntis stia etiam si respon
dente in iudicio per uerbum non crederet uel aliud simile qd item im
poret et probatum fuisse illud qd negatum fuerit esse uel fuisse ue
um per uocem et famam uis qd ipse taliter negans posuerit et con
dempnatur per illum iudicentem ordinari seu delegatum coram
quo ut premititur negatum fuerit etiam si non inuenerit peritio
patis in libris decem lpi pro qualibz uice applicandis pro medie
tate comuni castimonii et pro alia medietate parti fatigante ad illu
taliter negatum uerificari quam quidem determinationem quilibz
iudicentis coram quo ut premititur negatum fuerit teneatur et
debeat solui facere summe et de plano sine streptu et figura torq
et quoque alia solemnitate obmissa infra decem dies postq fue
ut requisitus sub pena librarum uiginti lpi comuni castimonii
applicari saluo tñ qd si negans uel qui ut premititur negauerit
probauerit id qd negasset fore uerum qd in dicto casu talis qui
ut premititur negasset in nullo ipa occasione debeat con
demnari.

De eodem

Item statuimus qd si quis steterit absq atera castimonii
et districtu per uiginti annos presumatur mortuus nisi
contrarium proleat.

**Qd non redatur ius illis personis que recusauerint coram re
tore facere rationem cu aliqua psona.**

Item statuimus qd rector communis castimonii uel eius ui
der seu incensus sicut precto teneatur et debeat facere ius
nec iudice aliquam personam comune collum uel uniuersitatem
que uel qd tenentur coram eo rector iudice uel iudicio facere
rationem uel calculum cum aliqua persona que requisierit
q statim non habeat locum contra petentes executione alicuius

intra vel sine.

Quod statuta communis castiloni habeant locum inter ceterigas et non inter forenses.

Item statuimus et omnia et singula statuta communis castiloni utique loquantur de iure eiusdem tenentis et que sunt circa iura eiusdem tenentis et ipsius excaracionem ob sententiam. Et habeant locum inter ceterigas et districiales castiloni et non pro forensibus laicis sciens vero laicis et forensibus tale ius reddere pro ut reddi tui hominibus castiloni et districibus in eorum foro.

De iudicatura solvenda

Item statuimus et si aliqua persona forensis vel non habitans inter castiloni vel districibus que non soluat colat vel resti communi castiloni conquesta fuerit coram rectore vel eius iudice et aliqua causa pecuniaria teneatur et debeat post citationem rei et ante quam de causa ultimus audiat solvere pro iudicatura communis inter duas numeratis tantum imperiales duodecim pro qua habet libra tertia seu exanti rei vel unum quod vel quod petere voluerit et intelligatur non solvere colatam vel restam qui non solverit ab annis tribus prius ante citationem predictam.

De satisfacione prestanda per non suppositos et milices maticas.

non audiantur

Item statuimus quod non suppositi iurisdictioni tunc castiloni nec auri teneant per aliquem iudicem tunc castiloni non agentem vel agentem volentem contra aliquem suppositum iurisdictioni communis castiloni nisi satisfecerit ipsi conventui de expensis restituendis si subestituerit incantam vel nisi per dictos non suppositos fuerint fuerint depositum penes rectorem tunc castiloni eligentem penam decem et ea quantitatem qua iudicem tunc castiloni pro expensis restituendis et per statulum locum habeat si per conventum suppositum predicta satisfactio fuerit petita et non aliter et in omnibus predictis habeat locum iuratoria cautio si satisfactio nec depositum facere non poterit.

De compromissis fiendis.

Item statuimus et ordinamus qd si ex cetero ueretur aliqua
 lre causa queho uel controuersia inter aliquas personas de ead
 parentella uel albergo siue familia uel linea seu domo uel commu-
 las ex parte patris uel matris uel uxoris uel uxorum uel quocq; mo-
 prepinquas uel affines affinitate aliqua pñi uel pñi i gñonis uo-
 intelligatur secundum iur canonicum de quacunque causa uel oc-
 catione fuerit ipsa lre causa uel gñalia inter quicquid alias personas
 etiam si non fuerint parentes nec affines occasionebus contentis
 iudicatio posito sub pñi. De quibus causis summe cognoscant
 tenatur et tēbat terminis potestas siue eius iudex uel iudicis pot-
 lity contestacionem. Quicunque per partes uel aliquam ipsorum fa-
 zūt requisitum coe ipsas partes reuēta et personales quibusq;
 que iuris remedij ad se se compromittentur et compromissum si-
 cūdem in iudicium seu. Amicos communes uel co mitem
 a eodem albergo uel parentella siue familia uel linea seu domo et
 non in alio numero per ipsas partes eligendum uel eligentos de
 iure et de facto et amabili compositione et incompromisso appone-
 re nam uel penas que iur tribuit in iudicium si de ipsa pena partes uo-
 fuerint concordantes qui arbitratel arbitratres teneant et teneant
 ipsa compromissa acceptare et eorum sententias arbitra et arbitramen-
 ta pro fere infra tempus in ipso compromisso siue compromissis
 uel pro rogacionibus ipsorum appositum sub pena libi iugnetur qui
 que ipsi pro quolibet arbitro arbitratore uel arbitri compositione co-
 muni castationi applicanda que sine arbitra et arbitramenta cum
 obtineant sententiam iudicium ordinorum et executioni manentur o-
 bus iuris et iudicij pñi pro ne ad litteram pronunciat et late fue-
 rit et eo casu si forte et mutare siue iniquitate et pñi ante
 ductio ad arbitrium boni uisij pena infra tempus in proximo pñi ca-
 pitulo sequenti limitatum non possit tñ aliquis cogi ad faciendum
 compromissum de aliqua siue aliquibus re uel rebus de qua uel de ca-
 sis occasione alienius siue que transierit in rem iudicatam nec occa-
 sione executionis alienius instet uel siue que petatur imo super ipsis
 procedatur secundum formam statutorum super executione instet
 et finium de his loquentium.

exa linea s'atne
 ant usq; ad qntu
 gradus exclusiue
 siue parentes uel
 affines

De eorum

Item statuimus qd postq; esse fuerint ducte siue arbitra et
 arbitramenta arbitratres uel arbitratres un prouisi in proximo
 procedenti capitulo sit mentio qd illa persona uel persona qd a m uel
 quas fuerit ipsa sententia uel siue late nst habent ualere debeat ter

minu decem dicam adie intiaonis facit ad opponendum de nul
licite uel iniquitate ipsarum finium ul sine uel ad recedendum ip
finium uel finis rectia ad arbitrium boni iuri. *Classis* uero dictis
decem diebus uti non possit aliquis opponi nec peti contra ipsas
finiam uel sententias si ipsa sententia uel sententia intelligatur
transiisse in rem iudicatam. *Si* dicta nullitas uel iniquitas oppo
ta aut dicta reuocatio petita fuerit interim uis coram domino po
testate uel eius iudice uel iudicio tunc ipse dominus potestas sine
eius iudicio uel interueniente. *Debet* ipsam nullitatem iniqui
tatem aut reuocationem consistere ad requisitionem partium uel alteri
us ipsarum vnde tubus. *Non* in alio numero amico seu amicis co
sistent uel confinentibus partium per ipsas partes eligendo ul el
gentis aut alterius partium in contumacia alterius partis negliget
as seu remissio eligere ipsum confidentem uel confidentes. *Item*
infra dies triginta adie interpreti reuocacionis nullitatis seu iniqui
tatis computandos. *Et* si infra dictos dies xxx non fuerit requi
situm tunc habetur dicta reuocacio ul nullitas uel iniquitas pro
non interposita uel non opposita et intelligatur ipsa finis ul sine de
quibus fuerit de nullitate uel iniquitate oppositum uel reuocacio
ad arbitrium boni iuri petita transiisse in rem iudicatam. *Si* uero
infra terminum predictum dictorum triginta dicam ipsa iniqui
tas uel nullitas seu reuocacio ad arbitrium boni iuri fuerit consti
uta. *Commissus* uel collisus cui uel quibus fuerit colla ipsa nulli
tas iniquitas uel reuocacio teneatur. *Debet* teneatur. *Item* uel
de ipsa nullitate iniquitate uel reuocacione cognoscere et sine tebi
to terminare et diffinire. *Item* infra terminum dictum in qua
cunque uelatum aue collisio sibi facit oportunos ad instans
uel requisitionem partium uel alterius ipsarum sub pena libere
interinquinare ipsa pro quolibet applicam. *Commissus* custodiam et
licet utique partium tenet tunc de nullitate uel iniquitate oppo
nere uel reuocationem petere. *Item* infra quod fuerit oppositum
uel petatum uti constat. *Item* ita et taliter quod illa pars que
subiungitur per huius finis. *Item* quiescat. *Item* amplius non liceat ei
appellare nec dinoscatur. *Item* sine ei. *Item* per arbitrios uel arbitra
tores. *Item* per consilios istos si non fuerit contra ipsas oppositum
de iniquitate uel nullitate aut reuocacione uti interimis. *Item* si
excepcioni mandentur per dictum dominum potestatem uel eius
iudicem sine iudicio ad requisitionem illarum personarum in qua
um fauorem fuerint ipse sentencie late contra personas et co
um bona contra quas fuerint late monitionibus et p omnia pro
ut continetur in statutis communis custodiam. *Et* maxime l
statutis potius sub rubrica de in istis et finis nonis excepcioni

de mandandis et loquenti de eorum aduocatis quoque et statuentes quod
sile arbitror seu arbitror uel consilium electorum uoluntate per pa-
ces in iudicio uel ee que fuerint per ipsos arbitros uel arbitratrices
seu consilios electos uel executioni manentur per dictum communem
potestatem siue eius iudicem uel iuratum uis et contra ipsas sen-
tentiam uel sententias et qualiter ipsarum possit opposi et nullitate in-
quiere ac reuocatio per prout ac in omnibus et per omnia pro
ut supra.

De salario arbitrorum et consiliorum dictarum causarum.

12^a

Item statuimus quod predicti arbitri et arbitratrices de quibus i
precedentibus capitulis fit mentio habeant et habere debeant
pro eorum salario et mercede de causis et quodlibet sibi consilis de qui-
bus sententiam protulerint ipsi duodecim pro singula libra eius
de quo fit questio seu peccatum fuerit per partes sibi adinuicem
seu per alteram ipsarum si questio fuerit usque ad summam libra-
rum centum ipsi et adiectis libris centum infra. Et si accitum
libris supra fuerit causa seu questio ut supra et peccatum habere de-
beat seu debeat imperiales sex pro singula libra habendo tamen
de primo centenario imperiales duodecim uis. Et totidem ha-
bere debeat commissarius uel consilium reductionis ipsarum
sententiarum.

**De notariis eligendis a delegatis consiliariis arbitris uel ar-
bitratricibus**

12^a

Item statuimus cum sepe contingat occurrere probationes
actorum quia partes ut sepius solent fieri instita et acci nota-
riis suis quibus placet et credant seu rogant et tamen faciant ad
di et omnium iurum uerbum quod si contingat unum de accis aliquam
causam questionem uel litem coram aliquo delegato etiam si es-
set delegatus a domino nostro consilio consiliatore consiliario ar-
bitro uel arbitratrice uel aliquo ipsorum quod nullus notarius ante
at uel presumat facere aliquod instita de aliquo actu nec etiam
aliquod instita siue fiende coram dicto delegato consilio consilia-
rio arbitro uel arbitratrice nisi notarius uel notarius eligendus ul
eligendi per dictum delegatum consilium consiliarium arbitrum ul
arbitratricem qui consilium delegatus consiliarius arbiter et arbi-
trator teneantur et debeant eligere a principio et consensu parti-
um utraque prius suspectis per utramque partem si aliquem dare

uoluerint usque ad unum quatuor et non plurimum et qui notarius vel nota-
rii eligi non possunt nisi fuerint de necessariis castromontis quod statim non habe-
at sedum nisi in castioneue dicitur si alius notarius qui praedicti sit electi seu
electus aliquem actum fecerit quod non ualeat nec teneat ipso
iure.

De modo procedendi in causis communis castromontis.

Item statuimus et ordinamus quod in causis communis castromontis
in pro ipso comuni motis et moneatis procedatur cognoscant
et iudicantur et executio fiat sumariis et plano sine strepitibus et figura
motus et quod ipsa statuta allegata seu asserta communis castromontis sibi non
current nec curant nec in ipsis causis secum habent nec habeant
sed potuerint et possint iudicantes ad ipsorum arbitrium in ipsis cau-
sis terminos et dilaciones statueret et praecedat et eadem ultra tempus
quod dixerit fuisse vel esse instance seu instantiarum ipsarum causarum
ad filias procedant et quod siue que ultra ipsa tempora late fuerint uale-
ant et teneant et executioni mandentur quod admodum si infra ipsa
tempora dictarum instantiarum late essent alijs statutis communis
castromontis iudicantibus et procedendo in quacunque causa siue princi-
palis siue appellacionis siue nullitatis siue ad arbitrium boni viri re-
uocacionis seu integritatis restitutionis et alijs quibuscunque et causis
que manere non obstantibus advenientes quod aduersus omnem contra-
ctum iudicalem actum siue ob nullum et neglectum possit dictum
comune castromontis integritatem restitutionem facere totum tempore et
ultra quod uenerint et beneficijs huius statuti aduersus eos in iudiciis
causis uti non possint.

De causis communis castromontis.

Item statuimus quod in his quod debentur comuni castromontis uel
habenti causam a comuni castromontis sit in arbitrio communis
agentis pro eorum habentis causam ab eo comuni uel in praesentibus
aieorum uel alia expeditione uia si quis institutus communis castromontis
in comprehendat.

De eo qui se opposuerit litteris et scriptis suis cognoscantur et

Item statuimus quod quilibet persona in quacunque causa seu

questione sitente et coram iudicibus palatii communis castanonis
coram consiliario aduocatus vel arbitris et arbitratibus et amicabilebus
compositionibus possit se opponere et si qua persona de cetero se opposi-
tione aliam eadem liti vel questioni coram aliquo iudicante magistrali
vel delegato seu consiliario aduocato arbitro vel arbitratore per instanz
publicam ipsius oppositionis et cognitioni sui iuris cum cognitione alia-
rum partium primo litigantium ad illam iudicantem aduocatum
delegatum consiliarium arbitrum arbitratorem magistratum vel delegatum
vel consiliarium uoluntur licet deponente in ipsa causa seu coram iud-
icante seu iudice commissione vel delegatione vel assumptione ipsius
consilii de ipso opponente nulla mentio facta fuerit dummodo se op-
posuerit infra decem dies uales adie in premissis Et quod ipse iudices
consilii vel delegatus aduocatus arbitro vel arbitratore et magister pos-
sint et teneantur et debeant remanere infra et esse et ubi apponente co-
sistere et diffinire sicut et pro ut tenetur in omnibus partium contentis
in ipsa causa liti questione seu consensione et cum iudicibus ipsorum po-
litigantium nulla exceptione vel cavillatione obstantibus infra te-
pus ad cognitionem casuum primo litigantium.

De contractibus fieriis p. minores

Item statuimus quod nullus masculus vel femina minor uigi-
ti quinque annis scilicet nulla mulier maior vel minor scilicet
nullus cuiusvis bonis sit interdictum periretorem vel per aus tu-
dicem possit facere aliquem contractum seu instanz vel instanz amicum
uenditionis seu alius cuiusque generis contractum vel instanz ul-
tranz in eorum periretorem sine licentia patris si patrem habuerit et
si habere uolens habitantem in terra castanonis vel vinctu rono-
rioris et patrem non habuerit in ipsa terra con consensu duorum pro-
ximos agnatorum vel cognatorum suorum attinentium habere uolent-
ibus seu gentibus quibusque instanz usque ad quartam gra-
dum inclusiue et quod sine proxis non possit derogari vel derogari
predictis quod propterea ualeat contractus vel etiam instanz eo quod predicti
in aliquo instanz alioque contractus seu in ipso seu et quos suos pro-
ximos ipse nominat et appellat ipsi enim Et si quis huiusmodi
formam receperit contractum vel obligationem aliquam et predic-
tis nullam inde habeat actionem et contractus ipso iure sit nullus et nul-
lus ualens acq. momenti nec ullo modo executioni mandetur
Et hoc in instanz habeat locum in castanonis et vinctu in personis
que fuerint et sine origis castanonis et vinctus vel habitauerint
in castanonis vel vinctu et predicta locum habeant nisi et hio

prohibetur.

De eorum

Item statuimus q si aliqua mulier cuiusque etatis et
stat ab annis duodecim supra siue masculus minor viginti
quinque annis proxime mutueque in iustis proximis qui fideant
pntes et consenserint eis attinere infra quatuor gradum et si
mulier ipsi proximi uiuente non possit aliquid obici contra in
stam occurrere proximorum licet non attineant eis Item si iuranesic
q nullos habent proximis inestonono uel distinctu ualeat in
stam sicut si essent proximi dimoto sic in pntia duos uicinos
et totum potestatis uel in eam seu iudicis.

De eorum

Item statuimus q si aliquis de castanono uel eius distic
tu masculus et aliuere qui uiuente in hiebus siue in istis
que instrumenta et contractus fecerit et hie inestonono et distinctu
se esse maiorem uiginti quinque annis et ex affectu ipsius pntem
et secundum notarium ac testes tunc pntes tpe confectionis ipi
us insti sic approbati fuerit et eis applicat et declaratum in
ipso insto ipsius contractus per notarium qui fecerit credatur
eius sacramento nec utiq possit aliquid obici contra predicta
instia siue contractus occasione minoris etatis si potius in iure
pntis ista dicta instia et contractus ualeant ipso iure non obsta
tibus aliquibus statutis communis castanoni seu inibus loquen
tibus in contrarium requibus esset men mentio fienda.

Quali priores admittantur ad emptiones et

Item statuimus q si aliquis uenditorum pntis possessio
nes totius boni uel unum uel noluerit uendere que sibi obre
neant ex parte patris uel matris uel aliuere quocumq etiam ti
culo emptionis uel aliter illi agnati qui priores sunt ul esset
pntis et debant illas res habere pro equali pntis secundum q
priores essent in gradu scilicet si noluerit agnati res que ob
ueniunt ex parte patris aliquem cognati admittantur in qd
agnati uel cognati erunt priores et postea in gradu qui

si uoluerint suero obueniant ex parte matris cognati primo ali
oquin agnati admittantur et si alunde perueniant admittantur
etiam proximiores et preferantur quibusque si uendite fuerint aliam
et neo postea uendite fuerint infra duos menses debeant ipsas ha
bere pro equali precio alioquin nullatenus admittantur et hoc tempus
curat tam maioribus quam minoribus Et si minor habeat tutorem uel cu
ratorem nullo modo possit restitui ueniam tamen emptori non possit
nec debeat agere de euicione contra uenditorem uel fideiuss nisi
solummodo ad precium recuperandum Et predicta locum non habe
ant in rebus mobilibus.

De eodem

Item statuimus quod precium illud terminetur et designetur
per sacramentum emptoris et uenditoris et emptor teneat
et debeat dare iura proximis qui uoluerint habere ipsam rem siue uen
ditore si aliquid precij restrictione uenditoris.

De eodem

Item statuimus quod proximiores admittantur ad omnes pos
sessiones iura domos et bona quicunque uis exceptis mobi
libus uis quia uis non facit pacem uel matrem dummodo aliquo
iure perueniant ad uenditorem.

De eodem

Item statuimus quod si aliquis proximus habere uoluerit rem
uenditam uel alienatam uel uis uenditam uel alienatam
secundum modum istius capitulorum uideat primo ad factum dei cui
gelia coram domino potestate uel eius iudice siue uicario. Ita quod si
quod fecerit in iuramentum in penam librarum quinque imperii pro qualiter
uice in denariis numeratis quod non petat ipsam rem uel uis admittam
uenditoris nec ad eius fractionem uel semolam et quod eam uult ha
bere pro retinendo sibi libere Et quod non pro aliqua frange alijs dunt
taxa Et quod emptor non teneatur ipsam rem dimittere aliquo modo
usque quo integram receperit precij quantitatem et expen.

De eodem

Item statuimus q̄ predictum tempus duorum mensium, curat scientibus ignorantibus maioribus et minoribus et omni persone post q̄ in consilio maiori communis castanoui uel in cōtione publica fuerit publicata ipsa uenditio seu alienatio ipsius pre cum et casu quo non fuerit ipsa uenditio seu alienatio publica hīs autat tempus scientibus unius anni et diei unius ignorantibus nō et nescientibus curat tempus annorum duorum et dierum duorum adie meritis possessionis corporalis et predicta omnia habeant locum etā in p̄senti quam in futuro.

De eodem

Item statuimus q̄ quilibet intelligatur cōtencus quantum re spectu persone illius qui p̄at mercatum qui est sine eā re maior ingratu a persona que uendicionem fecit quā sit uel fuerit illa persona que p̄tetur mercatum.

De eodem

Item statuimus q̄ emptor uel emptrix non possit alienare alij uel alijs persone uel personis rem emptam uel res emptas uel etiam uia ante dictos duos menses nisi p̄uocati uendiderit nō alienauerit qui possit recuperare rem uel ius per quasque manus ambulauerit infra terminum in capitulo q̄ p̄tensum. Si duorum mensium adie publicationis et si fecerit fecerit teneatur omio rē ipsam uel ius rē uendiderit et iudex teneatur ad id compellere Et si etā lex dicat uenditor uel alienator incurrat ipso iū a facto sūa alia qua nūme expectata penam librarum argenti quinq̄ pro quo libet et quilibet iure comuni castanoui applicanda.

De donatione uel uenditione omnium bonorum non fieri prohibita R^{ca}.

Item statuimus q̄ si quis fecerit donationem uel uenditionem uel aliquam alienationem omnium bonorum uel maioris partis ex p̄sentibus et p̄senti quibet omnia bona sua

uel totas partes uel totam illam partem que excedat medietatem
omnium bonorum faciendo mentionem omnium bonorum suorum
ipso tunc nulla sit nisi prius antequam ueniat uel donec uel ante
conditione publica faciat publicatum si uenerint remanere uel
aliquo modo alienare. Aliquis res singulares debita uel aliquid ponit
uel precia uel alios commodos uel aliquas possessiones seu uia non
faciendo mentionem omnium bonorum suorum licet res alienare
ualeant uel esse maior pars bonorum uel etiam si nichil aliud ha
beret quam ipsam rem alienatam non relinquatur capitulo no
obstante.

¶ Venditor preferat creditoribus emptoris
in precio rei uendite et ne dominus et locator
preferat quibusconque creditoribus con
dicatoribus uel emphyteote in re locata et affe
cata et eius fructibus **R^{at}**.

Item statuimus et ordinamus quod si quis homo castanorum uel
rusticorum uendiderit ceciderit uel alienauerit seu alienare uel
inlocare possit aliquam rem mobilem uel immobilem aliquam
uel aliquibus et uenditor uel eius heredes eius uel quodcumque fue
rit res preferantur ipsi et in precio ipsius omnibus credito
ribus illorum quibus uendita uel uendite seu alienate fuerint
ita quod habeant precium uel ipsam rem item in locum habeat in
quocumque domo sua inuenerit laborator suo sine massa ne
preferat omnibus creditoribus dicti sui laboratoris seu massarii
posterioribus et anterioribus quantum est in fructibus qui ceciderit
et cumquam dictus massarius sine laboratore laborare uel ad labore
rum tenere auctore domino et laboris et alijs iustis apud laborato
rum usque quo dicto domino fuerit integre satisfecit de omni eo
quod dictus dominus monstraret se habere debere a suo laboratore seu
massario retribuis arboribus uel iustis qualicunque dicta occasione
ipsius laborantis et etiam cum eius satisfactione Et eodem modo con
cessio ad fictum uel pensionem et eius heredes seu habentes ab eo uel
ab eis cum pro ficto et pensione preferantur creditoribus emphy
teote condicatoribus in re emphyteotica et concessa ad pensionem et
fructibus et pro uentionibus ipsius rei etiam si forent tempore an
teiores.

De animali mortuo **R^{at}.**

Item statuimus quod si aliquis animal decedit infra sex menses

postq̄ alienatum traditum fuerit et receptum fuerit habere morbi
p̄l̄m̄onae presumatū mortuum ex illo morbo et locum habeat
rebiditū.

**De cessione iurū et donationibus non fiendis nisi scriptis cer
ta forma p̄^{at}.**

Quod multis fraudibus obuietur que committuntur in cessionibus
iurū / prouta deliberatione statimur q̄ cum per aliquam
personam comune collūz uel uniuersitatem contingere in futurū
fieri alicui aliquam cessionem iurū aliquo titulo q̄ non illi ualeat
cessio iurū ipso iure nisi ceteris iure proprio in rebus de quo
cessionem facit dum esse intoto uel in parte quam uendit et qd
pro eo non est facta aliqua solutio nec satisfactio / nec compensatio
Sed reuera contra quem creditur est uerus debitor / Item quod illud
non fuit debitum simulatum sine iustis factum simulate non p̄
aliud q̄ occasione bi debiti et quod acquirens etiam titulo aliquo
cessionem dictorum iurū prestet simile de re quod credit illud qd
acquirat esse uerum debitum / et in istis illud fuisse uerum et non si
mulatum / nec fictum factum Et si cessio facta fuerit emptori quod
pecunia n̄ situr in p̄ntia et coram testibus et notario et so notario
Et q̄ uerit ante p̄ntem bi ceteris et emens uel acquirens qd illa
pecunia uere numerata animo et intentione ut sic uere ceteris
et recipiens pecuniam et q̄ uer penes eum t̄et remanere non
autem reddi t̄et numeranti sine acquisitione uel emptori ut sepe
et sepius fieri solet Quod si facta fuerit titulo donationis q̄ tunc ul
tra predicta teneantur partes iurare q̄ nulla quantitas pecunie da
ta est uel numerata uel data uel uel numeranda in futurum c̄
fiofi talis cessionis / Et si quo tempore receptum fuerit contra uel
q̄ in istis de quo facta fuerit cessio fuerit simulatum uel non uerum
ut qd debitum fuerit solutum uel pro eo illi satisfactum Et sic de
primis contrahentes possint in eadem p̄ntia ille qui appebit peruenire
in duplum puniatur quantitas in cessione comprehensae cuius et
medietas perueniat in debitorem contra quem facta est cessio et
alia medietas perueniat in comune castumom / Predicta autem lo
cum non habent in cessionibus quas contingit fieri in coher
tes trinentes bona et iura hereditaria quia illa transeunt inter eos
talia qualia sunt absq̄ sollicitate predicta nec in cessionibus iurū
que fiunt in contractu uenditionis per mutationis uel donationis re
rum immobilium que cessio fit in consequentiam h̄ctis p̄m̄bi
li facta super dicta re immobili quod autem dictum est de comuni

duos annos ante prore precetentes adie oblationis seu pacionis
icco Et imprecetis omnibus i singulis proceatit per quemq
insolentem tunc castanom ssmatit et de plano sine stieptit et si
gura moicy.

Qz carceria se obligare possint R^{ca}

Item statuimus q carceria possint conficci i promittere se i
sua bona obligare impicia potestatis castanomii uel sui indi
cis uel iurati et duorum propinquorum suorum parentum maio
rum etate annorum argenti pro quolibet ipsorum si eos habet et si as
non habet duorum uiciorum ex pioriobis maioribus dicta e
tate et c

De pensionariis et fideiuribus R^{ca}

Item statuimus i ordinamus q si quis emphiteoti uel aliquis
alius qui tenet rem ad fideiur uel ad pensionem uel conuentionem
uel feudalem prestationem in perpetuum eam uendiderit conuenerit in
coctem teneat uel quosq modo alienauerit sine demissione facta do
mino a quo teneat ipsam rem uel cui soluit uel prestare osstenerit
ipsam faciam uel pensionem uel conuentionem uel feudalem presta
cionem domino inquisito ipso iure nulla sit uenditio uel alienatio
et hoc non uendicat sibi locum in testis exultans uoluntatibus et in
tacionibus insolentem que fiant uel facti sine publica assente saluo
iure ipsi domino in fideiur pensionem uel conuentionem seu feudali presta
cionem et saluo semper in omni casu predicto statim pntis msto in qua
libet re predicta et quolibet rem predictam omni iure cuius li
bet iura habentis.

De cotem

Item statuimus q si aliquis creditor aliquis accepit insolentem
perpetui per eius debitorum alicui et ipse debitor non ceegerit rem ipsam
infra annum adicm sui formam statutorum communis castanomii Et
elapso ipso anno adie dominus cui prestatur seu prestaretur fideiur
seu conuencio et ipsa re rem ipsam habere uoluerit pro illo precio pro q
ipsi creditori fuerit insolentem data possit illam pro illo precio hie si ha

... requiritur ...

requisiuit infra menses sex post annum a diem illius et ipse creditor re-
neatur dictam rem pro dicto precio redimere et ratere dicto domino et ei
de emptione premittere pro se et suis factis et ratis tunc Et cartam uenendi
oms fieri rogare expensarumque ipsius domini que si facere consue-
rit dictis acenior facta oblatione et consignatione ac de puto de precio
per ipsum dominum ipsa uenencia iudicio facta habeatur et teneat
ad pre pntis statuti et ulterius si ipse creditor reciderit facit ut in
curat in penam que prece dicitur et

De cotem

Item statuimus et ordinamus qd si aliquis uendiderit remaneat
uel in cotem decessit uel quoquo modo alienauerit sine renun-
ciatione facta tunc nrs rem uel res immobiles de qua uel de quibus fic-
tum seu omni pensio condicio uel prestatio perpetua prestatur amittat p
expens et debanno libras uiginti quinqz impf. in tenens numeratis Et
inhibemus donatio in cotem ratio uel quoquo modo alienatio sit ip-
sue nulla et insana in uel in cotem seu pensionis condicione uel p-
stationis sufficiat ad probationem cuius rei sue rem de quibus ipsam si-
cunt seu seu omni pensionis uel prestatio prestatur qd illum cui in-
uestitura facta fuerit Et hñdes ipsius et contra illum uel illos et hñdes
ipsorum cui uel quibus data esset uel inuehita ad pensionem fictam
seu seu omni condicione uel prestacionem hñdes non habeant i
alienationibus que fierent sin iura leges communes et romanas
et predictam penam soluere non possent ponatur in circibus com-
muni et ibi stet ad uoluntatem illius cui rem uendiderit

De cotem

Item statuimus et ordinamus qd si aliquis debet dare fictum ut
pensionem uel condicione uel prestacionem aliquam tempo-
rali uel perpetui teneant et debeat conducere fictum pensionem
conduccionem uel prestacionem ad comu comini suis proprijs expen-
sis nisi fuerit aliter pactum inter eos qd statutum habet locum inter
terrenos et distiduales custumoni fm

De cotem

Item statuimus et ordi q nulla prescriptio curat qd cominum i ficto
nec in re qua prestatur fictum

De eodem

Item statuimus et ordinamus qd si cuius dominus emphiteota
et feudum vel illius qui prestat pensionem vel conductionem
ita emphiteota feudatarius vel prestator pensionis vel conductionis
non possit peiorare conditionem domini per uendicionem quam
fecerit inter uel alienationem vel alio modo dum tamen non intelli
gatur qd fiat conditio tēior emphiteote et filium.

De eodem

Item statuimus et ordinamus qd si aliqui emphiteota feuda
tarius vel prestator aliquis pensionis et conductionis per
tine non possit facere per uendicionem donationem vel alienationem
aliquam qd dominus habeat plures datores qd habeat ante nisi esse
et uoluntate domini.

De eodem

Item statuimus et ordinamus qd si aliquis debuerit fidei
securum pensionem conductionem uel prestationem propriam
et ad plures hōs perueniat res qua prestatum fidei securum con
dictio pensio uel prestacio qd dominus possit quicunque hōem co
uenire insoluitum si dictum fidei securum uel prestacio fuerit di
uisum in pluribus qd in duobus et si in duobus tñ fuerit diuisum
ut permittitur non teneatur aliquis eorum nisi pro parte sibi con
ueniente si ambo itonei et soluent fuerint Et si utriusque eorum non
rethens et soluent tunc quisque eorum insoluitum teneatur ita ut
soluente alter liberetur.

De eodem

Item statuimus et ordinamus qd omnia statuta et capitula
facta et fieri facienda mentionem et loquentia de fideis
et pensionibus feudis conductionibus et prestationibus aliqui
bus propriis vel temporalibus habeant locum inter laicos
et publicos.

**De pena uendentis vel alienantis rem sine cōmemoratione asse
ra uel pensionis et qd emptor teneatur ut uenditor tenebatur p^{re}**

pieri i figura iudicii et aliqua iuris solemnitate compellere ipsam
ad dandum et consignandum ipsi domino ceterum de rebus propriis
immobilibus ipsius debentis que bene valeant ceterum plus illi
rei vel illarum rerum de qua vel de quibus debeat et debentur seu
debeantur predicta vel alioque precoriorum.

**De eo qui cessante insolitione fidei feudi pensionis condictionis
seu prestationis valeat annuere annali** **2^a**

Item statuimus et ordinamus quod si aliqua persona collum vel uniuscuius
que teneat domum vel domos aliam vel sedimen vel ortum
seu rem aliquam immobilem de qua vel de quibus presteat fidei
vel pensionem condictionem vel feudum vel aliquam prestationem
annuere aliam contingere vel distictualis vel non contingere distictualis
cessante cessante insolitione predictorum vel aliam eorum per
tinentiam vel beneficium ubi locum habeat beneficium vel quocumque tunc
non debeat iteo amittere rem si duplicem fidei vel pensionis vel feudum
vel condictionis vel aliam prestationis annuere de toto rem
per quo cessante confesso vel commeto eo quod teneat prestare
predicta aliquod predictorum si vero non velit non possit satisfacere
de debito memorato tunc liceat domino si voluerit accipere
rem suam ante dicti iudicis quam rem inter teneatur et de
beat etiam domino concedere omni modo supradicto. Et dicto domino
volente accipere rem suam dictis inter teneatur procedere contra
debitorem predictum et eius bona pro solutione predictorum om
nium et singulorum vsus dictam est in primo capitulo de fidei et
dictum statuimus habeat locum in quacumque persona indistincte
cuiusvis gradus status et conditionis existat.

**Quanto teneat realiter fidei teneat possessionem de qua debeat
fidei** **2^a**

Item statuimus et ordinamus quod si quis emerit vel quocumque modo
acquirit vel tenuerit aliquam rem seu possessionem de qua so
litum sit realiter vel prestari fidei pensionem vel feudum
vel condictionem aliqua ipso ignorante quod de ipsa possessione aliquo
teneatur vel solutum sit prestare ad tale fidei solvendum minime te
neatur ille qui tenuerit nisi prius per teneantem accipere fidei pen
sionem feudum prestationem vel condictionem teneantem fidei
teneatur vel teneantibus tales possessiones et quibus debentur talia
vel soluta sunt realiter vel prestari quod de ipsa possessionibus vel posses
sione debeat accipere tantum fidei vel tantum quod annuatim quod

alle vel illi qui teneant ipsam vel ipsas possessiones etiam co-
muni solvere debeant facta pensiones et illa et q paratis est ei in-
uestire qsiqne noluerit accipere inuestituram qua denuntiatione
facere debet per publicum iudicem sibi per saltarium communis msa
prie ipse dominus vel eius pro cur legitime constituit. Et tunc
facit tali denuntiatione teneatur solvere factam pensionem seu soli
prestacionem et predicta ille qui tenuerit. Im q tenebatur solue-
re idem vel illi quibus facta fuerat inuestitura per tantum tempus
quantum teneant ipsam vel ipsas possessiones post denuntiatione
nem ipsam seu pretento autem tpe vel tiffacto ante denuntiatione
sibi factam tunc teneatur nisi adie denuntiationis facit man-
tra. Et sic in electione ipsorum quibus denuntiati fuerat tene-
re ipsas possessiones dimittere et recitare inuestituram ad eorum
uoluntatem. Presens autem statutum aliquo non uenerat sibi
locum si tenes vel tenentes tales possessiones habere potora
iura in ipsas possessionibus nec quoq preiudicat eis in aliquo
iure suo capitulo seu capitulis in contrarium legentibus vel et
loquente illis non obstantibus etiam si repetitur vel repetita fuerit
superius vel in pnti libro vel altero quocunque et sit tunc in in seius
et precisum pns statutum omnibus quibuscunque nominum.

De denuntiationibus et requisitionibus faciendis per emphiteoticis
onibus per qn uendere uolunt. *2^a*

Item statuitur q de cetero emphiteota qui uoluerit uenda-
re tunc teneatur dare donare permutare vel alienare rem em-
phiteoticam seu melioramentum seu emphiteoticam teneatur
denuntiare et notificare domino personam seu personas cui seu
quibus uenerat donare vel maxime dare vel alienare uelit et pre-
sumi sine quantitate pro quo vel qua uendere uelit vel aliter
alienare et teneatur et compelli possint firmantem plano sine
stipendi et ficina in dca dicta emphiteota et persona cui uendere
uelit. Potest alienare per quocunque uiscentem terre castanoni
declinare per eorum et utriusque ipsorum factis qn domino pta-
um uerum seu ualumentum seu quantitate pro qua seu quo dicit
res. Denuntiatum seu alienantia q si dominus ipsam rem pro ipse
hio seu quantitate emere uelit teneatur dominus declinare nolimen-
tem suam quo emere q habere uelit infra quantitate dies proxi-
marios. Item tunc ipse emphiteota teneatur pro dca rem emere
uendere domino predicto pro picho sibi seu ualumento suo mndu
quanto teneatur sui famam pactorum inuestire et omnia dca

de iterē
cūcūqz
nendicionem et empcionem facere ipsius rei et de reuocacione et restitu
cione preceptuorum in ecclesie et ex pñtibus sicut empcionibus ambre
gamenta de iure ipsius rei pro se fieri suo tñ permutare et se sua
bona de iure taliter obligant et cartam de predictis fieri rogant et si
maiores talis contractus si quod facta predicta de nundacione p
dictam emptionem dominus liceat mīme deo emptione reme
si teneatur ipsi domino nentare et nendicionem facere nō dictum ē
Et eo nec dominus possit remittere post q̄ dixerit se habere uelle dic
tam rem sibi p̄cedo transactis nō dictis quindecim diebus si dicit
dominus non redarant se habere uelle dictam rem sicut emptione
ta tunc ipse emptione possit nentare et alienare ei pro quo tenn
cia facta est domino libe et impune cum honore cū facti prestandi
et inuestiunt.

**De oblatione et consignatione fictorum fieriis domi
no R^{al}**

Item statuitur q̄ si emptione per publicam instam denunti
antem et effectum paratam se obentat domino personaliter
uel ad totum habitationis ipsius domini se uelle solvere fictum seu
debitum canonem et oblationem etiam domino uel ad totum fe
cerit tunc et ipso facto seu debito canonem q̄ ipsi oblatio et consigna
tio nullo deposito ficto sufficiat emptione ad hoc ut ait emptione
tecta non cadat eadem et in pñ aliquam non incurret s̄ et dñō nō
aplati propter cessacionem in solutione dicta ficti seu canōis Et
sic facta denundacione oblatione predicta si dominus requirunt
fictam predictam ab emptione et dictis emptione post requi
sicionem et denundacionem predictam per ipsum dominum facta
p instam publicam uel per seintorem dominus castamouit incipit
et p̄tē aliquis iudicantis ad p̄ticionem domini per decem dies
cessante in solutione dicti ficti dicta signatio et oblatio per em
ipsi domino facta nō ad eius totum habitationis nil ei proficiet
pro infecta habeatur

**Quantum prestat pro inuestitura R^{al} Et q̄ pacta facta inue
stitura sententur.**

Item statuitur q̄ si in iusto inuestiunt conuentum fu
erit in contractibus q̄dam prestat pro inuestitura uel
aliquid aliud pactum conueniat aliud fuerit et i omnibus i poia
pro ut rep̄tatur fore conuentum inter h̄tentes et si non appet q̄
cum conuentum fuerit tunc solutur et inuestitura et qualibet

libra pignori seu ualimenti rei tenarij. Et in uideam quā inuestitura
 iam ille in quem dicta res peruenit solvere teneatur et capi possit
 rei quencunq; inuestituram castanoni sumare et replano sine i
 stacpiti et figura modici. Saluo q; predicta non habeant locum in
 rebus pñct in aliquem ecclesio siue ex successione usq; ad quartū
 gradum inclisue et in rebus dotis inueterem inuestitatis teneatur cū
 emphiteota tēnitate domino quō talem rem q; habet et retinet
 ad fictum tradit et tradere uult tali inueterem inuestitatem. Et si sec
 fecerit cadat emphiteota a iure suo pro uelupta malis statue
 dictum est.

**Qualiter nonius domini possit cogere emphiteotā ad recipiendū
 inuestituram.**

Item statuimus q; si dominus cui debetur fictū et iura fieri sin
 uenditorum uel aliquo alio titulo alienauerit uel aliu quoquo mō
 quiscunq; emptoris seu illius in quē iura fieri perueniunt teneat
 tur et debeat recipere inuestituram et cogi et compelli possit et debeat pñct
 conq; inuestituram omnibus et singulis iuris remedijs sumare et
 replano sine stacpiti et figura modici ad ipsam inuestituram recipien
 abiq; honore alienius solucioni inuestitue et proprietate fieri pre
 dicti ab ipso emptore seu ab ipso in quem perueniunt dicti ficti in
 ra ad dandum et solucionem ficti tñ quāq; uenditori seu aliena
 tori dicti ficti per solui debebat addere et in sumā ponendo et dicte
 quantitati ficti addicendo melioramentū monere si qd; competat et
 fin terminationem statutorum communis castanoni cū pactis et mojs
 maniqua ueterna de scriptis teneatur tam in ipso noue in isto fieri inuestitue
 et promittere. Et se et sua bona obligare dicto emphiteote et con
 seruando ipsum emphiteotam et eius bona inueterem et in uetima
 te dicti ficti apud principalem domino qui uenditorum uel alienauerit sen
 a se remoueat iura predicti ficti. Et teneatur dñs suis exentis fa
 cere dare in istis emphiteote inuestitue predicti et locum habeat
 pñs statum i pñs pñas et finitū.

De laboratoribus terrarum qui eas relinquunt 2^a

Item statuimus q; si aliquis teneat et laborauerit de cūs aliu
 ius hominis castanoni uel distictus si et in diuisionem ecclesie
 et distictum si dominus amoueat ipsum ad faciem uel ad comū
 ipsius infra dies triginta et reorē noluerit tunc dominus habeat
 licentiam capien et accipien diuitias et possessiones et quicquid

super illis fuerit ita q' rectori de cetero non appellat ipsum dominum
ei aliquid restituere nec aliquis de cetero nono vel districti debet dare
possessionem vel terram vel aliam ad laborandum qui non habitauerit
et in districtu castromi. Et si hoc non fuerit amittat soltos centum ipi
pro qualibet vice salvo de cetero que sunt leoninibz vicinor.

De illis qui tenent res a terrigenis castromi. Beca.

Item statuimus q' quilibet qui tenet a terrigenis aliquas ab aliquo ter
ritoria quoquo modo teneat per selem illi a quo tenet cedere
et si cellant vel cellant eas in toto vel in parte debet amittere usq'
omne qd habet in eis ipso iure et facto nulla sua iure excepta quas
cellant vel cellantibus p'is tunc licet vno in gredi possessionem sua
ante rem cellatam.

De cetero

Item statuimus q' rectori teneat appellare spali ad eo iure quos
libet homines districtus castromi quos aliquis terrigena castro
in districtu nolantot seu nolantot etiam rectori teneat appellare
et consignare et determinare etiam terrigena vel eius natus omnes ter
ras vineas prata et boscha et vmos sedia et fictales quas libet alias p'
stationes et omnes possessi et quelibet iura que quas habere debet
etiam terrigena in laicis et curatorio laicor districtus castromi.

De cetero

Item statuimus q' omnes illi qui non se terrigena castromi
sed iure medietatem vel curiam vel quidam vel etiam aliam
partem aliam terrigena castromi de aliquibus possessionibus vel us
terrigena nolantot suo proprio nomine laborare terras illas vel posses
siones possit in iure possessionibus ante sua iura laborare nisi
ostendat per iustitiam q' in iure fuerint et ille possessiones legat ante
et sit eruditi.

De cetero

Item statuimus q' aliqua persona que debeat reddere q'at in
aliqua aliam partem in curia vel in campo non debeat ducere
bladam illius campi nisi dñs vel eiusdem curia fuerit p'is et
habeat locum tñ inter laicos et non inter clericos.

De malo laboretti massionum et colonorum *R^a*

Item statimur q^d si aliquis probaverit coram iudice ali-
quo terre castanoni massium seu colonum male laborasse vel
vel res locatam vel locatas vel ad massatum concessas vel ipsam re-
vel res debitas ipsibus non laborasse seu fructum fecisse de ipsa vel fructibus
vel ipsam rem vel dominum fecisse super re vel rebus locata vel
locatis vel ad massatum concessis vel in iudicium fecisse ipsi et nobilibus
et sua familia amittat ipsa massium vel colonum massium et expelli
possit de rebus vel re locata vel locatis vel ad massatum concessis p^r
quodcumq^e iudicem terre castanoni ad possessionem ipsius domini
et nobilibus teneatur ipse massius vel colonus ad restitutionem
domini vel interesse domini predicti. Salvo si ipsi massarius iure iudic-
tibus ante presentibus super rebus predictis et rebus possit co-
gnoscere similes et exemplares sine strepitu et figura iudicij.

Quod familia massij sit et esse intelligatur obligata pro debito
massarii *R^a*

Item statimur q^d pro debito ad q^d tenetur massarius domino suo
occasione massarii seu laboreti quilibet de familia dicti massij
communicatis in gratia parentelle sit et esse intelligatur obligatus domino
personaliter q^d statutum habeat locum tam in presentibus q^d p^rteritis
quas fecimus dum modo predicti de familia ipsius massarii habitant
inter quos ipso massario ad unum panem et unum vinum.

De antifac^t seu donationibus propter nuptias *R^a*

Item statimur q^d de cetero pro aliqua re vel occasione
alienius totius indotali iure nec aliquo alio iure aliquis
decastenens vel visibilis non possit facere antifac^t seu donationem
propter nuptias nisi sui modum iussim^{us} v^{er}o si res fuerit liberum
quinq^e gentiarum sine abinde infra comp^rentis teneat^{ur} et obli^gat^{ur}
firmata fiat antifac^t seu donatio propter nuptias nisi pro decima
et ficos exeat summa librarum quinq^e gentiarum quinq^e qu^e
sit non possit fieri donatio seu antifac^t ultra libras quinq^e gentias
et si sum fuerit non valeat nec teneat ipso iure nec exigi possit
donatio sine antifac^t nisi ad rationem ipsam que donatio antifac^t
degit non possit nisi p^rin^{te}ntem et valorem et bonitatem p^rin^{te}ntem
currentis temporis facit donationis. Et in tali quo fuerit fuerit ipsa
donatio et ipsa mulier in causa uxoris non habeat ipsam anti-
fac^t seu donationem nisi ipsa mulier observaverit ipsa non

lem usq; ad annum unū & diem unum post mortem sui sui.

De dote uxoris soluenda 2^a.

Item statuimus qd si mulier possit petere dorem suam cum an-
tifacto constanter matrimonio si maritum legitime probauerit nige-
re ad inopiam et male uci substantia sua Et in dicto casu ipsa mulier
restitutionem ipsius petere possit et sibi uis fiat summa simpliciter et
ex plano sine streptu et figura iurici Et etiam in dicto casu maritus
possit soluere ipsam dorem mulieri cum antifacto qm extinctionem
extimatorum communis castanoni / qui petunt tempore dicte resti-
tutionis sientē de qua restitutione & extinctione dicti extimatores
nichil habere debeant nec aliqua iudicantia solui teneant.

Quod propter abſentiam dorem annorum mariti uxoris possit acquirere
dorem suam ac si maritum probasset vgisſe ad inopiam 2^a.

Item statuimus qd si maritus alienius mulieris ſter ul ſteretur
abſis per dorem annos continuos qd eo casu vtriusq; possit et
nate recuperare dorem suam simul et antifacto qd inter ac si legitime
probasset maritum suum vgisſe ad inopiam & de dicta abſentia ſuffi-
cat suam ſicut per dorem & ſumam quatuor testium bone fame et
opinionis.

Quod uxore recedente constanter maritus superſtes in lucrum dorem.

Item statuimus qd si mortua uxore i primo maritus in ſuperſtes
lucrum dorem in totum si non ſuauit eam uno excepta hore
ſua liberi Et in casu quo ſuauit liberi de ex dicto matrimonio lucrum
ut ipsam dorem qd tunc ad inſumſum et in propuetais uero ipſis
liberis reſeruetur si uero mulier ſu uxor relictis filiis cepimo &
ſo maritus Et constanter ipſo ſo maritus reſeruet in lucrum dore
cem uſq; quo ad inſum ſuauit propuetais uero mortuo ſol ipſo
ſo uero pueniat ad lucrum ut inſum matrimonij per capita diuident
da que eum inſum na tpe mortis ipſius maritus Et si ſo ſo &
nules in ipſo ſo matrimonio reſeruet relictis filiis ex primo ma-
ritu ex ſo ſo filios non relinquens in lucrum dorem quo ad in-
ſum ſuauit uſq; propuetais autem ipſis libis pami matrimonij
reſeruet & item ſchedi si dicta mulier uxore in quatuor & ultra in-
ſeruet ſi qd propuetais doris diuidantur per capita filiorum mulie-
ris cuiusque matrimonij ſint & per capita que eum inter natura
tpe mortis ipſius mulieris ul uxoris uſq;.

Post mortem mariti mulier non possit petere fructus bonorum
parafenaliū R^a

Item statuimus q^d post mortem mariti mulier non possit petere
prosequi vel erigere ab hereditibus mariti aliquid p^r fructibus bono-
rum parafenaliū quos p^rcepit vir in uita sua ipsa pacente et
non contradicente.

Usque quo et qualiter v^r debeat alimentari de bonis mariti R^a

Item statuimus q^d de cetero uxor marito uiro suo uiuente cor-
pore uxoribus uiri sui expen hereditatis uiri sui seu expensis heredi-
tuum q^d tunc presumant cor^p uiuente in eadem domo in possit esse
qui uel h^{er}ed^e pro alimentis. Si autem separatim ab hereditibus predictis ui-
uat seu uiuere uelit q^d tunc dicta mulier pro alimentis suis si eos fue-
rit quantitate sibi centum quingenta ipsa uel ab uxor habeat et habeat in fia
re debeat ad rationem sibi septem pro quolibet cent^o decis simpliciter
ipsius maritus quolibet anno si nec dicta eos fuerint quantitate ali-
bus centum quingenta supra tunc t^{er}tiū pro alimentis pro p^rimis li-
bris cl^o ad summe s^ue rationem Et de sup^rstis v^rs decis q^d quicq^{ue} ascen-
dar ad rationem librarum quinq^{ue} pro quolibet cent^o quolibet anno
Et usq^{ue} quo dicte mulier uel h^{er}ed^e t^{er}tiū cū ab ea de cetero sua iⁿ muli-
bus decabitis fuerit satisfactum que solutio alimentorum pro me-
dicata fiat in principio anni et pro alia medicata s^ue p^rimis sex
mensibus anni pro rata eius q^d s^ue decet ipsa mulier pro ictu de de-
cet sua predicta et predicta locum habeant iⁿ p^retentis p^rib^{us} et
futuris et si contingat p^recem decis solum uel restam decabantur
alimenta pro cetero debita pro rata totⁱ s^ue quā ascendunt
alimenta predicta.

De testis et aliis uoluntatibus ipsarum obsequione R^a

Item statuimus q^d o^mnⁱa et singula testis et omnes alic-
uius uoluntates facta et facte et que de cetero fuerint s^unt et
esse debeant ualida et firma ac acti^o et obseruari debeant et exequi
mandari pro ne et sicut in ipsis scriptis continetur et p^rone testa-
tor uel alterius uoluntatis conuictor ordinauerit et uolunta-
tem suam declarauerit possit nec testis aliquod unum nec nullu
u^{el} aut uicium casum seu mortificosum uel non ut s^um^{us} dⁱca^{re} et eo
q^d testator filium suum non instituit sibi h^{er}edem diuino ipsa filia
facit testatorem uel imp^{er}io testis ordinatum fuerit p^r ipsam testatorem
quantum habere debeat pro cetero sua nec queque possit uricari mul

laa vel monachum dei ipm testm uis ex eo qd testator non instituit
sibi heredem filium suum deicatum monachum uel religiosum uel filium
suam monacham uel deicatum in quibus testatus monachus non itelli
gatur p'sb'r secularis.

Quod maritus non possit uxorem ipsius heredem instituire nec lega
re nec relinquere uxori sue in aliqua ultima uoluntate nisi ius
functum 12^a

Item statuimus qd recetero aliquis maritus non possit uxori
sua instituire uel legare in testamento aliqua ultima uo
luntate uxori sue nisi ius functum proprietatem autem aliam
reliquam non possit rei si dicto usufructu ut non possit huiusmodi testam
mento uxorem nisi siu honeste custodientem aliam autem possit
ipse maritus relinquere uxori siu sectum nisi siu honeste in uis
itate custodientem tunc nec alienare uxori uel alii pro ea co
stante matrimonio non possit. Et si scens factum fuerit non ualeat
nec teneat ipso iure et factum.

Quo casu possit prematrimonialiter legare uxori 12^a

Item statuimus qd si maritus in ultima sua uoluntate ordi
nauit uxorem suam tunc seu curatorem filio seu filijs uel
filabus seu libris p'p'isq; legas et disposuerit q' ipsa mulier non
concipiat ad rationem ecclesiarum seu inuenturum edificationem et ad
instructiōem episcopi uel eius seu regis obmissis et neglectis summa
le g'is et etiam uxori p'p'ia legauerit omne id in quo ipse
instructiōem ecclesiarum ad instructiōem uice tutelle q' illud tale lega
tum ualeat etiam quo ad p'p'ietatem hereditatis q' illud motum
uoluerit resurre cōi p'p'ius aliquibus communis cultu uel in aliquo
non obstantibus.

Quod quis non intelligatur h'is testamto manando domum ibicando i
ipsa usq; ad sepelias 12^a

Item statuimus qd h'itanto quis uel inuando domum defunctus
que ad tunc factum sepelias non intelligatur esse h'it' nec h'e
ditatem aduulsi tū mōto non attigent aliquid p'p' occasione sine
et exequiūm.

Quod successioibus ab intestato

Item statumimus qd si quis decederit ab intestato sine testat^o /
 nis relictis nisi sit filius masculis legitimis et naturalibus ipsi filij
 aut filius adoptivus ad successionem si vero decederit relictis filio ut
 filijs masculis legitimis et naturalibus vel filia vel filiabus adoptivis
 tunc ipsi filij vel filius ad successionem universalem ipse vero filius vel
 filia ad mutandam solum in eo qd iussimul ei vel eis per patrem datum
 fuisset sine daretur integritatem Et sic ipsam decem cum alijs necessa-
 rijs preceperunt tunc relictis ipsi filius vel filij in adiutorio sui testa-
 tionem tunc iussimul pinguem alimmentum ipsi filia quantum gra-
 dum vel ab eorum testator ipsorum adiutorium eligendum per domi-
 num potestatem vel eius vicarium si unius parte filij vel filiorum
 et alius parte filie vel filiarum si unius tñ quo stabit seu stabine
 ipse filie unius parte hie relictis vicum et vicum aditus facit vel
 fratribus ipsius vel ipsorum in domo ipsorum statum si vero ipse
 filie ut filia noluerit si vero relictis vel religionem incipit hie relictis
 illud qd hementes filibus tunc sui facilius biontis et sui adi-
 tum nris Et si ipsa filia vel filie non uellens se maritare ut religionem
 intrare solum habere relictis tunc hie relictis solum pro tunc et quo
 daretur pro ipsi tunc nris.

Q matres non succedant ab intestato filijs ut filiabus. *2^a*

Item statumimus qd q matres filijs vel filiabus filio vel filie
 non succedant ab intestato nec ascendentes nec utiq collate-
 rales et linea materna existensibus ipsi filio filijs ut filiabus proxi-
 agnatis masculis usq ad quantum gradum inclusive expte patris.

Q sorores ab intestato non succedant. *2^a*

Item statumimus qd q sorores non succedant ab intestato fratri-
 bus vel foribus vel collateralibus aliqz existensibus ipsi fra-
 tribus vel foribus vel collateralibus filio vel filijs fratre vel fra-
 tribus ut ascendens agnatis masculis usq ad quantum gradum in-
 clusive.

Q filie non succedant ab intestato patri nec ascendens. *2^a*

Item statumimus qd q filie non succedant ab intestato patri
 nec avo nec ascendens aliquibus existensibus ipsi patri
 vel avo vel ascendens et linea paterna filijs vel descendens
 aliquibus masculis sui fratribus ut fratre vel collateralibus et linea
 paterna ipsi ascendens ascendens usq ad quantum gradum inclusive.

Item statuimus q filie nō succedant ab intestato matri nē aucte patre sine matre uel mulieribus ascendentibus ipsarū existētibz ipsi matri aucte ascendentibus filiis uel descendētibz masculis aut ascendentibus masculis uel collateralibus agnatis ipsarū ipsi ascendentibus amittētibz usque quatuor gradum inclusive.

debeant tñ habere decem suam in casu predicto seu casibus predictis mōtis ascendentium predictorum eis constitutū sū sūmā et tenore capituli pmi sibi de successiōibz ab intestato ac alimēta uis in dicto capitulo 95.

Quā filie non succedant ab intestato matri nec ascendentibz **R**ca.

Item statuimus q si que mulier que sō nupit ul' ultra r'cessit uir info matris uel ultra relictis filia uel filiabus ex primo matrimonio et ex alio sō uel t'cio uel ultra relictis filia uel filiabus ex primo matrimonio et ex alio sō uel t'cio ul' ultra relictis filiis masculis r' filiabus sū masculis tñ q filie ex dicto primo matrimonio succedant dicte corū matri in parte dicte decem diuidente per capita filiorum cuiuslibet matrimonio nū pro nō instato qd uxor decedente constante matrimonio uir uxor uxor decem r' Non obstantibus statis istis mentione facientibus q mulieres non succedant ab intestato r' Et illud item locum hēat si qua mulier decedente relictis ex primo matrimonio filiis sine filiabus et ex sō uel alijs filiis ul' filiabus tñ.

Quā intelligatur de filiis mulierum in successiōibus it q dictum ē in ipsis mulieribus **R**ca.

Item statuimus q qd q sū q dictum et reuocatum est istis p'ibz statis loquentibus de successiōibus mulierū quā succedere et non succedere debeant ab intestato illud item intelligatur et locum habeat de filiis et successoribus ac testentibus ab ipsis.

Quāli fratres ad munem succedant ab intestato.

Item statuimus q qd q si quis decedat sine testō sine testentibus masculis relictis fratre uel fratribz utiqz connectis et fratre uel fratribz unicis ex parte patris tñ q omnes p'f ueniat ad successiōem fratris t'fōni si uis relinquerit eam filios alterius fratris p'mortui omni uel utroqz patre uel ex parte patris tñ q illi filii fratrum ueniant ad successiōem patris sui una simul cum fratribz patris p'mortui in hereditate non incipiat.

Quā uerbum ab intestato etiam intelligatur in eo qui de iure testari non potest **R**ca.

Ad tollendum omne dubium q posset oīi in successiōe ab intestato statuimus q ubique instans eois castanom rep

iacu mentio facia de successione ab intestato uel intestatus
q intelligatur illud uerbum ab intestato ē in eo qui non potest et
sibi quare condere.

De his qui se deducunt 12^m

Item statuimus et ordinamus q aliqua p^a professā regulam
aliquam uel que se deducunt alicui regule non succedat
in hereditate uel bonis alicuius ab intestato.

De fideiussoribus exonerandis 12^m

Item statuimus q potestas et quilibet iudicatus castanoni ad
uoluntatem fideiussoris requirat et requiri faciat debitorem
sive debitoris principales quipos fideiussores ab ipsis fideiussoribus
et obligationibus et ab omni grauamine infra mensem debeat libe
rari post q libere in dicta fideiussione per annum atq tractu
termini obligationis q si facere neglexerint post ipsum mensem
teneant potestas uel eius iudicatus castanoni realiter et perso
naliter ad uoluntatem ipsorum fideiussorū sic facere curare q mte
grati satisfaciat de debito et ipsi fideiussores ab obligationibus pen
tus liberentur sine lesione cuius que creditoris summe sine libel
li datione et petitione in scriptis et sine scriptis et figura iudicij nul
la cimulatione uel exceptione constante etc.

De bona debitorum sine obligata fideiussoribus 12^m

Item statuimus q bona debitorum intelligantur expressim et
notatim obligata fideiussoribus suis eo die et in antea quo
tractus fuerit celebratus in quo in te respicit hec fideiussor non
fecerit sibi cauere de conseruando se et bona in te mnia.

**De supra scripta statuta non debeant interpretari et aliqua alia
statuta quodq facta non habeant locum nisi ista**

Item statuimus et ordinamus q aliquod statum N^oz uel ali
quod aliud statum communis castanoni quodq factum non
debeat interpretari si debeat intelligi et obseruari ad istam pro ut sta
ta littera sonat et omnia alia et singula statuta et omnes reforma
tiones acta facta et facta sunt et esse debeant casta et caste et pso non
factis hancur attempore publicationis pntium acta et continuis

potestas et quilibet alius officialis teneatur et debeat ipsa statuta pre-
dicta executioni mandare et secundum formam ipsorum procedere in omnibus
et singulis casibus premissis per ipsa statuta. Et in ipsis casibus secundum
ius eorum minime procedere teneatur in casibus vero obmissis seu non co-
prehensis per ista statuta secundum ipsum ius commune procedere tene-
atur.

**De a quibus pluvialibus et aliunde provenientes campetibus
decurrendis. R^{ca}**

Item statuimus quod quaeque pluviales campetres vel decurrentes
de fluvibus decurrentes per campos seu castinomii ubique sint
quae non habeant exitum ut decurrere possint si remanent in campis
vel campo et aliquis restringuntur ut etiam currere non possint pueros
quod ipsae aquae possint decurrere facere per campos vel campum viciniorum
vel vicini qui impedit decurrere ipsius aquae per alienationem campi
vel per fossata facta scienda per vicinos vel alio modo quod teneatur sci-
nus qui impedit ipsum decurrere aquae utrum permittere aquam pre-
dictam labi per suum campum vel fossatum factum et sciendum ad
minus damnum solvendo si ipsi minus damnum quod fecerit ipse vi-
cinus infragendo fossatum vel aliter per campum suum percurrere
seu decurrere facientes aquas predictas per viros amicos communes
et non possint impedire aliquo modo qui predicta sciunt executioni
manerent sub pena solvendi viginti libras pro quolibet et qualibet in-
stantibus finibus alijs statutis et alijs aquarum et aquas pluvialibus
loquentibus et per iudicantem procedatur summarie simpliciter et
de plano absque aliqua scriptura tam diebus feriatis quam non introductis
in honorem dei beate marie semper virginis omniumque aliorum san-
ctorum et sanctarum dum taxat exceptis.

De arbitrio et bailla consilij generalis castinomii. R^{ca}

Item statuimus quod omne consilium generale communis castinomii pos-
sit se sex mensibus in sex menses reformare et mutare quodcumque
statutum in volente statutorum presentium possum non obstantibus
aliquibus ingenuitatem facientibus et cessantibus quibusque ob-
iectibus et oppositionibus que obici possent.

**Infra quantum tempus esse summarie terminari et terminari ac si
finitu debeat. R^{ca}**

Item statuimus et ordinamus quod omnes cause summarie de iure

libri et ab inter infra vel de re nalis quantitas predicta retinuerunt
et retinuerunt de hanc per us dicentem infra quinquaginta dies continuos
i minus arbitrio iudicantis suspensa qualitate fuerit p^{ar} aduers libris
decem usq; triginta quinq; vel de re nalis ipsam libri triginta
que retinuerunt retinuerunt de hanc infra triginta quinq; dies geminos
Et ab inter supra procedatur et ipse esse retinuerunt per formam ius co
munis et aliorum statutorum et decretorum dñi Salmo q^o pñs statuta
non derogant statuto hñe statutus loquentibus de civo et portu et la
lore diuino.

**De omnia decreta causarum civilium et appellationum sequuntur
ut statuta p^{ar}**

Item statuiamus q^o omnia decreta civilium causarum et appel
lationum suarum debeant et executioni mandentur in omnibus q^o oia
pro ut iacent ad hñm et pro statis et ut statuta communis castri nomi.

Ego antonius richus de mardesanis natus quon iacobi pu
blici impiali iudice notarius ac cancellarius communitatis et
hominum terre castinomi nulli ac uoluntate gñalis consilij dicere co
munitatis ac presentium et sapientium consensu presens nolumen stati
torum et ordinariorum ac omnium et singulorum requibus supra
in chartis seu folijs centum triginta tribus existens incipiens q^o ad lau
dem gloriam q^o et finiens communis castinomi impñcia pagina michi
fieri ac scribi iussim epus breuitate cecus q^o occupatus negotijs per
duorum aliorum notariorum manus prim ipsorum scribi feci et pñ
scripsi feci iussim q^o omnium premisorum non signumq^o nec ap
posui consueta et me sub scripsi.

firmas statas decre-
tis et ordinibus
nostris

inferius

Nos lottius marchio estensis, volentes dispendia liquum
ea qua possimus solacia concitare et subditorum nostrorum
eare nostre castanonu idempnitatibz ac comodis promovere nec non ca
uilatibz et fraudes malignantium aschennare et ut unumqz debitum
iusticie ministret pñt nostro decreto cetera scia dicimus statuē
dum q omnes et singule lites questiones cause et controverſie cui
les seu que civiliter aguntur et cetero moveri contingit corā quo
cunque iudice magistratu seculari ordinatio vel delegato dicte nre
terre castanonu cuiusqz districtis per et inter quatuorqz pſonas ſecula
res communia collegia vel universitates vel inter aliquam singularem
personam et coſtatem vel universitatem quovis modo et ex quavis
causa cognoscatur decedantur et sine debito terminentur iudice
et illius dicte terre nostre ubi dicta questio causa vel controverſia
mota fuerit q quomodo hinc nostro decreto non obviantibz nec non
reſectis cautacionibus et finolis et ceptionibus quibzque pñt
inferius ordinatum vel delegatum magistratum vel alios fore
coram quo ipſis questio ea vel controverſia mota fuerit Et hoc
infra terminos super hoc limitatos et declaratos sub pena iudice
et ordinatio vel delegato magistratu vel alios fore quo corā ipſis
qd causa vel controverſia agatur obmittent ipam qonem litem
causam seu controverſiam terminare infra terminos inferius
limitatos et similiter civiliter commisso et consulto obmittent
dare consilium suum inſcriptis infra terminos inferius limita
tos florentinū centum aurearum camere nre et reſſcenti
expen her utiqz parti.

Qui termini cognoscendi et terminandi ipſas lites qones cau
sas et controverſias et in eis procedendi hoc ordine limitati
et limitati esse intelligantur videlicet q instantia cause prima
palis non daret nec durare possit nec exeat ultra tempus et spati
um quatuoraginta dierum velium adiectis incepte computantur
que incepta intelligantur petitione pñcta et inactis dimissa et par
a legipñt notificata ubi per nam litelli vel petitione procedant
qui litellus vel peticio qualisqz sit dimodo sit tollorabilis admi
tatur et admilla esse intelligantur ipſo iure et tollorabilis esse intelli
gatur si contineat personam actonis et rei quantitatem rem seu ius
que terminari et causam petitionis Et adie contradictionis seu op
tōis oppositionis seu querelle notificat parti ubi p nam contra
dictionis oppositionis seu querelle procedant.

In stancia uero cause appellationis interponente semel tñ per
interim partem non tñt nec durare possit nec deñt. & pu
ma causa appellationis ultra tñs et spaciū ingruat dñm na
lum.

Secundo uero causa appellationis non ducit nec ducere possit nec deinde ultra tempus ipsius iugiter dicitur nobilitari quod omnibus computatis ut tam temporibus instantibus sic principalis quod utriusque cause appellationis terminus octidaginta dierum solum saltem temporibus deputatus ad appellandum iugiter prius accretis militi excedatur nec excedi possit nec etiam dilactari seu pro regni quoquo modo sub pena predicta.

Ut qui terminum exhibuerunt et responderunt petitioni et plando et
reprobantur et alii faciendi in istis quibus causis et concedi
his audis dimittantur et ordine congruo limitentur et ne proinde
nos nullum et probationes canonicas et in fructum usque prope finem
habet differantur volumus et terminis et mandamus quod istam se
tione foretatis magis dimissa in causa principalis et parti notifica
ta usque statim sit et esse intelligatur ipso iure terminus inius
dici uobis inmediate sequentis reprobantur et istam dicere
namque termino elapso sine responsione sine notitia sit pro
contestata.

Elapsedo dicto termino nisi tunc sitis ut dicitur facta et
pari notificata ubi ubi per eam satisfactionis compitiois ut que
rele proceatit statim statim sit tunc intelligat utique parti tunc
tunc et tunc terminus quoniam tunc tunc ubi tunc tunc tunc tunc
ponendi per omne genus probationum probationum et obstant
et quod dicitur partes et quod tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc
et termino elapso statim quoniam agitata tunc tunc tunc tunc tunc
dicit termino probatione intelligant et tunc tunc tunc tunc tunc
et tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc
fieri contingit magna que causa tunc tunc tunc tunc tunc tunc
negando tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc
protestatione alio qui tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc

q̄ uisite et recte consulet̃ in causa sibi commissa cum s̄p̄ p̄d̄ictis h̄is
de causa s̄p̄d̄icta uisitat̃um respect̃um q̄ p̄cedent̃um sc̄ba
cu in actis d̄ict̃is cause mel̄ te co fiat p̄b̄licum. m̄s̄p̄ nec uis̄t̃ aduoc̄
ulaz d̄ictum commissariū nec sibi uis̄t̃ t̄c̄e aliquis alius sc̄ba t̄c̄e
in mat̄iam d̄ictam questionem nec ad consulet̃um super ea mixi fue
ut te ambat̄um parit̄im uolunt̄ ne p̄ces p̄l̄a t̄c̄ib̄um necent̄
laborib̄ et exp̄sis.

Postea vero dicta partes statim copulavit coram dicto commissario
et producit coram eo processum et omnia acta agitata in
causa in hac causa producta infra talem terminum a dicto commissario
propositum et ipsam ostendit ad minus dies octo ad exhibendum
et consulendum super dicta causa sub pena libere uiginti quique annos
partem omittentem prodicere vel et plus amitte arbitrio iudicantis.

Quibus iurisd. et diligenter examinatis per dicti commissarii et an
ticiis allegationibus que coram eo fieri uoluerint per iuratos et
eorum advocatos et ceterum et tunc dicatis commissariis pñeant ut pñe
u facere consilium suum in scriptis eius manu propria scriptum super
questione sibi commissa ad bancum dicti inferioris magistratus vel
affidens coram quo questio predicta uenerit ante finem dicti ter
minii quadraginta dierum uelium uel qua pñtatione fiat scriptum
pñe ad dicto consilio manu notari cuius per quem in qua die pñtatione fuerit
et cum hoc inens dicere etiam si coram inferioris magistratus vel
affidens in forma dicti consilii possit tunc ad hanc tunc suam diffi
nitam suam pro se et publice super questione predicta in sa eam
hanc pñtationem que pñtationem et publicatione facia esse intelligant
pñe ut si uere eius ommissis pro se et publice in sa.

Possit in iudiciis magistratus ut assensu vicem suam non
cognoscere et ad et confirmare iuxta vicem suam non
et ab his aliquo commisso digressio si fuerit et partium veluti
casu magis tenetur in iudicio quodammodo non
nulli continetur iudice mutatur et ex vicem in vicem nulli
posse recipere saltem in iudicio non
et rebus servari debent.

Lata vero dea diffinitiva facta uel facta dicta terminatione uel diffinitione possit pars que subconuenit a quilibet alius cui de iure licet appellare uel nulla dicere infra terminum quatuor dierum continuorum a die late facte et non ultra ab ipsa facta uel diffinitione uel terminatione appellare uel nulla dicere ad unum et undecim appellationum hinc officio reputatum uel reputandum saluo tamen quicquid sit casibus specialibus in quibus prohibita sit appellatio per nullitatem autem communem uel ex forma statutorum uel prohibitionem illius certe castimonii in quo dicta hic questio causa uel controversia fuerit agitata non licet appellare et item disponatur de nullitate nec etiam ad aliquem iudicem appellationum qui fuerit ad uocatus uel commissarius incursus super qua lata fuerit lata sententia aqua fuerit appellati nec qui sit agnatus uel affinis partis appellantis nolimus tamen quod per hoc prius receptum derogari et derogatum esse intelligatur statim amissionem et terminum nostrorum collentibus in eorum remedium appellationis nullitate querelationis restrictionis.

Quia appellatio in nullitate inposita procedat et ipsa causa appellacionis uel nullitate coram dicto iudice ad quem fuerit appellatum hoc ordine videlicet quod statim post ipsam appellacionem uel nullitatem propositam in inpositam die iudica in medietate sequenti teneatur appellans uel nulla dicens coram iudice ad quem appellatur peracionem suam incipere perire et parti notificare per sonabiles uel ad unum que petio quibusque sit omnino tollerabilis admutatur et ad nullam esse intelligatur ipso iure et nulla hic contrahit exigitur et utique coram iudice ad quem appellatur sit non tollit nec calumpnia si credens iustam fore causam appellasse uel nullam dixisse ac satisfecisse et iudicem alteri parti omnia dampna interesse et expensam hanc predictam que passa fuerit et que taxata sit esse per iudicem de causa si ipse appellans uel nulla dicens intendit esse in dicta causa appellacionis uel nullitate uel si ipsa appellacione uel nullitatem non fuerit prosecutus usque ad finem alioquin ipsi appellacioni renuntiasse intelligatur et prima sententia firma maneat et executioni mandetur.

Quodque statim et sine ulla moratione statutus sit et intelligatur appellanti uel nulla dicenti et appellato uel a quo uel a quoque nulla dicenti terminus actus dictum unum prohiberi promitti

ostentandi et opponendi ea super nullitate et iniquitate de fide
et alijs ad ipsam causam pertinentibus quod ipse partes et quelibet
earum noluerint ipsos terminos finitum statim omnia agitata pro
duca et omnia in ipso termino intelligantur et sine ipso nisi publica
ta et de eis utriusque parti fiat copia si fuerit requirita.

Secessine ito statim statutus sit et esse intelligatur ipso iure ut
que parti terminus sit dixerim nullum reprobantem et impugnā
di et recedendi quocumque agitata producta et omnia in dicto primo
termino et si aliqua pars in ipso termino reprobatorio ponere
articulos vel capla sententia ad reprobandum producta et probata
p alteram partem in primo eto probatorio que capla et articuli pro
ducti debeant per tres dies ante finem dicti termini reprobatorij
pnte parte ut legitime ad hoc citata et ipsis caplis productis et ad
nullis tunc habeat illi parti contra et producta faciant et emittit
alteri cuius interest condonare et corroborare plegitimas proba
tiones probata et producta in dicto primo termino quo termino re
probatorio elapso quelibet agitata et producta et omnia in dicto ter
mino intelligantur et sine ipso nisi publica et de eis fiat copia
nisi et quod omnes exceptiones sine salie in fine et reiect intelligan
tur et uti pro ut in ordine principalis cause superius continetur.

Postea ito dicens inordinis ordinarius vel delegatus ius
coram quo ipsa causa appellationis ut nullitate necesse est ista
unam diem utilem post dictum terminum reprobatorij in dicta
et sequentem ad requiritionem dictarum partium ut alterius ear
dictam causam appellationis ut nullitate comite uni scripto et
confidentibus partium eligendo et pro ut in ordine principalis cie
continetur.

Qui commissarius ipsam commissionem statim cogatur omnibus
causis remedijs acceptare iurare pro ut in ordine principalis
causae continetur nec vult assensu nec alijs ultra dicti commissarii
ellectum ius assensu ullo modo nisi fuerit et ambazum primum volum
tate coram quo commissario dicte partes obpeant et producant per se

et omnia acta dictae causae appellationis nullitas et iura sua.

Qui commissarius iussu et diligenter examinatus predictis et alis rationibus auditis teneatur et debeat pñtari facere consilium suum in scriptis eius propria manu subscriptis ad banchum dicti iudicis coram quo dicta causa appellationis vel nullitatis uerba currente finem dicti termini iugitanti dicuntur ualiam ipsi causae summatim iussu et qua pñtatione fiat subscriptio dicto consilio manu notari causae per quem et qua die pñtatum fuerit. Et item fiat in actis dictae causae ita quod dictus iudex dictae causae appellat vel nullitatis possit ac teneatur et debeat in dicto termino iussu formam dicti consilii suam diffinitionem sicutam proficere et publicare super causa predicta que pronuntiatio et publicatio facta esse intelligatur ipso iure si iudex causae omiserit proficere et publicare iussu et quod dictus iudex appellationis de nullitatis possit iterum examinationem dictae causae et nichilominus consilium commissarii se qui teneatur.

Possit etiam dictus iudex causae appellat vel nullitatis si fuerit de prius uoluntate ipsam causam per se et absque aliquo commissario diligendo agnoscere recte et terminare iuxta terminum ad dictum qui eo casu iurare teneatur pro ut super instrumentum commissarii continetur mutatis mutandis.

Possit quoque uero lita fuerit dicta sicut in dicta causa appellationis vel nullitatis inquantum et quatenus confirmata fuit prima sicut lita et cum in principio non liceat amplius pronotare nec appellare a dicta sicut nulla dictetur ab qualitate huius nec contra eam quicquam capi vel opponi pro pro uoluntate fuerit executioni mandatum oibus iuris remediis.

Si uero per ipsam sicutam lita iudice causa appellationis vel nullitatis fuerit dicta prima sicut nullitas pronuntiat huc aliter reformata per aliam vel in totum iure liceat subsecuti iudice causa appellationis vel nullitatis et quilibet altera cum de iure liceat appellare vel nulla dicere infra terminum quatuor uiginti dierum quoniam ante litem sicut et non ultra.

adicta tali fidei appellare nulla dicere ad unum alium exiubibus appel-
lationum hinc officio reputantur ut reputantur et pro ut prima cau-
sa appellacionis sit expressum in qua causa appellacionis procedatur et
intelligatur esse transmissa in omnibus et per oia pro ut prima
causa appellacionis superius est expressum multas mutaciones et ed-
gna congruis referentia ita et quod semper intellectus quod dicitur causa scilicet
de appellacionis infra testum dicti termini octuagintaquingque dierum ut
huius omnibus instanciis tam principalis cause quam appellacionis limita-
ti infra saluis temporibus reputantur ad appellacionem vigore prius recepti
regulantur et sine debito terminentur nec dicat terminum excedat un-
lo moto sub pena predicta infra que infra omnibus una remedijs pur-
lata fuerit executioni maneat.

De ceteris quoque prius infra decretum etiam locum scilicet finari de-
bere in quibusque questionibus et causis pendentes et incertis
de cetero inchoantes sumis et manentibus actuat et procedat in
dictis causis pendentibus.

Item quod omnes et singuli consilii et consiliores et iudicantes
tenentur et teneant eorum consilia et sententias dare et proficere in-
scriptis clare asperere ac sine ulla condicione vel attenuacione et in ipsis
consiliis et sententiis declarare et tunc censuris hinc dampna et inter-
se incantis in quibus pars in ipsis expen dampno vel interese de iure
venit et contempnenda sub pena florenorum centi auti cuilibet con-
silio vel iudici contumacienti vel omittenti facere prius et
necesse nosse applicari.

Quoniam et nisi fuerit expressa voluntate ordo prius decreti et dis-
posita in eo non veniant sibi locum in questionibus facio-
rum in eis preterea vacacionum et decretis nra nec non statuta super ipsis con-
tra volumus inmutabiliter observari nec etiam in causis questionibus
seu quolibet motis vel morientis executione et damnationis que sunt
pro totis venientibus ad eas vel accipientes in omnibus et in ipsis fin-
ti volumus provisiones super ipsis nra contra et terminos nra
in eis nec etiam in quibus mercatorum que nra sunt eorum consili-
bus mercatorum inter mercatores et contra mercatores in ipsis re-
veniant statuta ipsorum mercatorum prius consummari nec etiam

appellationū minime copulatis per formā aliquorum decretorū aut statutorū
illius civitatis vel terre in qua huiusmodi cause agitantur si scilicet senten-
tis decretis et statutis predictis ne brevis terminetur nec pars expensarū et
procellationibus litem minui agnoscant nec etiam compromissis fa-
ctis et sententis manibus communes et pauperum voluntate aut et dispositione
alienius nostri tracti vel statuti.

Proterea edicimus et ordinamus quod si de cetero contingat aliquā litem quoniam cum
seu controversiam moveri contra absentem in longinquis partibus vel ex-
territoriis vel civitate vel terre in qua questio agitur inficiens teneat
omne cessare tali absentia iuris citatio vel citatio facta prius sine summa
pro ut inficiens uteretur tali absentia terminum competentem ad co-
pendum per se vel legitimū partem per singulos dies pro singulis iugiter
inhibitis pro eundo et redeundo pro recepto et ultra arbitrio iudicis de
motu arbitri inficiens non excedat ultra terminum unius mensis co-
muni quo termino elapso non autem inapud ante quā partis vel decessit.

Item quod si aliqua pars noluit producere causas aliquos testes
absentes vel infra que essent ex territorio inficiens tunc notatis
prius deis testibus et infra quibus semel notatis nichil acti possit et fac-
ta sit super illa de huiusmodi absentia et cunctis infra ex territorio ex parte
cum iura huius pro ut sibi videbitur et per iuramentum ad se de evangelia
corporaliter tacti scilicet quod hoc non faciat nec fieri velit solo nec calump-
nia vel infamiam nec viro procellandi huius si putans ipse testibus
et infra indigere in probationem sui sui eo casu assignetur sibi punitio
litae terminum competentem secundum distantiam locorum et negotii qualitate
infra que dicti testes recipi et examinari possint et ibi fore in coram quod
ita in quod solempnitatem punitio ipsi infra producat et ante terminum assigna-
to ut possit etiam altera pars ostendere et probare de iure suo quod non volue-
rit quo termino pendente non citat quā huiusmodi decreta vel nisi terminum
statuti ad probationem quo ad testes et alias probationes piteas.

Item quod si princeps contingat ullam litem quoniam cum seu controversiam
moveri ab aliquo pupillo vel minori furioso vel mente capto aut
simili persone tutore vel curatore carente ne talis persona remaneat in
offensa nec ut summi pars propter carentiam legipsum defensoris de-
negetur et teneat agere volens contra aliquem predictis prius citari et mo-
niti facere aliquos ex proximioribus agnatis vel amantibus si qui esse
voluerint et si non adessent aliqui ex proximioribus amicis et iuratis eiusdem

Et una ad eis vel saltem eis pñtibz aut legitimis citat instare et
requirere coram iudice competentem qd ipsi cōtra quē ipsam licet mouere
uoluerit tēti et tēctatū p dictum iudicē qd solemnitatebus oporūnis
tūtoz uel citatoz rōneus sū cōdicionem p au tēctandus eū gñalis
uel saltem spālis ad licet pēctam am quo possit iudiciū inchoari et qui
una illius an dabitur tēctandus tēctat qui iudex tēctandus infra tēptat
dies cōtinuos adie requiritionis sibi facere cōputandos pōmēte eū
de rōne tūtoz uel citatoz nō et ad dictam tūctam seu citā seu tēctē
sionem subeundā tēctandus cōpellez illos agnatos cognatos ul affines
pro se ipsi iudiciū uidebitur cū cāctombz obligationibz sacramentis
decree rōnis solemnitatibz oporūnis sub pena libe quinquaginta carie
notie applicā.

Squis autē iudicēs magistris ul assessor a se ipso abasq consi
lio alterius pōmēte aliquā sūctam in quā pūctam iudicē ul
impate aut aliquis pōmēte uel consilio iniquum uel iniustū con
siliū tēctē iudicē uel impate que iniquitas uel iniusticia pōmēte exat
et pōmēte in cā supz quā laci fūit uel dictum consiliū dāctū ul le
gipime tēctatū si scienti et uolere hoc fecerit iniquitā i penā pro uno
tenario quatuor pñctis seu estimatis rē de qua fūit questio aplicā p
medietate carere nē et pro alia medietate dampnū passū Et utatū
pūctū omni officio pñctio ad uacandū iudicandū et consiliendū qd
libet pūctio pñctio sū cōlegi in ppetuū si nō p impiciam ul igno
rantiam tūc tēctandus tēctandus paret ex hō lere dampnū am expm p
ipsam partem passū sēctū qd iudici equū et iustū uidebitur quātū
quidē pñctatū de quibus supz sit mentio necnō pñctio i pñctio nō
tēctandus qōnes mēctis limitatis cognitoz et exequitoz esse
tēctandus illi quos supz hō pñctandus tēctandus coram quibus quilibet
uolens querellā tēctandus tēctandus sū querellam inscriptis pñctandus
infra tēctandus dies i medietate sēctandus pñctandus tēctandus tēctandus
tēctandus uelūm omnibus instanciis limitatū quo tēctandus
lāpso non audiam.

Qui cognitoz et exequitoz tam cūcta cognitiōne tēctandus
dictatū pñctandus et cūctandus eam pñctandus tēctandus
male et de plano sine streptū et figura iudiciū sola qd iusticia i pñctandus
oibus iustis tēctandus pro ut expōndus fūit rēis iudicandus cōctandus
nichilominus si quis conuenit uoluerit de aliquo iudice ul consilio
qd sūctam iniquitā uel iniustā tēctandus aut consiliū iniquū ul ini
stūm tēctandus hō tēctandus in scriptis significare possit infra tēctandus tēctandus

196 of military:

Gratias Amen:

scripsi

Abfatz abig.

mint

Sept. 2. 1861

1850

ut d^r f^r f^r f^r

10

4403

18

100

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 84

10

10

18

10

1

1

100

10

10

...

10

10

10

100

[illegible]

Re cancellarius scriptis

Acobv

[illegible]

Restaurato da
Dino Pantarotto
1994

← Cristoforo de la turre
ha scritto l'indice
nel 1420

Nella pagina accanto
è indicato l'autore
degli Statuta, leggibile
con lampade speciale
Si legge

Deo gratias Amen

Egous scripsi

↑
RASCHIATO

Antonello
Brunetti

